

„EI“

Prednacr

**ZAKON O
ELEKTRONSKIM KOMUNIKACIJAMA**

jun 2026. godine

Na osnovu člana IV 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na ___ sjednici Predstavničkog doma, održanoj _____ 2026. godine i na ___ sjednici Doma naroda, održanoj _____ 2026. godine, usvojila je

ZAKON O ELEKTRONSKIM KOMUNIKACIJAMA

DIO PRVI

Član 1. (Predmet Zakona)

- (1) Ovim zakonom uređuje se pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga, zaštita privatnosti i tajnost komunikacija, bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža i usluga, planiranje, projektovanje, izgradnja ili postavljanje, korišćenje i održavanje elektronskih komunikacionih mreža i pripadajućih sredstava, postavljanje elektronskih komunikacionih mreža vrlo velikog kapaciteta, upravljanje i korišćenje radiofrekvencijskog spektra, upravljanje i korišćenje brojeva i adresa (u daljnjem tekstu: numeracija), tržišna konkurencija, univerzalni servis, prava krajnjih korisnika, zadržavanje podataka, zakonito presretanje komunikacija, stručni nadzor, izvršne mjere za postupanja suprotno odredbama ovog Zakona, podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog Zakona i uslovima izdatih dozvola, kao i djelokrug rada i nadležnosti Regulatorne agencije za komunikacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija) i nadležnosti drugih tijela u oblasti elektronskih komunikacija.
- (2) Ovaj zakon ne odnosi se na elektronske komunikacione mreže i pripadajuća sredstva koja se postavljaju i koriste isključivo za potrebe javne bezbjednosti, odbrane i Agencije. Radiofrekvencijski spektar namjenjen za potrebe javne bezbjednosti i odbrane usaglašava se sa Agencijom.
- (3) Ovim Zakonom vrši se usklađivanje sa odredbama slijedećih akata Evropske unije:
  - a) Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. decembra 2018. o Evropskom zakoniku elektronskih komunikacija (izmjena) (SL L 321, 17. 12. 2018.)
  - b) Direktiva 2002/58/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 12. jula 2002. o obradi ličnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektronskih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektronskim komunikacijama) (SL L 201, 31. 7. 2002.)
  - c) Direktiva (EU) 2019/882 Evropskog parlamenta i Vijeća od 17. aprila 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (SL L 151, 7. 6. 2019.)
  - d) Direktiva Komisije 2002/77/EZ od 16. septembra 2002. o tržišnom natjecanju na tržištima elektronskih komunikacijskih mreža i usluga (SL L 249, 17. 9. 2002.)
  - e) Uredba (EU) 2024/1309 Evropskog parlamenta i Vijeća od 29. aprila 2024. o mjerama za smanjenje troškova postavljanja gigabitnih elektronskih komunikacijskih mreža, izmjeni

Uredbe (EU) 2015/2120 i stavljanju van snage Direktive 2014/61/EU (SL L 2024/1309, 8. 5. 2024.)

f) Odluka br. 676/2002/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 7. april 2002. o regulatornom okviru za politiku radiofrekvencijskog spektra u Evropskoj zajednici (Odluka o radiofrekvencijskom spektru) (SL L 108, 24. 4. 2002.)

(4) Navođenje odredbi pravnih akata Evropske unije iz stava (3) ovog člana vrši se isključivo u svrhu praćenja i informisanja o preuzimanju pravne stečevine Evropske unije u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine.

Član 2.

(Upotreba izraza u muškom i ženskom rodu)

Riječi koje su radi preglednosti u ovom Zakonu navedene u jednom rodu bez diskriminacije se odnose i na muški i na ženski rod.

Član 3.

(Odnos prema drugim zakonima)

Primjena odredbi ovog Zakona ne utječe na:

- a) djelokrug i ovlaštenja tijela nadležnih za zaštitu tržišne konkurencije i za zaštitu ličnih podataka osnovanih u skladu s posebnim zakonima, i
- b) prava krajnjih korisnika ili potrošača koja su uređena posebnim zakonom.

Član 4.

(Definicije)

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju sljedeća značenja:

- a) **adresa** je niz svih elemenata adresiranja (znakova, slova, cifara i signala) koji se upotrebljavaju za odabir odredišta veze;
- b) **aplikacijski programski interfejs** (*eng. Application Programming Interface - API*) je softverski interfejs između aplikacija pružaoca medijskih sadržaja i uređaja za prijem tih sadržaja, kao i sredstava u naprednoj digitalnoj opremi za usluge digitalnog radija i televizije;
- c) **baza podataka prenesenih brojeva** je baza podataka koja sadržava podatke o statusu svake transakcije u toku postupka prenosa broja, kao i podatke potrebne za usmjeravanje poziva prema prenesenim brojevima kojima se ažuriraju operativne baze podataka koje se nalaze kod pružaoca usluga;
- d) **bezbjednosni incident** je događaj koji ima negativni uticaj na bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža ili usluga;
- e) **bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža i usluga** znači sposobnost elektronskih komunikacionih mreža i usluga da sa određenom pouzdanošću odolijevaju, bilo kojoj radnji kojom se ugrožava dostupnost, autentičnost, cjelovitost ili povjerljivost tih mreža i usluga, uskladištenih ili prenesenih ili obrađenih podataka ili povezanih usluga koje se pružaju ili su dostupne tim elektronskim komunikacionim mrežama ili uslugama;
- f) **bežična pristupna tačka kratkog dometa** je oprema za pristup bežičnoj mreži male snage, male veličine i kratkog dometa, koja se koristi radiofrekvencijskim spektrom za koji je izdata dozvola ili radiofrekvencijskim spektrom za koji se ne izdaje dozvola ili njihovom kombinacijom, koja se

može koristiti kao dio javne elektronske komunikacione mreže a sastoji se od jedne ili više vizuelno neupadljivih antena, te kojom se korisnicima omogućuje bežični pristup elektronskim komunikacionim mrežama nezavisno o tome je li osnovna mrežna topologija mobilna ili fiksna;

- g) **brojevi** su nizovi cifara koji se upotrebljavaju za adresiranje u elektronskim komunikacionim mrežama;
- h) **brojevno nezavisna interpersonalna komunikaciona usluga** je interpersonalna komunikaciona usluga koja se ne povezuje s javno dodijeljenim brojevnim resursima, odnosno brojem ili brojevima u državnim ili međunarodnim planovima numeracije ili koja ne omogućuje komunikaciju brojem ili brojevima u državnim ili međunarodnim planovima numeracije;
- i) **brojevno utemeljena interpersonalna komunikaciona usluga** je interpersonalna komunikaciona usluga koja se povezuje ili omogućuje komunikaciju s javno dodijeljenim brojevnim resursima, odnosno brojem ili brojevima iz državnih ili međunarodnih planova numeracije;
- j) **ciljana adresa** je adresa koja treba biti presretana;
- k) **davalac broja** je pružalac brojevno utemeljene interpersonalne komunikacione usluge koji daje broj u postupku prenosa broja;
- l) **diskriminacija potrošača** je svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem potrošaču ili grupi potrošača-i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditet, starosna dob, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, spolnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem potrošaču onemogućiti ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života;
- m) **djelatnost elektronskih komunikacija** obuhvata pružanje javnih elektronskih komunikacionih mreža i pripadajućih sredstava i/ili pružanje javnih elektronskih komunikacionih usluga;
- n) **elektronska komunikaciona mreža** predstavlja sisteme prenosa, bez obzira na to temelji li se na stalnoj infrastrukturi ili centraliziranom upravljačkom kapacitetu, i, zavisno od mogućnosti primjene, opremu za komutaciju ili usmjeravanje te druga sredstva, uključujući pasivne mrežne elemente koji omogućavaju prenos signala žičanim, radio, optičkim ili drugim elektromagnetskim sistemom, što uključuje satelitske mreže, zemaljske fiksne (sa komutacijom kanala i komutacijom paketa, uključujući internet) i mobilne mreže, elektroenergetske kablovske sisteme, u dijelu koji se koristi za prenos signala, radiodifuzijske mreže i mreže kablovske televizije, bez obzira na vrstu podataka i informacija koji se prenose;
- o) **elektronska komunikaciona mreža za posebne namjene** je svaka mreža oružanih snaga Bosne i Hercegovine, ovlaštenih organa, institucija i tijela nadležnih za zaštitu i spašavanje u Bosni i Hercegovini te hitnih službi, pomorskih i vazduhoplovnih radiokomunikacija te radiokomunikacija u plovidbi unutrašnjim vodama, koje služe u svrhu bezbjednosti ljudskih života na kopnu, moru, zraku i na unutrašnjim vodama i kontrolno mjerne stanice Regulatorne

agencije za komunikacije, koja se koristi za namene za koje su navedeni organi osnovani, ne koristi se u komercijalne svrhe i ne daje se na korišćenje trećim licima;

- p) **elektronska komunikaciona oprema** je oprema koja se upotrebljava za obavljanje djelatnosti elektronskih komunikacija;
- r) **elektronska komunikaciona usluga** je usluga koja se po pravilu pruža uz naknadu putem elektronskih komunikacionih mreža, uz izuzetak usluge pružanja sadržaja ili obavljanja uredničkog nadzora nad sadržajem koji se prenosi putem elektronskih komunikacionih mreža i usluga, a obuhvata:
  - 1) uslugu pristupa internetu,
  - 2) interpersonalnu komunikacionu uslugu i
  - 3) uslugu koja se sastoji u cijelosti, ili većim dijelom, od prenosa signala kao što je usluga komunikacije između mašina i usluga prenosa u radiodifuznim mrežama;
- s) **elektronska poruka** je svaka tekstualna, govorna, zvučna ili slikovna poruka poslata putem javne elektronske komunikacione mreže, koja se može pohraniti u mreži ili u terminalnoj opremi primatelja poruke sve dok je primatelj ne preuzme;
- t) **elektromagnetna kompatibilnost** je sposobnost uređaja ili sistema da radi na zadovoljavajući način u svom elektromagnetskom okruženju i da ne uzrokuje nedozvoljene elektromagnetske smetnje drugim uređajima ili sistemima u tom okruženju;
- u) **e-poziv** je poziv iz vozila na broj 112 u slučaju opasnosti, koji se uspostavlja automatskim aktiviranjem senzora ugrađenih u vozilo ili ručno, i kojim se putem javnih mobilnih komunikacionih mreža prenosi standardizirani minimalni skup podataka te uspostavlja audiokanal između vozila i najprimjerenijeg PSAP-a;
- v) **fiksna mreža** je javna elektronska komunikaciona mreža koja omogućava uspostavljanje elektronske komunikacione veze na fizičkom mjestu završne tačke mreže i koja ne obuhvata mobilnu elektronsku komunikacionu mrežu;
- z) **fizička infrastruktura** znači bilo koji element mreže koji je namijenjen za smještanje drugih elemenata mreže, a da pritom sam ne postaje aktivni element mreže, kao što su cijevi, stubovi, kablovski kanali, revizijska okna, šahtovi, ormarići, antenske instalacije, tornjevi i stubovi, zgrade, uključujući krovove i dijelove pročelja, ili ulazi u zgrade i sva druga imovina, uključujući uličnu opremu, kao što su rasvjetni stubovi, saobraćajni znaci, semafori, reklamni panoi i naplatne stanice, te autobuske i tramvajske stanice i željezničke stanice, a u slučaju da nisu dio mreže i u vlasništvu su ili pod kontrolom tijela javnog sektora to su zgrade, uključujući krovove i dijelove pročelja ili ulazi u zgrade, i sva druga imovina, uključujući uličnu opremu, kao što su rasvjetni stubovi, saobraćajni znaci, semafori, reklamni panoi i naplatne stanice, te autobuske i tramvajske stanice i željezničke stanice. Kablovi, uključujući neiskorišćena vlakna u optičkom kablju, kao i elementi mreža koji se upotrebljavaju za snadbjevanje vodom namijenjene za ljudsku potrošnju nisu fizička infrastruktura;
- aa) **fizička infrastruktura unutar zgrade** znači fizička infrastruktura ili instalacije na lokaciji krajnjeg korisnika, uključujući elemente u zajedničkom vlasništvu, namijenjene smještanju žičnih i/ili bežičnih pristupnih mreža ako takve pristupne mreže mogu isporučivati elektronske komunikacione usluge i povezivati pristupnu tačku zgrade sa mrežom;

- bb) **fizička infrastruktura unutar zgrade namijenjena za postavljanje optičke instalacije** znači fizička infrastruktura unutar zgrade namijenjena za smještaj elemenata optike;
- cc) **funkcija zakonitog presretanja komunikacija** je funkcija koja omogućava presretanje, što obuhvata isporuku sadržaja komunikacije i informacija u vezi sa presretanjem ciljane adrese specificirane u nalogu za presretanje koji je izdat u skladu sa zakonima u Bosni i Hercegovini, a ostvaruje se ugradnjom odgovarajuće tehničke opreme i programske podrške u elektronski komunikacioni sistem privrednih subjekata;
- dd) **geografski broj** je broj iz Plana numeracije u Bosni i Hercegovini gdje jedan dio njegovih cifara ima geografsko značenje koje se koristi za usmjeravanje poziva na fizičko mjesto završne tačke mreže;
- ee) **građevinski radovi** znači svaki rezultat radova visokogradnje ili niskogradnje u cjelini koji je sam po sebi dovoljan za ispunjavanje neke ekonomske ili tehničke funkcije i obuhvata jedan ili više elemenata fizičke infrastrukture;
- ff) **hitna služba** je služba koja pruža trenutnu i brzu pomoć u situacijama u kojima posebno postoji direktna opasnost po život ili opasnost od tjelesnih povreda, za pojedinca ili javno zdravlje ili bezbjednost, za privatnu ili javnu imovinu ili za okolinu, u skladu s propisima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;
- gg) **interfejs** je fizička ili logička veza između dva ili više uređaja, dva ili više dijelova istog uređaja, ili medijuma prenosa, definisana funkcionalnim karakteristikama, karakteristikama signala i drugim odgovarajućim karakteristikama;
- hh) **interfejs centar** je lokacija za zakonito presretanje elektronskih komunikacija, koji imaju direktan elektronski pristup sistemu za presretanje kod privrednog subjekta;
- ii) **internet** je globalni elektroski komunikacioni sistem koji se sastoji od velikog broja međusobno povezanih elektronskih komunikacionih mreža i uređaja, koji razmjenjuju podatke koristeći zajednički skup komunikacionih podataka;
- jj) **interoperabilnost** je svojstvo dva ili više sistema ili njihovih dijelova da razmjenjuju podatke i koriste podatke koji su razmjenjeni;
- kk) **interpersonalna komunikaciona usluga** je usluga koja se uobičajno pruža uz naknadu, a omogućava direktnu interpersonalnu i interaktivnu razmjenu informacija putem elektronskih komunikacionih mreža između ograničenog broja osoba, pri čemu osobe koje započinju komunikaciju ili učestvuju u njoj određuju jednog ili više primalaca, i ne uključuje uslugu koja omogućava interpersonalnu i interaktivnu komunikaciju samo kao manje bitnu pomoćnu karakteristiku koja je suštinski povezana s drugom uslugom;
- ll) **izdvojeni pristup lokalnoj petlji** označava potpuni izdvojeni pristup lokalnoj petlji i zajednički pristup lokalnoj petlji, pri čemu ne dolazi do promjene vlasništva nad lokalnom petljom;
- mm) **javna elektronska komunikaciona mreža** je elektronska komunikaciona mreža koja se u cjelini ili većim dijelom upotrebljava za pružanje javnih elektronskih komunikacionih usluga, koje podržavaju prenos informacija među završnim tačkama mreže;
- nn) **javna elektronska komunikaciona usluga** je elektronska komunikaciona usluga koja je javno dostupna na komercijalnoj osnovi;
- oo) **javnopravno tijelo** znači tijelo koje posjeduje sve sljedeće osobine:

- 1) osnovano je posebno radi zadovoljavanja potreba u opštem interesu koje nisu industrijske ili komercijalne prirode,
  - 2) ima svojstva pravnog lica,
  - 3) u cijelosti ili većim dijelom finansiraju ga državna, entitetska, kantonalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela ili ta tijela nadziru upravljanje njime, ili ima upravni, upraviteljski ili nadzorni odbor u kojem su više od polovine članova imenovani od strane državnog, entitetskog, kantonalnog ili lokalnog tijela, ili drugog javnopravnog tijela;
- pp) **kolokacija** je usluga pružanja fizičkog prostora i tehničkih sredstava na određenoj lokaciji u svrhu smještaja i povezivanja elektronske komunikacione opreme operatora;
- rr) **komunikacija** označava svaku razmjenu ili prenošenje informacija između ograničenog broja učesnika, putem javne elektronske komunikacione usluge, izuzev informacija koje se prenose kao dio usluge distribucije medijskog sadržaja preko elektronskih komunikacionih mreža a koje se ne mogu povezati s određenim krajnjim korisnikom ili korisnikom koji ih prima;
- ss) **komunikacija između mašina** je automatizovano ostvarivanje prenosa podataka između uređaja;
- tt) **komunikacija prema hitnim službama** je komunikacija putem interpersonalnih komunikacionih usluga između krajnjeg korisnika i najprimjerenijeg PSAP-a s ciljem traženja i primanja hitne pomoći od hitnih službi;
- uu) **korisnik** je fizičko ili pravno lice koje koristi ili zahtijeva korišćenje javne elektronske komunikacione usluge;
- vv) **krajnji korisnik** je korisnik koji ne pruža javne elektronske komunikacione mreže niti javne elektronske komunikacione usluge;
- zz) **lični podatak** je svaki podatak koji se odnosi na fizičko lice čiji je identitet utvrđen ili se može utvrditi;
- aaa) **lokalna petlja** označava fizičko kolo koje povezuje završnu tačku mreže s glavnim razdjelnikom ili s drugom odgovarajućom opremom u javnoj fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži;
- bbb) **lokalna potpetlja** je dio lokalne petlje koja povezuje završnu tačku mreže sa glavnim razdjelnikom ili određenom pristupnom tačkom u javnoj fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži;
- ccc) **medijski sadržaj** je programski sadržaj distribuiran putem elektronskih komunikacionih mreža, i pružen korisnicima kao audiovizuelna medijska usluga ili medijska usluga radija;
- ddd) **međupovezivanje** je posebna vrsta pristupa ostvarenog između operatora, kojim se uspostavlja fizičko i logičko povezivanje javnih elektronskih komunikacionih mreža jednog ili više operatora kako bi se korisnicima jednog operatora omogućila međusobna komunikacija ili komunikacija s korisnicima drugih operatora, ili pristup uslugama koje pružaju drugi operatori, pri čemu usluge mogu pružati međusobno povezani operatori ili druge strane koje imaju pristup mreži;
- eee) **mreža vrlo velikog kapaciteta** je elektronska komunikaciona mreža koju u potpunosti čine elementi od optičkih vlakana najmanje do razdjelne tačke na krajnjoj lokaciji ili elektronska komunikaciona mreža koja u uobičajnim uslovima pri maksimalnom opterećenju može ostvariti sličane parametre mreže u pogledu dostupnog propusnog opsega (download, upload), otpornosti, parametara koji se odnose na greške pri prenosu, te kašnjenja (latencija) i njihove varijacije;

parametri mreže mogu se smatrati sličnim nezavisno od toga da li se mijenja iskustvo krajnjeg korisnika zbog različitih karakteristika medija kojim se mreža povezuje sa završnom tačkom mreže;

fff) **mrežni operator** je:

1) operator, kako je definisano u tački mmm) ovog stava;

2) pravno lice koje pruža fizičku infrastrukturu namijenjenu:

1. pružanju usluge proizvodnje, prenosa ili distribucije:

– gasa,

– električne energije, uključujući javnu rasvjetu,

– grijanja,

– vode, uključujući ispuštanje ili prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacije) kao i sisteme odvodnjavanja ili

2. pružanju usluga prevoza, uključujući željeznice, ceste, uključujući gradske ceste, tunele, luke i aerodrome;

ggg) **multiplex** je standardizovani tok signala koji se primjenjuje za digitalnu radio-difuziju, a koji uključuje radio i televizijske programe, kao i druge podatke;

hhh) **najprimjereniji PSAP** je PSAP koji je unaprijed određen propisima entiteta i Brčko distrikta za primanje komunikacije prema hitnim službama u određenom području ili za komunikaciju prema hitnim službama određene vrste;

iii) **namjena radiofrekvencijskog spektra** označava određivanje namjene određenog opsega radiofrekvencijskog spektra za jednu ili više vrsta radiokomunikacionih službi, ako je to primjenjivo, pod utvrđenim uslovima;

jjj) **napredna oprema za digitalnu televiziju** su uređaji namjenjeni za povezivanje na televizijski prijemnik (set-top box) ili ugrađeni digitalni televizijski prijemnik, koji mogu primiti digitalne interaktivne televizijske usluge;

kkk) **negeografski broj** je broj iz Plana numeracije u Bosni i Hercegovini koji nije geografski broj, kao što su brojevi u mobilnim mrežama, brojevi usluga besplatnog poziva i brojevi usluga s dodatom vrijednošću;

lll) **operator** je lice koje daje ili je ovlašteno da daje na korišćenje javnu elektronsku komunikacionu mrežu ili pripadajuća sredstva;

mmm) **operator korisnik** je operator koji se, u svrhu postavljanja i korišćenja vlastite elektronske komunikacione mreže, koristi fizičkom infrastrukturom operatora koji je ostvario pravo da instalira opremu na, preko ili ispod javne ili privatne nepokretnosti, ili je iskoristio prednost u postupku eksproprijacije ili korišćenja nepokretnosti. (Operator korisnik nije vlasnik niti nositelj drugog stvarnog prava ili prava službenosti na elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi);

nnn) **operator multipleksa** je lice koje pruža ili je ovlašteno da pruža elektronsku komunikacionu uslugu formiranja i upravljanja multipleksom;

ooo) **opšte ovlaštenje** predstavlja pravni okvir kojim se obezbjeđuju prava pružanja elektronskih komunikacionih mreža ili usluga i utvrđuju posebne obaveze koje su primjenljive na sve ili na

određene vrste elektronskih komunikacionih mreža i usluga, u skladu s odredbama ovog Zakona i propisima donesenim na osnovu ovog Zakona;

- ppp) **operator elektronske komunikacione mreže za distribuciju medijskih sadržaja** je lice koje pruža, ili je ovlašteno da pruža elektronsku komunikacionu uslugu distribucije medijskih sadržaja;
- rrr) **opsežni radovi na obnovi** znači građevinski radovi na lokaciji krajnjeg korisnika koji obuhvataju strukturne izmjene cijele fizičke infrastrukture unutar zgrade ili njezina znatnog dijela i za koje je potrebno pribavljanje građevinske dozvole;
- sss) **opšti akti** su akti koje u svrhu izvršavanja ovog Zakona donosi Savjet ministara, Savjet Agencije odnosno direktor Agencije, u skladu sa svojim ovlaštenjima;
- ttt) **optička instalacija unutar zgrade** znači optički kablovi na lokaciji krajnjeg korisnika, uključujući elemente u zajedničkom vlasništvu, namijenjeni za pružanje elektronskih komunikacionih usluga i povezivanje pristupne tačke zgrade sa završnom tačkom mreže;
- uuu) **ovlašteni organi** su Obavještajno-bezbjednosna agencija Bosne i Hercegovine i policijski organi koji su u skladu sa zakonima u Bosni i Hercegovini ovlašteni da primjenjuju posebne obavještajne i istražne radnje;
- vvv) **ozbiljan prekid u pružanju usluga** je prekid, degradacija ili gubitak dostupnosti elektronskih komunikacionih usluga takvog obima, trajanja ili intenziteta da ugrožava sigurnost korisnika, funkcionisanje kritične infrastrukture ili osnovno društveno-ekonomsko funkcionisanje.
- zzz) **podaci o lokaciji pozivaoca** u javnim mobilnim mrežama su obrađeni podaci koji proizlaze iz mrežne infrastrukture ili mobilnih uređaja, koji ukazuju na geografski položaj mobilne terminalne opreme krajnjega korisnika, a u javnim nepokretnim mrežama su podaci o fizičkoj adresi završne tačke mreže;
- aaaa) **podaci o saobraćaju** su bilo koji podaci koji se obrađuju u svrhu prenosa komunikacije putem elektronske komunikacione mreže ili u svrhu obračuna i naplate troškova;
- bbbb) **potrošač** je fizičko lice koje koristi ili traži javnu elektronsku komunikacionu uslugu u svrhe koje nisu namijenjene njegovoj poslovnoj djelatnosti, zanatu ili djelatnosti slobodnog zanimanja;
- cccc) **povezana usluga** je usluga povezana s elektronskom komunikacionom mrežom ili elektronskom komunikacionom uslugom kojom se omogućuje ili podržava pružanje, samostalno pružanje ili automatizirano pružanje usluga putem te mreže ili usluge, ili se mogu koristiti u te svrhe, a obuhvataju, između ostalog, pretvaranje brojeva ili sisteme koji nude jednaku funkcionalnost, sisteme uslovnog pristupa i elektronske programske vodiče, kao i druge usluge, poput usluga za utvrđivanje identiteta, lokacije i prisutnosti;
- dddd) **povreda ličnog podatka** je svako kršenje bezbjednosti koje dovodi do slučajnog ili nezakonitog uništenja, gubitka, izmjene, neovlaštenog otkrivanja ili pristupa ličnim podacima koji su preneseni, čuvani ili na drugi način obrađivani u vezi s pružanjem javnih komunikacionih usluga;
- eeee) **poziv** označava vezu uspostavljenu putem javno dostupne interpersonalne komunikacione usluge koja omogućava dvosmjernu govornu komunikaciju;
- ffff) **prenosivost broja** je mogućnost da krajnji korisnik, na vlastiti zahtjev, pri promjeni pružaoca usluga zadrži dodijeljeni broj iz Plana numeracije, i to u slučaju geografskih brojeva na određenoj lokaciji, na koju se odnosi geografski pristupni kod a u slučaju negeografskih brojeva na bilo kojoj lokaciji;

- gggg) **primalac broja** je pružalac brojevno utemeljene interpersonalne komunikacione usluge koji prima broj u postupku prenosa broja;
- hhhh) **pripadajuća sredstva** označavaju povezane usluge, fizičku infrastrukturu i druga sredstva ili elemente povezane s elektronskom komunikacionom mrežom ili elektronskom komunikacionom uslugom, koji omogućavaju ili podržavaju pružanje usluga putem te mreže ili usluge ili se mogu iskoristiti u te svrhe, uključujući između ostalog, zgrade ili ulaze u zgrade, komunikacione instalacije u zgradi, antene, tornjeve i druge potporne građevine, kablovske cijevi i kanale, cijevi, stubove, šahtove i razvodne ormare;
- iiii) **pristup** označava omogućavanje dostupnosti sredstava i/ili usluga drugom privrednom subjektu uz utvrđene uslove, na ekskluzivnoj ili neekskluzivnoj osnovi, radi pružanja elektronskih komunikacionih usluga, uključujući elektroske komunikacione usluge putem kojih se pružaju usluge informacionog društva ili prenosa medijskog sadržaja, što, između ostalog, obuhvata: pristup elementima mreže i pripadajućim sredstvima, što može da obuhvati i priključenje opreme putem fiksnih ili pokretnih veza (naročito pristup lokalnoj petlji te opremi i uslugama neophodnim za pružanje usluga putem lokalne petlje), pristup fizičkoj infrastrukturi (uključujući zgrade, kablovsku kanalizaciju i antenske stubove), pristup odgovarajućim programskim sistemima (uključujući sisteme za operativnu podršku), pristup informacionim sistemima ili bazama podataka za podnošenje zahtjeva za rezervisanje, pružanje, naručivanje, održavanje, popravke izdavanje računa, pristup sistemima za pretvaranje brojeva ili sistemima sa ekvivalentnom funkcionalnošću, pristup fiksnim i mobilnim mrežama (posebno za potrebe rominga), pristup sistemima uslovnog pristupa za usluge digitalne televizije te pristup virtuelnim mrežnim uslugama;
- jjjj) **pristupna tačka** znači fizička tačka unutar ili izvan zgrade koja je dostupna privrednim subjektima koja pružaju ili koja su ovlaštena za pružanje javnih elektronskih komunikacionih mreža i preko koje je moguće povezivanje s fizičkom infrastrukturom unutar zgrade namijenjenom za postavljanje optičke instalacije;
- kkkk) **pristupna tačka hitnog poziva - PSAP** (*eng. Public Safety Answering Point*) je fizička lokacija kojoj se dodjeljuje pozivni broj 112, odnosno u kojoj se najprije prima komunikacija prema hitnim službama, a koja se određuje propisima entiteta i Brčko distrikta;
- llll) **privredni subjekt** je lice koje obavlja djelatnost elektronskih komunikacija;
- mmmm) **pružalac usluga** je lice koje pruža javne elektronske komunikacione usluge;
- nnnn) **pružanje elektronskih komunikacionih mreža** označava uspostavu, rad, kontrolu ili obezbjeđivanje dostupnosti takvih mreža;
- oooo) **radio lokalna mreža** (*eng. Radio Local Area Network*) - RLAN je sistem bežičnog pristupa male snage, kratkog dometa i s malim rizikom od smetnji za druge takve sisteme u njegovoj blizini, koji na neisključivoj osnovi koristi usklađeni radiofrekvencijski spektar;
- pppp) **radio-oprema** je proizvod ili njegov odgovarajući element koji omogućava komunikaciju predajom i / ili prijemom radiotalasa;
- rrrr) **radio-determinacija** je određivanje položaja, brzine i/ili drugih karakteristika nekog objekta ili dobijanje podataka koji se odnose na ove parametre pomoću osobina prostiranja radio- talasa;

- ssss) **radio-difuzija** označava jednosmjerne radio-komunikacije za analogni ili digitalni prenos zvuka, glasa, govora, muzike, slike i drugih podataka iz jedne odašiljačke tačke (zemaljskog odašiljača ili satelita) prema većem broju tačaka prijema, na određenom geografskom području;
- tttt) **radio-interfejs** je veza između radio-opreme u mreži, definisana funkcionalnim karakteristikama, karakteristikama interkonekcije i drugim odgovarajućim karakteristikama;
- uuuu) **radiofrekvencijski opseg** je dio radiofrekvencijskog spektra određen graničnim radiofrekvencijama;
- vvvv) **radiofrekvencijski spektar** je dio elektromagnetskog spektra koji se odnosi na radiofrekvencije od 8,3 kHz do 3000 GHz;
- zzzz) **radio-komunikacija** je elektronska komunikacija putem radio talasa;
- aaaa) **radiokomunikacijska služba** podrazumijeva prenos, predaju i/ili prijem radio-talasa za određene potrebe elektronskih komunikacija;
- bbbb) **radio-stanica** je jedan ili više predajnika ili prijemnika, ili kombinaciju predajnika i prijemnika, uključujući pripadajuću opremu koja je smještena na određenoj lokaciji za obavljanje radiokomunikacijske službe ili radioastronomije;
- cccc) **relevantno tržište podložno prethodnoj regulaciji** je tržište na kojem postoje strukturne, regulatorne i druge trajnije prepreke koje onemogućavaju ulazak novih konkurenata, na kojem nije moguće osigurati razvoj djelotvorne konkurencije bez prethodne regulacije i na kojem se uočeni nedostaci ne mogu otkloniti samo primjenom propisa o zaštiti tržišne konkurencije;
- dddd) **signalizacijski podaci** su podaci o događajima u mreži operatora koji se obrađuju radi pružanja elektronskih komunikacionih usluga i koji ovlaštenim organima mogu pomoći da dođu do informacija o geografskoj lokaciji terminalne opreme krajnjeg korisnika te drugim informacijama o aktivnostima u mreži operatora;
- eeee) **sistem uslovnog pristupa** je bilo koja tehnička mjera, sistem autentifikacije i/ili rješenje kojim se omogućava pristup u razumljivom obliku zaštićenim radio i televizijskim uslugama, uz uslov plaćanja pretplate ili drugi oblik prethodnog pojedinačnog odobrenja;
- ffff) **smetnja** je prisustvo neželjenih signala na ulazu u prijemnik datog radiokomunikacijskog sistema, kao posljedica emisije, zračenja indukcije ili njihovih kombinacija od strane drugih radiokomunikacijskih sistema, što se manifestuje degradacijom kvaliteta signala;
- gggg) **štetna smetnja** je smetnja koja ugrožava rad radionavigacione službe ili drugih službi bezbjednosti, ili na drugi način ozbiljno umanjuje kvalitet, ometa ili uzastupno prekida radiokomunikacijsku službu koja radi u skladu s mjerodavnim propisima;
- hhhh) **televizija** je elektronska komunikacija koja obuhvata prenos, predaju i/ili prijem slike i zvuka te drugih podataka namijenjenih za direktan prijem u javnosti;
- iiii) **terminalna oprema** je proizvod ili njegova komponenta povezana sa interfejsom javne elektronske komunikacione mreže direktno ili indirektno (smješten/a između terminala i interfejsa javne elektronske komunikacione mreže) žičanim putem, optičkim vlaknom ili elektromagnetskim sistemom u svrhu slanja, obrade ili primanja informacija;

- jjjjj) **tijelo javnog sektora** znači državno, entitetsko, kantonalno ili lokalno tijelo, javnopravno tijelo ili udruženje koje se sastoji od jednog takvog tijela ili više njih ili jednog takvog javnopravnog tijela ili više njih;
- kkkkk) **univerzalni servis** predstavlja skup elektronskih komunikacionih usluga određenog obima i kvaliteta, koje su dostupne, po pristupačnoj cijeni, svim krajnjim korisnicima usluga na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, nezavisno od geografske lokacije;
- lllll) **Upravljački odbor** je odbor za nadzor i kontrolu nad radom Interfejs centra i Centra za snimanje i monitoring za potrebe policijskih organa u BiH kojeg čine predstavnik Ministarstva bezbjednosti BiH, direktor Državne agencije za istrage i zaštitu, direktor Granične policije BiH, direktor policije Republike Srpske, direktor Federalne uprave policije i šef Policije Brčko Distrikta;
- mmmmm) **usklađeni radiofrekvencijski spektar** je radiofrekvencijski spektar za koji su putem tehničkih provedbenih mjera obezbjeđeni utvrđeni usklađeni uslovi u pogledu njegove dostupnosti i efikasnog korišćenja. kao i raspoloživost informacija vezanih za njegovu upotrebu;
- nnnnn) **usluga govorne komunikacije** je javna elektronska komunikaciona usluga za slanje i primanje, direktno ili indirektno, državnih ili državnih i međunarodnih poziva putem broja ili brojeva iz državnog ili međunarodnog plana numeracije,
- ooooo) **usluga kompletnog razgovora** je multimedijalna komunikacija u realnom vremenu kojom se omogućuje dvosmjerni simetričan prenos u realnom vremenu videozapisa, teksta i govora između korisnika na dvije ili više lokacija;
- ppppp) **usluga pristupa internetu** je javno dostupna elektronska komunikaciona usluga kojom se omogućuje pristup internetu te time povezivanje sa skoro svim krajnjim tačkama interneta, bez obzira na mrežnu tehnologiju i terminalnu opremu koja se upotrebljava;
- rrrrr) **usluga s dodatkom vrijednošću** je usluga koja se pruža putem javnih komunikacionih mreža i usluga uz korišćenje posebnih brojeva ili kodova iz plana numeracije koji se tarifiraju na poseban način a u svrhu pribavljanja unaprijed datih sadržaja i/ili usluga;
- sssss) **zajedničko korišćenje radiofrekvencijskog spektra** je pristup istim radiofrekvencijskim opsezima od strane dva ili više korisnika na osnovu sporazuma o zajedničkom korišćenju, koji je omogućeno na osnovu opšteg ovlaštenja, pojedinačne dozvole za korišćenje radio-frekvencija ili njihove kombinacije, uključujući regulatorne pristupe kao što je dijeljeni pristup na osnovu dozvole koji ima za cilj olakšavanje zajedničkog korišćenja radiofrekvencijskih opsega, a na osnovu obavezujućeg ugovora svih uključenih strana, u skladu s pravilima zajedničkog korišćenja koja su utvrđena u pojedinačnoj dozvoli za korišćenje radio-frekvencija, kako bi se svim korisnicima garantovali predvidljivi i pouzdani sporazumi o zajedničkom korišćenju, ne dovodeći u pitanje primjenu prava tržišnog natjecanja;
- ttttt) **zakonito presretanje komunikacija** je postupanje na osnovu odluke suda o presretanju i dostavljanju ciljanih adresa, tako da u toku prenosa komunikacije, osim za pošiljaoca ili ciljanog primaoca komunikacije, dio ili cijeli sadržaj komunikacije i s njom povezanih informacija postane dostupan i ovlaštenoj agenciji, a u skladu sa odredbama zakona o krivičnim postupcima u Bosni i Hercegovini;
- uuuuu) **završna tačka mreže** je fizička tačka na kojoj se krajnjem korisniku omogućava pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži, a u mrežama koje koriste komutaciju jednoznačno je određena mrežnom adresom koja može biti povezana s brojem ili imenom krajnjeg korisnika.

Član 5.
(Ciljevi regulacije)

- (1) Savjet ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Savjet ministara), Agencija, entitetske vlade i druga nadležna tijela, u skladu sa pojedinačnim nadležnostima definisanim ovim i drugim zakonima, preduzimaju sve potrebne i proporcionalne mjere, za ostvarivanje sljedećih ciljeva:
- a) podsticanje tržišne konkurencije u pružanju elektronskih komunikacionih mreža ipripdajućih sredstava, uključujući efektivnu tržišnu konkurenciju na bazi infrastrukture, te u pružanju elektronskih komunikacionih usluga i povezanih usluga;
  - b) unaprijeđenje povezivosti i pristupa mrežama vrlo velikog kapaciteta uključujući fiksne, mobilne i bežične mreže za sve građane i poslovne subjekte u Bosni i Hercegovini;
  - c) unaprijeđenje interesa građana Bosne i Hercegovine, posebno:
    - 1) osiguravanjem povezivosti, široko raširene dostupnosti, te upotrebe elektronskih komunikacionih usluga i mreža vrlo velikog kapaciteta, uključujući fiksne, mobilne i bežične mreže,
    - 2) omogućavanjem najvećih mogućih pogodnosti u pogledu izbora, cijene i kvaliteta na osnovu učinkovite tržišne konkurencije,
    - 3) očuvanjem integriteta i bezbjednosti mreža i usluga,
    - 4) osiguravanjem visokog nivoa zaštite krajnjih korisnika putem pravila specifičnih za područje elektronskih komunikacija i odgovaranjem na potrebe, kao što su pristupačne cijene, potrebe specifičnih društvenih grupa, naročito krajnjih korisnika sa invaliditetom, krajnjih korisnika starije dobi i krajnjih korisnika sa posebnim socijalnim potrebama.
- (2) Radi ostvarivanja ciljeva iz stava (1) ovog člana, Agencija i druga nadležna tijela, u okviru svojih nadležnosti, između ostalog:
- a) obezbijavaju regulatornu predvidljivost kroz dosljedan regulatorni pristup tokom odgovarajućih perioda provjere primjene regulatornih mjera;
  - b) osiguravaju da u sličnim okolnostima, nema diskriminacije u postupanju prema privrednim subjektima;
  - c) primjenjuju regulaciju na tehnološki neutralnoj osnovi, u mjeri u kojoj je to u skladu sa postizanjem ciljeva iz stava (1) ovog člana;
  - d) podstiču djelotvorne investicije i inovacije u nove i poboljšane infrastrukture, na način da se prilikom propisivanja obaveze pristupa uzme u obzir rizik koji imaju investitori u mreže i dopuštajući različite dogovore o poslovnoj saradnji između investitora i tražitelja pristupa kako bi se raspodjelio rizik investicije, te istovremeno osigurali zaštita konkurencije i princip nediskriminacije;
  - e) poštuju različitosti uslova koji se odnose na infrastrukturu, tržišnu konkurenciju, okolnosti krajnjih korisnika, naročito potrošača, koji su u različitim geografskim područjima Bosne i Hercegovine;
  - f) propisuju prethodne regulatorne obaveze u mjeri potrebnoj za osiguranje djelotvorne i održive tržišne konkurencije u interesu krajnjih korisnika, te ublažavaju ili ukidaju regulatorne obaveze čim se postigne taj uslov.

- (3) Agencija i druga nadležna tijela, u postupanju u ostvarivanju ciljeva iz st. (1) ovog člana, djeluju nepristrasno, objektivno, transparentno, nediskriminirajuće i proporcionalno.

DIO DRUGI

POGLAVLJE I - NADLEŽNOSTI U PODRUČJU ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA

Član 6.

(Nadležnosti Savjeta ministara)

Savjet ministara usvaja politike, strategije i druge akte kojim se utvrđuju principi, ciljevi i prioriteti razvoja elektronskih komunikacija te usvaja druge propise i odlučuje o drugim pitanjima u skladu sa ovim Zakonom.

Član 7.

(Nadležnosti Ministarstva komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine)

- (1) Ministarstvo komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) priprema prijedlog politika, strategija i drugih akata iz člana 6. ovog Zakona, i u vezi sa njihovim provođenjem:
- a) prati realizaciju i koordinira rad svih nositelja pojedinih mjera i aktivnosti u provođenju politika, strategija i drugih akata;
  - b) preduzima mjere kojim se potiče razvoj elektronskih komunikacija.
- (2) Ministarstvo predstavlja Bosnu i Hercegovinu u evropskim i međunarodnim organizacijama i institucijama u području elektronskih komunikacija.
- (3) Ministarstvo obavlja i druge poslove i donosi akte za koje je ovim Zakonom ovlašteno.
- (4) Ministarstvo o provedenim aktivnostima iz st. (1), (2) i (3) ovog člana najmanje jednom godišnje podnosi izvještaj Savjetu ministara.

Član 8.

(Nadležnosti Agencije)

- (1) Agencija je, u skladu s odredbama ovog Zakona, nadležna za:
- a) donošenje podzakonskih akata;
  - b) provođenje opšteg ovlaštenja i izdavanje pojedinačnih dozvola i saglasnosti;
  - c) izdavanje naloga ili zahtjeva za dostavljanje podataka, informacija i dokumentacije potrebnih za obavljanje zakonskih nadležnosti;
  - d) izdavanje naloga za preduzimanje ili prestanak određenih aktivnosti koje nisu u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima relevantnim za njegovo izvršenje;
  - e) uspostavljanje i vođenje odgovarajućih baza podataka, evidencija i registara;
  - f) utvrđivanje naknada koje obračunava i naplaćuje Agencija;
  - g) regulaciju i nadzor cijena usluga i mreža, kao i uslova poslovanja na tržištu elektronskih komunikacija;

- h) praćenje i kontrolu usklađenosti rada privrednog subjekta sa uslovima opšteg ovlaštenja i uslovima iz pojedinačne dozvole ili saglasnosti;
- i) vođenje administrativno - kaznenih postupaka i izricanje sankcija zbog povreda ovog Zakona, podzakonskih akata Agencije, uslova opšteg ovlaštenja, pojedinačnih dozvola i saglasnosti;
- j) osiguranje zaštite prava krajnjih korisnika u oblasti elektronskih komunikacija;
- k) objavljivanje podataka iz oblasti elektronskih komunikacija;
- l) obavljanje stručne kontrole u oblasti elektronskih komunikacija, radio-komunikacija i u drugim oblastima regulacije, u skladu sa ovim zakonom i podzakonskim aktima;
- m) utvrđivanje obaveza infrastrukturnim operatorima u vezi sa zajedničkim korišćenjem elektronske komunikacione infrastrukture i drugih pripadajućih sredstava;
- n) obezbjeđenje pružanja usluga univerzalnog servisa na teritoriji Bosne i Hercegovine, u skladu sa ovim zakonom;
- o) regulaciju cijena roaminga u mobilnim mrežama i regulaciju cijena terminacije međunarodnog saobraćaja u mreže unutar Bosne i Hercegovine;
- p) rješavanje sporova između privrednih subjekata, kao i sporova između privrednog subjekta i krajnjeg korisnika;
- r) provođenje predhodne regulacije tržišta, uključujući određivanje obaveza međupovezivanja i pristupa;
- s) upravljanje i dodjelu na korišćenje numeracije, donošenje i objavljivanje Plana numeracije;
- t) uređivanje prenosivosti broja;
- u) donošenje i objavljivanje Plana namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra;
- v) upravljanje i dodjelu na korišćenje radiofrekvencijskog spektra;
- z) upravljanje i planiranje korišćenja satelitskih orbita;
- aa) međunarodnu koordinaciju radiofrekvencijskog spektra;
- bb) nadzor i kontrolu korišćenja radiofrekvencijskog spektra;
- cc) provjeru posjedovanja dokumentacije o usklađenosti opreme;
- dd) pripremu i objavljivanje izvještaja o primjeni ovog Zakona i podzakonskih akata;
- ee) saradnju sa međunarodnim organizacijama nadležnim za područje elektronskih komunikacija, regulatornim i stručnim tijelima država članica Evropske unije i drugih država i Tijelom evropskih regulatora za elektronske komunikacije;
- ff) učestvovanje u radu upravnih i radnih tijela evropskih i međunarodnih organizacija i institucija u oblasti elektronskih komunikacija i upravljanja ograničenim resursima;
- gg) organizovanje stručnih skupova i javnih tribina;
- hh) obavljanje i drugih poslova u skladu s podzakonskim aktima i aktima Savjeta ministara donesenim na osnovu ovog Zakona;

- (2) Osim nadležnosti definisanih stavom (1) ovog člana, Agencija je nadležna i za regulaciju elektronskih medija u skladu sa važećim propisima.

POGLAVLJE II – AGENCIJA

Član 9. (Status Agencije)

- (1) Agencija je funkcionalno nezavisna i neprofitna institucija sa statusom pravnog lica, koja djeluje u skladu sa principima objektivnosti, transparentnosti, nedskriminacije i proporcionalnosti.
- (2) Agencija u obavljanju regulatornih poslova ne smije tražiti niti primati upute, te je zabranjen svaki oblik uticaja na rad Agencije koji bi mogao ugroziti njenu samostalnost i funkcionalnu i finansijsku nezavisnost.
- (3) Sjedište Agencije je u Sarajevu, a ima organizacione jedinice u Banja Luci i Mostaru.

Član 10. (Tijela Agencije)

- (1) Tijela Agencije su Savjet Agencije i direktor Agencije.
- (2) Članovi Savjeta Agencije i direktor Agencije obavezni su postupati na način koji ne utiče na njihovu samostalnost i nezavisnost u vršenju dužnosti, niti samostalnost i nezavisnosti rada Agencije.
- (3) Članovi Savjeta Agencije i direktor Agencije, u obavljanju svojih poslova određenih ovim Zakonom, dužni su postupati savjesno i u skladu sa pravilima struke, uz poštivanje Zakona i drugih propisa, kao i etičkih principa.

Član 11. (Savjet Agencije)

- (1) Savjet Agencije ima sedam članova, uključujući predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg, od toga najmanje dva člana s univerzitetskim obrazovanjem iz oblasti elektronskih komunikacija, najmanje dva člana s univerzitetskim obrazovanjem iz oblasti elektronskih medija, te najmanje po jednog člana s univerzitetskim obrazovanjem iz oblasti prava i ekonomije.
- (2) Članove Savjeta Agencije imenuje Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Parlamentarna skupština), na prijedlog Komisije iz člana 13. ovog Zakona na način propisan ovim Zakonom.
- (3) Članovi Savjeta Agencije imenuju se na period od četiri godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja na još jedan mandat.
- (4) Imenovani članovi Savjeta Agencije, većinom glasova, biraju predsjedavajućeg i zamjenika predsjedavajućeg na period od dvije godine.
- (5) Sjednice Savjeta Agencije održavaju se po potrebi, a najmanje jednom u dva mjeseca.
- (6) Savjet Agencije može odlučivati ako sjednici prisustvuje najmanje pet članova. Savjet agencije donosi odluku konsenzusom. U slučaju da se ne može postići konsenzus, Savjet agencije donosi odluku većinom prisutnih članova.

- (7) Način rada Savjeta Agencije uređuje se Poslovníkom o radu.
- (8) Članovi Savjeta Agencije imaju pravo na naknadu za rad i naknadu troškova za službeno putovanje, u skladu sa odlukom Savjeta ministara.

Član 12. **(Djelokrug rada Savjeta Agencije)**

Savjet Agencije:

- a) donosi opšte i pojedinačne akte iz svoje nadležnosti u skladu sa ovim Zakonom;
- b) usvaja Poslovník o radu Savjeta Agencije;
- c) usvaja Statut Agencije;
- d) usvaja Etički kodeks Agencije;
- e) usvaja godišnji program rada i godišnji izvještaj o radu Agencije;
- f) usvaja prijedlog finansijskog plana Agencije za narednu fiskalnu godinu;
- g) usvaja godišnji finansijski izvještaj;
- h) odlučuje po žalbama na upravne akte direktora Agencije;
- i) imenuje i razrješava dužnosti direktora Agencije;
- j) obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom.

Član 13. **(Komisija za provođenje konkursne procedure za imenovanje članova Savjeta Agencije)**

- (1) Komisija za provođenje konkursne procedure za imenovanje članova Savjeta Agencije (u daljnjem tekstu: Komisija) ima sedam članova i imenuje je Ministarstvo, na prijedlog institucija iz stava (2) ovog člana.
- (2) Komisiju iz stava (1) ovog člana čini:
- a) po jedan predstavnik iz reda državnih službenika:
    - 1) Ministarstva komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine;
    - 2) Ministarstva saobraćaja i veza Republike Srpske;
    - 3) Ministarstva saobraćaja i komunikacija Federacije Bosne i Hercegovine;
  - b) jedan predstavnik Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine;
  - c) dva predstavnika iz reda profesora ili docenata na Univerzitetima članicama Rektorske konferencije Bosne i Hercegovine pri čemu jedan iz oblasti tehničkih nauka - elektronskih komunikacija, a drugi iz oblasti društvenih nauka – komunikologija, mediji odnosno žurnalistika;
  - d) jedan predstavnik nevladinog sektora kojeg sa liste predloženih članova od strane nevladinih organizacija bira Ministarstvo, a listu relevantnih nevladinih organizacija Ministarstvu dostavlja Ministarstvo pravde BiH.
- (3) Za člana Komisije ne može biti imenovano lice koje:
- a) je član tijela političke stranke ili obavlja bilo koju političku funkciju;

- b) je član upravnog ili nadzornog odbora, skupštine, uprave ili menadžmenta, odnosno u svojstvu bilo koje ovlaštene osobe u privrednim društvima koje reguliše Agencija, odnosno na koje se primjenjuju odredbe ovog Zakona;
  - c) je vlasnik, dioničar ili udjelničar u pravnim licima na koje se primjenjuju odredbe ovog Zakona;
  - d) je pravosnažno osuđeno na kaznu zatvora ili osuđeno za krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti ili drugo slično krivično djelo.
- (4) Ministarstvo, na zahtjev Agencije, najkasnije šest mjeseci prije prestanka mandata članova Savjeta Agencije, odnosno 30 dana po prestanku mandata u smislu člana 16. stav (1) tač. b) i c) ovog Zakona, pokreće proceduru za imenovanje članova Komisije.
- (5) U okviru procedure iz stava (4) ovog člana, Ministarstvo je dužno od institucija iz stava (2) ovog člana pribaviti prijedlog članova Komisije i donijeti odluku o imenovanju članova Komisije.
- (6) Istovremeno sa procedurom iz stava (4) ovog člana, Ministarstvo je dužno sačiniti i objaviti javni oglas za imenovanje članova Savjeta Agencije, sa rokom za dostavu prijave od najmanje 14 dana.
- (7) Tekst javnog oglasa iz stava (7) ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i na službenoj internet stranici Ministarstva i Agencije, a obavijest o istom u tri visokotiražna dnevna lista u Bosni i Hercegovini.
- (8) Sve administrativne poslove za rad Komisije obavlja Ministarstvo.

Član 14.

(Procedura izbora i imenovanja članova Savjeta Agencije)

- (1) Komisija, najkasnije 15 dana od dana zaprimanja odluke o imenovanju, održava konstituirajuću sjednicu na kojoj usvaja Poslovnik o radu, bira predsjedavajućeg, većinom glasova, i razmatra pristigle prijave.
- (2) Neuredna, nepotpuna i nepravovremena prijava, kao i prijava kandidata koji ne ispunjava uslove oglasa, Komisija odbacuje o čemu se isti obavještava u pisanoj formi.
- (3) Kandidat čija prijava ispunjava uslov oglasa ulazi u izborni proces.
- (4) Ukoliko utvrdi da je prijavljeni broj kandidata koji ispunjavaju uslove oglasa manji od dvostrukog broja članova Savjeta Agencije za koje je raspisan oglas, Komisija podnosi zahtjev Ministarstvu za ponovno raspisivanje oglasa.
- (5) Sa kandidatima koji ispunjavaju uslove oglasa Komisija obavlja intervju i, nakon ocjenjivanja istih, sačinjava listu kandidata koju dostavlja Parlamentarnoj skupštini radi imenovanja.
- (6) Komisija, pri sačinjavanju liste kandidata, uzima u obzir ukupan broj bodova dodijeljenih na intervjuu, potrebni stručni sastav Savjeta Agencije, kao i zastupljenost konstitutivnih naroda i ostalih.
- (7) Lista kandidata treba da sadrži dvostruki broj kandidata u odnosu na broj članova Savjeta Agencije za koje je raspisan konkurs, kao i sve relevantne informacije o kandidatu, uključujući i ukupan broj dodijeljenih bodova.

- (8) U slučaju istog broja bodova i uslova u pogledu stručnosti, prednost se daje kandidatu manje zastupljenog spola.
- (9) Kandidat koji se, prema dodijeljenim ocjenama, nije plasirao na listu iz stava (5) ovog člana, obavještava se o istom uz obrazloženje.
- (10) Kandidat koji nije uvršten na listu iz bilo kojeg razloga, a smatra da izborni proces nije pravilno proveden, može izjaviti žalbu Žalbenom savjetu pri Savjetu ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Žalbeno vijeće).
- (11) Parlamentarna skupština, u roku od 30 dana od dana zaprimanja liste kandidata, donosi Odluku o imenovanju članova Savjeta Agencije, uz obavezno pridržavanje stručnog sastava Savjeta Agencije, zastupljenosti konstitutivnih naroda i ostalih, te obavezama vezanim uz rodnu ravnopravnost.

Član 15.
(Uslovi za imenovanje članova Savjeta Agencije)

- (1) Za člana Savjeta Agencije može biti imenovano lice koje, osim opštih uslova propisanih članom 7. stav (1) Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Savjeta ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 37/03), ispunjava i sljedeće uslove:
  - a) da je državljanin Bosne i Hercegovine sa prebivalištem u Bosni i Hercegovini;
  - b) da se protiv njega ne vodi krivični postupak;
  - c) da ima obrazovanje tehničkog ili društvenog smjera, najmanje VII stepena stručne spreme, odnosno bolonjskog sistema studiranja, sa ostvarenih 240 ETCS bodova;
  - d) da ima najmanje pet godina radnog iskustva u području elektronskih komunikacija odnosno elektronskih medija, prava odnosno ekonomije;
  - e) da ima aktivno znanje najmanje jednog stranog jezika (engleski, francuski ili njemački).
- (2) Za člana Savjeta Agencije ne može biti imenovano lice koje je:
  - a) imenovano u tijela zakonodavne ili izvršne vlasti na bilo kojem nivou vlasti;
  - b) član tijela političke stranke;
  - c) u radnom odnosu, ostvaruje uticaj ili obavlja druge poslove u pravnim licima na koje se primjenjuju odredbe ovog Zakona, niti član njihovih uprava, nadzornih odbora ili upravnih odbora;
  - d) vlasnik, dioničar ili imatelj udjela u pravnim licima na koje se primjenjuju odredbe ovog Zakona;
  - e) pravosnažno osuđeno na kaznu zatvora ili osuđeno za krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti ili drugo slično krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije;
  - f) član uprave drugog regulatornog tijela u Bosni i Hercegovini.
- (3) Uslovi iz stava (2) tač. a), b), c) i d) ovog člana odnose se na period od 12 mjeseci prije objavljivanja javnog konkursa iz člana 13. stav (6) ovog Zakona.

- (4) Uslovi iz stava (2) tač. c) i d) ovog člana odnose se i na člana uže porodice člana Savjeta Agencije.
- (5) Pod članom uže porodice, u smislu stava (4) ovog člana, smatra se bračni partner, dijete, brat, sestra i roditelji člana Savjeta Agencije.

Član 16.
(Prestanak mandata člana Savjeta Agencije)

- (1) Mandat člana Savjeta Agencije prestaje:
- a) istekom perioda na koji je imenovan s tim da Savjet Agencije, odnosno član Savjeta ostaje na dužnosti sve dok ne bude imenovano novo Savjet Agencije, odnosno član Savjeta;
  - b) podnošenjem ostavke u pisanoj formi;
  - c) razrješenjem iz razloga predviđenih u stavu (2) ovog člana.
- (2) Parlamentarna skupština odlukom razrješava dužnosti člana Savjeta Agencije u slučajevima utvrđenja da je:
- a) u postupku imenovanja iznio o sebi neistinite podatke ili nije iznio podatke o okolnostima bitnim za imenovanje;
  - b) nastupila neka od okolnosti iz člana 15. stav (2) ovog Zakona;
  - c) svojim radom ili ponašanjem onemogućavao izvršavanje obaveza Agencije;
  - d) svojim radom ili ponašanjem doveo u pitanje svoju samostalnost i nezavisnost ili samostalnost i nezavisnost Agencije;
  - e) neopravdano odsutvovao sa sjednica Savjeta Agencije tri puta uzastopno ili ukupno četiri puta u godini;
  - f) zbog bolesti ili drugog razloga u nemogućnosti obavljati dužnost duže od šest mjeseci neprekidno.
- (3) Agencija je dužna bez odlaganja obavijestiti Parlamentarnu skupštinu o postojanju razloga za razrješenje člana Savjeta Agencije.
- (4) Parlamentarna skupština može odlukom razriješiti Savjet Agencije ukoliko:
- a) ne održi niti jednu sjednicu u periodu od četiri uzastopna mjeseca;
  - b) ne donosi akte koje je po ovom Zakonu dužno donijeti;
  - c) ne dostavi godišnji program rada Agencije Parlamentarnoj skupštini u skladu sa članom 24. ovog Zakona;
  - d) ne usvoji prijedlog finansijskog plana Agencije u skladu sa članom 25. stav (3) ovog Zakona.
- (5) Odluka Parlamentarne skupštine iz st. (2) i (4) ovog člana sa obrazloženjem se objavljuje u "Službenom glasniku BiH" i na internet stranici Agencije.
- (6) Član Savjeta Agencije ne može biti imenovan za člana upravnog ili nadzornog odbora u pravnim licima na koje se primjenjuju odredbe ovog Zakona, u periodu od jedne godine od dana prestanka mandata u skladu sa st. (1) i (4) ovog člana.

Član 17.
(Direktor Agencije)

- (1) Direktora Agencije imenuje Savjet Agencije, na osnovu provedenog javnog konkursa u skladu s postupkom iz člana 18. ovog Zakona.
- (2) Mandat direktora Agencije traje četiri godine, s mogućnošću ponovnog imenovanja na još jedan mandat.
- (3) Direktor Agencije za svoj rad odgovara Savjetu Agencije kojem podnosi godišnji izvještaj o radu Agencije.
- (4) Direktor Agencije ima pravo na platu u skladu sa Zakonom o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13, 87/13, 75/15, 88/15, 16/16, 94/16, 72/17, 25/18, 32/20, 65/20, 59/22, 20/25 i 30/25).
- (5) Direktor Agencije:
  - a) odgovara za zakonitost rada Agencije;
  - b) predstavlja i zastupa Agenciju;
  - c) rukovodi radom i poslovanjem Agencije;
  - d) donosi akte potrebne za rad i poslovanje Agencije;
  - e) odlučuje u prvostepenom postupku;
  - f) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Agenciji;
  - g) priprema i provodi odluke Savjeta Agencije;
  - h) stara se o osiguravanju javnosti rada Agencije;
  - i) predlaže Savjetu Agencije godišnji program rada Agencije, finansijski plan Agencije za narednu fiskalnu godinu, godišnji izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj Agencije;
  - j) predlaže Savjetu Agencije prijedloge propisa za provođenje ovog Zakona;
  - k) obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom.
- (6) Direktor Agencije prisustvuje svim sjednicama Savjeta Agencije, bez prava odlučivanja.

Član 18.
(Procedura izbora i imenovanja direktora Agencije)

- (1) Savjet Agencije raspisuje javni oglas za direktora Agencije, najmanje četiri mjeseca prije isteka mandata direktora Agencije, odnosno u roku od 30 dana po prestanku mandata u smislu člana 20. stav (1) tač. b) i c) ovog Zakona, te provodi proceduru izbora i imenovanja.
- (2) Tekst javnog oglasa, sa rokom za dostavu prijave od najmanje 14 dana, objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i na službenoj internet stranici Agencije, a obavijest o istom u tri visokotiražna dnevna lista u Bosni i Hercegovini.
- (3) Savjet Agencije Poslovníkom o radu ili drugim aktom bliže uređuje način i postupak izbora i imenovanja direktora Agencije.

- (4) Savjet Agencije, u roku od 30 dana od krajnjeg roka za prijavu na konkurs, odlukom utvrđuje listu uspješnih kandidata, na osnovu koje imenuje direktora Agencije.
- (5) Odluka Savjeta Agencije iz stava (4) ovog člana je konačna i protiv iste se može pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine.
- (6) Ukoliko Savjet Agencije utvrdi da niti jedan od prijavljenih kandidata ne ispunjava uslove javnog oglasa, ponovo raspisuje javni konkurs u roku od 15 dana od krajnjeg roka za prijavu na prethodni konkurs.

Član 19.

(Uslovi za imenovanje direktora Agencije)

- (1) Za direktora Agencije može biti imenovano lice koje, osim opštih uslova propisanih članom 7 stav 1. Zakona o ministarskim imenovanjima, imenovanjima Savjeta ministara i drugim imenovanjima Bosne i Hercegovine, ispunjava i sljedeće uslove:
  - a) da je državljanin Bosne i Hercegovine sa prebivalištem u Bosni i Hercegovini;
  - b) da se protiv njega ne vodi krivični postupak;
  - c) da ima obrazovanje tehničkog ili društvenog smjera, najmanje VII stepena stručne spreme, odnosno bolonjskog sistema studiranja, sa ostvarenih 240 bodova;
  - d) da ima najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti elektronskih komunikacija ili elektronskih medija, od čega tri godine na rukovodećim poslovima;
  - e) da ima aktivno znanje najmanje jednog stranog jezika (engleski, francuski ili njemački).
- (2) Za direktora Agencije ne može biti imenovano lice koje:
  - a) je imenovano u tijela zakonodavne ili izvršne vlasti na bilo kom nivou vlasti;
  - b) je član tijela političke stranke;
  - c) ostvaruje uticaj ili obavlja druge poslove u pravnim licima na koje se primjenjuju odredbe ovog Zakona, niti član njihovih nadzornih ili upravnih odbora;
  - d) je vlasnik, dioničar ili imatelj udjela u pravnim licima na koje se primjenjuju odredbe ovog Zakona;
  - e) je pravosnažno osuđeno na kaznu zatvora ili osuđeno za krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti ili drugo slično krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije.
- (3) Uslovi iz stava (2) tač. a), b), c) i d) ovog člana odnose se na period od 12 mjeseci prije objavljivanja javnog konkursa iz člana 18. stav (1) ovog Zakona.
- (4) Uslovi iz stava (2) tač. c) i d) ovog člana odnose se i na člana uže porodice direktora Agencije.
- (5) Pod članom uže porodice, u smislu stava (4) ovog člana, smatra se bračni partner, vanbračni partner, dijete, brat, sestra i roditelji.

Član 20.

(Prestanak mandata direktora Agencije)

- (1) Mandat direktora Agencije prestaje:

- a) istekom perioda na koji je imenovan;
  - b) podnošenjem ostavke u pisanoj formi;
  - c) razrješenjem iz razloga predviđenih stavom (2) ovog člana.
- (2) Savjet Agencije Rješenjem razrješava dužnosti direktora Agencije u slučaju da se utvrdi da:
- a) je u postupku imenovanja iznio o sebi neistinite podatke ili nije iznio podatke o okolnostima bitnim za imenovanje;
  - b) je nastupila neka od okolnosti iz člana 19. stava (2) ovog Zakona;
  - c) je svojim radom ili ponašanjem doveo u pitanje svoju samostalnost i nezavisnost ili samostalnost i nezavisnost rada Agencije;
  - d) nije postupio u skladu sa članom 17. st. (5) tačka i) ovog Zakona;
  - e) je raspolagao sredstvima Agencije suprotno usvojenom finansijskom planu Agencije;
  - f) postupa suprotno ovom Zakonu, drugim relevantnim zakonima i propisima donesenim na osnovu Zakona, kao i smjernicama Parlamentarne skupštine ili Savjeta Agencije;
  - g) nesavjesnim ili nepravilnim radom ili zanemarivanjem svojih obaveza otežava ili onemogućava rad Agencije, prouzrokuje veće smetnje u radu Agencije ili veću štetu Agenciji.
- (3) Rješenje Savjeta Agencije iz stava (2) ovog člana sa obrazloženjem dostavlja se direktoru Agencije i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH". Protiv rješenja se može pokrenuti postupak preispitivanja pred Sudom Bosne i Hercegovine.
- (4) U toku trajanja postupka razrješenja, Savjet Agencije može udaljiti direktora od dužnosti (suspenzija), a dužno je udaljiti direktora Agencije od dužnosti:
- a) ukoliko se protiv njega potvrdi optužnica za krivična djela korupcije ili krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti ili optužnica za drugo krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje dužnosti ili se za njega može izreći kazna zatvora od najmanje tri godine;
  - b) ukoliko mu je pravosnažnom odlukom suda utvrđen pritvor, za vrijeme trajanja pritvora.
- (5) U slučaju prestanka mandata direktora Agencije iz razloga predviđenih u stavu (1) ovog člana, kao i u slučaju udaljenja od dužnosti ili duže spriječenosti u obavljanju obaveza, Savjet Agencije imenovat će lice iz Agencije koji će obavljati poslove vršioca dužnosti direktora Agencije do imenovanja novog direktora Agencije ili do povratka direktora Agencije na dužnost.
- (6) Direktor Agencije ne može biti imenovan za člana upravnog ili nadzornog odbora u pravnim licima na koje se primjenjuju odredbe ovog Zakona, u periodu od 12 mjeseci od dana prestanka mandata u skladu sa stavom (1) ovog člana.

Član 21. **(Unutrašnja organizacija)**

- (1) Osnovni principi unutrašnje organizacije Agencije, osnovne organizacione jedinice, način rukovođenja, ovlaštenja, obaveze i odgovornosti rukovodećih i drugih zaposlenih u Agenciji (u daljnjem tekstu: zaposlenici), kao i druga pitanja od značaja za rad Agencije uređuju se Statutom koji donosi Savjet Agencije.

- (2) U skladu sa Statutom iz stava (1) ovog člana, direktor Agencije donosi pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Agencije koji mora biti usklađen sa nadležnostima Agencije propisanim ovim Zakonom.
- (3) Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Agencije bliže se uređuje unutrašnja organizacija, nadležnosti i djelokrug rada organizacionih jedinica Agencije, naziv i raspored poslova po organizacionim jedinicama s opisom poslova za svakog zaposlenika ili grupu zaposlenika s potrebnim uslovima u pogledu stručne spreme i drugih uslova za rad na određenim poslovima, kao i broj pripravnika.
- (4) Saglasnost na pravilnik iz stava (3) ovog člana daje Savjet Agencije.

Član 22.
(Radni odnosi u Agenciji)

- (1) Na radne odnose zaposlenika Agencije primjenjuje se Zakon o radu u institucijama Bosne i Hercegovine.
- (2) Pravila ponašanja i principi profesionalne etike članova Savjeta Agencije, direktora i zaposlenika Agencije, sukob interesa, kao i obaveze i odgovornosti u obavljanju javne funkcije, odnosno radnih obaveza, detaljnije se propisuju Etičkim kodeksom koji donosi Savjet Agencije.
- (3) Zapošljavanje se vrši na osnovu profesionalnih kvalifikacija i sposobnosti, te preduzima sve neophodne mjere da se osigura ravnopravan položaj polova u procesu zapošljavanja.
- (4) U slučaju da u postupku zapošljavanja dva ili više kandidata podjednako ispunjavaju tražene uslove u smislu istog rezultata testiranja, Agencija će prednost dati kandidatu manje zastupljenog spola.
- (5) Postupak i način prijema u radni odnos detaljnije se uređuju Pravilnikom o radu Agencije koji donosi direktor, u skladu sa odredbama Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine.

Član 23.
(Ograničenja u primjeni drugih Zakona)

- (1) Odredbe Zakona o upravi, shodno se primjenjuju na Agenciju u dijelu načela koja se odnose na samostalnost, zakonitost, javnost rada, upotrebu jezika i pisma, druga načela iz čl. 4. do 8. Zakona o upravi, odnosa prema organima uprave Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i u pogledu odnosa prema ombudsmenu. Odredbe Zakona o upravi koje se odnose na ovlaštenja rukovodioca organa uprave shodno se primjenjuju na direktora, a odredbe o rukovodećim državnim službenicima shodno se primjenjuju na rukovodeće zaposlenike Agencije, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (2) U primjeni administrativno-kaznenih mjera propisanih ovim Zakonom i opštim aktima donesenim za njegovo provođenje, ne primjenjuje se Zakon o prekršajima Bosne i Hercegovine.

Član 24.
(Godišnji program rada i godišnji izvještaj o radu)

- (1) Savjet Agencije usvaja godišnji program rada Agencije kojim se utvrđuju ciljevi i zadaci Agencije u obavljanju regulatornih i drugih poslova propisanih ovim Zakonom, najkasnije do kraja tekuće godine za sljedeću kalendarsku godinu.

- (2) Agencija o svom radu podnosi izvještaj Parlamentarnoj skupštini najkasnije do kraja juna tekuće godine, za prethodnu godinu.
- (3) Godišnji program rada i izvještaj o radu objavljuju se na internet stranici Agencije.

Član 25.
(Finansiranje Agencije)

- (1) Finansiranje Agencije vrši se iz prihoda od regulatornih naknada propisanih ovim Zakonom.
- (2) Iznos naknada iz stava (1) ovog člana utvrđuje Savjet Agencije.
- (3) Prijedlog finansijskog plana Agencije za narednu godinu Savjet Agencije usvaja najkasnije do 1. novembra tekuće godine.
- (4) Savjet ministara, finansijski plan Agencije za narednu godinu iz stava (3) ovog člana donosi do 31. decembra tekuće godine.
- (5) Ukoliko Savjet ministara ne usvoji ili izmijeni predloženi finansijski plan Agencije u roku iz stava (4) ovog člana, Agencija radi sa finansijskim planom koji je usvojio Savjet Agencije.

Član 26.
(Finansijsko poslovanje Agencije)

- (1) Agencija ima vlastiti transakcijski račun putem koga se izvršavaju svi prihodi i rashodi Agencije.
- (2) Tijela Agencije obezbjeđuju potpunu transparentnost finansijskog poslovanja Agencije.
- (3) Finansijski izvještaji Agencije podliježu godišnjoj reviziji koju obavlja ovlaštenu nezavisni revizor.
- (4) Nalaz ovlaštenog nezavisnog revizora objavljuje se na internet stranici Agencije.
- (5) Višak prikupljenih sredstava u odnosu na ostvarenje godišnjeg finansijskog plana Agencije prenosi se u sljedeću kalendarsku godinu i čini dio prijedloga finansijskog plana za istu.

Član 27.
(Pravna zaštita)

- (1) Protiv pojedinačnih upravnih akata direktora Agencije može se izjaviti žalba Savjetu Agencije.
- (2) Rok za izjavljivanje žalbe je 15 dana od dana dostavljanja upravnog akta.
- (3) Pri odlučivanju o žalbi Savjet Agencije u cjelosti preispituje pojedinačne upravne akte, a odluku je dužno donijeti u roku od 60 dana od dana izjavljivanja žalbe.
- (4) Odluka Savjeta Agencije je konačna u upravnom postupku i protiv iste se može pokrenuti upravni spor pred sudom Bosne i Hercegovine. Rok za podnošenje tužbe Sudu je 60 dana od dana dostavljanja odluke Savjeta Agencije.

Član 28.
(Javnost rada Agencije)

- (1) Javnost rada Agencije ostvaruje se putem:
  - a) internet stranice Agencije sa ažuriranim propisima i drugim relevantnim dokumentima iz djelokruga Agencije;

- b) konferencija za štampu, saopštenja za javnost i izjava za medije kojim se osigurava da se korisnici dozvola Agencije i druga zainteresovana lica upoznaju sa aktivnostima i informacijama iz djelokruga Agencije;
  - c) javnog objavljivanja nacрта opštih akata za provođenje Zakona;
  - d) organizovanja konsultativnih sastanaka sa regulisanim subjektima, u cilju pružanja mogućnosti svim zainteresovanim stranama da kroz javne rasprave izraze svoje stavove i daju komentare na predložene dokumente i utiču na kreiranje regulatornog okvira.
- (2) Agencija na svojoj internet stranici objavljuje sljedeće akte i podatke:
- a) odluke i druge upravne akte Agencije;
  - b) javne pozive i pozive za javne konsultacije;
  - c) stručna mišljenja i pojašnjenja;
  - d) statističke i druge pokazatelje razvoja tržišta elektronskih komunikacija, odvojeno na nivou Bosne i Hercegovine po entitetima i Brčko Distriktu;
  - e) statističke i druge relevantne podatke, odvojeno na nivou Bosne i Hercegovine po entitetima i Brčko Distriktu;
  - f) propise donesene u skladu sa ovim Zakonom, koji su u nadležnosti Agencije;
  - g) Plan namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra u Bosni i Hercegovini;
  - h) Plan adresiranja i Plan numeracije te njihove izmjene;
  - i) izvještaje o analizi relevantnih tržišta;
  - j) godišnji program rada Agencije;
  - k) finansijski plan Agencije za narednu fiskalnu godinu;
  - l) godišnji izvještaj o radu Agencije;
  - m) druge podatke i obavještenja o radu i poslovanju Agencije.
- (3) Izuzetno od odredbi ovog člana, neće se objaviti akti, podaci i informacije za koje je, kod dostave istih, naznačeno da se smatraju poslovnom tajnom.
- (4) Privredni subjekt je dužan, uz adekvatno obrazloženje, naznačiti da se akti, podaci i informacije iz stava (3) ovog člana smatraju poslovnom tajnom, u suprotnom, Agencija iste neće tretirati takvim. Broj korisnika ne smatra se poslovnom tajnom.
- (5) Agencija na zahtjev nadležnih institucija u Bosni i Hercegovini dostavlja tražene podatke koje su od značaja za njihov rad u skladu s ovim Zakonom.

Član 29. **(Javne konsultacije)**

- (1) Prije donošenja podzakonskog akta u skladu sa odredbama ovog Zakona, Agencija postavlja nacrt podzakonskog akta na web aplikaciju eKonsultacije i o tome objavljuje obavještenje na internet stranici Agencije, sa pozivom zainteresovanim licima za dostavljanje prijedloga i primjedbi u naznačenom roku, u cilju provođenja javne rasprave.

- (2) Rok za dostavljanje prijedloga i primjedbi iz stava (1) ovog člana ne može biti kraći od 30 dana, odnosno 45 dana ako se radi o aktu koji ima značajan uticaj na javnost, od dana kada je nacrt opšteg akta postavljen na web aplikaciju eKonsultacije. Kada se radi o izuzetno kompleksnim pitanjima i okolnostima, ovaj rok se produžava na 60 dana.
- (3) Agencija u procesu javnih konsultacija uzima u obzir stajališta krajnjih korisnika, posebno potrošača i krajnjih korisnika s invaliditetom, proizvođača i privrednih subjekata, u vezi s pitanjima koja se odnose na sva prava krajnjih korisnika i potrošača, uključujući jednak pristup i izbor za krajnje korisnike s invaliditetom, a s obzirom na javno dostupne elektronske komunikacione usluge, posebno u slučajevima kada oni imaju značajan uticaj na tržište.
- (4) Agencija rezultate javnih konsultacija stavlja na uvid javnosti putem internet stranice Agencije, vodeći računa o zaštiti povjerljivih podataka i komercijalnih interesa.
- (5) Agencija podzakonskim aktom bliže propisuje postupak javnih konsultacija vodeći računa o pristupačnosti krajnjim korisnicima i korisnicima sa invaliditetom.
- (6) Pored provođenja konsultacija iz stava (1) ovog člana, za opšti akt koji ima značajan uticaj na javnost, Agencija može provesti dodatne konsultacije koje obuhvataju:
  - a) organizovanje javnih sastanaka ili okruglih stolova sa zainteresovanim pravnim i fizičkim licima na svim nivoima vlasti;
  - b) organizovanje javnih rasprava putem elektronskih medija;
  - c) organizovanje radnih sastanaka sa pravnim i fizičkim licima na koje propis može imati naročitog uticaja.
- (7) Agencija određuje oblik dodatnih konsultacija naročito uzimajući u obzir: finansijske, kadrovske i tehničke mogućnosti, procjenu uticaja propisa ili drugog akta na javnost, planirani rok za usvajanje propisa ili drugog akta i novine ili tehničku složenost predmeta propisa ili drugog akta.

Član 30.

(Razmatranje prijedloga i primjedbi)

- (1) Po isteku roka za konsultacije Agencija sa dužnom pažnjom razmatra zaprimljene prijedloge i primjedbe, uz vođenje računa o poštivanju ciljeva i principa regulacije iz člana 5. ovog Zakona.
- (2) Agencija prihvata, djelimično prihvata ili odbacuje zaprimljene prijedloge i primjedbe, uz sumarno obrazloženje relevantnih prijedloga i primjedbi koji su prihvaćeni ili odbačeni, a koji su sastavni dio izvještaja o provedenim konsultacijama.
- (3) Agencija, prije dostavljanja prijedloga pravilnika Savjetu Agencije na usvajanje, pribavlja mišljenja Ministarstva, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, Ministarstva saobraćaja i veza Republike Srpske i Vlade Brčko Distrikta.

Član 31.

(Izveštaj o provedenim konsultacijama)

- (1) Izvještaj o provedenim konsultacijama sadrži sumarni pregled osnovnih pitanja koja su se javila tokom konsultacija, stanovišta učesnika konsultacija u vezi s ovim pitanjima, te obrazloženje zauzetih stavova Agencije.

- (2) Izvještaj iz stava (1) ovog člana objavljuje se na internet stranici Agencije i web aplikaciji eKonsultacije i prilaže se uz prijedlog opšteg akta koji se dostavlja Savjetu Agencije na usvajanje.

Član 32.
(Objava i stupanje na snagu)

- (1) Opšti akt, nakon usvajanja, Agencija dostavlja na objavu u "Službenom glasniku BiH", najkasnije 10 dana od dana održavanja sjednice na kojoj je usvojen.
- (2) Opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivaja u "Službenom glasniku BiH".

Član 33.
(Prikupljanje informacija)

- (1) Privredni subjekt je dužan na zahtjev Agencije dostaviti sve informacije, uključujući finansijske i povjerljive informacije, neophodne za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije.
- (2) Agencija, od privrednog subjekta iz stava (1) ovog člana, posebno može zahtjevati da dostavi informacije o planovima za razvoj mreža ili usluga koje bi mogle utjecati na veleprodajne usluge koje taj operator nudi konkurenciji, kao i informacije o elektronskim komunikacionim mrežama i pripadajućim sredstvima koje su raščlanjene na lokalnoj razini i dovoljno detaljne da omoguće geografski pregled i određivanje područja u skladu s članom 47. ovog Zakona.
- (3) Agencija, od proglašenog privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom na veleprodajnom tržištu, takođe, može zahtjevati da dostavi računovodstvene podatke o maloprodajnim tržištima koja su povezana s tim veleprodajnim tržištem.
- (4) Ako informacije prikupljene u skladu sa st. (1) i (2) ovog člana nisu dovoljne za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije, Agencija takve informacije može zahtjevati od drugih lica koja se bave djelatnostima elektronskih komunikacija ili djelatnostima koje su s njima usko povezane.
- (5) Zahtjev za dostavu informacija iz st. (1), (2) i (3) ovog člana mora sadržavati pravni osnov, obrazloženje zahtjeva, nivo detaljnosti informacija i kao i primjeren rok za realizaciju zahtjeva, koji ne može biti kraći od osam dana od dana zaprimanja zahtjeva i mora biti proporcionalan izvršenju zadataka Agencije.
- (6) Privredni subjekt tražene podatke iz stava (5) ovog člana dostavlja u skladu sa zahtijevanim rokom.
- (7) Informacije koje prikupi Agencija mogu se koristiti samo u svrhu obavljanja poslova iz nadležnosti Agencije.

Član 34.
(Povjerljive informacije)

- (1) Subjekt koji dostavlja Agenciji informacije za koje on smatra da sadrži povjerljive podatke ili povjerljive komercijalne interese, i kao takve ih mora označiti, uz obrazloženje pravnog osnova kojim je informacija određena povjerljivom i razloga za štetu koja bi proistekla objavljivanjem takve informacije. U suprotnom Agencija će smatrati da informacija ne sadrži povjerljive podatke.
- (2) Agencija dostavlja na pisani i obrazloženi zahtjev prikupljene informacije Parlamentu BiH, Savjetu ministara i nadležnim institucijama BiH za potrebe obavljanja poslova iz njihove

nadležnosti, vodeći računa o zaštiti povjerljivosti podataka i komercijalnih interesa, u skladu sa važećim propisima.

- (3) Dostavljanje informacija u skladu sa stavom (2) ovog člana ne smatra se otkrivanjem povjerljive informacije, a institucija koja prima informaciju osigurava za njih isti stepen povjerljivosti kao i Agencija koja ih šalje.
- (4) Članovi Savjeta Agencije, direktor Agencije i zaposlenici Agencije dužni su čuvati povjerljivost prikupljenih podataka i informacija, bez obzira na način saznanja, i ne smiju ih otkrivati izvan Agencije ili zaposlenim u Agenciji kojima takve informacije nisu potrebne za rad, osim u slučajevima propisanim zakonom i drugim propisima.
- (5) Lica iz stava (4) ovog člana dužna su čuvati povjerljivost prikupljenih podataka i informacija, i nakon prestanka radnog odnosa ili ugovornog odnosa.
- (6) Agencija donosi Pravilnik kojim se bliže propisuje postupanje sa povjerljivim informacijama.
- (7) Informacije i podaci koje Agencija javno objavljuje na osnovu ovog Zakona i drugog propisa ili informacije koje su dostupne javnosti u skladu sa propisima o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini, ne smatraju se povjerljivim podacima.
- (8) Agencija na internet stranici objavljuje informacije koje doprinose tržišnoj konkurenciji, vodeći računa o zaštiti povjerljivosti podataka i komercijalnih interesa, kao i zaštiti ličnih podataka u skladu sa važećim propisima.

Član 35.

(Obaveza dostavljanja informacija na osnovu opšteg ovlaštenja, prava korišćenja i posebnih obaveza)

- (1) Privredni subjekt je dužan na zahtjev Agencije, u skladu sa članom 33. stav (6) ovog Zakona, dostaviti informacije na osnovu opšteg ovlaštenja, prava korišćenja ili posebnih obaveza, a posebno informacije potrebne za:
  - a) provjeru usklađenosti sa propisanim opštim uslovima za obavljanje djelatnosti elektronskih komunikacija, posebnim obavezama određenim privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom, uslovima propisanim dozvolama za korišćenje numeracije, pojedinačnim dozvolama za korišćenje radiofrekvencijskog spektra, kao i drugim obavezama utvrđenim ovim Zakonom i podzakonskim aktima;
  - b) pojedinačnu provjeru usklađenosti sa propisanim opštim uslovima po žalbi ili po službenoj dužnosti;
  - c) rješavanje sporova između krajnjih korisnika i privrednih subjekata;
  - d) rješavanje sporova između privrednih subjekata u vezi sa međupovezivanjem i/ili pristupom;
  - e) provođenje postupaka za ocjenu zahtjeva za dodjelu prava korišćenja i provođenje same ocjene tih zahtjeva;
  - f) objavljivanje uporednih pregleda o kvalitetu i cijenama elektronskih komunikacionih mreža i usluga u interesu potrošača;
  - g) pripremu i objavljivanje jasno definisanih statističkih izvještaja ili analiza;
  - h) provođenje analiza tržišta, uključujući podatke o silaznim (engl. downstream) ili maloprodajnim tržištima povezanim sa tržištima koja su predmet analize tržišta;

- i) zaštitu efikasnog korišćenja i efektivnog upravljanja radiofrekvencijskim spektrom i numeracijom;
- j) procjenu uticaja razvoja novih mreža ili usluga na konkurenciju, teritorijalnu pokrivenost, povezivost krajnjih korisnika ili određivanje područja na osnovu geografskih pregleda postavljanja mreže;
- k) izradu geografskih pregleda.

(2) Svaki zahtjev za informacijama mora biti proporcionalan izvršenju tih zadataka.

POGLAVLJE III – RJEŠAVANJE SPOROVA

Član 36. (Rješavanje sporova)

- (1) Nezavisno o nadležnosti redovnih sudova, sporove proistekle iz primjene ovog Zakona ili propisa donesenih na osnovu ovog Zakona može rješavati i Agencija.
- (2) U slučaju sporova iz stava (1) ovog člana, svaka strana se može obratiti Agenciji sa zahtjevom za rješavanje spora.
- (3) Strane u sporu dužne su u potpunosti saradivati s Agencijom i, u cilju rješavanja spora, dostaviti joj sve potrebne informacije i podatke, kao i tražena izjašnjenja i dokumentaciju.
- (4) U postupku rješavanja spora Agencija donosi rješenje, protiv kojeg se može izjaviti žalba Savjetu Agencije.
- (5) Rješenje Savjeta Agencije po žalbi je konačno i izvršno, i objavljuje se na internet stranici Agencije, vodeći računa o zaštiti poslovne tajne.
- (6) Protiv rješenja iz stava (5) ovog člana se može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine.
- (7) Postupak rješavanja spora pred Agencijom ne isključuje pravo bilo koje strane u sporu na pokretanje postupka medijacije ili arbitraže pred nadležnim organom ili nadležnim sudom.
- (8) Pokretanjem postupka rješavanja predmetnog spora pred nadležnim sudom, postupak rješavanja spora pred Agencijom se obustavlja.
- (9) Bliže odredbe o načinu i postupku rješavanja sporova proisteklih iz primjene ovog Zakona i propisa donesenih na osnovu ovog Zakona uz poštivanje principa transparentnosti, objektivnosti i nediskriminacije propisuje se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 37. (Sporovi koje rješava Agencija)

- (1) Agencija rješava sporove proistekle iz primjene ovog Zakona ili propisa donesenih na osnovu ovog Zakona, i to:
  - a) sporove između privrednih subjekata u skladu s članom 39. ovog Zakona;
  - b) sporove između krajnjeg korisnika i pružaoca usluge u skladu s članom 40. ovog Zakona;
  - c) sporove između operatora multiplexa i sporovi između operatora multiplexa i operatora elektronske komunikacione mreže za distribuciju medijskih sadržaja;

- d) sporove u vezi sa pristupom postojećoj fizičkoj infrastrukturi u skladu s čl. 53. i 55. ovog Zakona;
- e) sporove u vezi koordinacije građevinskih radova u skladu s čl. 57. i 59. ovog Zakona;
- f) sporove između operatora i drugih fizičkih i pravnih lica koji imaju koristi od obaveze pristupa ili međupovezivanja, koja je određena na osnovu ovog Zakona ili propisa donesenih na osnovu ovog Zakona.

(2) Sporovi iz stava (1) tač. (c) i f) ovog člana se rješavaju u skladu s članom 39. ovog Zakon.

Član 38. (Medijacija)

- (1) Zahtjev za pokretanje postupka medijacije u rješavanju spora iz člana 37. stav (1) tačka a) ovog Zakona podnosi se Agenciji u roku od 15 dana od dana nemogućnosti postizanja dogovora o predmetu spora.
- (2) Agencija će strane u sporu pisanim putem obavijestiti o pokretanju postupka i uslovima medijacije.
- (3) Agencija u postupku medijacije poštuje načela nepristrasnosti, jednakosti, zakonitosti, pravičnosti i povjerljivosti, uz vođenje računa o ostvarivanju regulatornih ciljeva iz člana 5. ovog Zakona
- (4) Postupak medijacije pred Agencijom okončava se sporazumom strana u sporu, a u slučaju nemogućnosti postizanja sporazuma, Agencija nastavlja rješavanje spora u skladu sa članom 39. ovog Zakona.
- (5) Odredbe Zakona kojim je regulisana medijacija ne primjenjuju se na medijaciju propisanu ovim zakonom.
- (6) Bliže odredbe o načinu i postupku medijacije iz stava (1) ovog člana propisuju se pravilnikom iz člana 36. stav (9) ovog Zakona.

Član 39. (Rješavanje sporova između privrednih subjekata)

- (1) Spor iz člana 37. stav (1) tačka a) ovog Zakona Agencija nastoji riješiti medijacijom u skladu sa članom 38. ovog Zakona.
- (2) Ako bilo koja strana u sporu ne prihvati medijaciju ili ista ne dovede do nagodbe ili dogovora strana u sporu, Agencija nastavlja rješavanje spora.
- (3) Spor iz stava (2) ovog člana Agencija rješava u najkraćem mogućem roku, a u naročito složenim predmetima, najkasnije u roku od četiri mjeseca od dana zaprimanja zahtjeva za rješavanje spora.
- (4) U postupku rješavanja spora iz stava (2) ovog člana, Agencija donosi rješenje kojim se postiže ostvarenje regulatornih ciljeva iz člana 5. ovog Zakona. i javno ga objavljuje na svojoj internet stranici.
- (5) Obaveza koju Agencija nametne privrednom subjektu s ciljem rješavanja spora mora biti u skladu sa odredbama ovog Zakona i propisa koje je donijela Agencija.

Član 40.
(Rješavanje sporova između krajnjeg korisnika i pružaoca usluga)

- (1) Zahtjev za posredovanje u rješavanju spora između krajnjeg korisnika i pružaoca usluge iz člana 161. stav (5) ovog Zakona, podnosi se Agenciji u roku od 15 dana od dana isteka roka u kojem je pružalac usluge bio dužan da riješi prigovor, odnosno od dana zaprimanja konačne odluke pružaoca usluge po prigovoru.
- (2) Postupak pred Agencijom okončava se sporazumom strana u sporu ili, u slučaju nemogućnosti postizanja sporazuma, rješenjem Agencije.
- (3) Agencija je dužna riješiti spor u roku od 60 dana, a u slučaju naročito složenih sporova u roku od 90 dana, od dana zaprimanja zahtjeva iz stava (1) ovog člana.

POGLAVLJE IV - ELEKTRONSKE KOMUNIKACIONE MREŽE, I PRIPADAJUĆA SREDSTVA

Član 41.
(Planiranje, projektovanje, izgradnja ili postavljanje, korišćenje i održavanje elektronske komunikacione mreže i pripadajućih sredstava)

- (1) Elektronska komunikaciona mreža, i pripadajuća sredstva se planiraju, projektiraju, proizvode, grade, održavaju i upotrebljavaju u skladu s važećim standardima Bosne i Hercegovine, obavezujućim standardima ili tehničkim specifikacijama, odlukama i preporukama međunarodnih tijela za standardizaciju, zakonima kojima se uređuje prostorno planiranje i gradnja, kao i propisima kojim se uređuje oblast zaštite životne sredine.
- (2) Elektronska komunikaciona mreža i pripadajuća sredstva se planiraju, projektuju, proizvode, postavljaju i ugrađuju na način da ne izazivaju smetnje u radu drugih elektronskih komunikacionih mreža, pripadajućih sredstava i elektronske komunikacione opreme.
- (3) Postavljanje i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža i pripadajućih sredstava te pružanje elektronskih komunikacionih usluga mora zadovoljavati uslove bezbjednosti korišćenja mreže, integriteta mreže i međuoperativnosti elektronskih komunikacionih usluga, saglasno odredbama ovog Zakona.
- (4) Operatori su dužni omogućiti prednost u pružanju elektronskih komunikacionih usluga Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, ovlaštenim organima, tijelima nadležnim za zaštitu i spašavanje, pravnim licima nadležnim za bezbjednost vazdušnog saobraćaja, pomorskog saobraćaja i plovidbe unutrašnjim vodama te hitnim službama.
- (5) Operatori i vlasnici ili korisnici radio-stanica dužni su, u slučaju vanrednih situacija kod prirodnih nepogoda ili drugih velikih nesreća, svoju elektronsku komunikacionu mrežu, pripadajuća sredstva, i elektronsku komunikacionu infrastrukturu ili radio-stanicu u potpunosti staviti na raspolaganje i dati na upotrebu nadležnim organima, tijelima, pravnim licima i hitnim službama iz stava (4) ovog člana te besplatno omogućiti prenos poruka i obavještenja u slučaju opasnosti po život i zdravlje ljudi ili imovinu veće vrijednosti ili životnu sredinu, u skladu s posebnim propisima.

- (6) Bliže odredbe o tehničkim i drugim zahtjevima iz st. (1) i (2) ovog člana propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije, u saradnji s entitetskim ministarstvima i Odjeljenjem Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nadležnim za prostorno uređenje i gradnju.

Član 42.

(Izvođenje radova u zoni elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i pripadajućih sredstva)

- (1) U blizini određenih vrsta elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i pripadajućih sredstava utvrđuje se zaštitni pojas u kojem nije dozvoljeno izvođenje radova, kao ni izgradnja i postavljanje objekata koji bi mogli oštetiti ili ometati rad te infrastrukture ili pripadajućih sredstava.
- (2) Bliže odredbe o načinu i uslovima određivanja zaštitnog pojasa elektronske komunikacione mreže i pripadajućih sredstava iz stava (1) ovog člana, propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencija, u saradnji s entitetskim ministarstvima i Odjelom Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine nadležnim za prostorno uređenje i gradnju.

Član 43.

(Pravo službenosti)

- (1) Nosilac prava vlasništva na dobrima od opšteg interesa, pravna lica javnog prava koja su nosioci prava vlasništva na nekretninama, kao i drugi nosioci prava vlasništva na nekretninama dužni su da operatorima omoguće nesmetan pristup do nekretnine i na nekretninu radi izgradnje, postavljanja, održavanja i korišćenja elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture i pripadajućih sredstava.
- (2) Međusobna prava i obaveze operatora i nosioca prava vlasništva na dobrima od opšteg interesa, pravnih lica javnog prava koja su nosioci prava vlasništva na nekretninama, kao i drugih nosioca prava vlasništva na nekretninama uređuju se ugovorom.
- (3) Nosilac prava vlasništva na dobrima od opšteg interesa, pravna lica javnog prava koja su nosioci prava vlasništva na nekretninama, kao i drugi nosioci prava vlasništva na nekretninama nema pravo zahtijevati naknadu od operatora korisnika koji se koristi elektronskom komunikacionom infrastrukturom operatora na osnovu sklopljenog ugovora.
- (4) Kada se službenost zasniva na nepokretnosti u javnoj ili privatnoj svojini, ako zakonom kojim se uređuje javna svojina nije drugačije uređeno, tijelo javne vlasti koje donosi odluku o osnivanju prava službenosti, dužno je da:
- a) postupa na temelju jednostavnih, efikasnih, transparentnih i javno dostupnih procedura, primijenjenih na nediskriminirajući način i bez odgode;
  - b) u svakom pojedinačnom slučaju donosi odluku u roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva za zaključivanje ugovora, osim u slučaju eksproprijacije;
  - c) poštuje načela transparentnosti i nediskriminacije pri određivanju uslova za svako takvo pravo.
- (5) Tijela javne vlasti nadležna za osnivanje službenosti dužna su odluku o osnivanju službenosti dostaviti Agenciji radi zavođenja u službenu evidenciju.

Član 44.

(Kolokacija i zajedničko korišćenje mrežnih elemenata i pripadajućih sredstava)

- (1) Operator koji je ostvario pravo da instalira opremu na, preko ili ispod javne ili privatne nepokretnosti, ili je iskoristio prednost u postupku eksproprijacije ili korišćenja nepokretnosti, dužan je omogućiti drugom operatoru na njegov zahtjev, uz naknadu i na osnovu međusobno zaključenog ugovora, kolokaciju i zajedničko korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, kada novu elektronsku komunikacionu mrežu i pripadajuća sredstva nije moguće izgraditi ili postaviti bez štetnih posljedica po životnu sredinu, javnu bezbjednost, očuvanje kulturnih dobara ili realizaciju prostornih planova.
- (2) Operator rješava zahtjeve za kolokaciju i zajedničko korišćenje drugog operatora prema redoslijedu zaprimanja.
- (3) Operator je obavezan zaključiti ugovor o kolokaciji i zajedničkom korišćenju u roku od 60 dana od prijema zahtjeva ako su ispunjeni uslovi propisani pravilnikom iz stava (9) ovog člana,
- (4) Ugovorom iz stava (3) ovog člana uređuju se međusobna prava i obaveze u pogledu zajedničkog korišćenja, uključujući i raspodjelu troškova, uzimajući u obzir prethodna ulaganja, podsticanje daljih ulaganja i mogućnost povrata ulaganja po razumnoj stopi s obzirom na povezane rizike.
- (5) Ako ugovor o kolokaciji i zajedničkom korišćenju ne bude zaključen, u roku iz stava (3) ovog člana, Agencija je ovlaštena da, na zahtjev zainteresovane strane, donese rješenje kojim se uređuje zajedničko korišćenje, uključujući i raspodjelu troškova, uzimajući u obzir prethodna ulaganja, podsticanje daljih ulaganja i mogućnost povrata ulaganja po razumnoj stopi s obzirom na povezane rizike.
- (6) Agencija donosi rješenje iz stava (5) ovog člana u najkraćem mogućem roku, a najkasnije u roku od četiri mjeseca od zaprimanja zahtjeva zainteresovane strane.
- (7) Agencija je dužna da, prije donošenja odluka iz stava (5) ovog člana, provede javnu raspravu, tokom koje se svim zainteresovanim stranama pruža mogućnost da iznesu svoja stajališta.
- (8) Agencija vrši ovlaštenja iz stava (5) ovog člana u skladu sa načelima objektivnosti, transparentnosti, srazmjernosti i nediskriminacije.
- (9) Način i uslove kolokacije i zajedničkog korišćenja elemenata mreže i pripadajućih sredstava, stepen raspoloživosti slobodnog prostora i osnovne elemente ugovora o zajedničkom korišćenju propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 45.

(Pristup radijskim lokalnim mrežama)

- (1) Pružanje pristupa javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži putem radio-mreža sa lokalnim pokrivanjem (RLAN), te korišćenje usklađenih radiofrekvencijskih resursa za to pružanje, podložno je samo primjenjivim uslovima opšteg ovlaštenja koji se tiču korišćenja radiofrekvencijskog spektra.
- (2) Ako pružanje pristupa iz stava (1) ovog člana nije dijelom poslovne djelatnosti ili je pomoćno uz poslovnu djelatnost ili javnu uslugu koja ne zavisi od prenosa signala na tim mrežama, poslovni subjekti, tijela javne vlasti ili krajnji korisnici koji pružaju takav pristup ne podliježu opštem ovlaštenju za pružanje elektronskih komunikacionih mreža ili usluga, obavezama u pogledu prava krajnjih korisnika ili obavezama međupovezivanja.

- (3) Na pružanje pristupa iz stava (1) ovog člana u dijelu koji se odnosi na odgovornost pružaoca usluge i privremeno skladištenje podataka shodno se primjenjuju relevantne odredbe propisa kojim se uređuje elektronska trgovina.
- (4) Operator može dozvoliti pristup svojim mrežama za javnost, putem RLAN-ova koji se mogu nalaziti u prostorijama krajnjeg korisnika, uz pridržavanje primjenjivih uslova opšteg ovlaštenja i ukoliko za to krajnji korisnik da svoj pristanak.
- (5) Operator neće jednostrano ograničavati ili spriječiti krajnje korisnike da:
  - a) po vlastitom izboru pristupaju RLAN-ovima koje pružaju treća lica;
  - b) drugim krajnjim korisnicima recipročno dopušta pristup mreži tog operatora putem RLAN-a, između ostaloga i na temelju inicijativa trećih strana kojima se ujedinjuju RLAN-ove različitih krajnjih korisnika te se na taj način stavljaju na raspolaganje javnosti.
- (6) Krajnji korisnici neće biti ograničeni niti spriječeni da drugim krajnjim korisnicima dozvole recipročan ili nerecipročan pristup svojim RLAN-ovima, između ostaloga i na temelju inicijativa trećih strana kojima se ujedinjuju RLAN-ove različitih krajnjih korisnika te se na taj način stavljaju na raspolaganje javnosti.
- (7) Pružanje pristupa RLAN-ovima za javnost neće biti neopravdano ograničeno:
  - a) za tijela javnog sektora ili u javnim prostorima u blizini prostora u kojima se nalaze ta tijela javnog sektora, kada je to pružanje pomoćno uz javne usluge koje se pružaju u tim prostorima;
  - b) za inicijative nevladinih organizacija ili tijela javnog sektora da se RLAN-ovi različitih krajnjih korisnika ujedine i učine uzajamno ili opšte dostupnim, uključujući, ako je to primjenjivo RLAN-ove iz tačke a) ovog stava.

Član 46.

(Postavljanje i rad bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa)

- (1) Postavljanje bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa neće biti neopravdano ograničeno.
- (2) Postavljanje bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa koje su u skladu sa stavom (3) ovog člana neće biti uslovljeno bilo kojom pojedinačnom urbanističkom dozvolom ili drugim pojedinačnim prethodnim dozvolama.
- (3) Izuzetno, dozvole za postavljanje bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa mogu biti tražene za postavljanje na zgrade ili mjesta arhitektonske, istorijske ili prirodne vrijednosti koji su zaštićeni u skladu sa relevantnim propisima ili prema potrebi iz razloga javne bezbjednosti.
- (4) Agencija podzakonskim aktom bliže propisuje fizička i tehnička svojstva bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa, uključujući veličinu, težinu i ako je primjenjivo snagu emisije.
- (5) Ovim članom ne dovode se u pitanje primjena propisa kojima se reguliše stavljanje na raspolaganje radio opreme na tržište Bosne i Hercegovina i zahtjevi opšteg ovlaštenja koji se tiču korišćenja relevantnog radiofrekvencijskog spektra.
- (6) Operator ima pravo pristupa svakoj fizičkoj infrastrukturi koju kontrolišu nacionalna, regionalna ili lokalna tijela javne vlasti, koja je tehnički prikladna za ugradnju bežične pristupne tačke kratkog dometa ili koja je potrebna za povezivanje takvih pristupnih tačaka sa jezgrenom

mrežom, uključujući uličnu opremu kao što su stubovi ulične rasvjete, saobraćajni znaci, semafori, reklamni panoi, stanice javnog prevoza.

- (7) Tijela javne vlasti moraju udovoljiti svim razumnim zahtjevima za pristup iz stava (6) ovog člana pod poštenim, razumnim, transparentnim i nediskriminirajućim uslovima poslovanja, koji se javno objavljuju.
- (8) Ne dovodeći u pitanje nijedan komercijalni sporazum, postavljanje bežičnih pristupnih tački kratkog dometa ne podliježe nikakvim naknadama koje su veće od administrativnih naknada koje proističu iz opšteg ovlaštenja.
- (9) Na postavljanje bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa primjenjuju se zahtjevi u pogledu zaštite od elektromagnetskih polja koji su definisani relevantnim propisima u Bosni i Hercegovini.

Član 47.

(Geografski pregled rasprostranjenosti širokopojasnih mreža)

- (1) Agencija uspostavlja geografski pregled rasprostranjenosti elektronskih komunikacionih mreža koje mogu osigurati širokopojasni pristup.
- (2) Geografski pregled se ažurira najmanje svake tri godine od njegovog uspostavljanja.
- (3) Geografski pregled uključuje pregled trenutnog geografskog obuhvata širokopojasnih mreža unutar Bosne i Hercegovine, kakav je neophodan za obavljanje zadaća iz nadležnosti Agencije u skladu sa ovim Zakonom, kao i za provođenje postupaka dodjele državne podrške u skladu sa relevantnim propisima.
- (4) Geografski pregled može uključivati i prognozu obuhvata širokopojasnih mreža, uključujući mreže vrlo velikog kapaciteta unutar Bosne i Hercegovine.
- (5) Prognoza iz stava (4) ovog člana sadržava informacije o planiranim postavljanjima mreža vrlo velikog kapaciteta od strane operatora ili tijela javne vlasti, te informacije o značajnijim nadogradnjama i proširenjima mreža na brzine preuzimanje od najmanje 100 Mb/s, za period koji definiše Agencija.
- (6) Operatori i tijela javne vlasti dužni su na zahtjev Agencije dostavljati informacije iz stava (4) ovog člana, ukoliko istim raspolažu.
- (7) Agencija postupa sa informacijama prikupljenim za potrebe geografskog pregleda u skladu sa članom 34. ovog Zakona.
- (8) Bliže odredbe o sadržaju i formatu informacija koje se dostavljaju za potrebe geografskog pregleda, uključujući nivo detalja i geografsku granuliranost, kao i parametre raspoloživosti i kvaliteta usluga propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 48.

(Objava geografskog pregleda)

- (1) Agencija na internet stranici objavljuje podatke iz geografskog pregleda, koji ne podliježu komercijalnoj povjerljivosti.
- (2) Agencija na internet stranici uspostavlja alat za informisanje krajnjih korisnika, kojim se omogućava pregled dostupne povezivosti u različitim područjima, uz pojedinosti koje krajnjim korisnicima olakšavaju da odaberu operatora.

Član 49.
(Mreže vrlo velikog kapaciteta)

- (1) Agencija može utvrditi područje sa jasnim teritorijalnim granicama, za koje se na temelju prikupljenih informacija i prognoza iz člana 47. ovog Zakona zaključuje da tokom trajanja relevantnog perioda prognoze niti jedan operator ili tijelo javne vlasti nije uvelo niti planira uvesti mrežu vrlo velikog kapaciteta niti znatno nadograditi ili proširiti svoju mrežu, tako da pruža brzine preuzimanja od najmanje 100 Mb/s.
- (2) Agencija na internet stranici objavljuje informacije o utvrđenim područjima iz stava (1) ovog člana.
- (3) Agencija može unutar utvrđenog područja pozvati operatora i tijelo javne vlasti da izjavi namjeru postavljanja mreže vrlo velikog kapaciteta u razdoblju relevantne prognoze.
- (4) Ukoliko poziv iz stava (3) ovog člana rezultira izjavom operatora ili tijela javne vlasti o njegovoj namjeri da to i učini, Agencija može zahtijevati od drugog operatora ili i tijela javne vlasti da izjavi ima li namjeru uvesti mrežu vrlo velikog kapaciteta ili znatno nadograditi ili proširiti svoju mrežu da pruža brzine preuzimanja od najmanje 100 Mb/s.
- (5) Agencija u pozivu iz stava (3) i (4) ovog člana navodi sve informacije koje treba uključiti u takve izjave, kako bi se osigurao sličan nivo detalja kao za prognoze iz člana 47. ovog Zakona.
- (6) Agencija obavještava svakog operatora ili tijelo javne vlasti koje je pokazalo interes, o tome da li je utvrđeno područje pokriveno ili će biti vjerovatno pokriveno mrežom koja omogućava brzine od najmanje 100 Mb/s na temelju informacija prikupljenih iz člana 47. ovog Zakona.
- (7) Mjere navedene u ovom članu preduzimaju se u skladu sa efektivnim, objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim postupkom, pri čemu niti jedan operator nije unaprijed isključen.

Član 50.
(Planiranje razvoja širokopoljnih mreža)

- (1) Agencija i druga tijela na lokalnom, entiteskom i državnom nivou, koja su nadležna za dodjelu javnih sredstava za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža, planiraju razvoj širokopoljnih mreža, definisanje obaveza pokrivenosti povezanih s pravima korišćenja radiofrekvencijskog spektra i provjeru dostupnosti usluga obuhvaćenih obavezom pružanja univerzalne usluge na određenom teritoriju, uzimaju u obzir rezultate geografskog pregleda i svakog utvrđenoga područja na temelju čl. 47. i 49. ovog Zakona.
- (2) Nadležni organi iz stava (1) ovog člana, kojima Agencija dostavlja rezultate geografskog pregleda, dužni su obezbijediti isti nivo povjerljivosti i zaštite poslovnih tajni, kao i Agencija, te po preuzimanju informacija obavijestiti strane koje su dale te informacije.

Član 51.
(Ograničenje djelovanja elektromagnetskog polja)

- (1) Radi djelotvorne zaštite ljudskog zdravlja od djelovanja elektromagnetnog polja, elektronske komunikacione mreže, pripadajuća sredstva, elektronska komunikaciona oprema, radio-oprema i terminalna oprema kao izvori elektromagnetskog zračenja, podliježu ograničenjima u pogledu vrijednosti određenih veličina elektromagnetskog polja, u skladu sa posebnim pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

(2) U svrhu zaštite ljudskog zdravlja, Agencija provodi mjerenja nivoa elektromagnetskog polja.

POGLAVLJE V – MJERE ZA SMANJENJE TROŠKOVA POSTAVLJANJA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIONIH MREŽA VRLO VELIKOG KAPACITETA

Član 52.

(Pristup postojećoj fizičkoj infrastrukturi)

- (1) Mrežni operatori i tijela javnog sektora u čijem je vlasništvu ili pod čijom je kontrolom fizička infrastruktura dužni su, na pisani zahtjev operatora, udovoljiti svim razumnim zahtjevima za pristup toj fizičkoj infrastrukturi, radi postavljanja elemenata mreža vrlo velikog kapaciteta ili pripadajućih sredstava, pod nediskriminirajućim, poštenim i razumnim uslovima, uključujući cijenu.
- (2) Mrežni operatori i tijela javnog sektora odlučuju o zahtjevu iz stava (1) ovog člana, kao i vlasnici privatnih poslovnih zgrada koje nisu u vlasništvu ili pod kontrolom mrežnog operatora iz stava (7) ovog člana u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.
- (3) Mrežni operatori i tijela javnog sektora u čijem je vlasništvu ili pod čijom je kontrolom fizička infrastruktura, pri određivanju poštenih i razumnih uslova iz stava (1) ovog člana, u cilju izbjegavanja prekomjerne cijene uzimaju u obzir najmanje sljedeće:
  - a) postojeće ugovore i komercijalne uslove dogovorene između operatora koji traže pristup i mrežnih operatora ili tijela javnog sektora koji odobravaju pristup fizičkoj infrastrukturi;
  - b) potrebu da davatelj pristupa ima pravednu mogućnost naknade vlastitih troškova za davanje pristupa svojoj fizičkoj infrastrukturi, uzimajući u obzir posebne nacionalne okolnosti, poslovne modele i tarifne strukture uvedene radi pružanja pravedne mogućnosti naknade troškova, a kad je riječ o elektronskim komunikacionim mrežama u obzir se trebaju uzeti i sve obaveze koje je odredila Agencija;
  - c) sve dodatne troškove održavanja i prilagođavanja koji proizlaze iz pružanja pristupa relevantnoj fizičkoj infrastrukturi;
  - d) uticaj zatraženog pristupa na poslovni plan davatelja pristupa, između ostalog na ulaganja u fizičku infrastrukturu kojoj je zatražen pristup;
  - e) u posebnom slučaju pristupa fizičkoj infrastrukturi operatora, naročito:
    - 1) ekonomsku održivost tih ulaganja na temelju njihova profila rizičnosti,
    - 2) potrebu za pravednim povratom ulaganja i vremenskim rasporedom takvog povrata ulaganja,
    - 3) uticaj pristupa na tržišno takmičenje, a time i na cijene i povrat ulaganja,
    - 4) amortizaciju imovine mreže u vrijeme zaprimanja zahtjeva za pristup,
    - 5) sve poslovne razloge za ulaganje u trenutku kada je provedeno, posebno ulaganje u fizičku infrastrukturu koja se koristila za pružanje povezanosti,

- 6) sve mogućnosti koje su prethodno ponuđene tražitelju pristupa za zajedničko ulaganje u postavljanje fizičke infrastrukture, posebno na osnovu člana 128. ovog Zakona ili za njezino zajedničko postavljanje;
- f) pri razmatranju potrebe operatora za pravednim povratom ulaganja koji odražava relevantne tržišne uslove, njihove različite poslovne modele, a posebno u slučaju preduzeća koja primarno pružaju pripadajuća sredstva i nude fizički pristup većem broju preduzeća koja pružaju javne elektronske komunikacione mreže ili su ovlaštena za njihovo pružanje.
- (4) U zahtjevu iz stava (1) ovog člana moraju se navesti elementi fizičke infrastrukture kojima se traži pristup, uključujući tačan vremenski okvir.
- (5) Mrežni operatori i tijela javnog sektora mogu odbiti zahtjev za pristup određenoj fizičkoj infrastrukturi iz stava (1) ovog člana na osnovu jednog od sljedećih razloga:
- a) fizička infrastruktura kojoj se zahtijeva pristup nije tehnički prikladna za smještanje elementa mreže vrlo velikog kapaciteta iz stava (1) ovog člana;
- b) nema dovoljno prostora za smještaj elemenata mreža vrlo velikog kapaciteta ili pripadajućih sredstava iz stava (1) ovog člana, među ostalim i nakon uzimanja u obzir buduće potrebe za prostorom pružaoca pristupa koja je u dovoljnoj mjeri dokazana, npr. upućivanjem na javno dostupne planove ulaganja ili na dosljedno primjenjivani postotak kapaciteta rezervisanog za buduće potrebe, u poređenju s ukupnim kapacitetom fizičke infrastrukture;
- c) postoje opravdani razlozi u pogledu bezbjednosti i javnog zdravlja;
- d) postoje propisno opravdani razlozi u pogledu cjelovitosti i bezbjednosti bilo koje mreže, posebno kritične infrastrukture;
- e) postoji propisno opravdani rizik da će planirane elektronske komunikacione usluge ozbiljno ometati pružanje drugih usluga putem iste fizičke infrastrukture;
- f) dostupni su održivi alternativni načini pasivnog veleprodajnog fizičkog pristupa elektronskim komunikacionim mrežama, koji su prikladni za pružanje mreža vrlo velikog kapaciteta i nude se pod poštenim i razumnim uslovima, koje nudi isti mrežni operator, ili u posebnom slučaju ruralnih ili udaljenih područja u kojima se mrežom upravlja isključivo na veleprodajnoj osnovi i u vlasništvu ili pod kontrolom tijela javnog sektora, koje nudi operator takve mreže.
- (6) Mrežni operatori i tijela javnog sektora, pored odbijanja zahtjeva za pristup određenoj fizičkoj infrastrukturi u skladu sa stavom (5) ovog člana, mogu odbiti taj zahtjev i u slučaju ako postoje održivi alternativni načini aktivnog nediskriminirajućeg otvorenog veleprodajnog pristupa mrežama vrlo velikog kapaciteta koje nudi isti mrežni operator ili isto javno tijelo, ako su ispunjena oba sljedeća uslova:
- a) takvi alternativni načini veleprodajnog pristupa nude se pod poštenim i razumnim uslovima, uključujući cijenu;
- b) projekt postavljanja mreže operatora koji podnosi zahtjev odnosi se na isto područje pokrivenosti i ne postoji druga optička mreža koja povezuje objekte krajnjih korisnika, a opslužuje to područje pokrivenosti.
- (7) Tijela javnog sektora na državnom, entitetskom, kantonalnom i lokalnom nivou, u čijem je vlasništvu ili pod čijom je kontrolom fizička infrastruktura ili određene kategorije fizičke infrastrukture mogu odlučiti da ne primjenjuju st. (1), (3) i (5) ovog člana na tu fizičku

infrastrukturu ili te kategorije fizičke infrastrukture zbog arhitektonske, istorijske, vjerske ili okolišne vrijednosti ili zbog razloga javne bezbjednosti, odbrane, zaštite i zdravlja.

- (8) Pravna lica koja prvenstveno djeluju kao zakupnici zemljišta ili kao nositelji prava na zemljište, koja nisu prava vlasništva nad zemljištem, na kojem se planira instalirati ili je instalirana oprema u cilju postavljanja elemenata mreža vrlo velikog kapaciteta, ili koja upravljaju ugovorima o zakupu u ime vlasnika zemljišta, na zahtjev operatora o pristupu tom zemljištu, pregovaraju u dobroj vjeri, uključujući i o cijeni, koja prema potrebi odražava tržišne uslove.
- (9) Operatori i pravna lica dužna su obavijestiti Agenciju o sklapanju sporazuma o pristupu iz stava (8) ovog člana, uključujući dogovorenu cijenu.
- (10) Vlasnici privatnih poslovnih zgrada koje nisu u vlasništvu ili pod kontrolom mrežnog operatora, dužni su udovoljiti svim razumnim pisanim zahtjevima operatora za pristup tim zgradama, pri čemu su ispunjeni uslovi iz stava (12) ovog člana, radi postavljanja elemenata mreža vrlo velikog kapaciteta ili pripadajućih sredstava, između ostalog njihovim krovovima, pod poštenim i razumnim uslovima te po tržišnoj cijeni.
- (11) Privatne poslovne zgrade koje nisu u vlasništvu ili pod kontrolom mrežnog operatora, na koje se ne primjenjuje stav (5) ovog člana, iz razloga javne bezbjednosti, odbrane, zaštite i zdravlja utvrđuju nadležni organi za te oblasti.
- (12) Prije podnošenja zahtjeva operatora za pristup zgradama iz stava (10) ovog člana moraju biti ispunjeni svi sljedeći uslovi:
  - a) zgrada se nalazi u ruralnom ili udaljenom području;
  - b) u području za koje je podnesen zahtjev za pristup nije dostupna nikakva, bilo fiksna ili mobilna mreža vrlo velikog kapaciteta istog tipa kao što je ona koju tražitelj pristupa namjerava postaviti i, u skladu s raspoloživim informacijama dostupnima na dan podnošenja zahtjeva, ne postoji plan za uvođenje takve mreže;
  - c) u području za koje je podnesen zahtjev za pristup ne postoji fizička infrastruktura koja je u vlasništvu ili pod kontrolom mrežnih operatora ili tijela javnog sektora i koja je tehnički prikladna za smještaj elemenata mreža vrlo velikog kapaciteta.
- (13) Operatori imaju pravo ponuditi pristup svojoj fizičkoj infrastrukturi u svrhu postavljanja mreža koje nisu elektronske komunikacione mreže ili pripadajuća sredstva.
- (14) Bliže odredbe o pristupu postojećoj fizičkoj infrastrukturi propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 53.

(Rješavanje spora u vezi sa pristupom postojećoj fizičkoj infrastrukturi)

- (1) Operator može da podnese zahtjev za rješavanje spora Agenciji u slučaju da:
  - a) mrežni operator ili tijelo javnog sektora, odnosno vlasnik privatne poslovne zgrade koja nije u vlasništvu ili pod kontrolom mrežnog operatora odbije zahtjev operatora za pristup postojećoj fizičkoj infrastrukturi;
  - b) nije postignut dogovor o specifičnim uslovima, uključujući cijenu, u roku iz člana 52. stav (2) ovog Zakona;

- (2) Rok za podnošenje zahtjeva za rješavanje spora iz stava (1) ovog člana je 30 dana od dana zaprimanja obavještenja o odbijanju zahtjeva, odnosno od isteka roka o odlučivanju iz člana 52. stav (2) ovog Zakona.
- (3) Agencija rješava spor iz stava (1) ovog člana u najkraćem mogućem roku, a najkasnije u roku od 4 mjeseca od dana zaprimanja zahtjeva za rješavanje spora, u skladu sa načelima nediskriminacije, transparentnosti i proporcionalnosti.
- (4) Bliže odredbe o rješavanju spora u vezi pristupa postojećoj fizičkoj infrastrukturi propisuju se pravilnikom iz člana 36. stav (9) ovog Zakona.

Član 54.

(Transparentnost u pogledu fizičke infrastrukture)

- (1) Operatoru, u cilju omogućavanja traženja pristupa fizičkoj infrastrukturi u skladu s članom 52. ovog Zakona, na osnovu podnesenog pisanog zahtjeva mora biti omogućen pristup minimalno sljedećim podacima o postojećoj fizičkoj infrastrukturi:
  - a) lokaciji i trasi;
  - b) vrsti i trenutačnoj upotrebi te infrastrukture;
  - c) kontakt podacima mrežnog operatora ili javno pravnog tijela;
  - d) potpunosti fizičke infrastrukture.
- (2) Operator u zahtjevu iz stava (1) ovog člana dužan je navesti na kojem geografskom području planira postavljanje elemenata mreža vrlo velikog kapaciteta ili pripadajućih sredstava.
- (3) Informacije iz stava (1) ovog člana moraju biti dostupne najkasnije 10 radnih dana od dana zaprimanja zahtjeva pod proporcionalnim, nediskriminirajućim i transparentnim uslovima.
- (4) Rok iz stava (3) ovog člana može se iz opravdanih razloga produžiti za pet radnih dana, o čemu se blagovremeno obavještava operator podnosilac zahtjeva.
- (5) Pristup minimalnim informacijama iz stava (1) ovog člana može se ograničiti ili uskratiti pod uslovom da je to nužno radi osiguravanja bezbjednosti određenih zgrada u vlasništvu ili pod kontrolom tijela javnog sektora, bezbjednosti i integriteta mreža, državne bezbjednosti, bezbjednosti kritične infrastrukture, javnog zdravlja ili zaštite, ili zbog razloga povjerljivosti ili operativnih i poslovnih tajni.
- (6) Mrežni operatori i tijela javnog sektora dužna su udovoljiti opravdanim zahtjevima za preglede na licu mjesta određenih elemenata svoje fizičke infrastrukture, pod proporcionalnim, nediskriminirajućim i transparentnim uslovima na osnovu posebnog pisanog zahtjeva operatora, u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva.
- (7) Operator je dužan, u zahtjevu iz stava (6) ovog člana, navesti elemente dotične fizičke infrastrukture radi postavljanja elemenata mreža vrlo velikog kapaciteta ili pripadajućih sredstava.
- (8) Obaveze definisane st. (1) i (6) ovog člana ne primjenjuju se ako:
  - a) fizička infrastruktura nije tehnički prikladna za postavljanje mreža vrlo velikog kapaciteta ili pripadajućih sredstava;

- b) fizička infrastruktura ne podliježe obavezama pristupa u skladu s članom 52. stav (7) ovog Zakona.
- (9) Agencija može proširiti slučajeve neprimjenjivanja obaveza iz stava (8) ovog člana pravilnikom iz člana 52. stav (14) ovog Zakona.
- (10) Operatori koji dobiju pristup informacijama na osnovu ovog člana dužni su preduzeti odgovarajuće mjere kojim se obezbjeđuje poštovanje povjerljivosti kao i obaveze čuvanja operativnih i poslovnih tajni, tako da čuvaju povjerljivost informacija i upotrebljavaju ih samo za potrebe postavljanja svojih mreža.

Član 55.

(Rješavanje spora u vezi sa pristupom podacima o postojećoj fizičkoj infrastrukturi i pregledom na licu mjesta određenih elemenata fizičke infrastrukture)

- (1) Operator može podnijeti zahtjev za rješavanje spora Agenciji u slučaju da mu, u skladu s članom 54. ovog Zakona, nije omogućen:
  - a) pristup podacima o postojećoj fizičkoj infrastrukturi;
  - b) pregled na licu mjesta određenih elemenata fizičke infrastrukture.
- (2) Rok za podnošenje zahtjeva za rješavanje spora iz stava (1) ovog člana je 30 dana od isteka roka za dostupnost podataka o postojećoj fizičkoj infrastrukturi iz člana 54. stav (3) ovog Zakona, odnosno od isteka roka za preglede na licu mjesta određenih elemenata fizičke infrastrukture iz člana 54. stav (6) ovog Zakona.
- (3) Agencija rješava spor iz stava (1) ovog člana najkasnije u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva za rješavanje spora, u skladu sa načelima nediskriminacije, transparentnosti i proporcionalnosti.
- (4) Bliže odredbe o rješavanju spora u vezi pristupa podacima o postojećoj fizičkoj infrastrukturi propisuju se pravilnikom iz člana 36. stav (9) ovog Zakona.

Član 56.

(Koordinacija građevinskih radova)

- (1) Tijela javnog sektora u čijem je vlasništvu ili pod čijom je kontrolom fizička infrastruktura i mrežni operatori imaju pravo s operatorima ugovarati sporazume o koordinaciji građevinskih radova, između ostalog i o raspodjeli troškova, radi postavljanja elemenata mreža vrlo velikog kapaciteta ili pripadajućih sredstava.
- (2) Tijela javnog sektora u čijem je vlasništvu ili pod čijom je kontrolom fizička infrastruktura i mrežni operatori, kada direktno ili indirektno izvode ili planiraju izvesti građevinske radove koji se u cijelosti ili djelomično finansiraju javnim sredstvima, dužni su udovoljiti svim razumnim pisanim zahtjevima operatora za koordinaciju tih građevinskih radova pod transparentnim i nediskriminirajućim uslovima radi postavljanja elemenata mreža vrlo velikog kapaciteta ili pripadajućih sredstava.
- (3) Tijela javnog sektora u čijem je vlasništvu ili pod čijom je kontrolom fizička infrastruktura i mrežni operatori odlučuju o zahtjevu operatora za koordinaciju građevinskih radova iz stava (2) ovog člana u roku od 30 dana, od dana zaprimanja zahtjeva.
- (4) Zahtjevi za koordinaciju građevinskih radova ispunjeni su ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- a) koordinacija građevinskih radova neće podrazumijevati dodatne troškove koji se ne mogu nadoknaditi, uključujući one uzrokovane dodatnim kašnjenjima, za mrežnog operatora ili tijelo javnog sektora u čijem je vlasništvu ili pod čijom je kontrolom fizička infrastruktura koje je u početku predvidjelo dotične građevinske radove, ne dovodeći u pitanje mogućnost da se dotične strane dogovore o raspodjeli troškova;
  - b) mrežni operator ili tijelo javnog sektora u čijem je vlasništvu ili pod čijom je kontrolom fizička infrastruktura koje je u početku planiralo građevinske radove zadržava kontrolu nad koordinacijom radova;
  - c) zahtjev blagovremeno podnesen, a ako je potrebna dozvola za građevinske radove, najmanje mjesec dana prije podnošenja konačnog projekta tijelima koja izdaju dozvole.
- (5) Zahtjev operatora za koordinaciju građevinskih radova operatoru može se smatrati neopravdanim ako su ispunjena oba sljedeća uslova:
- a) zahtjev se odnosi na područje koje je bilo obuhvaćeno jednim od sljedećeg:
    - 1) prognozom obuhvata širokopojsnih mreža, uključujući mreže vrlo velikog kapaciteta, u skladu s članom 47. ovog Zakona,
    - 2) pozivom na iskazivanje namjere postavljanja mreže vrlo velikog kapaciteta u skladu s članom 49. ovog Zakona;
  - b) Operator podnositelj zahtjeva nije iskazao namjeru postavljanja mreža vrlo velikog kapaciteta u području iz tačke a) ovog stava ni u jednom od zadnjih postupaka navedenih u toj tački koji su se odnosili na period u kojem je podnesen zahtjev za koordinaciju.
- (6) Operator koji je odbio zahtjev za koordinaciju građevinskih radova na osnovu stava (5) ovog člana postavlja fizičku infrastrukturu s dovoljnim kapacitetom da se zadovolje moguće buduće opravdane potrebe za pristupom treće strane.
- (7) Bliže odredbe o koordinaciji građevinskih radova propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 57.

(Rješavanje spora u vezi sa koordinacijom građevinskih radova)

- (1) Operator može podnijeti zahtjev za rješavanje spora Agenciji, ako mu nije omogućena koordinacija građevinskih radova u skladu s članom 56. ovog Zakona, u roku od 15 dana od isteka roka za odlučivanje o podnesenom zahtjevu za koordinaciju građevinskih radova.
- (2) Agencija rješava spor iz stava (1) ovog člana najkasnije u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva za rješavanje spora.
- (3) Bliže odredbe o rješavanju spora u vezi sa koordinacijom građevinskih radova propisuju se pravilnikom iz člana 36. stav (9) ovog Zakona.

Član 58.

(Transparentnost planiranih građevinskih radova)

- (1) Mrežni operatori i tijela javnog sektora u čijem je vlasništvu ili pod čijom je kontrolom fizička infrastruktura, u cilju omogućavanja pregovaranja o sporazumima o koordinaciji građevinskih radova iz člana 56. ovog Zakona, dužni su na osnovu pisano obrazloženog zahtjeva operatora staviti mu na raspolaganje minimalno sljedeće informacije:

- a) lokaciju i vrstu radova;
  - b) uključene elemente fizičke infrastrukture;
  - c) procijenjeni datum početka radova i njihovo trajanje;
  - d) procijenjeni datum za podnošenje konačnog projekta nadležnim tijelima za izdavanje dozvola, ako je primjenjivo;
  - e) kontakt podatke.
- (2) Operator je dužan u zahtjevu iz stava (1) ovog člana navesti područje na kojem namjerava postaviti elemente mreže vrlo velikog kapaciteta ili pripadajućih sredstava.
- (3) Informacije, na osnovu zahtjeva iz stava (1) ovog člana, stavljaju se na raspolaganje pod proporcionalnim, nediskriminirajućim i transparentnim uslovima u roku od 10 radnih dana od dana zaprimanja zahtjeva za pristup, koji se u opravdanim slučajevima može produžiti za pet radnih dana.
- (4) Pristup minimalnim informacijama iz stava (1) ovog člana može se ograničiti ili uskratiti samo ako je to potrebno radi osiguravanja bezbjednosti i integriteta mreža, državne bezbjednosti, bezbjednosti ključne infrastrukture, javnog zdravlja ili zaštite, ili zbog povjerljivosti ili operativnih i poslovnih tajni.

Član 59.

(Rješavanje spora u vezi sa pristupom podacima o koordinaciji građevinskih radova)

- (1) Operator može podnijeti Agenciji zahtjev za rješavanje spora, ako mu nije omogućen pristup informacijama u skladu s članom 58. ovog Zakona, u roku od 15 dana od isteka roka za stavljanje informacija na raspolaganje.
- (2) Agencija rješava spor iz stava (1) ovog člana najkasnije u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva za rješavanje spora.
- (3) Bliže odredbe o rješavanju sporova u vezi sa koordinacijom građevinskih radova propisuju se pravilnikom iz člana 36. stav (9) ovog Zakona.

Član 60.

(Obaveze strana u sporu)

- (1) U cilju rješavanja sporova iz čl. 53, 55., 57. i 59. ovog Zakona strane u sporu su dužne na zahtjev Agencije:
- a) dostaviti sve potrebne podatke, uključujući i finansijske podatke i podatke koji su označeni kao poslovna tajna;
  - b) omogućiti neposredan uvid u dokumentaciju, poslovne prostorije i postojeću fizičku infrastrukturu;
  - c) omogućiti obavljanje drugih radnji koje Agencija ocijeni potrebnim radi utvrđivanja svih bitnih činjenica u postupku donošenja odluke.
- (2) Zahtjev Agencije iz stava (1) ovog člana mora biti obrazložen i sadržati pravni osnov, predmet i svrhu zahtjeva i primjeren rok za ispunjenje zahtjeva, koji ne može biti kraći od osam dana, osim u slučajevima iz stava (1) tač. b) i c) ovog člana, kada Agencija u svom zahtjevu može odrediti kraći rok.

- (3) Strane u sporu dužne su postupiti u skladu sa zahtjevom Agencije iz stava (1) ovog člana u roku određenom u tom zahtjevu.

Član 61.

(Fizička infrastruktura i optička instalacija unutar zgrade)

- (1) Sve nove zgrade i zgrade koje se podvrgavaju opsežnim radovima na obnovi, uključujući elemente u zajedničkom vlasništvu moraju biti opremljene fizičkom infrastrukturom unutar zgrade namijenjenom za postavljanje optičke instalacije i optičkom instalacijom unutar zgrade, uključujući priključke do fizičke tačke na kojoj se krajnji korisnik priključuje na javnu mrežu, u skladu sa propisanim tehničkim i drugim zahtjevima..
- (2) Sve nove stambene zgrade sa više stanova ili stambene zgrade sa više stanova koje se podvrgavaju opsežnim radovima na obnovi moraju biti opremljene pristupnom tačkom.
- (3) Obaveze iz st. (1) i (2) ovog člana ne primjenjuju se na zgrade za koje je ispunjavanje tih obaveza ne srazmjerno u smislu troškova individualnih ili etažnih vlasnika kao i na objekte sa jedinstvenim stambenim prostorom, vikendice, zgrade koje predstavljaju kulturno dobro, vojne zgrade i druge zgrade koje se koriste za potrebe državne bezbjednosti.
- (4) Bliže odredbe o postavljanju elektronske komunikacione mreže vrlo velikog kapaciteta u zgradi namijenjenoj za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 62.

(Pristup fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade)

- (1) Pružaoci javnih elektronskih komunikacionih mreža, ne dovodeći u pitanje vlasnička prava, imaju pravo o vlastitom trošku uvesti svoju mrežu do pristupne tačke.
- (2) Pružaoci javnih elektronskih komunikacionih mreža, imaju pravo pristupiti bilo kojoj postojećoj fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade radi postavljanja elemenata mreža vrlo velikog kapaciteta ako je udvostručavanje tehnički neizvedivo ili ekonomski neisplativo.
- (3) Nositelj prava korišćenja pristupne tačke i fizičke infrastrukture unutar zgrade pod poštenim, razumnim i nediskriminirajućim uslovima, što prema potrebi uključuje cijenu, udovoljava svim razumnim pisanim zahtjevima za pristup pristupnoj tački i fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade koje su podnijeli pružaoci javnih elektronskih komunikacionih mreža.
- (4) Pružalac javnih elektronskih komunikacionih mreža, ako nema fizičke infrastrukture unutar zgrade namijenjene za postavljanje optičke instalacije, ima pravo završiti svoju mrežu u prostorijama krajnjeg korisnika, što podliježe saglasnosti vlasnika i/ili krajnjeg korisnika, služeći se postojećom fizičkom infrastrukturom unutar zgrade, do mjere u kojoj je ona dostupna i pristupačna na osnovu stava (3) ovog člana i pod uslovom da pritom na najmanju moguću mjeru svede uticaj na privatnu imovinu trećih lica.
- (5) Ovim članom se ne dovodi u pitanje pravo vlasništva vlasnika pristupne tačke ili fizičke infrastrukture unutar zgrade kada nositelj prava korišćenja te infrastrukture ili pristupne tačke nije njihov vlasnik ni pravo vlasništva bilo kojih trećih lica, kao što su vlasnici zemljišta i vlasnici zgrada.
- (6) Bliže odredbe o uslovima pristupa fizičkoj infrastrukturi unutar zgrade, propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

POGLAVLJE VI - MEĐUPOVEZIVANJE I PRISTUP

Član 63.

(Opšti okvir za međupovezivanje i pristup)

- (1) Privredni subjekti imaju pravo da međusobno pregovaraju i zaključuju ugovore o tehničkim i komercijalnim uslovima međupovezivanja i pristupa u skladu sa odredbama ovog Zakona.
- (2) Operator ima pravo i obavezu, da na zahtjev drugog operatora, koji na to ima pravo na osnovu člana 74. tačka e) ovog Zakona, pregovara o međupovezivanju u svrhu pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, kako bi se obezbijedilo pružanje i interoperabilnost tih usluga na teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (3) Operator nudi međupovezivanje i pristup drugim privrednim subjektima pod uslovima i obavezama u skladu s čl. 64., 65., 66., 119. i 120. ovog Zakona.
- (4) Privredni subjekti su dužni da informacije pribavljene prije, tokom ili nakon pregovaranja za međupovezivanje ili pristup koriste samo u svrhu za koju su pribavljene, i da pri njihovom prenosu ili čuvanju poštuju povjerljivost informacija.
- (5) Privredni subjekti ne smiju davati pribavljene informacije iz stava (4) ovog člana trećim licima, posebno drugim organizacionim jedinicama, povezanim pravnim licima ili partnerima kojima navedene informacije nisu neophodne za sprovođenje međupovezivanja odnosno pristupa i kojima bi takve informacije omogućile prednost na tržištu.
- (6) Operatori su dužni dostaviti Agenciji ugovor o međupovezivanju u roku od 30 dana od dana zaključivanja ugovora, o čemu Agencija vodi evidenciju.
- (7) Agencija, pri određivanju lokacija završnih tačaka mreže, u najvećoj mogućoj mjeri, uzima u obzir relevantne smjernice.
- (8) Obaveze i uslovi utvrđeni u skladu s čl. 64. i 65. ovog Zakona moraju biti objektivni, transparentni, srazmerni i nediskriminirajući, pri čemu je Agencija u obavezi da o prijedlozima obaveza provede postupak javnih konsultacija u skladu sa članom 29. ovog Zakona.
- (9) Agencija, u roku od pet godina od dana određivanja obaveza iz čl. 64. i 65. ovog Zakona, vrši procjenu njihovog efekta i potrebe njihove izmjene ili ukidanja, pri čemu o izvršenoj procjeni, provodi postupak javnih konsultacija u skladu sa članom 29. ovog Zakona.
- (10) Bliže odredbe o međupovezivanju i pristupu propisuju se pravilnikom, vodeći računa pored ostalog, da mala i srednja privredna društva i operatori sa ograničenom geografskom pokrivenošću mogu imati koristi od utvrđenih obaveza, koji donosi Savjet Agencije.

Član 64.

(Obaveze Agencije u vezi s međupovezivanjem i pristupom)

- (1) Agencija u skladu sa svojim nadležnostima radi realizacije ciljeva iz člana 5. stav (1) ovog Zakona, podstiče, i kada je potrebno obezbjeđuje odgovarajuće međupovezivanje i pristup, te interoperabilnost usluga, promovišući efikasnost, održivu tržišnu konkurenciju, postavljanje mreža vrlo velikog kapaciteta, ekonomsku efikasnost investicija i inovacija, kao i najveću moguću korist za krajnje korisnike.
- (2) Agencija ima pravo da, nezavisno od obaveza koje može odrediti privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom u skladu s čl. 119. i 120. ovog Zakona, odredi obaveze:

- a) privrednom subjektu koji podliježe opštem ovlaštenju i koji kontrolira pristup krajnjim korisnicima, u mjeri u kojoj je to potrebno, kako bi se obezbjedilo povezivanje s kraja na kraj, uključujući u opravdanim slučajevima i obvezu međupovezivanja s drugim mrežama;
  - b) uspostavljanja interoperabilnosti usluga operatora koji podliježe opštem ovlaštenju i koji kontrolira pristup krajnjim korisnicima, u opravdanim slučajevima i u mjeri u kojoj je to potrebno;
  - c) uspostavljanja interoperabilnosti usluga pružaocu brojevno nezavisnih interpersonalnih komunikacionih usluga koji ima značajan udio na tržištu u pogledu teritorijalne pokrivenosti i broja korisnika, u opravdanim slučajevima kada je povezanost s kraja na kraj između krajnjih korisnika ugrožena zbog nedovoljne interoperabilnosti među interpersonalnim komunikacionim uslugama i u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se obezbjedila povezanost s kraja na kraj između krajnjih korisnika;
  - d) da operator elektronske komunikacione mreže za distribuciju medijskog sadržaja, pod poštenim, razumnim i nediskriminirajućim uslovima poslovanja, u mjeri u kojoj je to potrebno, omogući pristup kako bi se krajnjim korisnicima obezbjedila dostupnost audiovizuelnih medijskih usluga ili medijskih usluga radija, kao i drugih povezanih usluga uključujući pristup aplikativnim programskim interfejsima i elektronskim programskim vodičima.
- (3) Obaveze iz stava (2) tačka c) ovog člana smiju se odrediti samo u mjeri potrebnoj za osiguravanje interoperabilnosti interpersonalnih komunikacionih usluga i mogu uključivati proporcionalne obaveze pružaocima tih usluga da objavljuju sve relevantne informacije i omoguće drugim nadležnim organima i pružaocima usluga njihovo korišćenje, izmjenu i razmjenu ili obavezu da primjenjuju standarde ili tehničke specifikacije iz člana 41. stav (1) ovog Zakona.
- (4) Agencija može odrediti obavezu operatoru ili vlasniku kablova i žičane instalacije kao i pripadajućih sredstava, koji nije pružalac elektronskih komunikacionih mreža, da na osnovu razumnog zahtjeva, kojim se izbjegava ekonomska neefikasnost i fizičko nepraktično umnožavanje mrežnih elemenata, omogući pristup kablovima i žičanoj instalaciji, kao i pripadajućim sredstvima unutar zgrade ili do prve sabirne ili razdjelne tačke, kada je ta tačka smještena izvan zgrade.
- (5) Agencija uređuje uslove pristupa kojim se utvrđuje obaveza pristupa iz stava (4) ovog člana a mogu da uključe posebna pravila o pristupu mrežnim elementima kao i odgovarajućim pripadajućim sredstvima i povezanim uslugama, o transparentnosti i nediskriminaciji, kao i o raspodjeli troškova pristupa, koji se po potrebi prilagođavaju kako bi se u obzir uzeli faktori rizika.

Član 65.

(Proširivanje obaveza u vezi s međupovezivanjem i pristupom)

- (1) Agencija, uzimajući u obzir pravedne i razumne uslove, može da proširi određenu obavezu iz člana 64. stav (4) ovog Zakona, nakon prve sabirne ili razdjelne tačke do tačke koju je utvrdila kao najbližu krajnjim korisnicima, na kojoj se može smjestiti dovoljan broj priključaka krajnjih korisnika kako bi to bilo komercijalno održivo za privredne subjekte koji podnose zahtjev za pristup.

- (2) Obavezu iz stava (1) ovog člana, Agencija određuje, ako zaključi, uzimajući u obzir, ako je primjenjivo, obaveze koje proizlaze iz analize bilo kog relevantnog tržišta da se obavezom određenom u skladu sa članom 64. stav (4) ovog Zakona ne rješavaju, u dovoljnoj mjeri, velike i trajne ekonomske ili fizičke barijere za postavljanje novih elemenata mreža, kojima se naglašavaju postojeće ili novonastajuće okolnosti na tržištu koje značajno ograničavaju konkurentne rezultate za krajnje korisnike.
- (3) Agencija pri određivanju obaveze iz stava (1) ovog člana, u najvećoj mogućoj mjeri, uzima u obzir relevantne smjernice.
- (4) Agencija može odrediti i obaveze pristupa aktivnim ili virtuelnim elementima mreže, ako je to opravdano tehničkim ili ekonomskim razlozima.
- (5) Agencija ne može odrediti obaveze u skladu sa st. (1) i (4) ovog člana operatoru ako utvrdi da:
- a) ispunjava uslove iz člana 132. stav (1) ovog Zakona, te stavlja na raspolaganje održiv i sličan alternativni način pristupa do krajnjih korisnika pružanjem pristupa mreži vrlo velikog kapaciteta bilo kom privrednom subjektu, pod pravednim, nediskriminirajućim i razumnim uslovima poslovanja, pri čemu Agencija može da primjeni ovaj izuzetak i na druge operatore koji nude pristup mreži vrlo velikog kapaciteta pod pravednim, nediskriminirajućim i razumnim uslovima poslovanja; ili
  - b) određivanje takvih obaveza bi ugrozilo ekonomsku ili finansijsku održivost postavljanja nove mreže, posebno u slučaju manjih lokalnih projekata.
- (6) Agencija može odrediti obaveze iz st. (1) i (4) ovog člana operatoru iako ispunjava kriterij iz stava (5) tačka a) ovog člana ako uspostavlja mrežu javnim sredstvima.
- (7) Agencija može odrediti operatorima obavezu zajedničkog korišćenja pasivne infrastrukture ili obavezu zaključenja ugovora o romingu unutar Bosne i Hercegovine na određenom geografskom području kada:
- a) je to neophodno za pružanje usluga u tom geografskom području zasnovanih na korišćenju radiofrekvencijskog spektra i pod uslovom da drugi privredni subjekt nema na raspolaganju održiva i slična alternativna sredstva pristupa krajnjim korisnicima;
  - b) u tom geografskom području postoje nepremostive ekonomske ili fizičke prepreke za tržišno uspostavljanje infrastrukture za pružanje mreža ili usluga uz korišćenje radiofrekvencijskog spektra, zbog čega je pristup krajnjih korisnika mrežama ili uslugama ozbiljno narušen ili uopšte ne postoji;
  - c) je mogućnost određivanja tih obaveza jasno navedena u postupku dodjele radiofrekvencijskog spektra.
- (8) Agencija može odrediti i obavezu zajedničkog korišćenja aktivne elektronske komunikacione opreme ako obavezom pristupa i zajedničkog korišćenja pasivne infrastrukture, određenom u skladu sa stavom (7) ovog člana, krajnjim korisnicima nije omogućen pristup mrežama ili uslugama.
- (9) Agencija određuje obaveze iz st. (7) i (8) ovog člana u skladu sa načelima objektivnosti, transparentnosti, srazmjernosti i nediskriminacije, uzimajući u obzir:

- a) potrebu za povećanjem povezanosti, na glavnim putnim pravcima i u posebnim geografskim područjima u Bosni i Hercegovini, kao i mogućnost značajnog povećanja izbora i kvaliteta usluge za krajnje korisnike;
  - b) djelotvorno korišćenje radiofrekvencijskog spektra;
  - c) mogućnost tehničkog izvođenja i uslove zajedničkog korišćenja;
  - d) stanje konkurencije u pogledu infrastrukture i usluga;
  - e) tehnološke inovacije;
  - f) potrebu za mjerama kojima se podstiču operator na ulaganja u postavljanje infrastrukture.
- (10) Agencija može, prilikom rješavanja sporova iz člana 37. ovog Zakona, operatoru korisniku prava zajedničkog korišćenja ili pristupa odrediti i obavezu zajedničkog korišćenja radiofrekvencijskog spektra sa operatorom koji je vlasnik infrastrukture koja je predmet zajedničkog korišćenja na tom geografskom području.

Član 66.

(Međupovezivanje elektronskih komunikacionih mreža za posebne namjene i javnih komunikacionih mreža)

- (1) Agencija, na zahtjev organa odbrane, bezbjednosti, zaštite i spašavanja ili hitne službe, u slučaju da na određenom području ne postoje odgovarajući kapaciteti elektronske komunikacione mreže za posebne namjene za vršenje njihovih zakonom propisanih poslova, rješenjem će odrediti operatoru obavezu, da u okvirima postojećih tehničkih mogućnosti, prioritarno i bez naknade, obezbijedi međupovezivanje sa elektronskom komunikacionom mrežom za posebne namjene, na određeni period.
- (2) Rješenjem iz stava (1) ovog člana utvrđuju se tehnički uslovi i period na koji se odnosi međupovezivanje, koji ne može biti duži od 14 dana.

Član 67.

(Sistemi uslovnog pristupa)

- (1) Operator elektronske komunikacione mreže za distribuciju medijskih sadržaja, koji nudi usluge uslovnog pristupa medijskim sadržajima, dužan je da obezbijedi tehničke mogućnosti za potpunu kontrolu pružanja medijskih sadržaja preko takvog sistema.
- (2) Operator iz stava (1) ovog člana dužan je da, pod pravednim, razumnim i nediskriminirajućim uslovima, ponudi pružaocima medijskih sadržaja tehničke usluge, koje njihovim krajnjim korisnicima omogućavaju pristup medijskim sadržajima uz korišćenje uređaja za uslovni pristup.
- (3) Operator iz stava (1) ovog člana ne smije da ometa prijem medijskih sadržaja koji se distribuiraju bez uslovnog pristupa.
- (4) Operator iz stava (1) ovog člana dužan je voditi odvojeno računovodstvo za aktivnost koju obavlja kao pružalac usluga uslovnog pristupa.
- (5) Nosioци prava intelektualnog vlasništva na uređajima i sistemima uslovnog pristupa izdaju ovlaštenja proizvođačima terminalne opreme pod uslovima koji su pravedni, razumni i nediskriminirajući.

- (6) Uslovi iz stava (5) ovog člana ni u kojem slučaju ne smiju sprječavati proizvođače terminalne opreme da u isti uređaj ugrađuju interfejsne za povezivanje s drugim sistemima za pristup ili s djelovima svojstvenim drugim sistemima za pristup, do mjere u kojoj to ne ugrožava bezbjednost sistema uslovnog pristupa.
- (7) Agencija može preispitati uslove iz ovog člana u skladu s postupcima analize tržišta iz člana 114. ovog Zakona te odlučiti o njihovom zadržavanju, izmjeni ili ukidanju.

POGLAVLJE VII - OPŠTE OVLAŠTENJE ZA PRUŽANJE ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIONIH MREŽA I USLUGA

Član 68. (Opšte ovlaštenje)

- (1) Pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga u Bosni i Hercegovini je slobodno, pod uslovima utvrđenim ovim Zakonom i pozakonskim aktima donijetim na osnovu njega.
- (2) Pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga, izuzev brojevno nezavisnih interpersonalnih komunikacionih usluga, obavlja se po režimu opšteg ovlašćenja koje ne utiče na posebne obaveze privrednog subjekta iz člana 73. stav (1) ovog Zakona ili na pravo korišćenja radiofrekvencijskog spektra ili numeracije.
- (3) Bliže odredbe o obavljanju djelatnosti elektronskih komunikacija na osnovu opšteg ovlaštenja propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 69. (Obavještenje o obavljanju djelatnosti elektronskih komunikacija)

- (1) Privredni subjekt je dužan da, najkasnije 15 dana prije početka ili promjene pružanja elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga, o tome obavijesti Agenciju u pisanoj formi.
- (2) Privredni subjekt je dužan da, najkasnije 60 dana prije prestanka pružanja elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga, o tome obavijesti Agenciju u pisanoj formi.
- (3) Obavještenja iz st. (1) i (2) ovog člana se podnose na obrascima čije sadržaje i formu propisuje Agencija, vodeći računa o relevantnim smjernicama, i objavljuje ga na svojoj internet stranici.
- (4) Obavještenje iz st. (1) i (2) ovog člana sadrži sljedeće podatke:
  - a) naziv privrednog subjekta, registarski broj, poreski identifikacioni broj, sjedište i kontakt podatke odgovornog lica u pravnom licu;
  - b) adresu internet stranice privrednog subjekta koja je povezana s pružanjem elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga;
  - c) ime i prezime, broj telefona i adresu elektronske pošte kontakt osobe;
  - d) kratak opis elektronske komunikacione mreže i/ili usluge na koju se obavijest odnosi;
  - e) predviđeni datum početka, promjene ili prestanka pružanja elektronskih komunikacionih mreža i usluga.
- (5) Privredni subjekt je dužan, uz obavještenje iz stava (1) ovog člana, Agenciji dostaviti dokaz da je registrovan za obavljanje djelatnosti iz područja elektronskih komunikacija.

- (6) Privredni subjekt može da započne sa pružanjem elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga nakon dostavljanja obavještenja iz stava (1) ovog člana.
- (7) Privredni subjekt je dužan obavijestiti Agenciju o izmjeni podataka iz stava (4) tač. a), b), c), i d) ovog člana, najkasnije 15 dana od dana nastanka promjene.

Član 70.
(Potvrda)

- (1) Agencija u roku od 8 dana od dana zaprimanja uredno popunjenog obavještenja iz člana 69. stav (1) izdaje privrednom subjektu odgovarajuću potvrdu, u svrhu upućivanja na prava i obaveze na osnovu opšteg ovlaštenja.
- (2) Sadržaj i forma potvrde iz stava (1) ovog člana propisuje se pravilnikom iz člana 68. stav (3).

Član 71.
(Evidencija)

- (1) Agencija vodi, redovno ažurira i objavljuje na svojoj internet stranici evidenciju privrednih subjekata kojima je izdata potvrda iz člana 70. ovog Zakona.
- (2) Agencija, po službenoj dužnosti, briše privredni subjekt iz evidencije:
- a) ako u pisanom obliku obavijesti Agenciju o prestanku pružanja elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga;
  - b) ako ne pruža elektronsku komunikacionu mrežu i/ili uslugu u kontinuitetu duže od godinu dana;
  - c) ako mu je pravosnažnom presudom zabranjeno pružanje elektronske komunikacione mreže i/ili usluge;
  - d) prestankom postojanja privrednog subjekta;
  - e) u drugim slučajevima, u skladu sa ovim Zakonom.

Član 72.
(Uslovi u vezi sa opštim ovlaštenjem, pravom korišćenja radiofrekvencijskog spektra i numeracije)

- (1) Opšti uslovi za pružanje elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga po režimu opšteg ovlaštenja, izuzev brojevno nezavisnih interpersonalnih komunikacionih usluga odnose se na:
- a) plaćanje naknada u skladu sa ovim Zakonom;
  - b) zaštitu ličnih podataka i privatnosti elektronskih komunikacija u skladu sa ovim Zakonom;
  - c) dostavljanje podataka u skladu s čl. 33. i 69. ovog Zakona;
  - d) omogućavanje zakonitog presretanja elektronskih komunikacija i pristupa zadržanim podacima u skladu sa ovim Zakonom;
  - e) obezbjeđivanje obavještanja javnosti u skladu sa odredbama člana 98. ovog Zakona;
  - f) obaveze pristupa, osim obaveza iz člana 73. ovog Zakona, koje se primjenjuju na privredni subjekt;
  - g) mjere predviđene za obezbjeđivanje usklađenosti sa standardima i/ili tehničkim specifikacijama, iz člana 41. ovog Zakona;

- h) obaveze transparentnosti za operatore koji pružaju javno dostupne elektronske komunikacione usluge u vezi sa obezbjeđivanjem povezanosti sa kraja na kraj, u skladu sa ciljevima iz člana 5. stav (1) ovog Zakona i dostavljanje Agenciji informacija neophodnih za provjeru ispunjenosti ovih obaveza, kada je to neophodno i srazmjerno.
- (2) Posebni uslovi za pružanje elektronskih komunikacionih mreža po režimu opšteg ovlaštenja odnose se na:
- a) međupovezivanje mreža u skladu sa odredbama ovog Zakona;
  - b) obaveze prenosa određenog medijskog sadržaja, u skladu sa odredbama ovog Zakona;
  - c) mjere za zaštitu zdravlja ljudi od elektromagnetskih polja prouzrokovanih elektronskim komunikacijskim mrežama;
  - d) održavanje integriteta javnih elektronskih komunikacionih mreža u skladu sa odredbama ovog Zakona, uključujući uslove za sprječavanje elektromagnetskih smetnji između elektronskih komunikacionih mreža ili usluga, u skladu sa posebnim propisom o elektromagnetskoj kompatibilnosti;
  - e) zaštitu javnih elektronskih komunikacionih mreža od neovlaštenog pristupa u skladu sa članom 80. ovog Zakona;
  - f) uslove korišćenja radiofrekvencijskog spektra, u pogledu puštanja u rad i stavljanja u upotrebu radio-opreme, u skladu sa propisom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za radio-opremu, u slučaju da takvo korišćenje nije uslovljeno pribavljanjem pojedinačne dozvole u skladu sa odredbama ovog Zakona.
- (3) Posebni uslovi za pružanje elektronskih komunikacionih usluga po režimu opšteg ovlaštenja, izuzev brojevno nezavisnih interpersonalnih komunikacionih usluga odnose se na:
- a) interoperabilnost usluga u skladu sa odredbama ovog Zakona;
  - b) dostupnost krajnjim korisnicima brojevima iz Plana numeracije i univerzalnim međunarodnim brojevima besplatnih telefonskih usluga;
  - c) pravila o zaštiti potrošača u oblasti elektronskih komunikacija;
  - d) ograničenja u vezi s prenosom nezakonitog sadržaja u skladu sa propisima kojim se uređuju usluge informacijskog društva posebno elektronska trgovina, i ograničenja u vezi s prenosom štetnog sadržaja u skladu sa propisima kojim se uređuju elektronski mediji.
- (4) Uslovi koji se odnose na pravo korišćenja radiofrekvencijskog spektra su:
- a) obaveza pružanja usluge ili korišćenja vrste tehnologije u okviru ograničenja iz člana 112. ovog Zakona, uključujući, ako je to primjenjivo, zahtjeve u vezi sa pokrivenošću i kvalitetom usluge;
  - b) efektivno i efikasno korišćenje radiofrekvencijskog spektra u skladu sa ovim Zakonom;
  - c) tehnički i operativni uslovi potrebni za izbjegavanje štetnih smetnji i za zaštitu zdravlja ljudi od djelovanja elektromagnetskih polja, koje je uređeno posebnim propisima, ako se ti uslovi razlikuju od uslova po režimu opšteg ovlaštenja;
  - d) maksimalni period trajanja pojedinačne dozvole u skladu sa članom 104. ovog Zakona, uzimajući u obzir izmjene Plana namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra;

- e) prenos ili iznajmljivanje pojedinačnog prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra na zahtjev imaoća pojedinačne dozvole i uslovi za takav prenos, u skladu sa odredbama ovog Zakona;
  - f) naknade koje se plaćaju za korišćenje radiofrekvencijskog spektra, u skladu sa članom 107. ovog Zakona;
  - g) sve obaveze koje je privredni subjekt, koji stiče pravo korišćenja radiofrekvencijskog spektra, preuzeo u okviru postupka ovlaštenja ili postupka obnove ovlaštenja prije nego li je ovlaštenje izdato ili, ako je to primjenjivo, prije poziva za podnošenje zahtjeva za dodjelu prava korišćenja;
  - h) obaveze udruživanja ili zajedničkog korišćenja radiofrekvencijskog spektra ili omogućavanje pristupa radiofrekvencijskom spektru za druge korisnike u određenim oblastima ili na cjelov teritoriji Bosne i Hercegovine;
  - i) obaveze na osnovu relevantnih međunarodnih sporazuma u vezi sa korišćenjem radiofrekvencijskih opsega;
  - j) posebne obaveze za eksperimentalno korišćenje radiofrekvencijskih opsega.
- (5) Uslovi koji se odnose na pravo korišćenja numeracije su:
- a) određivanje usluge za koju se numeracija može koristiti, uključujući sve zahtjeve koji se odnose na pružanje te usluge, tarifne principe i maksimalne cijene koje mogu da se primjene u određenom opsegu brojeva u cilju zaštite potrošača u skladu sa članom 5. stav (1) tačka c) alineja 4) ovog Zakona;
  - b) obezbjeđivanje efektivnog i efikasnog korišćenja numeracije u skladu sa ovim Zakonom;
  - c) omogućavanje prenosivosti broja u skladu sa članom 171. ovog Zakona;
  - d) obaveza pružanja informacija o krajnjim korisnicima iz javno dostupnih telefonskih imenika u skladu sa članom 162. ovog Zakona;
  - e) maksimalni period trajanja dozvole za korišćenje numeracije u skladu sa članom 91. ovog Zakona, uzimajući u obzir izmjene Plana numeracije;
  - f) prenos prava na korišćenje numeracije na zahtjev imaoća dozvole za korišćenje numeracije i uslove prenosa u skladu sa članom 171. ovog Zakona, uključujući da bilo koji uslov prava korišćenja numeracije bude obavezujući za sve privredne subjekte na koje se prenosi pravo;
  - g) plaćanja naknade za korišćenje numeracije u skladu sa članom 92. ovog Zakona;
  - h) sve obaveze koje privredni subjekt koji stiče pravo korišćenja numeracije preuzeo tokom dodjele prava korišćenja numeracije;
  - i) obaveze iz odgovarajućih međunarodnih propisa, ugovora ili sporazuma koji se odnose na korišćenje numeracije.
- (6) Uslovi iz st. (1), (2), (3), (4) i (5) ovog člana moraju da budu nediskriminirajući, srazmjerni i transparentni.
- (7) Opšte ovlaštenje sadržava samo uslove iz st. (1), (2) i (3) ovog člana koji se izričito odnose na pružanje elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga.
- (8) Opšte ovlaštenje ne uključuje uslove koji se na operatore primjenjuju na temelju drugih Zakona.

- (9) Uslovi iz opšteg ovlaštenja se ne dupliciraju kod dodjele prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra ili brojeva.

Član 73.

(Posebne obaveze koje se mogu odrediti privrednim subjektima)

- (1) Posebne obaveze koje se mogu odrediti privrednom subjektu u vezi s međupovezivanjem i pristupom, sistemom uslovnog pristupa, analizom tržišta i kontrolom maloprodajnih usluga ili privrednom subjektu koji pruža univerzalne usluge u skladu s ovim Zakonom, moraju biti pravno odvojene od prava i obaveza iz opšteg ovlaštenja.
- (2) U cilju osiguranja transparentnosti, u opštem ovlaštenju se navode kriteriji i postupci za određivanje posebnih obaveza iz stava (1) ovog člana pojedinačnim privrednim subjektima.

Član 74.

(Popis minimalnih prava koja prozilaze iz opšteg ovlaštenja)

Privredni subjekt na osnovu opšteg ovlaštenja, u smislu člana 68. ovog Zakona, ima pravo:

- a) pružati elektronske komunikacione mreže i usluge;
- b) na ostvarivanje prava službenosti u skladu s članom 43. ovog zakona;
- c) na korišćenje radiofrekvencijskog spektra za pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga, u skladu sa ovim Zakonom;
- d) na podnošenje zahtjeva za dodjelu numeracije u skladu s čl. 88. i 89. ovog Zakona;
- e) da pregovara o međupovezivanju sa drugim domaćim i inostranim operatorima;
- f) da bude pružalac jedne ili više usluga univerzalnog servisa u skladu sa odredbama ovog Zakona.

Član 75.

(Računovodstveno razdvajanje)

- (1) Privredni subjekt koji ima posebna ili isključiva prava pružanja usluga i u drugim oblastima privrede u Bosni i Hercegovini dužan je:
- a) voditi odvojena računovodstva za aktivnosti povezane s pružanjem elektronskih komunikacionih mreža ili usluga, u mjeri u kojoj bi to bilo potrebno kad bi te aktivnosti obavljalo nezavisno pravno lice, pri čemu takva računovodstvena dokumentacija podliježe nezavisnoj reviziji i objavljuje se zajedno sa izvještajem o reviziji na web stranici privrednog subjekta; ili
  - b) izvršiti strukturalno razdvajanje aktivnosti u odnosu na pružanje elektronskih komunikacionih mreža ili usluga.
- (2) Privredni subjekt koji ne podliježe obavezama koje se odnose na privredna društva o računovodstvu malih i srednjih preduzeća, dužan je:
- a) sastaviti računovodstvenu dokumentaciju, podnijeti je nezavisnom revizoru i objaviti na svojoj internet stranici;
  - b) obavljati reviziju u skladu sa propisima kojim je uređena ova oblast u Bosni i Hercegovini.
- (3) Bliže odredbe o računovodstvenom i strukturalnom razdvajanju propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 76.
(Izmjena prava i obaveza)

- (1) Prava, uslovi i postupci u vezi sa opštim ovlaštenjem i pravima korišćenja radiofrekvencijskog spektra ili numeracije ili prava na instalaciju opreme, mogu se mijenjati samo u objektivno opravdanim slučajevima i na proporcionalan način uzimajući u obzir, posebne uslove koji se primjenjuju na prenosiva prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra i numeracije.
- (2) Agencija provodi javne konsultacije o prijedlogu izmjena iz stava (1) ovog člana u skladu s članom 29. ovog Zakona, osim u slučaju kad su izmjene manjeg značaja i ako su dogovorene s nosiocima opšteg ovlaštenja.

Član 77.
(Ograničenje ili oduzimanje prava)

- (1) Prava stečena u okviru opšteg ovlaštenja ili pojedinačnih prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra ili korišćenja numeracije ne mogu se ograničiti ili oduzeti prije isteka roka za koji su odobrena, osim u slučajevima propisanim ovim Zakonom.
- (2) Agencija, za potrebe osiguravanja efikasnog i efektivnog korišćenja radiofrekvencijskog spektra ili provođenja tehničkih mjera, a na osnovu prethodno utvrđenih i jasno definisanih postupaka, može ograničiti ili oduzeti pravo korišćenja radiofrekvencijskog spektra, uključujući pravo iz člana 104. ovog Zakona, u skladu s načelima proporcionalnosti i nediskriminacije.
- (3) Agencija o svakoj namjeri ograničavanja ili oduzimanja prava u okviru opšteg ovlaštenja ili pojedinačnih prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra ili numeracije, za koju nema saglasnost nositelja prava, provodi javne konsultacije u skladu s članom 29. ovog Zakona.

**POGLAVLJE VIII - BEZBJEDNOST JAVNIH ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIONIH
MREŽA I USLUGA**

Član 78.
(Bezbjednost javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga)

- (1) Privredni subjekt je dužan preduzeti primjerene i proporcionalne tehničke i organizacione mjere kako bi na odgovarajući način upravljao rizicima za bezbjednost javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga.
- (2) Mjere iz stava (1) ovog člana obezbjeđuju nivo bezbjednosti koji odgovara postojećoj opasnosti, gdje se posebno podrazumijevaju mjere, uključujući šifriranje (enkripcija), koje su obavezne i kojima se sprječava i svodi na najmanju mjeru uticaj bezbjednosnih incidenata na korisnike i na druge mreže i usluge i obezbjeđuje kontinuiran rad javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga.
- (3) Privredni subjekt koji pruža uslugu koristeći javnu elektronsku komunikacionu mrežu, pripadajuća sredstva ili usluge drugog operatora, dužan je da sarađuje s tim operatorom—u obezbjeđivanju bezbjednosti mreža i usluga.
- (4) Privredni subjekt je dužan da, bez odgađanja, obaviještava Agenciju pisanim putem o svakoj povredi bezbjednosti javnih elektronskih komunikacionih mreža ili usluga, koje je značajno uticalo na njegov rad, i to naročito sa stanovišta:

- a) broja korisnika na koje bezbjednosni incident utiče;
  - b) trajanja bezbjednosnog incidenta;
  - c) geografskog obuhvata područja uticaja bezbjednosnog incidenta;
  - d) mjere u kojoj se utječe na funkcionisanje mreže ili usluge;
  - e) opsega uticaja na privredno i društveno djelovanje.
- (5) Agencija obavještava javnost o povredi bezbjednosti iz stava (4) ovog člana kada procijeni da je objavljivanje takve informacije u javnom interesu ili traži od privrednog subjekta da to sam uradi.
- (6) Privredni subjekt, u slučaju postojanja posebne opasnosti za bezbjednost javne elektronske komunikacione mreže ili javne elektronske komunikacione usluge, obavještava svoje korisnike o takvoj opasnosti i, ako je opasnost van obima mjera koje je operator dužan da preduzme, obavijestiti korisnike o mogućim mjerama zaštite i troškovima u vezi sa primjenom tih mjera.
- (7) Bliže odredbe o mjerama iz stava (1) ovog člana, kao i postupak obavještavanja iz st. (4) i (6) ovog člana propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije

Član 79.

(Provedba i izvršenje)

- (1) Agencija izdaje privrednom subjektu obavezujuće upute, uključujući upute koje se odnose na mjere potrebne za rješavanje bezbjednosnog incidenta ili sprječavanja pojave bezbjednosnog incidenta kada se utvrdi znatna prijetnja, i vremenske rokove provedbe.
- (2) Agencija može zahtijevati od privrednog subjekta da:
- a) dostavi podatke potrebne za procjenu bezbjednosti vlastite mreže i usluga, uključujući dokumente u vezi bezbjednosne politike;
  - b) provede, o svom trošku, nadzor bezbjednosti mreža i usluga, koji mora obaviti kvalifikovano nezavisno tijelo ili nadležno tijelo, te da ishod tog nadzora učini dostupnim Agenciji.
- (3) Agencija ispituje slučajeve ne pridržavanja odredbi o bezbjednosti javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga, kao i njihove posljedice na bezbjednost mreža i usluga.
- (4) Agencija se savjetuje i saraduju s relevantnim tijelima za provođenje Zakona, nadležnim tijelima za informacionu bezbjednost i Agencijom za zaštitu ličnih podataka, u skladu s relevantnim propisima.

Član 80.

(Neovlašteni pristup i korišćenje elektronske komunikacione mreže, pripadajućih sredstava i elektronske komunikacione opreme)

- (1) Zabranjen je neovlašteni pristup i korišćenje elektronske komunikacione mreže, pripadajućih sredstava i elektronske komunikacione opreme privrednog subjekta.
- (2) Neovlašteni pristup i korišćenje iz stava (1) ovog člana obuhvata pristup i korišćenje elektronske komunikacione mreže, pripadajućih sredstava i elektronske komunikacione opreme bez saglasnosti privrednog subjekata, čime se narušava bezbjednost i integritet javnih komunikacionih mreža i usluga.

POGLAVLJE IX - ZAŠTITA PRIVATNOSTI U ELEKTRONSKIM KOMUNIKACIJAMA, TAJNOST KOMUNIKACIJA

Član 81.

(Mjere na zaštiti bezbjednosti usluga)

Pružalac javnih elektronskih komunikacionih usluga je dužan, u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH“, broj 12/25), preduzeti odgovarajuće tehničke i organizacione mjere radi zaštite bezbjednosti svojih usluga, a najmanje:

- a) da ličnim podacima može pristupiti samo ovlašteno osoblje za potrebe definisane ovim Zakonom;
- b) zaštitu ličnih podataka koji se pohranjuju ili prenose od nenamjernog ili nezakonitog uništavanja, slučajnog gubitka, mijenjanja, neovlaštenog ili nezakonitog pohranjivanja, obrade, pristupa ili razotkrivanja;
- c) provođenje bezbjednosnih mjera u odnosu na obradu ličnih podataka.

Član 82.

(Povreda ličnih podataka)

- (1) Pružalac usluga dužan je, u slučaju povrede ličnih podataka, da o povredi odmah obavijesti Agenciju za zaštitu ličnih podataka i Agenciju, kao i krajnjeg korisnika kad postoji mogućnost da povreda podataka može negativno da utiče na njegove lične podatke ili privatnost.
- (2) Pružalac usluga nije obavezan da o povredi ličnih podataka obavijesti krajnjeg korisnika ako, uz obavijest iz stava (1) ovog člana dostavi dokaze na osnovu kojih Agencija može utvrditi da je preduzeo odgovarajuće mjere tehnološke zaštite i da su navedene mjere primjenjene na lične podatke kod kojih je došlo do povrede bezbjednosti.
- (3) Obavijest iz stava (1) ovog člana koja se dostavlja krajnjem korisniku sadrži najmanje opis vrste povrede ličnih podataka, kontaktne tačke za dobivanje više informacija, kao i preporučene mjere za umanjivanje mogućih štetnih efekata povrede ličnih podataka, a obavijest nadležnim državnim organima mora sadržavati i opis posljedica i mjere koje je preduzeo operator kako bi otklonio mogućnost povrede ličnih podataka ili prijedlog takvih mjera.
- (4) Agencija za zaštitu ličnih podataka, nakon razmatranja mogućih negativnih posljedica povrede ličnih podataka, može od pružaoca usluge zahtijevati da o povredi obavijesti krajnjeg korisnika ili druga lica, ako operator prethodno to nije učinio.
- (5) Agencija i Agencija za zaštitu ličnih podataka mogu donijeti smjernice i, po potrebi, objaviti upute kojim će bliže propisati način i formu obavještanja o povredama ličnih podataka iz ovog člana.
- (6) Agencija i Agencija za zaštitu ličnih podataka imaju pravo nadzirati provođenje obaveza pružaoca usluge u skladu s odredbama ovog člana, te preduzimati odgovarajuće mjere i sankcije iz svoje nadležnosti u slučaju neispunjavanja istih.
- (7) Operator je dužan voditi evidenciju povreda ličnih podataka koja sadrži činjenice i podatke o povredama ličnih podataka, posljedicama povreda i mjerama preduzetim na ublažavanju istih, na osnovu kojih se vrši provjera i utvrđuje usklađenost postupanja operatora s odredbama ovog

člana. Sadržaj evidencije povreda ličnih podataka sadrži samo podatke potrebne za svrhu njenog vođenja.

Član 83. (Tajnost komunikacija)

- (1) Zabranjeno je slušanje, prisluškivanje, pohranjivanje i svaki drugi oblik presretanja ili nadzora elektronskih komunikacija i pripadajućih podataka o saobraćaju, bez saglasnosti korisnika učesnika u komunikaciji osim u slučajevima utvrđenim ovim Zakonom.
- (2) Zabrana iz stava (1) ovog člana se ne odnosi na tehničku pohranu podataka koja je nužna za prenos komunikacije, ne zadirući pritom u načela zaštite tajnosti podataka.
- (3) Odredbe iz stava (1) i (2) ovog člana se ne odnose na ovlašteno evidentiranje komunikacija i pripadajućih podataka o saobraćaju tokom zakonitih poslovnih radnji, u svrhu pružanja dokaza o trgovačkim transakcijama ili drugim poslovnim komunikacijama.
- (4) Korišćenje elektronske komunikacione mreže za pohranu ličnih podataka ili za pristup već pohranjenim ličnim podacima u terminalnoj opremi krajnjeg korisnika dopušteno je samo u slučaju kada je krajnji korisnik dao saglasnost, nakon što je dobio jasno i potpuno obavještenje u skladu s posebnim propisima o zaštiti ličnih podataka, i to naročito o svrhama obrade podataka.
- (5) Odredba stava (4) ovog člana ne sprječava tehničku pohranu podataka ili pristup podacima isključivo u svrhu obavljanja prenosa komunikacije putem elektronske komunikacione mreže ili, ako je to neophodno, radi pružanja usluga informacionog društva na izričit zahtjev krajnjeg korisnika ili korisnika.

Član 84. (Podaci o saobraćaju)

- (1) Privredni subjekt koji je obradio i pohranio podatke o saobraćaju krajnjeg korisnika je dužan da te podatke izbriše ili izmijeni na način da se ne mogu dovesti u vezu sa određenim licem, kada podaci o saobraćaju više nisu potrebni za prenos komunikacije izuzev podataka o saobraćaju:
  - a) koji se koriste za obračun troškova i naplatu usluge od krajnjeg korisnika, kao i obračun troškova i naplatu međupovezivanja, koji se mogu obrađivati do zastare potraživanja u skladu sa opštim propisima o obligacionim odnosima;
  - b) koje privredni subjekt koristi, uz predhodno datu saglasnost krajnjeg korisnika na kojeg se ti podaci odnose, u svrhu promovisanja i prodaje javnih elektronskih komunikacionih usluga ili pružanja usluga s dodatom vrijednošću, koji se obrađuju na način i u periodu potrebnom za promovisanje i prodaju ili pružanje tih usluga, pri čemu krajnji korisnik ima pravo da u svakom trenutku opozove datu saglasnost;
  - c) koji se zadržavaju u skladu s članom 176. ovog Zakona.
- (2) Privredni subjekt iz stava (1) ovog člana je dužan obavijestiti krajnjeg korisnika o vrstama podataka o saobraćaju koji se obrađuju i trajanju obrade podataka u svrhe iz stava (1) tačka a) ovog člana, a prije pribavljanja prethodne saglasnosti krajnjeg korisnika, o vrstama podataka o saobraćaju koji se obrađuju i trajanju obrade podataka u svrhe iz stava (1) tačka b) ovog člana.
- (3) Pristup obradi podataka o saobraćaju u skladu sa odredbama stava (1) i (2) ovog člana dozvoljen je isključivo licima ovlaštenim od strane privrednog subjekta koji rade na poslovima obračuna

troškova, upravljanja elektronskom komunikacionom mrežom, obrade pritužbi potrošača, otkrivanja zloupotrebe, promovisanja i prodaje elektronskih komunikacionih usluga te pružanja usluga s dodatom vrijednošću, pri čemu se pristup obradi podataka o saobraćaju mora ograničiti na najneophodnije radnje u vezi s obavljanjem tih poslova.

- (4) Odredbe st. (1) i (3) ovog člana se ne primjenjuju na izvještavanje Agencije, nadležnog suda i drugih nadležnih organa o podacima o saobraćaju u skladu s posebnim propisima, u svrhu rješavanja spora iz člana 39. ovog Zakona, naročito u vezi s međupovezivanjem i pristupom, ili rješavanja sporova iz člana 40. ovog Zakona.

Član 85.

(Podaci o lokaciji koji nisu podaci o saobraćaju)

- (1) Podaci o lokaciji krajnjeg korisnika, koji nisu podaci o saobraćaju, se mogu obrađivati samo u slučaju da se izmijene na način da se ne mogu dovesti u vezu sa određenim licem ili na osnovu saglasnosti krajnjeg korisnika, u mjeri i periodu potrebnom radi pružanja usluge s dodatom vrijednošću.
- (2) Pružalac usluge je dužan, prije pribavljanja saglasnosti iz stava (1) ovog člana, obavijestiti krajnjeg korisnika o vrsti podataka o lokaciji, koji nisu podaci o saobraćaju, koji će biti obrađivani, o svrsi i trajanju obrade, kao i o tome hoće li ti podaci biti dostavljeni trećoj strani radi pružanja usluge s dodatom vrijednošću.
- (3) Krajnji korisnik koji je dao saglasnost za obradu podataka iz stava (1) ovog člana ima pravo opozvati datu saglasnost u bilo kojem trenutku.
- (4) Pružalac usluge je dužan krajnjem korisniku, koji je dao saglasnost iz stava (1) ovog člana, pružiti mogućnost da odbije obradu podataka o lokaciji, koji nisu podaci o saobraćaju, pri svakom priključivanju na elektronsku komunikacionu mrežu ili svakom prenosu komunikacije, na jednostavan način i bez naknade.
- (5) Obrada podataka o lokaciji, koji nisu podaci o saobraćaju, u skladu s odredbama ovog člana dozvoljena je isključivo licima ovlaštenim od strane pružaoca usluge ili ovlaštenim licima treće strane koja pruža uslugu s dodatom vrijednošću i mora biti ograničena samo na ono što je neophodno u vezi s pružanjem usluge s dodatom vrijednošću.

POGLAVLJE X - NUMERACIJA

Član 86.

(Upravljanje numeracijom)

Agencija upravlja numeracijom, kao ograničenim prirodnim resursom od posebnog javnog interesa, na način kojim se osigurava njeno racionalno, ravnomjerno i djelotvorno korišćenje u skladu sa Planom numeracije koji se zasniva na obavezujućim međunarodnim ugovorima i sporazumima.

Član 87.

(Plan numeracije)

- (1) Planom numeracije se:
- a) utvrđuje namjena numeracije;

- b) omogućava jednaka dostupnost numeracije za sve javne elektronske komunikacione usluge, odnosno za sve privredne subjekte koji pružaju te usluge, kao i dostupnost numeracije, pod određenim uslovima, za posebne usluge koje pruža lice koje nije operator i/ili nije pružalac elektronske komunikacione usluge;
  - c) osiguravaju uslovi za prenosivost broja, odabir operatora i uvođenje novih elektronskih komunikacionih usluga.
- (2) Savjet Agencije donosi Plan numeracije, kao i izmjene i dopune istog, nakon sprovedenih javnih konsultacija u skladu s članom 29. ovog Zakona, vodeći računa da potrebe privrednih subjekata i lica koji nisu operator i/ili nisu pružalac elektronske komunikacione usluge u vezi sa dodjelom numeracije budu zadovoljene na transparentan, objektivan, ravnomjieran i nepristrasan način.
- (3) Izmjena Plana numeracije vrši se radi provođenja međunarodnih propisa i preporuka, obaveza iz međunarodnih ugovora ili sporazuma ili radi zaštite dostupnosti numeracije, vodeći računa o uticaju tih izmjena, naročito o direktnim i indirektnim troškovima prilagođavanja koje mogu imati privredni subjekti ili korisnici usluga.

Član 88. **(Pravo na korišćenje numeracije)**

- (1) Agencija provodi postupak dodjele prava na korišćenje numeracije koje se stiče na osnovu dozvole za korišćenje numeracije koju izdaje Agencija.
- (2) Dozvola iz stava (1) ovog člana se izdaje na zahtjev privrednog subjekta ili lica koje nije operator i/ili nije pružalac elektronske komunikacione usluge, u svrhu pružanja posebnih usluga.
- (3) Privredni subjekt ili lice koje nije operator i/ili nije pružalac elektronske komunikacione usluge, koji podnosi zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje numeracije u svrhu pružanja posebnih usluga, je dužno dokazati sposobnost da će koristiti dodijeljenu numeraciju u skladu sa Planom numeracije.
- (4) Agencija pri razmatranju zahtjeva iz stava (2) ovog člana ocjenjuje postojajnje rizika rapoloživosti numeracije.
- (5) Agencija pri ocjenjivanju sposobnosti lica da će koristiti dodijeljenu numeraciju u skladu sa Planom numeracije, i postojanja rizika raspoloživosti numeracije uzima u obzir relevantne smjernice.

Član 89. **(Zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje numeracije)**

- (1) Zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje numeracije se podnosi Agenciji na propisanom obrascu, a koji sadrži slijedeće podatke:
- a) naziv, adresu i dokaz o registraciji djelatnosti podnosioca zahtjeva;
  - b) vrstu elektronske komunikacione mreže ili usluge za koju se zahtjeva dodjela numeracije;
  - c) numeraciju čija se dodjela zahtjeva;
  - d) dokaz o nedovoljnosti numeracije koja je ranije dodijeljena podnosiocu zahtjeva;
  - e) potrebi i svrsi korišćenja numeracije;
  - f) planirani datum početka korišćenja numeracije;

- g) periodu na koji se zahtijeva dodjela numeracije.
- (2) Agencija može od podnosioca zahtjeva zatražiti dostavljanje dodatnih podataka, koje ocijeni važnim u postupku rješavanja zahtjeva.
- (3) Obrazac zahtjeva iz stava (1) ovog člana kao i dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev propisuju se pravilnikom iz člana 90. stav (4) ovog Zakona.

Član 90.

(Rješavanje po zahtjevu za izdavanje dozvole za korišćenje numeracije)

- (1) Agencija rješava zahtjeve iz člana 89. stav(1) ovog Zakona prema redoslijedu zaprimanja u najkraćem roku, ne dužem od 21 dana od dana zaprimanja potpunog zahtjeva.
- (2) Agencija će odbaciti zahtjev ako utvrdi da:
  - a) zahtjev nije potpun;
  - b) podnositelj zahtjeva nije dostavio dodatne podatke iz člana 89. stav (2) u ostavljenom roku.
- (3) Agencija će odbiti zahtjev ako utvrdi jedno od sljedećeg:
  - a) dodjela numeracije, za koju je podnesen zahtjev, nije u skladu sa Planom numeracije;
  - b) zahtjev sadrži netačne podatke;
  - c) razlozi za korišćenje numeracije ne opravdavaju dodjeljivanje traženog obima numeracije;
  - d) zahtijevana numeracija nije raspoloživa ili postoji rizik raspoloživosti numeracije;
  - e) podnositelj zahtjeva je namjerno postupao suprotno propisima o dodjeli numeracije;
  - f) podnositelj zahtjeva nije platio naknadu za korišćenje numeracije na osnovu ranije izdatih dozvola za korišćenje numeracije.
- (4) Bliže odredbe o načinu i postupku dodjele prava na korišćenje numeracije propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 91.

(Dozvola za korišćenje numeracije)

- (1) Dozvola za korišćenje numeracije se izdaje na period do deset godina.
- (2) Dozvola za korišćenje numeracije mora sadržavati najmanje podatke o:
  - a) nosiocu dozvole kojem je numeracija dodijeljena na korišćenje;
  - b) dodijeljenoj numeraciji;
  - c) namjeni korišćenja dodijeljene numeracije;
  - d) uslovima za korišćenje dodijeljene numeracije;
  - e) periodu na koji je dodijeljena numeracija;
  - f) roku u kojem nosilac dozvole mora započeti korišćenje dodijeljene numeracije;
  - g) obavezama u vezi sa korišćenjem dodijeljene numeracije, koje proističu iz međunarodnih propisa, ugovora i sporazuma koji obavezuju Bosnu i Hercegovinu.
- (3) Nosilac dozvole za korišćenje numeracije je dužan pridržavati se sljedećih uslova:

- a) dodijeljenu numeraciju koristiti u skladu sa Planom numeracije;
- b) dodijeljenu numeraciju koristiti isključivo u svrhe navedene u zahtjevu za izdavanje dozvole za korišćenje numeracije;
- c) započeti sa korišćenjem dodijeljene numeracije u roku navedenom u dozvoli;
- d) redovno voditi evidenciju o upotrebljenoj numeraciji koja mu je dodijeljena na korišćenje;
- e) omogućiti prenosivost broja u skladu sa odredbama ovog Zakona;
- f) pružati informacije o krajnjem korisniku iz telefonskog imenika u skladu sa članom xx ovog Zakona.

Član 92.

(Naknada za pravo korišćenja numeracije)

- (1) Za pravo korišćenje numeracije, koji su dodijeljeni privrednom subjektu, plaća se:
  - a) regulatorna naknada za upravljanje numeracijom;
  - b) naknada za korišćenje numeracije.
- (2) Metodologiju obračuna, iznos i način plaćanja naknade iz stava (1) tačka a) ovog člana propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije, a sredstva ostvarena po ovom osnovu predstavljaju prihod Agencije.
- (3) Metodologiju obračuna, iznos i način plaćanja naknade iz stava (1) tačka b) ovog člana propisuju se odlukom koju donosi Savjet ministara na prijedlog Ministarstva, a sredstva ostvarena po ovom osnovu predstavljaju izvorne prihode Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.
- (4) Naknada iz stava (1) tačka b) ovog člana mora osigurati optimalno korišćenje numeracije, u skladu s principima objektivnosti, transparentnosti, proporcionalnosti i nediskriminacije, pri čemu je potrebno voditi računa o regulatornim ciljevima iz člana 5. ovog Zakona.
- (5) Iznos naknada iz stava (1) ovog člana utvrđuje se u zavisnosti od vrste usluge koja se pruža korišćenjem dodijeljene numeracije, odnosno namjene za koju se koristi dodijeljena numeracija i posebnih tehničkih uslova od značaja za njeno korišćenje, imajući u vidu potrebu da se osigura uvođenje novih usluga, tržišna konkurencija i racionalno korišćenje numeracije.

Član 93.

(Prenos prava na korišćenje numeracije)

- (1) Nosilac dozvole za korišćenje numeracije može prenijeti pravo na korišćenje numeracije na treće lice, koje ispunjava uslove iz člana 88. st. (2) i (3) ovog Zakona, isključivo uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije.
- (2) Zahtjev za davanje saglasnosti za prenos prava na korišćenje numeracije Agenciji zajednički podnose nosilac dozvole i treće lice na koje se pravo na korišćenje numeracije prenosi.
- (3) Zahtjev za saglasnost mora sadržavati sljedeće podatke:
  - a) naziv i adresu podnosioca zahtjeva koji prenosi pravo na korišćenje numeracije;
  - b) naziv, adresu i dokaz o registraciji djelatnosti podnosioca zahtjeva na kojeg se prenosi pravo na korišćenje numeracije;

- c) vrstu elektronske komunikacione mreže ili usluge za koju se zahtijeva prenos prava na korišćenje numeracije;
  - d) numeraciju za koju se zahtijeva prenos prava na korišćenje numeracije;
  - e) posebnu uslugu za koju je numeracija dodijeljena, u slučaju prenosa prava na korišćenje numeracije koja je dodijeljena licu iz člana 88. stav (3) ovog Zakona.
- (4) Prenosom prava na korišćenje numeracije u cijelosti se prenose prava i obaveze koje proizilaze iz pripadajuće dozvole za korišćenje numeracije uključujući uslove dodjele i korišćenja određene tom dozvolom.
- (5) Agencija rješenjem izdaje saglasnost iz stava (1) ovog člana i izdaje novu dozvolu za korišćenje numeracije u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva iz stava (2) ovog člana, ako treće lice na koje se namjerava prenijeti pravo na korišćenje numeracije, ispunjava sve uslove za dodjelu i korišćenje numeracije u skladu s odredbama ovog Zakona.

Član 94.

(Prestanak važenja i oduzimanje dozvole za korišćenje numeracije)

- (1) Dozvola za korišćenje numeracije prestaje da važi:
- a) istekom roka na koji je izdata, ako nosilac dozvole nije podnio zahtjev za produženje iste;
  - b) ako je nosilac dozvole prestao postojati, a nema pravnog sljedbenika;
  - c) prenosom prava na korišćenje numeracije na treće lice;
  - d) ako se nosilac dozvole u pisanom obliku odrekao prava korišćenja dodijeljene numeracije.
- (2) Agencija odlukom oduzima dozvolu za korišćenje numeracije, ako utvrdi jedno od sljedećeg:
- a) da je dozvola za korišćenje numeracije izdata na osnovu netačnih podataka ili neispravne dostavljene dokumentacije od značaja za odlučivanje;
  - b) nosilac dozvole nije započeo sa korišćenjem numeracije u propisanom roku;
  - c) nosilac dozvole ne postupa s dodijeljenom numeracijom u skladu s uslovima korišćenja utvrđenim ovim Zakonom i dozvolom;
  - d) nosilac dozvole ni nakon dostavljanja opomene zbog neplaćanja, nije u roku određenom opomenom platio propisanu naknadu za korišćenje numeracije;
  - e) da je odlukom Agencije ili pravosnažnom sudskom presudom nosiocu dozvole zabranjeno obavljanje djelatnosti pružanja elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga;
  - f) da su nužne znatne izmjene Plana numeracije, zbog potrebe usklađivanja raspona numeracije na domaćem ili međunarodnom nivou, ili provođenja obavezujućih međunarodnih ugovora, sporazuma ili konvencija, ili sprječavanja narušavanja ili ograničavanja tržišne konkurencije.
- (3) U slučaju iz stava (2) tačka f) ovog člana, Agencija oduzetu numeraciju istovremeno zamjenjuje drugom numeracijom, pri čemu nosioci dozvole i krajnji korisnici nemaju pravo na nadoknadu troškova.
- (4) Oduzimanje dozvole za korišćenje numeracije iz stava (2) ovog člana zasniva se na načelu proporcionalnosti, vodeći računa o javnom interesu, te ekonomskim i drugim posljedicama oduzimanja dodijeljene numeracije na poslovanje nosioca dozvole.

- (5) Odluka iz stava (2) ovog člana definiše primjereni rok u kojem je nosilac dozvole za korišćenje numeracije obavezan prestati s korišćenjem numeracije koja mu je tom odlukom oduzeta.

Član 95.

(Baza podataka o korišćenju numeracije)

- (1) Agencija vodi bazu podataka o korišćenju numeracije koja naročito sadrži podatke o dodijeljenoj numeraciji, odgovarajućim podacima o uslovima dodjele i korišćenja, geografskom području njihove upotrebe, kao i o nosiocima dozvole za korišćenje numeracije.
- (2) Agencija objavljuje i ažurira podatke iz stava (1) ovog člana na svojoj internet stranici, sa mogućnošću sveobuhvatnog pretraživanja.

Član 96.

(Pristup brojevima i uslugama)

- (1) Pri ostvarivanju međunarodnih poziva prije biranja međunarodnog broja koristi se međunarodni pristupni kod „00“.
- (2) Pružalac javnih brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacionih usluga dužan je da omogući svim krajnjim korisnicima pristup svim brojevima iz Plana numeracije, bez obzira na tehnologiju i uređaje koji se koriste, osim u slučajevima kada je iz ekonomskih razloga pozvani krajnji korisnik izabrao da ograniči pristup pozivaocima koji se nalaze u određenim geografskim područjima.
- (3) Pružalac usluge iz stava (2) ovog člana dužan je da omogući svim krajnjim korisnicima pristup univerzalnim međunarodnim besplatnim brojevima, ukoliko je to tehnički izvodljivo i ekonomski opravdano.
- (4) Agencija može da obaveže pružaoca javnih elektronskih komunikacionih mreža ili javnih elektronskih komunikacionih usluga da onemogući, na pojedinačnoj osnovi, pristup brojevima ili uslugama kada postoji opravdana sumnja o zloupotrebi ili prevari. Agencija u takvim slučajevima može da donese odluku kojom pružaocima elektronskih komunikacionih usluga nalaže da uskrate pripadajuće prihode od međupovezivanja ili od drugih usluga.

Član 97.

(Evropski brojevi koji počinju brojem 116 namijenjeni za usluge od posebnog socijalnog značaja)

- (1) Svi privredni subjekti dužni su omogućiti svim krajnjim korisnicima besplatne pozive prema brojevima iz opsega koji počinje brojem 116, namijenjenim uslugama od posebnog socijalnog značaja, a naročito prema brojevima "116000" - pozivni broj za nestalu djecu i "116111" - pozivni broj za pomoć djeci.
- (2) Privredni subjekti dužni su, u najvećoj mogućoj mjeri, omogućiti pozive prema brojevima iz opsega koji počinje brojem 116 i krajnjim korisnicima s invaliditetom, u skladu s standardima i/ili tehničkim specifikacijama iz člana 41. stav (1) ovog Zakona.
- (3) Agencija na prikladan i javno dostupan način obavještava i upoznaje krajnje korisnike o svrsi i načinu korišćenja brojeva iz opsega koji počinje brojem 116 kao i o uslugama koje se pružaju pozivom na broj 116000 i, ako je primjereno, o uslugama koje se pružaju pozivom na broj 116111.

- (4) Način i uslovi dodjele i korišćenja brojeva iz opsega koji počinje brojem 116 detaljnije se propisuju pravilnikom koji donosi Savjet Agencije u suradnji sa entitetskim ministarstvima nadležnim za unutrašnje poslove, socijalnu zaštitu i zdravstvo.

Član 98.
(Upozoravanje javnosti)

- (1) Pružaoci brojevno utemeljene interpersonalne komunikacione usluge u mobilnoj elektronskoj komunikacionoj mreži su dužni da krajnjim korisnicima omoguće besplatno prenošenje javnih upozorenja od interesa za zaštitu i spašavanje u skladu sa zakonima kojim se uređuje oblast smanjenja rizika i zaštite od katastrofa kao i upravljanja vanrednim situacijama.
- (2) Javna upozorenja mogu se prenositi i putem javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga, koje nisu usluge iz stava (1) ovog člana, niti su usluge radio difuzije, ili pomoću mobilne aplikacije koja se zasniva na usluzi pristupa internetu, uz uslov da je ovakav sistem upozoravanja javnosti jednako efikasan u smislu pokrivenosti određenog djela teritorije ili stanovništva i uz uslov da krajnji korisnici na jednostavan način primaju javna upozorenja.

POGLAVLJE XI - RADIOFREKVENCIJSKI SPEKTAR

Član 99.
(Plan namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra)

- (1) Agencija upravlja radiofrekvencijskim spektrom, kao ograničenim prirodnim resursom od posebnog javnog interesa, na način kojim se osigurava njegovo djelotvorno, efikasno i neometano korišćenje u skladu sa Planom namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra, uz zaštitu od štetnih smetnji i poštivanja međunarodnih obaveza.
- (2) Agencija vrši kontinuirano usklađivanje namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra s važećim propisima Međunarodne telekomunikacione unije (ITU), Evropske konferencije poštanskih i telekomunikacionih uprava (CEPT) i Evropske unije, kao i drugim relevantnim dokumentima i propisima kojim se reguliše namjena i korišćenje radiofrekvencija u Bosni i Hercegovini.
- (3) Agencija, u skladu s propisima iz stava (2) ovog člana, donosi Plan namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra kojim se utvrđuje namjena radiofrekvencijskih opsega za određene radiokomunikacijske službe i propisuju osnovni uslovi korišćenja radiofrekvencija.
- (4) Uslovi korišćenja radiofrekvencijskog spektra kojim se, na osnovu Plana namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra iz stava (3) ovog člana, detaljno uređuju modeli pristupa spektru, tehničko-eksploatacione karakteristike, uslovi zaštite od smetnji, te usklađenost radiofrekvencijskog spektra i uslovi korišćenja propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.
- (5) Agencija periodično, a najmanje svake četiri godine, usklađuje i donosi Plan namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra i objavljuje ga u "Službenom glasniku BiH".

Član 100.
(Upravljanje radiofrekvencijskim spektrom)

- (1) Agencija upravlja radiofrekvencijskim spektrom i satelitskim orbitama i, u okviru nadležnosti, provodi planiranje, dodjelu, međunarodnu koordinaciju i nadzor, u skladu sa Radio pravilnikom Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU) (eng. *ITU Radio Regulations*), sporazumima donesenim u okviru ITU, drugim odgovarajućim međunarodno-pravnim aktima i preporukama, interesima građana, privrede, bezbjednosti i odbrane zemlje, ovim Zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.
- (2) Upravljanje radiofrekvencijskim spektrom provodi se radi osiguranja efikasne i neometane upotrebe spektra, na osnovu principa objektivnosti, transparentnosti, konkurentnosti, racionalnosti, proporcionalnosti i nediskriminacije, te obuhvata:
  - a) planiranje i određivanje namjene i korišćenja;
  - b) dodjelu i evidenciju prava korišćenja;
  - c) međunarodnu koordinaciju i registraciju;
  - d) nadzor i kontrolu radiofrekvencijskog spektra, mjerenja, utvrđivanje uzroka smetnji i preduzimanje mjera otklanjanja.
- (3) Agencija upravlja spektrom na način kojim se osigurava:
  - a) efikasno i djelotvorno korišćenje spektra;
  - b) sprječavanje i otklanjanje štetnih smetnji;
  - c) predvidljivost i regulatorna bezbjednost primjenom jasnih i transparentnih pravila pri dodjeli/izmjeni/obnovi/prijenosu/najmu/otuđivanju prava korišćenja;
  - d) podsticanje konkurencije i ulaganja u mreže i inovacije;
  - e) bežična širokopojasna pokrivenost cijele teritorije Bosne i Hercegovine i stanovništva, odgovarajućih nivoa kvalitete i brzine, kao i pokrivenosti bitnih nacionalnih saobraćajnica i kritične infrastrukture u skladu s javnim interesom;
  - f) promovisanje zajedničkog korišćenja i fleksibilnosti radiofrekvencijskog spektra, gdje je tehnički i tržišno opravdano;
  - g) primjena principa tehnološke neutralnosti i neutralnosti usluga;
  - h) usklađenost propisa u pogledu zaštite javnog zdravlja.
- (4) Agencija pri upravljanju radiofrekvencijskim spektrom posebno vodi računa o:
  - a) osiguravanju bežične širokopojasne pokrivenosti cijele teritorije Bosne i Hercegovine i stanovništva, odgovarajućih nivoa kvalitete i brzine, kao i pokrivenosti bitnih nacionalnih saobraćajnica i kritične infrastrukture;
  - b) omogućavanju brzog uvođenja novih bežičnih komunikacionih tehnologija i aplikacija;
  - c) osiguravanju predvidljivosti i dosljednosti primjenom jasnih i transparentnih pravila pri dodjeli, obnovi, izmjeni, ograničavanju i oduzimanju prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra radi promovisanja dugoročnih ulaganja;

- d) identifikaciji i otklanjanju štetnih smetnji, uz preduzimanje odgovarajućih preventivnih i korektivnih mjera u tu svrhu;
  - e) promovisanju različitih modaliteta zajedničkog korišćenja radiofrekvencijskog spektra u skladu s pravilima tržišne konkurencije;
  - f) izboru najprimjerenijeg i najmanje zahtjevnog režima za pristup radiofrekvencijskom spektru u cilju maksimalnog povećanja fleksibilnosti, i efikasnosti korišćenja;
  - g) usklađenosti propisa u pogledu zaštite javnog zdravlja.
- (5) Agencija provodi javne konsultacije o provedbenim aktima upravljanja spektrom, u skladu sa članom 29. ovog Zakona.
- (6) Agencija uspostavlja i održava baze podataka o korišćenju radiofrekvencijskog spektra.

Član 101.
(Prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra)

- (1) Prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra ostvaruju se na osnovu:
- a) opšteg ovlaštenja;
  - b) pojedinačne dozvole za korišćenje radiofrekvencija;
  - c) saglasnosti Agencije;
  - d) korišćenja bez pojedinačne dozvole, u slučajevima propisanim pravilnikom iz stava (7) ovog člana.
- (2) Agencija utvrđuje način dodjele prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra iz stava (1) ovog člana na osnovu:
- a) usklađenosti korišćenja radiokomunikacionih sistema na međunarodnom nivou;
  - b) specifičnosti dijelova radiofrekvencijskog spektra;
  - c) potrebe za djelotvornim i efikasnim korišćenjem te zaštitom radiofrekvencijskog spektra;
  - d) potrebe za zaštitom od štetnih smetnji;
  - e) razvoja pouzdanih uslova za zajedničko korišćenje radiofrekvencijskog spektra;
  - f) potrebe za osiguravanjem tehničke kvalitete komunikacija ili usluge;
  - g) stepena razvoja tržišta i prekograničnog pružanja usluga, kao i tržišnog natjecanja uz maksimalno povećanje koristi za potrošače;
  - h) provedenih analiza koje osiguravaju stabilne i predvidljive uslove ulaganja za postojeće i potencijalne korisnike radiofrekvencijskog spektra prilikom postavljanja mreža za pružanje elektronskih komunikacionih usluga koje se oslanjaju na radiofrekvencijski spektar;
  - i) primjene principa tehnološke neutralnosti, prema kojem se pravo korišćenja spektra ne vezuje za određenu tehnologiju ili tehnički standard, osim kada su takva ograničenja nužna i proporcionalna radi sprječavanja štetnih smetnji, zaštite bezbjednosnih službi ili osiguranja međunarodne usklađenosti;
  - j) ciljeva od javnog interesa definisanih u članu 5. ovog Zakona.
- (3) Dozvole iz stava (1) tačka b) ovog člana se izdaju na osnovu:

- a) zahtjeva;
  - b) provedenog postupka javnog poziva;
  - c) provedenog postupka javnog nadmetanja;
  - d) provedenog postupka javne licitacije;
  - e) prijenosa ili najma radiofrekvencija.
- (4) Ministarstvo odbrane i Oružane snage Bosne i Hercegovine koriste radiofrekvencijski spektar u dogovoru sa Agencijom.
- (5) Agencija izdaje saglasnost za korišćenje radiofrekvencija za potrebe, ovlaštenih organa, Agencije za identifikacione dokumente, kao i za korišćenje radiofrekvencija za druge svrhe od posebnog javnog interesa propisane pravilnikom iz stava (7) ovog člana.
- (6) Pravo na privremeno korišćenje radiofrekvencija radi tržišnog ili tehničkog ispitivanja, istraživanja ili projektovanja, kao i za potrebe održavanja sportskog, kulturnog, zabavnog ili drugog događaja ograničenog trajanja, stiče se na osnovu privremene dozvole koju Agencija izdaje na zahtjev.
- (7) Bliže odredbe o uslovima i postupcima dodjele prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 102.

(Zajedničko korišćenje spektra)

- (1) Agencija, radi podsticanja efikasnog korišćenja radiofrekvencijskog spektra, inovacija i razvoja novih poslovnih modela, omogućava zajedničko korišćenje radiofrekvencijskog spektra, uključujući geografski, vremenski, frekvencijski dijeljena prava korišćenja te druge modele dinamičkog pristupa spektru.
- (2) Agencija, u okviru Plana namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra i podzakonskih akata, identifikuje radiofrekvencijske opsege pogodne za zajedničko i lokalno korišćenje uzimajući u obzir tehničke karakteristike opsega i mogućnost koegzistencije više korisnika, potrebe za lokalnim mrežama i vertikalnim industrijskim primjenama, rezultate analiza postojećih i planiranih korišćenja spektra, zaštitu postojećih usluga od štetnih smetnji.
- (3) U modelima zajedničkog korišćenja, Agencija propisuje jasne i nediskriminirajuće tehničke uslove, kriterije pristupa i pravila o rješavanju smetnji, na način koji obezbjeđuje efikasno i pošteno dijeljenje spektra među korisnicima, predvidljivost i bezbjednost za ulaganja, mogućnost ulaska novih aktera uz minimalne administrativne barijere.
- (4) Agencija može uspostaviti posebne režime za zajedničko korišćenje radiofrekvencijskog spektra za potrebe javne bezbjednosti, hitnih službi ili drugih kritičnih komunikacijskih sistema, uz strogo definisane tehničke i operativne uslove.

Član 103.

(Uslovi za pojedinačno pravo korišćenja radiofrekvencijskog spektra)

- (1) Uslovi dodjele i korišćenja radiofrekvencija te postupak izdavanja dozvola za korišćenje radiofrekvencija propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije, a koji minimalno sadrže sljedeće: način, trajanje, uslove i postupak izdavanja, izmjene, produženja i otkazivanja dozvola

za korišćenje radiofrekvencija, specifične tehničko-eksploatacione karakteristike vezane za određenu radiokomunikacijsku službu te odgovarajuću formu dozvole.

- (2) Agencija može izmijeniti uslove dodjele i korišćenja radiofrekvencijskog spektra radi usklađivanja sa izmjenama i dopunama Plana namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra u Bosni i Hercegovini.
- (3) Agencija, u određenim radiofrekvencijskim opsezima dostupnim za elektronske komunikacione usluge, propisuje proporcionalne i nediskriminirajuće mjere kako bi se osiguralo ispunjenje ciljeva od javnog interesa:
  - a) zaštita ljudskih života;
  - b) promicanje socijalne, regionalne ili teritorijalne kohezije;
  - c) izbjegavanje neefikasnog korišćenja radiofrekvencijskog spektra;
  - d) promicanje kulturne i jezičke raznolikosti i pluralizma medija putem pružanja radijskih i televizijskih usluga.
- (4) Uslovi dodjele i korišćenja radiofrekvencija i pozivnih znakova za radioamatersku službu propisuje se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 104.

(Trajanje prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra)

- (1) Agencija određuje dužinu trajanja prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra vodeći računa o potrebi osiguranja tržišnog natjecanja, djelotvornog i efikasnog korišćenja radiofrekvencijskog spektra te promovisanja inovacija i efikasnog ulaganja, uključujući odgovarajući rok za amortizaciju ulaganja.
- (2) Agencija prilikom izdavanja pojedinačne dozvole za korišćenje radiofrekvencija određuje njen rok važenja u zavisnosti od vrste dozvole, koji ne može biti duži od 20 godina.
- (3) Rok iz stava (2) ovog člana počinje teći od dana upisanog u pojedinačnoj dozvoli za korišćenje radiofrekvencija.
- (4) Pojedinačna dozvola za korišćenje radiofrekvencija na plovilu ili zrakoplovu vrijedi do gubitka, otuđenja, oštećenja ili nekog drugog razloga prestanka korišćenja radio-stanice ili prestanka korišćenja plovila ili zrakoplova, o čemu je nositelj dozvole dužan obavijestiti Agenciju pisanim putem.
- (5) Agencija, u slučajevima iz stava (4) ovog člana, donosi odluku o prestanku važenja pojedinačne dozvole za korišćenje radiofrekvencija.
- (6) Privremene dozvole izdaju se na ograničeno vrijeme, koje ne može biti duže od 90 dana.

Član 105.

(Obnova pojedinačnih prava korišćenja za radiofrekvencijski spektar)

- (1) Agencija donosi odluku o obnovi pojedinačnih prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra pravovremeno, prije isteka trajanja tih prava, osim ako je u vrijeme dodjele mogućnost obnove bila izričito isključena.
- (2) Procjena obnove iz stava (1) ovog člana može se provesti po službenoj dužnosti ili na zahtjev nositelja prava, koji se podnosi u pisanom obliku najranije pet godina a najkasnije šest mjeseci

prije isteka važenja prava, pri čemu podnošenje zahtjeva ne stvara obavezu Agenciji da obnovi pravo korišćenja.

- (3) Agencija može obnoviti pravo korišćenja radiofrekvencija na osnovu zahtjeva nositelja pojedinačne dozvole za korišćenje radiofrekvencija, uzimajući u obzir:
- a) postizanje ciljeva od javnog interesa;
  - b) posebne kriterije za dodjelu prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra, ukoliko se radi o pružaocima usluga radijskih ili televizijskih sadržaja;
  - c) provedbu tehničkih mjera donesenih s ciljem osiguravanja usklađenih uslova u vezi s raspoloživošću i efikasnim korišćenjem radiofrekvencijskog spektra kao i raspoloživošću informacija vezanih za korišćenje radiofrekvencijskog spektra;
  - d) preispitivanje odgovarajuće provedbe uslova povezanih s dotičnim pravom;
  - e) potrebu promovisanja ili sprječavanja narušavanja tržišne konkurencije u skladu s članom 111. ovog Zakona;
  - f) poboljšanje efikasnosti korišćenja radiofrekvencijskog spektra s obzirom na tehnološki ili tržišni razvoj;
  - g) potrebu za izbjegavanjem ozbiljnih prekida u pružanju usluga.
- (4) Bliže odredbe o načinu, uslovima i postupku izmjene uslova korišćenja i produženja prava korišćenja radiofrekvencija se propisuju pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 106.

(Prenos ili iznajmljivanje pojedinačnih prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra)

- (1) Nositelj pojedinačne dozvole za korišćenje radiofrekvencija može, dozvolom dodijeljena prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra, prenijeti ili iznajmiti drugom licu, uz prethodno pribavljenu saglasnost Agencije.
- (2) Prenos ili iznajmljivanje radiofrekvencija iz stava (1) ovog člana može se dogovoriti između nositelja pojedinačne dozvole za korišćenje radiofrekvencija i drugog lica, na tržišnoj osnovi, za pojedine ili sve radiofrekvencije koje su dodijeljene tom dozvolom.
- (3) Nositelj pojedinačne dozvole za korišćenje radiofrekvencija i lice na koje se prenosi ili kojem se iznajmljuju radiofrekvencije, podnose Agenciji zajednički pisani zahtjev za davanje saglasnosti iz stava (1) ovog člana.
- (4) Agencija može odbiti davanje saglasnosti iz stava (1):
- a) ako je nositelju prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra pojedinačno pravo korišćenja prvobitno besplatno izdano;
  - b) dodijeljeno za radio-difuzijsko emitovanje;
  - c) ako postoji jasan rizik da novi nositelj ne može ispuniti prvobitne uslove prava korišćenja.
- (5) U postupku rješavanja zahtjeva iz ovog člana, Agencija provjerava zadovoljavanje ciljeva i principa propisanih ovim Zakonom uključujući promovisanje konkurencije i efikasnog korišćenja radiofrekvencijskog spektra.

- (6) Agencija utvrđuje da li lice na koje se prenose ili kojem se iznajmljuju radiofrekvencije ispunjava uslove dodjele i korišćenja određene pripadajućom dozvolom za korišćenje radiofrekvencija.
- (7) Agencija rješenjem odbija zahtjev koji ne zadovoljava regulatorne principe i ciljeve ili ne ispunjava uslove za dodjelu i korišćenje.
- (8) Prenosom radiofrekvencija u cijelosti se prenose prava i obaveze koje proizilaze iz pripadajuće dozvole za korišćenje radiofrekvencija, uključujući i uslove dodjele i korišćenja određene tom dozvolom.
- (9) Agencija izdaje nove dozvole za korišćenje radiofrekvencija sa istim rokom važenja licu na koje se prenose prava korišćenja radiofrekvencija i prethodnom nositelju pojedinačne dozvole za korišćenje radiofrekvencija ukoliko je to potrebno.
- (10) Bliže odredbe o načinu i uslovima prenosa ili iznajmljivanja radiofrekvencija drugom licu propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 107.

(Naknade za prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra)

- (1) Za prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra, po osnovu izdate dozvole, plaća se:
  - a) regulatorna naknada za upravljanje radiofrekvencijskim spektrom;
  - b) naknada za korišćenje radiofrekvencijskog spektra.
- (2) Metodologiju obračuna, iznos i način plaćanja naknade iz stava (1) tačka a) ovog člana propisuje Agencija podzakonskim aktom, a sredstva ostvarena po ovom osnovu predstavljaju prihod Agencije.
- (3) Metodologiju obračuna iznos i način plaćanja naknade iz stava (1) tačka b) ovog člana, utvrđuje Savjet ministara na prijedlog Ministarstva, a sredstva ostvarena po ovom osnovu predstavljaju izvorne prihode Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.
- (4) Naknada iz stava (3) ovoga člana utvrđuje se na objektivna, transparentna, proporcionalna i nediskriminirajući način s ciljem podsticanja efikasnog i racionalnog korišćenja radiofrekvencijskog spektra, vodeći računa o regulatornim ciljevima iz člana 5. ovoga Zakona.
- (5) Izuzeci od obaveze plaćanja naknade, kao i posebne vrste naknada za određene kategorije korisnika ili namjene od javnog interesa, utvrđuju se podzakonskim aktima iz stava (2) i (3) ovog člana.
- (6) Kada se prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra dodjeljuju putem konkurentnih postupaka, uključujući javna nadmetanja (aukcije) ili javne licitacije, iznos naknade za korišćenje radiofrekvencijskog spektra utvrđuje se u okviru tog postupka.

Član 108.

(Međunarodna koordinacija radiofrekvencijskog spektra)

- (1) Agencija obavlja međunarodnu koordinaciju radiofrekvencijskog spektra u saradnji s nadležnim međunarodnim tijelima i administracijama država sa kojima se vrši koordinacija, a u skladu s propisima iz člana 99. stav (1) ovog Zakona.

- (2) Međunarodna koordinacija provodi se radi osiguranja efikasnog i racionalnog korišćenja radiofrekvencijskog spektra, zaštite postojećih i planiranih radiokomunikacijskih sistema na međunarodnom nivou, te izbjegavanje štetnih smetnji.
- (3) Za radiofrekvencijske opsege predviđene za korišćenje u specifičnim radiokomunikacijskim službama, Agencija, prema potrebi provodi koordinaciju i zaključuje tehničke bilateralne ili multilateralne koordinacione sporazume s ciljem obezbjeđivanja usklađenih tehničkih uslova i jednakih prava korišćenja spektra.

Član 109.

(Nadzor i kontrola radiofrekvencijskog spektra)

- (1) U svrhu usklađivanja i zaštite korišćenja radiofrekvencijskog spektra na domaćem i međunarodnom nivou te zaštite od nelegalnog korišćenja, Agencija obavlja nadzor i kontrolu radiofrekvencijskog spektra, mjerenje, ispitivanje i utvrđivanje uzroka stvaranja smetnji i preduzima potrebne mjere za njihovo otklanjanje.
- (2) U okviru nadzora radiofrekvencijskog spektra, Agencija obavlja tehnička mjerenja, ispitivanja i utvrđivanja uzroka smetnji preduzima mjere za uklanjanje smetnji, koje stvaraju radiostanice, radiosistemi, druga radio i telekomunikaciona terminalna oprema (u daljnjem tekstu: RiTT oprema) ili drugi elektronski uređaji te ostali izvori elektromagnetnog zračenja.
- (3) U slučaju međunarodnih smetnji, Agencija saraduje s nadležnim regulatornim tijelima drugih država u skladu sa važećim međunarodnim propisima.
- (4) Operatori elektronskih komunikacionih mreža obavezni su mjeriti, ispitivati i utvrđivati uzroke smetnji, te preduzimati mjere za njihovo uklanjanje u okviru vlastite elektronske komunikacione mreže, bez dovođenja u pitanje ovlaštenja Agencije u pogledu nadzora i kontrole.
- (5) Nadzor i otklanjanje smetnji u radiofrekvencijskom spektru koji koriste Ministarstvo odbrane i Oružane snage Bosne i Hercegovine, provodi se u koordinaciji s Agencijom, u skladu s Planom namjene i korišćenja radiofrekvencijskog spektra i posebnim bezbjednosnim procedurama.
- (6) Agencija bez odlaganja, kao prioritet preduzima mjere za hitno otklanjanje smetnji koje ugrožavaju rad službi zaštite i spašavanja, hitnih službi, radio-navigacijskih, pomorskih i vazduhoplovnih radio-komunikacija.
- (7) Radi osiguranja efikasnog nadzora, zaštite i kontrole radiofrekvencijskog spektra Agenciji se mora omogućiti neometan pristup svim lokacijama na kojima je instalirana elektronska komunikacijska infrastruktura i druga pripadajuća sredstva.
- (8) Nositelji prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra dužni su osigurati Agenciji svu potrebnu tehničku podršku i informacije relevantne za obavljanje radnji iz nadležnosti Agencije.
- (9) Agencija je obavezna da planira, razvija i unapređuje sistem nadzora i kontrole radiofrekvencijskog spektra, kao dio kritične infrastrukture od posebnog javnog interesa.

Član 110.

(Zabrana ometanja radiofrekvencijskog spektra)

- (1) Zabranjuje se proizvodnja, uvoz, distribucija, prodaja, posjedovanje, instalacija i upotreba uređaja ili sistema namijenjenih namjernom ometanju, blokiranju, degradaciji ili onemogućavanju radiokomunikacija (u daljnjem tekstu: ometači), uključujući ometanje

satelitskih, mobilnih, bežičnih, radio-navigacijskih i drugih radiokomunikacijskih službi, osim u slučajevima propisanim ovim Zakonom.

- (2) Ometači iz stava (1) ovog člana smatraju se izvorom štetne smetnje, u smislu ovog zakona i međunarodnog radio pravilnika ITU-a, te njihova upotreba predstavlja tešku povredu propisa o korišćenju radiofrekvencijskog spektra.
- (3) U slučaju utvrđenog ometanja, Agencija nalaže hitno isključenje, zapljenu i uklanjanje ometajuće opreme, te preduzima druge mjere u skladu sa ovim Zakonom i posebnim propisima.
- (4) Izuzetno, Agencija može odobriti upotrebu ometača isključivo za potrebe odbrane i javne bezbjednosti u cilju zaštite kritične infrastrukture, sprječavanja neposredne prijetnje po živote ljudi ili imovine većeg obima, zaštite posebno osjetljivih objekata i događaja od visokog bezbjednosnog rizika.
- (5) Odobrenje iz stava (4) ovog člana izdaje se na osnovu obrazloženog zahtjeva nadležnog državnog organa i mora sadržavati najmanje: pravni osnov i svrhu primjene ometača, tehnički opis sistema, uključujući frekvencijske opsege, snagu i način rada, prostorni i vremenski obuhvat primjene, procjenu uticaja na postojeće radiokomunikacijske sisteme i korisnike, mjere za sprječavanje neželjenih i štetnih smetnji izvan odobrenog područja.
- (6) Upotreba ometača u skladu s stavom (4) ovog člana, da bi se izbjegle štetne smetnje drugim radiokomunikacijskim službama, mora biti ograničena na najmanji mogući obim, u pogledu:
  - a) frekvencijskog opsega;
  - b) snage zračenja;
  - c) prostornog dometa;
  - d) trajanja primjene.
- (7) Agencija vodi evidenciju izdatih odobrenja iz stava (4) ovog člana i aktivnog korišćenja ometača te vrši tehnički nadzor nad njihovom primjenom, uključujući mjerenja, kontrolu i, po potrebi, hitno obustavljanje rada sistema koji uzrokuje štetne smetnje.

Član 111. **(Tržišna konkurencija)**

- (1) Pri odlučivanju o dodjeli, izmjeni ili obnovi prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra za elektronske komunikacione mreže i usluge, Agencija podstiče djelotvornu tržišnu konkurenciju i izbjegavanje narušavanja tržišne konkurencije.
- (2) Agencija može preduzeti odgovarajuće mjere kako bi spriječila akumulaciju spektra koja bi mogla dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja, naročito:
  - a) ograničiti količinu radiofrekvencijskog spektra koja se može dodijeliti pojedinom nosiocu prava, ili povezati uslove s pravima korišćenja u određenim opsezima ili grupama opsega;
  - b) rezervisati, kada je to opravdano u pogledu specifične situacije na nacionalnom tržištu, dio radiofrekvencijskog opsega ili grupe opsega za dodjelu novim učesnicima na tržištu;
  - c) odbiti dodjelu novih prava korišćenja ili ograničiti nova korišćenja u određenim opsezima ili povezati posebne uslove sa takvim dodjelama, kako bi se izbjeglo narušavanje konkurencije dodjelom, prenosom ili akumulacijom prava;

- d) uključiti uslove kojima se zabranjuje ili ograničava prenos prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra koji nisu obuhvaćeni pravilima o kontroli tržišne koncentracije, ako bi takav prenos mogao ozbiljno narušiti tržišno natjecanje;
- e) izmijeniti postojeća prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra ako je to potrebno za ex post otklanjanje narušavanja tržišnog natjecanja proizašlog iz prenosa ili akumulacije prava korišćenja.

Član 112.

(Ograničenje prava korišćenja radiofrekvencijskog spektara)

- (1) Agencija može ograničiti korišćenje radiofrekvencijskog spektra, kada je to neophodno radi:
  - a) izbjegavanja štetnih smetnji;
  - b) zaštite ljudskog zdravlja od emisija elektromagnetskog zračenja;
  - c) obezbjeđivanja tražene kvaliteta usluge;
  - d) obezbjeđivanja maksimalnog mogućeg zajedničkog korišćenja radiofrekvencijskog spektra;
  - e) zaštite efikasnog korišćenja radiofrekvencijskog spektra;
  - f) poboljšanja pokrivanja i dostupnosti usluga;
  - g) osiguravanja ostvarivanja ciljeva od javnog interesa, u skladu sa članom 5. ovog Zakona;
  - h) promovisanja inovacija i razvoja tržišta;
  - i) usklađenosti s obavezama iz Radio pravilnika Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU) i drugih relevantnih međunarodnih propisa.
- (2) Ukoliko je broj pojedinačnih prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra u određenom opsegu ograničen, Agencija će transparentno provesti postupak dodjele.

POGLAVLJE XII - ANALIZA TRŽIŠTA, ZNAČAJNA TRŽIŠNA SNAGA I REGULATORNE OBAVEZE

Član 113.

(Prethodna regulacija tržišta)

- (1) Prethodnoj regulaciji podliježe tržište na kojem postoje visoke strukturne, regulatorne i druge trajnije prepreke koje onemogućavaju ulazak novih konkurenata na tržište i na kojem nije moguće obezbijediti razvoj efikasne tržišne konkurencije bez prethodne regulacije, te na kojem se uočeni nedostaci ne mogu otkloniti samo primjenom propisa o zaštiti konkurencije.
- (2) Prethodna regulacija iz stava (1) ovog člana obuhvata određivanje posebnih uslova pod kojima privredni subjekt, koji je po sprovedenom postupku analize tržišta proglašen privrednim subjektom sa značajnom tržišnom snagom, obavlja djelatnost elektronskih komunikacija, radi obezbjeđivanja razvoja konkurencije na tržištu.

Član 114.

(Utvrđivanje tržišta koja podliježu prethodnoj regulaciji)

- (1) Agencija odlukom direktora utvrđuje Listu relevantnih tržišta koja podliježu prethodnoj regulaciji.

- (2) Listom iz stava (1) ovog člana se utvrđuju tržišta proizvoda i usluga čije su karakteristike takve da opravdavaju propisivanje regulatornih obaveza u skladu sa ovim Zakonom.
- (3) Agencija može utvrditi da i druga relevantna tržišta, osim relevantnih tržišta iz stava (1) ovog člana, podliježu prethodnoj regulaciji, ako su na tim tržištima istovremeno ispunjena slijedeća tri kriterija:
  - a) prisutnost visokih i trajnih barijera za ulazak na tržište, strukturne, pravne ili regulatorne prirode;
  - b) struktura tržišta ne teži razvoju djelotvorne konkurencije unutar odgovarajućeg vremenskog perioda;
  - c) primjena propisa o zaštiti konkurencije ne obezbjeđuje efikasno otklanjanje nedostataka na relevantnom tržištu.
- (4) Agencija redovno preispituje i ažurira Listu relevantnih tržišta iz stava (1) ovog člana u skladu sa stanjem na tržištu elektronskih komunikacija u Bosni i Hercegovini.

Član 115.
(Postupak analize tržišta)

- (1) Agencija provodi analizu svakog pojedinačnog relevantnog tržišta utvrđenog u skladu sa članom 114. stav (1) ovog Zakona, a po potrebi i dodatnih tržišta, koja zadovoljavaju uslove iz člana 114. stava (3) ovog Zakona.
- (2) U postupku analize pojedinačnog relevantnog tržišta, Agencija prvo definiše to tržište u skladu sa članom 116. ovog Zakona, a zatim provodi strukturnu evaluaciju tog tržišta u svrhu ocjene da li karakteristike tog tržišta opravdavaju propisivanje regulatornih obaveza u skladu sa ovim Zakonom.
- (3) U postupku analize iz stava (2) ovog člana, Agencija uzima u obzir sljedeće okolnosti:
  - a) razvoje događaja na tržištu koji utiču na mogućnost da se na relevantnom tržištu razvije efektivna tržišna konkurencija;
  - b) sva značajna ograničenja konkurencije na veleprodajnom i maloprodajnom nivou bez obzira da li su razlozi za takva ograničenja elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione usluge ili druge vrste usluga koje su za krajnjeg korisnika uporedive, te bez obzira da li su takva ograničenja dio relevantnog tržišta;
  - c) druge važeće propise ili mjere koje su nametnute i utiču na relevantno tržište ili povezano maloprodajno tržište ili tržišta, tokom relevantnog perioda, uključujući bez ograničenja obveze za međupovezivanje i pristup, propisane u skladu s čl. 45. 64. i 66. ovog Zakona;
  - d) regulatorne obaveze nametnute na drugim relevantnim tržištima u skladu sa odredbama ovog člana.
- (4) Ako u postupku analize tržišta ocijeni da na relevantnom tržištu ne postoji efektivna konkurencija i da je opravdano propisati regulatorne obaveze, Agencija rješenjem utvrđuje sve privredne subjekte koji pojedinačno ili zajedno sa drugim privrednim subjektima imaju značajnu tržišnu snagu na tom tržištu, te im propisuje posebne regulatorne obaveze ili zadržava ili mijenja obaveze, ako one već postoje.

- (5) Ako u postupku analize tržišta ocijeni da na relevantnom tržištu postoji efektivna konkurencija, Agencija ne smije propisati niti zadržati nijednu posebnu regulatornu obavezu, a ako već postoje posebne regulatorne obaveze na tom relevantnom tržištu, dužna ih je ukinuti.
- (6) U postupku analize tržišta Agencija provodi javne konsultacije u skladu s članom 29. ovog Zakona, te surađuje sa Konkurencijskim savjetom Bosne i Hercegovine.
- (7) Izvještaj o analizi tržišta Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.
- (8) Bliže odredbe o analizi tržišta i značajnoj tržišnoj snazi propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 116.
(Definisanje relevantnog tržišta)

- (1) Kako bi mogla provesti postupak analize tržišta, odnosno ocjenjivati tržišnu snagu privrednog subjekta i efektivnost konkurencije na tržištu, Agencija prvo definiše određeno relevantno tržište u skladu sa principima prava konkurencije.
- (2) U svrhu definisanja pojedinačnog relevantnog tržišta, koje je utvrđeno u skladu sa članom 114. ovog Zakona Agencija određuje proizvodnu i geografsku dimenziju tog tržišta u skladu sa pravilnikom iz člana 115. stav (8) ovog Zakona.
- (3) Agencija prilikom definisanja relevantnog tržišta može uzeti u obzir i rezultate geografskog pregleda provedenog u skladu sa članom 47. ovog Zakona.

Član 117.
(Period analize tržišta)

- (1) Agencija provodi ponovni postupak analize relevantnog tržišta u skladu sa članom 115. ovog Zakona u roku od pet godina od datuma donošenja rješenja o proglašenju privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom.
- (2) Agencija prati nova kretanja na tržištu, kao što su novi komercijalni sporazumi, uključujući sporazume o zajedničkom ulaganju, koji utječu na konkurenciju.
- (3) Ako kretanja iz stava (2) ovog člana nisu značajna da bi zahtijevala sprovođenje novog postupka analize tržišta, Agencija pristupa procjeni potrebe izmjena ili ukidanja određenih obaveza propisanih privrednim subjektima sa značajnom tržišnom snagom, ili potrebe određivanja novih regulatornih obaveza te nakon sprovedenih javnih konsultacija donosi odgovarajuće rješenje.
- (4) Agencija provodi analizu tržišta i prije isteka perioda iz stava (1) ovog člana ako su se na tržištu desile značajne promjene koje zahtjevaju novu analizu.

Član 118.
(Privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom)

- (1) Privredni subjekt ima značajnu tržišnu snagu na relevantnom tržištu, ako on pojedinačno ili zajedno sa drugim privrednim subjektima, na osnovu sprovedene analize tržišta, ima tržišnu poziciju koja odgovara dominaciji, što znači da ima takvu ekonomsku moć zbog koje se u znatnoj mjeri može ponašati nezavisno u odnosu na konkurenciju, korisnike usluga i potrošače.
- (2) Prilikom razmatranja pojedinačne tržišne snaga nekog privrednog subjekta iz stava (1) ovog člana taj privredni subjekt se posmatra zajedno sa svojim povezanim društvima.

- (3) Dva ili više privrednih subjekata, koji su pravno i ekonomski međusobno nezavisni, mogu imati zajedničku značajnu tržišnu snagu u smislu stava (1) ovog člana, ako u ekonomskom smislu, djeluju na tom tržištu kao zajednički subjekt.
- (4) Privredni subjekt koji ima značajnu tržišnu snagu na određenom tržištu, on također može biti proglašen za privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom na usko povezanom tržištu, ako su veze između ovih tržišta takve da se tržišna snaga s jednog tržišta može prenijeti na usko povezano tržište, čime se jača tržišna snaga tog privrednog subjekta.
- (5) Agencija, u cilju sprečavanja prenošenja tržišne snage sa predmetnog relevantnog tržišta na usko povezano tržište, može privrednom subjektu iz stava (4) ovog člana odrediti jednu ili više regulatornih obaveza na usko povezanom tržištu: obavezu transparentnosti, obavezu nediskriminacije, obavezu računovodstvenog razdvajanja, te obavezu nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva u skladu sa ovim Zakonom.

Član 119.

(Proglašavanje privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom)

- (1) Ako se u postupku analize tržišta ocijeni da na relevantnom tržištu ne postoji efikasna konkurencija, Agencija rješenjem proglašava privrednog subjekta koji pojedinačno ili zajedno sa drugim privrednim subjektima ima značajnu tržišnu snagu na tom tržištu.
- (2) Agencija rješenjem iz stava (1) ovog člana propisuje proglašenom privrednom subjektu najmanje jednu regulatornu obavezu iz člana 121. ovog Zakona.
- (3) Regulatorne obaveze zasnivaju se na prirodi utvrđenog nedostatka na relevantnom tržištu, iste su proporcionalne i opravdane za postizanje ciljeva iz člana 5. ovog Zakona.
- (4) Prije donošenja rješenja iz stava (1) ovog člana, Agencija provodi javne konsultacije u skladu sa članom 29. ovog Zakona.
- (5) Protiv rješenja iz stava (1) ovog člana može se izjaviti žalba Savjetu Agencije.

Član 120.

(Zadržavanje, izmjena i ukidanje regulatornih obaveza)

- (1) Ako u ponovnom postupku analize relevantnog tržišta ocijeni da ne postoji efikasna konkurencija i da isti privredni subjekt ima značajnu tržišnu snagu, Agencija rješenjem proglašava tog privrednog subjekta, privrednim subjektom sa značajnom tržišnom snagom na tom relevantnom tržištu, kojim zadržava iste ili određuje izmijenjene regulatorne obaveze.
- (2) Ako u ponovnom postupku analize relevantnog tržišta ocijeni da na tom tržištu postoji efikasna konkurencija, iako je u prethodnom postupku analize tržišta proglašen privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom na relevantnom tržištu, Agencija rješenjem određuje da ranije proglašeni privredni subjekt više nema značajnu tržišnu snagu i ukida mu prethodno određene regulatorne obaveze na relevantnom tržištu.
- (3) U slučaju ukidanja postojećih regulatornih obaveza, Agencija rješenjem iz stava (2) ovog člana određuje primjeren prelazni rok, kako bi se korisnici tih obaveza i krajnji korisnici prilagodili, a da se regulacija ne nastavi duže nego što je potrebno, pri čemu Agencija može odrediti posebne uslove i rokove u vezi sa postojećim ugovorima o međupovezivanjem i pristupom.

- (4) Prije donošenja rješenja iz stava (1) ili (2) ovog člana, Agencija provodi javne konsultacije u skladu sa članom 29. ovog Zakona.
- (5) Protiv rješenja iz stava (1) i (2) ovog člana može se izjaviti žalba Savjetu Agencije.

Član 121.
(Regulatorne obaveze)

Agencija privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom može propisati slijedeće regulatorne obaveze:

- a) transparentnosti;
- b) nediskriminacije;
- c) računovodstvenog razdvajanja;
- d) pristupa građevinskoj infrastrukturi;
- e) pristupa i korišćenja posebnih elemenata mreže i pripadajućih sredstava;
- f) kontrole cijena i vođenja troškovnog računovodstva;
- g) koje se odnose na regulaciju novih mrežnih elemenata vrlo velikog kapaciteta;
- h) funkcionalnog razdvajanja vertikalno integrisanog privrednog subjekta;
- i) dobrovoljnog razdvajanja vertikalno integrisanog privrednog subjekta.

Član 122.
(Obaveza transparentnosti)

- (1) Obaveza transparentnosti u vezi s međupovezivanjem podrazumijeva obavezu objavljivanja određenih informacija, kao što su: računovodstveni podaci, cijene, tehničke specifikacije, karakteristike mreže i njezin očekivani razvoj, te uslove ponude i korišćenja, uključujući bilo koje uslove kojima se mijenja pristup ili korišćenje uslugama i aplikacijama, posebno u pogledu migracije sa tradicionalne infrastrukture.
- (2) Agencija od privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom može zahtijevati da objavi referentnu ponudu za međupovezivanje ili pristup ukoliko taj privredni subjekt ima i obavezu nediskriminacije.
- (3) Referentna ponuda iz stava (2) ovog člana mora biti detaljno raščlanjena, tako da privredni subjekt koji želi određenu uslugu međupovezivanja ili pristupa ne mora plaćati za resurse koji nisu neophodni za pružanje te usluge. Također, ova ponuda sadrži opis relevantnih usluga po komponentama u skladu sa potrebama tržišta, te pripadajuće tehničke i komercijalne uslove za međupovezivanje ili pristup, te cijene.
- (4) Agencija može zahtijevati izmjene referentne ponude u svrhu provođenja regulatornih obaveza propisanih ovim zakonom.
- (5) Obavezni sadržaj, nivo detaljnosti i način objavljivanja referentne ponude iz stava (2) ovog člana propisuju se podzakonskim aktom koji donosi Savjet Agencije.

Član 123.
(Obaveza nediskriminacije)

- (1) Obaveza nediskriminacije u vezi s međupovezivanjem ili pristupom podrazumijeva da privredni subjekt kojem je određena ova obaveza primjenjuje jednake uslove u jednakim okolnostima prema drugim privrednim subjektima koji pružaju jednake usluge.
- (2) Privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom je dužan, u skladu sa obavezom iz stava (1) ovog člana, pružati usluge i informacije drugim privrednim subjektima pod istim uslovima i istog nivoa kvaliteta kao što to čini za vlastite potrebe ili za potrebe svojih povezanih društava ili partnera.
- (3) Agencija privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom u sklopu obaveze iz stava (1) ovog člana može propisati obavezu da pristupne proizvode i usluge pruža svim privrednim subjektima uz iste rokove i uslove poslovanja, uključujući cijene i nivo usluge, te putem istih sistema i postupaka kao za vlastite potrebe ili potrebe svojih povezanih društava, kako bi se osigurala jednakost pristupa.

Član 124.
(Obaveza računovodstvenog razdvajanja)

- (1) Obaveza računovodstvenog razdvajanja podrazumijeva vođenje odvojenih računovodstvenih evidencija za određene poslovne aktivnosti u vezi s međupovezivanjem ili pristupom.
- (2) Agencija u okviru obaveze iz stava (1) ovog člana, može naročito odrediti vertikalno integrisanom privrednom subjektu da učini vidljivim svoje veleprodajne i interne transferne cijene, te transferne cijene prema povezanim društvima, kako bi joj to omogućilo provjeru ispunjavanja obaveze nediskriminacije ili, po potrebi, spriječilo neopravdano unakrsno subvencioniranje cijena.
- (3) Privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom, kojem je određena obaveza računovodstvenog razdvajanja, na zahtjev Agencije dostavlja računovodstvene evidencije, uključujući i podatke o prihodima primljenim od treće strane u svrhu lakše provjere ispunjavanja obaveza transparentnosti i nediskriminacije.
- (4) Agencija objavljuje podatke iz stava (3) ovog člana ako objava tih podataka doprinosi otvorenosti i konkurentnosti tržišta, vodeći računa o zaštiti tajnosti podataka.
- (5) Oblik i računovodstvenu metodologiju vođenja računovodstvenih evidencija iz st. (1) i (2) ovog člana propisuju se podzakonskim aktom koji donosi Savjet Agencije.

Član 125.
(Obaveza pristupa fizičkoj infrastrukturi)

- (1) Agencija može, u skladu s odredbama člana 119. ovog Zakona, privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom odrediti obavezu udovoljavanja opravdanim zahtjevima za pristup i korišćenje fizičke infrastrukture, uključujući ali ne ograničavajući se na zgrade ili ulaze u zgrade, vodove u zgradama, kablovsku kanalizaciju, antene, tornjeve i druge potporne objekte, stubove, cijevi, okna i ulične ormariće.
- (2) Obavezu iz stava (1) ovog člana Agencija može odrediti privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom, samo u situaciji kada na osnovu prethodno sprovedene analize tržišta utvrdi

da bi odbijanje pristupa ili davanje pristupa pod neracionalnim uslovima, usporilo razvoj održive konkurencije i ne bi bilo u interesu krajnjih korisnika.

- (3) Agencija može privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom propisati obavezu pristupa fizičkoj infrastrukturi nezavisno od toga da li fizička infrastruktura iz stava (1) ovog člana pripada relevantnom tržištu koje je predmet analize tržišta, pod uslovom da je ta obaveza neophodna i proporcionalna za ostvarivanje ciljeva definisanih u članu 5. ovog Zakona.

Član 126.

(Obaveza pristupa i korišćenja posebnih elemenata mreže i pripadajućih sredstava)

- (1) Agencija, u skladu s odredbama člana 119. ovog Zakona, određuje privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom obavezu udovoljavanja opravdanim zahtjevima za pristup i korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, ako se utvrdi da bi odbijanje pristupa ili neko drugo neopravdano uslovljavanje spriječilo razvoj održive tržišne konkurencije na maloprodajnom nivou ili ugrozilo interes krajnjih korisnika.
- (2) Agencija od privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom, radi izvršenja obaveze iz stava (1) ovog člana, može zahtijevati da:
- a) omogući drugom privrednom subjektu pristup određenim elementima mreže i pripadajućim sredstvima, uključujući pristup pasivnim elementima mreže i pristup izdvojenoj lokalnoj petlji i potpetlji;
  - b) drugom privrednom subjektu omogući pristup određenim aktivnim ili virtuelnim elementima i uslugama mreže;
  - c) pregovara, u dobroj vjeri, sa privrednim subjektom koji traži pristup;
  - d) ne ukida već odobreni pristup elementima mreže i pripadajućim sredstvima;
  - e) pruži određene veleprodajne usluge drugim drugim privrednim subjektima za daljnju prodaju;
  - f) omogući otvoreni pristup tehničkim interfejsima, protokolima ili drugim ključnim tehnologijama neophodnim za interoperabilnost usluga ili usluga virtuelnih mreža;
  - g) osigura kolokaciju ili druge oblike zajedničkog korišćenja pripadajućih sredstava;
  - h) pruža posebne usluge neophodne za osiguranje interoperabilnosti usluga za krajnje korisnike, uključujući opremu za usluge inteligentnih mreža ili usluge rominga u mobilnim mrežama;
  - i) omogući pristup sistemima operativne podrške ili sličnim softverskim sistemima koji su neophodni za osiguranje lojalne tržišne konkurencije u pružanju usluga;
  - j) izvrši međupovezivanje mreža ili mrežne opreme;
  - k) osigura pristup povezanim uslugama, kao što su usluge bazirane na podacima o identitetu, lokaciji i dostupnosti korisnika.
- (3) Obaveze iz stava (2) ovog člana, Agencija može upotpuniti dodatnim uslovima koji se odnose na ispunjavanje načela savjesnosti i poštenja, pravičnosti, opravdanosti i pravovremenosti.
- (4) Prilikom određivanja obaveze iz stava (2) ovog člana, a posebno pri procjeni načina na koji bi se takva obaveza nametnula, Agencija će, proporcionalno ciljevima utvrđenim u članu 5. ovog Zakona uzeti u obzir sljedeće faktore:

- a) tehničku i ekonomsku održivost korišćenja ili postavljanja opreme drugog privrednog subjekta, sa stanovišta stepena razvoja tržišta i prirode i vrsti međupovezivanja ili pristupa, uključujući održivost drugih veleprodajnih usluga pristupa, kao što je pristup kablovskoj kanalizaciji i cijevima;
  - b) očekivani tehnološki razvoj koji utječe na dizajniranje i upravljanje mrežom;
  - c) potrebu da se osigura tehnološka neutralnost koja drugim privrednim subjektima omogućava postavljanje vlastite mreže;
  - d) izvodljivost pružanja ponuđenog pristupa u odnosu na raspoloživi kapacitet;
  - e) početne investicije vlasnika opreme, uzimajući u obzir sve ostvarene javne investicije i rizike vezane za ova ulaganja, posebno uzimajući u obzir investicije u mreže vrlo velikog kapaciteta i rizike vezane za ova ulaganja;
  - f) potrebu da se dugoročno zaštititi tržišna konkurencija, s tim što će se posebna pažnja posvetiti ekonomski efikasnoj tržišnoj konkurenciji baziranoj na infrastrukturi i inovativnim poslovnim modelima, kao što su poslovni modeli zasnovani na zajedničkim investicijama u mreže;
  - g) zaštitu prava intelektualne svojine;
  - h) obaveze koje proizlaze iz odgovarajućih međunarodnih sporazuma.
- (5) Prije nametanja obaveza iz ovog člana, Agencija ocjenjuje da li bi određivanje obaveze iz člana 125. ovog Zakona bila proporcionalna regulatorna obaveza i dovoljna za promovisanje tržišne konkurencije i zaštitu interesa krajnjih korisnika.
- (6) Prilikom određivanja obaveza iz ovog člana, Agencija propisuje tehničke i provedbene uslove koje mora ispuniti privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom koji pruža pristup i privredni subjekt koji traži pristup i korišćenje elemenata mreže i pripadajućih sredstava, kada je to neophodno radi osiguravanja normalnog rada mreže.

Član 127.

(Obaveza kontrole cijena i vođenja troškovnog računovodstva)

- (1) Agencija može privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom odrediti obaveze u vezi sa naknadom troškova i kontrolom cijena, uključujući obavezu troškovne orijentacije cijena, i obavezu primjene troškovnog računovodstva, koje se odnose na pružanje određenih vrsta međupovezivanja i/ili pristupa.
- (2) Agencija određuje obavezu iz stava (1) ovog člana, kada na osnovu analize tržišta utvrdi da nedostatak efikasne konkurencije omogućava privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom zadržavanje neopravdano visokih cijena ili primjenu niskih cijena kojima istiskuje konkurente na štetu krajnjih korisnika.
- (3) Prilikom razmatranja propisivanja obaveze iz stava (1) ovog člana, Agencija uzima u obzir potrebu promovisanja tržišne konkurencije i dugoročne interese krajnjih korisnika u vezi sa uvođenjem i razvojem mreža sljedeće generacije, a posebno mreža vrlo velikog kapaciteta.
- (4) Ako ocijeni da je određivanje obaveza iz stava (1) ovog člana opravdano, Agencija će, u cilju podsticanja daljnjih ulaganja, uključujući i ulaganja u razvoj mreža sljedeće generacije, uzeti u obzir ulaganja privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom i omogućiti razumnu stopu

povrata na uloženi kapitala, uzimajući u obzir sve rizike vezane za ulaganja u razvoj mrežne infrastrukture.

- (5) Agencija ne propisuje obavezu iz stava (1) ovog člana ili ukida već propisanu obavezu, ako prilikom analize tržišta utvrdi da postoji ograničenje maloprodajne cijene koje proizilazi iz konkurencije na maloprodajnom tržištu, i da regulatorne obaveze naložene u skladu sa čl. 122. do 126. ovog Zakona, uključujući naročito test ekonomske replikacije nametnut u skladu sa obavezom nediskriminacije, osigurava djelotvoran i nediskriminirajući pristup mreži.
- (6) Ako Agencija utvrdi opravdanim određivanje obaveza iz stava (1) ovog člana za uslugu pristupa postojećim mrežnim elementima, uzima u obzir prednost predvidljivih i stabilnih veleprodajnih cijena u svrhu omogućavanja efikasnog ulaska na tržište i obezbjeđivanja dovoljnih podsticaja svim privrednim subjektima za uvođenje i razvoj novih i unaprijeđenih mreža.
- (7) Agencija osigurava da svi propisani mehanizmi naknade troškova ili metodologija određivanja cijena, koje su naložene privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom, služe u svrhu podsticanja uvođenja i razvoja novih i unaprijeđenih mreža, podsticanja efikasne i održive tržišne konkurencije i ostvarivanja najvećih pogodnosti za krajnje korisnike, pri čemu može uzeti u obzir i cijene dostupne na uporedivim konkurentnim tržištima.
- (8) Privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom, kojem je određena obaveza troškovne orijentacije cijena, snosi teret dokazivanja da cijene njegovih usluga proizlaze iz troškova, uključujući prihvatljivu stopu povrata na investicije.
- (9) Agencija u svrhu izračuna troškova djelotvornog pružanja usluga može primjenjiti metodologiju troškovnog računovodstva nezavisno od one koju je primijenio privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom, i od njega zahtijevati detaljno obrazloženje cijena, te po potrebi naložiti da prilagodi cijene.
- (10) Ukoliko Agencija propisuje privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom obavezu primjene sistema troškovnog računovodstva u cilju kontrole cijena, dužna je propisati i objaviti sistem troškovnog računovodstva, koji opisuje način primjene troškovnog računovodstva, te najmanje sadrži glavne grupe troškova i pravila za alokaciju tih troškova.
- (11) Privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom kojem je određena obaveza kontrole cijena i vođenja troškovnog računovodstva, dužan je svake godine o svom trošku angažovati nezavisnog revizora, koji provjerava usklađenost njegovog sistema troškovnog računovodstva sa sistemom troškovnog računovodstva utvrđenom metodologijom Agencije.
- (12) Izvještaj revizora iz stava (11) ovog člana objavljuje se na internet stranici Agencije.

Član 128.

(Regulacija novih mrežnih elemenata vrlo velikog kapaciteta)

- (1) Privredni subjekt koji je određen kao privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta, može Agenciji dostaviti ponudu o preuzimanju obaveza, u skladu sa članom 131. ovog Zakona, kojom se omogućava zajedničko ulaganje u izgradnju nove mreže vrlo velikog kapaciteta sastavljene od optičkih elemenata do prostorija krajnjeg korisnika ili do bazne stanice.
- (2) Agencija daje saglasnost na ponudu za zajedničko ulaganje iz stava (1) ovog člana, pri čemu ocijenjuje ispunjenost sljedećih uslova:

- a) da li je ponuda tokom radnog vijeka mreže otvorena za bilo kojeg privrednog subjekta, a privredni subjekt koji je određen kao privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom može u ponudu da uključi razumne uslove u pogledu finansijske sposobnosti svakog od privrednih subjekata;
  - b) da li ponuda drugim privrednim subjektima koji investiraju zajedno sa privrednim subjektom sa značajnom tržišnom snagom omogućava efikasnu i dugoročno održivu tržišnu konkurenciju na povezanim silaznim tržištima na kojim je podnosilac ponude određen kao privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom, pod uslovima koji uključuju:
    - 1) pravedne, razumne i nediskriminirajuće uslove, koji omogućavaju pristup punom kapacitetu mreže u mjeri u kojoj je ona predmet zajedničkog ulaganja,
    - 2) fleksibilnost u pogledu vrijednosti i vremenskog rasporeda učešća svakog investitora,
    - 3) mogućnost povećanja tog učešća u budućnosti, i
    - 4) recipročna prava svim privrednim subjektima, suinvestitorima, nakon postavljanja infrastrukture, koja je predmet zajedničkog ulaganja;
  - c) da li je ponuda za zajedničko ulaganje transparentna, što naročito podrazumjeva:
    - 1) da je ponuda dostupna i lako se pronalazi na internet stranici privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom,
    - 2) da se potpuni i detaljni uslovi stavljaju na raspolaganje svakom potencijalnom ponuđaču koji je izrazio interes, uključujući pravni oblik ugovora o zajedničkom ulaganju i po potrebi glavne tačke procedure upravljanja instrumentima zajedničkog ulaganja
    - 3) da su procesi, kao i plan za izgradnju i razvoj projekta zajedničkog ulaganja utvrđeni unaprijed, pojašnjeni i predočeni svim učesnicima bez diskriminacije;
  - d) da drugi privredni subjekti, koji traže pristup, a koji ne učestvuju u zajedničkom ulaganju mogu iskoristiti isti kvalitet, brzinu, uslove i doseg krajnjih korisnika koji su bili raspoloživi prije postavljanja, uz povezani mehanizam postepenog prilagođavanja, kojeg je potvrdila Agencija;
  - e) da ponuda minimalno ispunjava kriterije za ocjenu ponuda za zajedničko ulaganje, koje definiše Agencija podzakonskim aktom.
- (3) Ponuda za zajedničko ulaganje treba da bude objavljena blagovremeno i to najmanje šest mjeseci prije početka izgradnje nove mreže, osim u slučaju kada se radi o privrednom subjektu koji je prisutan isključivo na veleprodajnom tržištu iz člana 132. ovog Zakona.
- (4) Privredni subjekt koji traži pristup elementima mreže vrlo velikog kapaciteta, a ne učestvuje u zajedničkom ulaganju, može koristiti isti kvalitet, brzinu, uslove i pristup krajnjim korisnicima, kakvi su bili raspoloživi prije izgradnje nove mreže vrlo velikog kapaciteta u skladu sa uslovima postupnog prilagođavanja, na koje je Agencija dala prethodnu saglasnost, imajući u vidu tržišna kretanja na povezanim maloprodajnim tržištima kojima se zadržavaju podsticaji za učešće u zajedničkim ulaganjima.
- (5) Privredni subjekt koji traži pristup iz stava (4) ovog člana obezbjeđuje se, prema uslovima postepenog prilagođavanja, mogućnost pristupa elementima mreže vrlo velikog kapaciteta na osnovu transparentnih i nediskriminirajućih uslova koji odražavaju stepen rizika svakog

pojedinačnog koinvestitora u različitim fazama izgradnje i uzimajući u obzir stepen razvoja konkurencije na maloprodajnim tržištima.

- (6) Agencija daje saglasnost na ponudu za zajedničko ulaganje iz stava (1) ovog člana i proglašava je obavezujućom u skladu sa članom 130. ovog Zakona.
- (7) Agencija u opravdanim slučajevima propisuje, zadržava ili prilagođava regulatorne obaveze u skladu s članom 120. i čl. 116. do 127. ovog Zakona u pogledu novih mreža vrlo velikog kapaciteta kako bi se riješili značajni problemi konkurencije na određenim tržištima.
- (8) Agencija redovno prati usklađenost ponude za zajedničko ulaganje sa uslovima iz stava (2) ovog člana, te od proglašenog privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom može zatražiti dostavu godišnjih izvjava o usklađenosti.
- (9) Ovim se članom ne dovodi u pitanje nadležnost Agencije da donosi odluke u skladu s članom 39. ovog Zakona u slučaju spora između privrednih subjekata u vezi sa ugovorom o zajedničkom ulaganju za koje smatra da ispunjava uslove iz stava (2) ovoga člana.

Član 129.

(Funkcionalno razdvajanja vertikalno integrisanog privrednog subjekta)

- (1) Ako ocijeni da primjenom regulatornih mjera određenih čl. 116. do 127. ovog Zakona nije ostvarena efikasna konkurencija na tržištu i da postoje značajne i trajne prepreke razvoju tržišne konkurencije ili nedostaci na tržištu u vezi sa pružanjem određenih veleprodajnih usluga pristupa na relevantnom tržištu, Agencija može, kao izuzetnu mjeru, odrediti vertikalno integrisanom privrednom subjektu obavezu razdvajanja djelatnosti u vezi sa pružanjem određenih veleprodajnih usluga pristupa u odvojeno pravno lice, koje ima pravni položaj povezanog privrednog društva u skladu sa zakonima kojima se uređuje pravni položaj privrednih društava.
- (2) Odvojeno pravno lice iz stava (1) ovog člana pruža proizvode i usluge pristupa svim privrednim subjektima, uključujući i druga privredna društva u okviru matičnog društva, putem istih sistema i procedura i pod istim uslovima i rokovima, uključujući i uslove u pogledu cijena i nivoa kvaliteta usluga.
- (3) Pri određivanju obaveze iz stava (1) ovog člana Agencija je dužna pribaviti prethodnu saglasnost organa nadležnog za zaštitu konkurencije.
- (4) Agencija, u cilju dobijanja saglasnosti iz stava (3) ovog člana, organu nadležnom za zaštitu konkurencije dostavlja prijedlog koji uključuje:
  - a) dokaze koji opravdavaju ocjenu Agencije iz stava (1) ovog člana;
  - b) obrazloženu procjenu da su, u razumnom vremenskom okviru, izgledi za efikasnu i održivu konkurenciju u pogledu infrastrukture malo vjerovatni ili ne postoje;
  - c) analizu očekivanog uticaja odluke o funkcionalnom razdvajanju privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom na: regulaciju tržišta, poslovanje privrednog subjekta iz stava (1) ovog člana, a naročito na zaposlene u odvojenom pravnom licu, podsticaje za ulaganja na tržištu elektronskih komunikacija, kao i na tržište u cijelini, očekivani uticaj na druge učesnike na tržištu i konkurenciju, te mogući uticaj na krajnje korisnike;
  - d) analizu razloga kojim se opravdava određivanje obaveze iz stava (1) ovog člana kao najefikasnijeg sredstva za rješavanje utvrđenih problema u vezi sa konkurencijom ili nedostacima na relevantnom tržištu.

- (5) Rješenje Agencije kojim se određuje obaveza iz stava (1) ovog člana sadrži:
- a) jasno opisanu prirodu i nivo razdvajanja, a naročito pravni status odvojenog pravnog lica;
  - b) utvrđenu imovinu odvojenog pravnog lica, te proizvode i usluge koje će ono pružati;
  - c) odredbe o načinu upravljanja kojima se osigurava nezavisnost zaposlenih u odvojenom pravnom licu, te odgovarajući sistem nagrađivanja zaposlenih;
  - d) pravila kojima se osigurava izvršavanje propisanih obaveza;
  - e) pravila kojima se osigurava transparentnost operativnih postupaka, posebno prema drugim učesnicima na tržištu;
  - f) pravila i program nadzora kojima se osigurava postupanje u skladu sa propisanim obavezama, uključujući objavljivanje godišnjeg izvještaja.
- (6) Agencija će sprovesti uporednu analizu i drugih relevantnih tržišta povezanih sa mrežom za pristup i nakon sprovedenih javnih konsultacija iz člana 29. ovog Zakona će odrediti, zadržati, izmjeniti ili ukinuti obaveze iz čl. 116. do 127. ovog Zakona.
- (7) Privrednom subjektu kojem se odredi obaveza funkcionalnog razdvajanja iz stava (1) ovog člana, može se odrediti i bilo koja od regulatornih obaveza iz čl. 116. do 127. ovog Zakona, na bilo kojem tržištu na kojem je određen kao privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom.

Član 130.

(Dobrovoljno razdvajanje vertikalno integrisanog privrednog subjekta)

- (1) Vertikalno integrisani privredni subjekt, koji je proglašen privrednim subjektom sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta dužan je, najmanje 3 mjeseca unaprijed, obavijestiti Agenciju, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija i Ministarstvo saobraćaja i veza Republike Srpske o namjeravanom dobrovoljnom izdvajanju ili prenosu svoje lokalne pristupne mreže ili njenog značajnog dijela na pravno lice u tuđem vlasništvu ili o namjeri osnivanja pravnog lica preko kojeg bi, pod jednakim uslovima, pružao veleprodajne usluge pristupa svim privrednim subjektima koji pružaju usluge na maloprodajnim tržištima, uključujući i vlastite maloprodajne jedinice.
- (2) Privredni subjekt iz stava (1) ovog člana je dužan obavijestiti institucije iz stava (1) ovog člana o svim promjenama u vezi sa namjerom prenosa kao i o konačnom rezultatu postupka razdvajanja.
- (3) Privredni subjekt iz stava (1) ovog člana se može obavezati da ponudi uslove za pristup svojoj mreži tokom i nakon perioda sprovođenja predloženog oblika razdvajanja, kako bi omogućio efikasan i nediskriminirajući pristup drugimprivrednim subjektima.
- (4) Ponuda iz stava (3) ovog člana mora biti dovoljno detaljna, i to naročito u pogledu rokova, opsega i trajanja postupka razdvajanja, kako bi Agencija mogla da izvrši procjenu iz stava (5) ovog člana. Obaveze iz ponude mogu trajati i duže od perioda za ponovnu analizu tržišta utvrđenog u članu 117. ovog Zakona.
- (5) Agencija procjenjuje efekte planiranog razdvajanja na postojeće regulatorne obaveze privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom i u tu svrhu sprovodi uporednu analizu relevantnih tržišta povezanih sa pristupnom mrežom u skladu sa članom 115. ovog Zakona, pri čemu uzima u obzir obaveze iz stava (3) ovog člana.

- (6) Agencija će, na osnovu provedene analize tržišta iz stava (5) ovog člana, donijeti rješenje kojim sve ili pojedine mjere određuje kao obavezujuće i utvrđuje period njihovog trajanja, koji može biti isti kao i period naznačen u ponudi iz stava (3) ovog člana.
- (7) Agencija može odvojenom pravnom licu, koje je proglašeno privrednim subjektom sa značajnom tržišnom snagom, odrediti bilo koju obavezu iz člana 116 – 127. i člana 132. ovog Zakona.
- (8) Agencija prati izvršavanje obaveza određenih rješenjem iz stava (3) ovog člana i odlučuje o njihovom eventualnom produženju kada istekne period na koji su prvobitno ponuđene.

Član 131.

(Postupak preuzimanja obaveze)

- (1) Privredni subjekti sa značajnom tržišnom snagom mogu Agenciji dostaviti ponudu koja uključuje obaveze u vezi sa uslovima pristupa svojoj mreži i/ili uslovima za zajedničko ulaganje, koja se naročito odnosi na:
  - a) ugovor o saradnji značajne za procjenu primjerenih i proporcionalnih obaveza na osnovu člana 120. ovog Zakona;
  - b) zajedničko ulaganje u mreže vrlo velikog kapaciteta na osnovu člana 128. ovog Zakona; ili
  - c) efikasan i nediskriminirajući pristup drugih privrednih subjekata tokom i nakon perioda sprovođenja dobrovoljnog razdvajanja iz člana 130. ovog Zakona.
- (2) Ponuda iz stava (1) ovog člana mora biti dovoljno detaljna, uključujući trajanje i opseg primjene, kako bi Agencija mogla izvršiti procjenu iz stava (3) ovog člana. Obaveze iz ponude mogu trajati duže od perioda za provođenje postupka analize tržišta iz člana 117. ovog Zakona.
- (3) Prilikom ocjene ponude iz stava (1) ovog člana, Agencija sprovodi javne konsultacije u skladu s članom 29. ovog Zakona kako bi pribavila mišljenje svih zainteresovanih strana, naročito drugih privrednih subjekata na koje mogu direktno uticati predložene mjere, osim u slučajevima u kojima je jasno da ponuda ne sadrži sve neophodne uslove i kriterijume iz stava (2) i (5) ovog člana.
- (4) Potencijalni koinvestitori ili privredni subjekti koji zahtijevaju pristup mreži, tokom javnih konsultacija iz stava (3) ovog člana, mogu dati mišljenje o usklađenosti predloženih obaveza sa uslovima iz čl. 119., 120. i 128. ili 130. ovog Zakona, te mogu predložiti izmjene ponuđenih obaveza.
- (5) Prilikom ocjene ponude iz stava (1) ovog člana Agencija naročito vodi računa o tome da su:
  - a) obaveze ponuđene pod poštenim i razumnim uslovima;
  - b) ponuđene obaveze dostupne za sve učesnike na tržištu;
  - c) ponuđene obaveze pristupa, između ostalog i mrežama vrlo velikog kapaciteta, blagovremeno raspoložive pod poštenim, razumnim i nediskriminirajućim uslovima, prije početka pružanja povezanih maloprodajnih usluga;
  - d) ponuđene obaveze primjerene i omogućavaju održivu tržišnu konkurenciju na povezanim nishodnim (silaznim) tržištima i olakšavaju zajedničku izgradnju i korišćenje mreža vrlo velikog kapaciteta u interesu krajnjih korisnika.

- (6) Agencija obavještava privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom o stavovima zainteresovanih strana i o preliminarnim zaključcima postupka javnih konsultacija iz stava (3) ovog člana i o svojoj ocjeni stepena usklađenosti ponuđenih obaveza sa ciljevima, kriterijumima i postupcima utvrđenim ovim članom i uslovima iz čl. 114., 122. i 130. ovog Zakona kao i o uslovima pod kojim može razmotriti mogućnost da te mjere proglasi obavezujućim.
- (7) Privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom može izmijeniti svoju prvobitnu ponudu iz stava (1) ovog člana, u skladu sa preliminarnim zaključcima i uslovima Agencije iz stava (6) ovog člana.
- (8) Agencija rješenjem određuje sve ili pojedine predložene obaveze obavezujućim, i utvrđuje period njihovog trajanja, koji u slučaju obaveza u pogledu zajedničkog ulaganja, koje su proglašene obavezujućim u skladu sa članom 128. ovog Zakona, ne može biti kraći od sedam godina.
- (9) Odredbama ovog člana ne dovodi se u pitanje primjena postupka analize tržišta na osnovu člana 115. ovog Zakona i propisivanje regulatornih obaveza u skladu sa čl. 119. i 120. ovog Zakona.
- (10) Agencija u postupku analize relevantnih tržišta procjenjuje efekte utvrđenih obaveza iz stava (8) ovog člana na razvoj tržišta i primjerenost obaveza koje su određene privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom ili bi bile razmatrane u postupku analize tržišta.
- (11) Agencija prati ispunjenost obaveza iz stava (8) ovoga člana, te razmatra produženje roka njihove primjene.

Član 132.

(Privredni subjekti koji pružaju isključivo veleprodajne usluge)

- (1) Agencija će privrednog subjekta, koji nije prisutan ni na jednom maloprodajnom tržištu elektronskih komunikacionih usluga, proglasiti za privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više veleprodajnih tržišta u skladu sa ovim zakonom, ako ispunjava sljedeće uslove:
  - a) sva povezana društva privrednog subjekta i poslovne jedinice privrednog subjekta, sva društva koja su pod kontrolom istog vlasnika, a koja nisu nužno u njegovom potpunom vlasništvu i svaki akcionar sa učešćem koje mu omogućava pravo nadzora nad privrednim subjektom, obavljaju ili planiraju obavljati aktivnosti isključivo na veleprodajnim tržištima elektronskih komunikacionih usluga, i ne obavljaju aktivnosti na bilo kojem maloprodajnom tržištu elektronskih komunikacionih usluga u cilju pružanja usluga krajnjim korisnicima u Bosni i Hercegovini;
  - b) privredni subjekt nema ugovornu obavezu da saraduje sa privrednim subjektom koji posluje na maloprodajnom tržištu elektronskih komunikacija i pruža usluge krajnjim korisnicima na osnovu ekskluzivnog prava utvrđenog ugovorom ili ugovora za koji se smatra da sadrži ekskluzivno pravo.
- (2) Ako su ispunjeni uslovi iz stava (1) ovog člana, Agencija može odrediti samo obaveze u skladu sa čl. 123. i 126. ovog Zakona, te obavezu koja se odnosi na pošteno i razumno određivanje cijena, ako je to opravdano na osnovu analize tržišta, uzimajući u obzir i procjenu pretpostavljenog budućeg postupanja privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom.

- (3) Privredni subjekt je dužan da bez odlaganja obavijesti Agenciju o svakoj promjeni uslova iz stava (1) ovog člana.
- (4) Agencija preispituje obaveze utvrđene u ovom članu ako na osnovu dokaza o uslovima i rokovima koje privredni subjekt nudi povezanim tržištima, zaključi da postoje ili će se pojaviti prepreke razvoju tržišne konkurencije na štetu krajnjih korisnika i da zahtjevaju određivanje jedne ili više obaveza iz člana 116, 118, 125. ili 127. ovog Zakona ili izmjenu obaveza propisanih u skladu sa stavom (2) ovog člana.
- (5) Agencija preispituje obaveze određene privrednom subjektu u skladu sa ovim članom, ako u bilo kojem trenutku, zaključi da više nisu ispunjeni uslovi iz stava (1) ovog člana i, ako je primjereno, određuje obaveze u skladu sa čl. 116. do 127. ovog Zakona. Privredni subjekt je obavezan bez odgađanja obavjestiti Agenciju o svakoj promjeni okolnosti iz stava (1) ovog člana.
- (6) Propisivanje obaveza i njihovo preispitivanje u skladu s ovim članom provodi se u skladu s postupkom iz člana 29. ovog Zakona.

Član 133.

(Migracija sa tradicionalne infrastrukture)

- (1) Privredni subjekt sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta, dužan je unaprijed i blagovremeno obavijestiti Agenciju, Federalno ministarstvo prometa i komunikacija i Ministarstvo saobraćaja i veza Republike Srpske o namjeri stavljanja van upotrebe ili zamijene dijelova mreže novom infrastrukturom, uključujući i tradicionalnu infrastrukturu potrebnu za rad bakrene mreže, na koju se odnose obaveze koje su određene na osnovu čl. 114. do 132. ovog Zakona.
- (2) Obavještenje iz stava (1) ovog člana mora sadržavati:
  - a) transparentan vremenski raspored i uslove stavljanja dijelova mreže van upotrebe ili zamijene novom infrastrukturom;
  - b) primjeren rok za obavješćavanje trećih lica, na koje migracija direktno utiče, o prelaznom periodu migracije;
  - c) specifikaciju dostupnih zamjenskih proizvoda koji su uporedivog kvaliteta i kojima se omogućava pristup unaprijeđenoj mrežnoj infrastrukturi, ako je to potrebno za zaštitu konkurencije i prava korisnika.
- (3) Ako Agencija na osnovu podataka iz stava (2) ovog člana utvrdi da postupak migracije ne obezbjeđuje dovoljnu zaštitu tržišne konkurencije i zaštitu prava krajnjih korisnika, određuje privrednom subjektu iz stava (1) ovog člana uslove za primjeren postupak migracije, koji obuhvataju transparentan raspored i uslove migracije, primjeren rok za obavješćavanje o prelaznom periodu, kao i dostupnost zamjenskih proizvoda uporedivog kvaliteta kojima se omogućava pristup unaprijeđenoj mrežnoj infrastrukturi.
- (4) Agencija može ukinuti obaveze u pogledu infrastrukture koja prestaje da se koristi ili se zamjenjuje, ako se utvrdi:
  - a) da je privredni subjekt, pružalac usluge pristupa, utvrdio odgovarajuće uslove za migraciju, uključujući stavljanje na raspolaganje alternativnog pristupnog proizvoda uporedivog kvaliteta u odnosu na onaj koji je bio dostupan korišćenjem tradicionalne infrastrukture i pritom omogućio tražiteljima pristupa, pristup do istih krajnjih korisnika; i

- b) da se privredni subjekt, pružalac usluge pristupa, pridržavao uslova i postupka o kojima je obavijestio Agenciju u skladu s ovim članom.
- (5) Povlačenje obaveza u skladu s ovim članom provodi se u skladu s postupkom iz člana 29. ovog Zakona.
- (6) Ovim članom se ne dovodi u pitanje dostupnost regulisanih proizvoda i usluga koje je Agencija nametnula za unaprjeđenu infrastrukturu mreže u skladu s postupcima utvrđenim u čl. 115, 119. i 120. ovog Zakona.

Član 134.

(Regulacija maloprodajnih usluga)

- (1) Agencija propisuje odgovarajuće regulatorne obaveze privrednom subjektu kojeg proglašava za privrednog subjekta sa značajnom tržišnom snagom na relevantnom maloprodajnom tržištu kada na osnovu sprovedene analize tržišta utvrdi da na tom tržištu nema efikasne konkurencije i kada ocjeni da se nametanjem obaveza u skladu sa čl. 122. do 127. ovog Zakona ne postižu ciljevi regulacije iz člana 5. ovog Zakona.
- (2) Prilikom određivanja obaveza iz stava (1) ovog člana, Agencija uzima u obzir prirodu utvrđenog problema konkurencije, i dužna je voditi računa da obaveze budu proporcionalne i opravdane s obzirom na ciljeve regulacije iz člana 5. ovog Zakona.
- (3) Obaveze iz stava (1) ovog člana, koje Agencija propisuje privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom, odnose se na zabrane: naplaćivanja previsokih cijena usluga, postavljanja barijera za ulazak na tržište ili ograničavanja konkurencije određivanjem preniskih cijena, davanja neopravdane prednosti pojedinim krajnjim korisnicima, te neosnovanog vezivanja određenih usluga.
- (4) Prilikom propisivanja obaveza iz stava (1) ovog člana, a u cilju zaštite interesa krajnjih korisnika i promovisanja efektivne tržišne konkurencije, Agencija može privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom odrediti sljedeće mjere: ograničavanje najviših maloprodajnih cijena, regulacija pojedinačnih cijena usluga, troškovna orijentacija cijena i određivanje cijena usluga prema cijenama na uporedivim tržištima.
- (5) Ako je privrednom subjektu sa značajnom tržišnom snagom određena neka od obaveza regulacije maloprodajnih cijena Agencija utvrđuje i obavezu primjene troškovnog računovodstva u cilju kontrole cijena, te donosi podzakonski akt kojim utvrđuje način primjene troškovnog računovodstva.
- (6) Privredni subjekt iz stava (1) ovog člana je dužan, o svom trošku, angažovati nezavisnog revizora radi provjere usklađenosti troškovnog računovodstva privrednog subjekta sa propisanim načinom primjene troškovnog računovodstva i dostaviti revizorski izvještaj Agenciji.
- (7) Agencija svake godine objavljuje revizorski izvještaj iz stava (6) ovog člana na svojoj internet stranici.

Član 135.

(Regulacija usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama)

- (1) Agencija može privrednom subjektu, bez prethodno sprovedenog postupka analize tržišta, odrediti cijene usluga rominga, cijene međunarodne terminacije i druge elemente cijena usluga

rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama, u skladu sa međunarodnim sporazumima.

- (2) Uslove pružanja regulisanih usluga rominga u javnim mobilnim komunikacionim mrežama, uključujući pravila o primjeni politike primjerenog korišćenja i metodologiju za procjenu održivosti ukidanja maloprodajnih cijena rominga, kao i zahtjeve transparentnosti u vezi sa pružanjem regulisanih usluga rominga, u skladu sa međunarodnim sporazumima propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencija.

POGLAVLJE XIII – UNIVERZALNI SERVIS

Član 136.

(Usluge univerzalnog servisa)

- (1) Univerzalni servis obuhvata uslugu odgovarajućeg širokopojasnog pristupa internetu i usluge govorne komunikacije, propisanog kvaliteta, uključujući i osnovni priključak na fiksnoj lokaciji.
- (2) Agencija može utvrditi i obavezu cjenovne pristupačnosti usluga iz stava (1) ovog člana koje se ne pružaju na fiksnoj lokaciji, u svrhu potpune socijalne i privredne uključenosti krajnjih korisnika.
- (3) Agencija definiše uslugu odgovarajućeg širokopojasnog pristupa internetu iz stava (1) ovog člana s obzirom na minimalnu širinu opsega, vodeći računa da ta usluga mora podržavati pristup i upotrebu barem slijedećeg minimalnog skupa usluga:
  - a) elektronska pošta;
  - b) pretraživači kojima se omogućava pretraga i pronalaženje svih vrsta podataka;
  - c) osnovni internetski alati za osposobljavanje i obrazovanje;
  - d) novine ili vijesti dostupne na internetu;
  - e) kupovina ili naručivanje robe i usluga na internetu;
  - f) potraga za poslom i alati za traženje posla;
  - g) profesionalno umrežavanje;
  - h) internetsko bankarstvo;
  - i) korišćenje uslugama e-uprave;
  - j) društveni mediji i trenutna razmjena poruka;
  - k) pozivi i videopozivi (standardnog kvaliteta).
- (4) Agencija redovno ažurira definiciju usluge odgovarajućeg širokopojasnog pristupa internetu uzimajući u obzir tehnološki razvoj i promjene u navikama krajnjih korisnika.
- (5) Na zahtjev krajnjeg korisnika, priključak na fiksnoj lokaciji iz stava (1) ovog člana se može ograničiti tako da podržava samo usluge govorne komunikacije.
- (6) Kategorije krajnjih korisnika iz ovog člana su: potrošači, mikro, mala i srednja poduzeća i neprofitne organizacije.

- (7) Bliže odredbe o parametrima kvaliteta usluga univerzalnog servisa, njihove granične vrijednosti i metode mjerenja, način izvještavanja o kvalitetu usluga univerzalnog servisa, kao i način procjene pristupačnosti cijene usluge univerzalnog servisa i paketa za krajnje korisnike, a naročito za lica sa invaliditetom i lica u stanju socijalne potrebe.

Član 137.

(Pružanje cjenovno pristupačnih usluga univerzalnog servisa)

- (1) Agencija prati razvoj i visinu maloprodajnih cijena usluga univerzalnog servisa koje su dostupne na tržištu, naročito uzimajući u obzir cijene na domaćem tržištu i prosječne prihode stanovnika u Bosni i Hercegovini. Pri tome Agencija saraduje s drugim tijelima nadležnima za praćenje kretanja i nivoa cijena na tržištu.
- (2) Cijena usluga univerzalnog servisa mora biti identična na cijelom području na kojem određeni privredni subjekt pruža tu uslugu.
- (3) Ukoliko Agencija utvrdi da cijene za usluge univerzalnog servisa nisu cjenovno pristupačne, socijalno ugroženim licima i licima sa invaliditetom, naložit će privrednom subjektu da ponudi cjenovno pristupačne tarifne opcije ili pakete za ta lica, barem na fiksnoj lokaciji.
- (4) Agencija može naložiti privrednom subjektu koji pruža bilo koju uslugu univerzalnog servisa da ponudi tarifne opcije ili pakete koji su povoljniji od onih koji se nude pod komercijalnim uslovima, a prilagođene za kategorije socijalno ugroženih lica i lica sa invaliditetom, u cilju omogućavanja tim potrošačima pristup i korišćenje usluga univerzalnog servisa.
- (5) Kategorije socijalno ugroženih lica i lica sa invaliditetom na koje se primjenjuju mjere iz stava (4) ovog člana se određuju u skladu sa propisima o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom, kojima se uređuje ova oblast.
- (6) Potrošači koji imaju pravo na tarifne opcije ili pakete iz stava (5) ovog člana imaju pravo sklopiti ugovor sa pružaocem usluge univerzalnog servisa da im njihov broj ostane dostupan tokom odgovarajućeg perioda, te da se izbjegne neopravdani prekid pružanja usluga.
- (7) Pružalac usluge koji nudi posebne tarifne opcije ili pakete u skladu sa stavom (4) ovog člana je dužan, objaviti sve informacije o posebnim povoljnostima na transparentan i javno dostupan način i primjenjivati ih u skladu sa principom nediskriminacije, te redovno obavještavati Agenciju, entitetska ministarstva i odjeljenje Brčko Distrikta nadležna za socijalnu zaštitu o pojedinostima tih ponuda.
- (8) Agencija može zahtijevati od pružaoca usluge univerzalnog servisa izmjenu, dopunu ili ukidanje posebnih povoljnosti iz stava (4) ovog člana, ako utvrdi da je došlo do promjena ekonomskih i socijalnih razloga na osnovu kojih su naložene.

Član 138.

(Posebne mjere za potrošače sa invaliditetom)

- (1) Potrošači sa invaliditetom imaju pravo na jednak pristup i korišćenje usluga univerzalnog servisa kao i drugi krajnji korisnici.
- (2) Agencija je dužna da potrošačima s invaliditetom pruži odgovarajuću podršku i da preduzme posebne mjere s ciljem osiguravanja raspoloživosti i cjenovne pristupačnosti povezane terminalne opreme te posebne opreme i posebnih usluga kojima se poboljšava jednak pristup, što prema potrebi uključuje usluge cjelokupnog razgovora i usluge prenosa.

Član 139.

(Dostupnost usluga univerzalnog servisa)

- (1) Obaveza pružanja usluga univerzalnoig servisa propisuje se kada se na osnovu rezultata geografskog pregleda ili na drugi način kojim se dokazuje da na određenom području u Bosni i Hercegovini nije moguće osigurati dostupnost usluge odgovarajućeg pristupa internetu u skladu s članom 129. stav (3) i usluga govornih komunikacija na fiksnoj lokaciji pod uobičajenim komercijalnim uslovima.
- (2) Na osnovu rezultata iz stava (1) ovog člana, Agencija može odrediti jednog ili više privrednih subjekata za pružanje usluga univerzalnog servisa na dijelu teritorije Bosne i Hercegovine, kako bi se omogućio pristup uslugama univerzalnog servisa za sve krajnje korisnike na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.
- (3) Agencija, uz prethodne konsultacija sa svim zainteresovanim stranama, određuje privrednog subjekta za pružanje usluga univerzalnog servisa uz uvažavanje principa objektivnosti, transparentnosti, nediskriminacije i proporcionalnosti, vodeći računa da se na najmanju moguću mjeru svede narušavanje tržišne konkurencije, posebno kada je u pitanju pružanje usluga prema uslovima poslovanja i cijenama koje odstupaju od uobičajenih tržišnih uslova, pri čemu štiti javni interes.
- (4) Privredni subjekt za pružanje usluga univerzalnog servisa se određuje u učinkovitom, objektivnom, transparentnom i nediskriminatornom postupku, pri čemu se nijedan privredni subjekt a priori ne isključuje iz učestvovanja u tom postupku.
- (5) Kada privredni subjekt određen za pružanje usluga univerzalnog servisa namjerava ustupiti znatan dio ili svoju cjelokupnu imovinu lokalne pristupne mreže, odvojenom pravnom subjektu, koji je u drugom vlasništvu, on o tome unaprijed obavještava Agenciju, kako bi Agencija mogla procijeniti učinak namjeravane transakcije na pružanje usluge odgovarajućeg širokopoasnoga pristupa internetu i usluga govornih komunikacija na fiksnoj lokaciji.

Član 140.

(Određivanje pružaoca usluge univerzalnog servisa)

- (1) Agencija svake tri godine provodi postupak kojim utvrđuje:
  - a) pružaju li se usluge univerzalnog servisa na propisan način;
  - b) koji su privredni subjekti zainteresovani za pružanje jedne ili više usluga univerzalnog servisa ili za pokrivanje različitih dijelova teritorije Bosne i Hercegovine.
- (2) Prilikom provođenja postupka iz stava (1) ovog člana Agencija omogućava svim zainteresovanim privrednim subjektima učestvovanje u postupku te provodi javne konsultacije u skladu sa članom 29. ovog Zakona.
- (3) Ukoliko u postupku iz stava (1) ovog člana utvrdi da se pojedina usluga univerzalnog servisa ne pruža na propisan način, Agencija provodi javni konkurs za pružanje te usluge na osnovu kojeg se bira najpovoljniji privredni subjekt za pružanje te usluge.
- (4) Ukoliko se nijedan privredni subjekt ne prijavi na javni konkurs iz stava (3) ovog člana, Agencija donosi odluku kojom određuje jednog ili više privrednih subjekata za pružanje usluga univerzalnog servisa, pri čemu naročito vodi računa o postojanju značajne tržišne snage privrednog subjekta na relevantnom tržištu.

- (5) U odluci iz stava (4) ovog člana Agencija naročito utvrđuje uslove pružanja, detaljan opis i kriterije kvaliteta usluga univerzalnog servisa.
- (6) Pružalac usluge univerzalnog servisa je dužan javno objavljivati i dostavljati Agenciji odgovarajuća obavještenja i podatke o načinu ispunjavanja uslova pružanja usluga univerzalnog servisa u formi i periodu koje propisuje Agencija.

Član 141.
(Kontrola troškova)

- (1) Pružalac usluge univerzalnog servisa, dužan je utvrditi uslove poslovanja i cijene na način da krajnji korisnik nije obavezan plaćati kapacitete i usluge koje nisu potrebne ili se ne zahtjevaju za tu uslugu.
- (2) Pružalac usluge univerzalnog servisa, koji nudi usluge u skladu sa čl. 137. i 138. ovog Zakona dužan je nuditi posebne mogućnosti i usluge kako bi krajnji korisnici mogli pratiti i kontrolisati svoje troškove.
- (3) Posebne mogućnosti i usluge iz stava (2) ovog člana su:
- a) raščlanjen račun po stavkama;
  - b) besplatno selektivno sprečavanje odlaznih poziva ili SMS i MMS poruka s posebnim tarifama ili, ako je to tehnički izvedivo, drugih vrsta sličnih aplikacija na zahtjev krajnjeg korisnika;
  - c) na zahtjev krajnjeg korisnika, sistemi plaćanja unaprijed (prepaid) za pristup javnoj komunikacionoj mreži i korišćenje govornih komunikacionih usluga ili usluga pristupa internetuplaćanje na rate naknada za priključenje na javnu komunikacionu mrežu;
  - d) neplaćanje računa;
  - e) na zahtjev krajnjeg korisnika informacije o alternativnim tarifama nižih cijena, ako su dostupne;
  - f) drugi načini kontrole troškova za govorne komunikacione usluge ili usluge pristupa internetu, uključujući besplatna upozorenja u slučaju neuobičajenih i prekomjernih obrazaca potrošnje;
  - g) mehanizam koji omogućava krajnjim korisnicima da deaktiviraju mogućnost da treći pružalac usluge, izdaje račun za svoje proizvode ili usluge na osnovu računa pružaoca usluge pristupa internetu ili pružaoca javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga.
- (4) Pružalac usluge univerzalnog servisa iz stava (1) ovog člana je dužan uspostaviti sistem za izbjegavanje neopravdanog prekida pružanja usluge, uključujući odgovarajući mehanizam za provjeru stalnog interesa za korišćenje usluge.
- (5) Posebne mogućnosti i usluge iz ovog člana se primjenjuju na: potrošače, lica koja obavljaju samostalnu djelatnost, mala i srednja pravna lica i neprofitne organizacije.
- (6) Agencija je dužna obezbijediti da pružalac usluge univerzalnog servisa ispunjava obaveze u skladu sa ovim članom.
- (7) Agencija može odlučiti da ne primjenjuje zahtjeve iz stava (2) ovog člana na cijeloj ili na dijelu teritorije Bosne i Hercegovine, ako smatra da je navedena mogućnost široko dostupna.

Član 142.

(Obračun troškova nastalih po osnovu obaveze pružanja usluga univerzalnog servisa)

- (1) Agencija obračunava neto troškove pružanja usluga univerzalnog servisa kao razliku između neto troškova pružaoca usluga dok obavlja obavezu pružanja usluga univerzalnog servisa i neto troškova kada ne obavlja obavezu pružanja usluga univerzalnog servisa.
- (2) Obračunom neto troškova pružanja usluga univerzalnog servisa moraju se procijeniti troškovi koje bi svaki pružalac usluga univerzalnog servisa nastojao izbjeći kada ne bi imao obavezu pružanja usluga univerzalnog servisa, kao i sve koristi, uključujući i nematerijalne koristi, pri čemu nije dopušteno dvostruko obračunavanje bilo kakvih direktnih ili indirektnih koristi i troškova.
- (3) Obračun iz stava (2) ovog člana zasniva se na troškovima koji se pripisuju:
  - a) dijelovima utvrđenih usluga koji se mogu pružati samo uz gubitak ili uz troškovne uslove koji izlaze iz okvira uobičajenih pravila tržišnog poslovanja, što naročito obuhvata pružanje određenih komunikacionih usluga ili opreme licima s invaliditetom, pristup brojevima hitnih službi, osiguranje određenih javnih telefonskih govornica itd.;
  - b) određenim krajnjim korisnicima ili grupama krajnjih korisnika kojima se usluga može pružati samo uz gubitak ili uz troškovne uslove koji izlaze iz okvira uobičajenih pravila tržišnog poslovanja, uzimajući u obzir trošak osiguravanja posebne mreže i usluga, ostvareni prihod i obavezu pružanja usluga po jedinstvenoj cijeni, pri čemu tim krajnjim korisnicima usluga ili grupama krajnjih korisnika, pružalac koji nema obavezu pružanja usluge univerzalnog servisa, ne bi inače pružio uslugu na tržišnoj osnovi.

Član 143.

(Nadoknada troškova po osnovu obaveze pružanja usluga univerzalnog servisa)

- (1) Pružalac usluge univerzalnog servisa ima pravo na nadoknadu neto troškova nastalih po osnovu obaveze pružanja usluge univerzalnog servisa ako Agencija, na osnovu obračuna neto troškova u skladu sa članom 142. ovog Zakona, utvrdi da mu pružanje usluge univerzalnog servisa predstavlja nepravedno finansijsko opterećenje.
- (2) Pružalac usluge univerzalnog servisa, najkasnije do kraja četvrtog mjeseca tekuće godine, podnosi zahtjev za nadoknadu neto troškova nastalih po osnovu obaveze pružanja usluge univerzalnog servisa za prethodnu kalendarsku godinu, uz koji prilaže dokumentaciju kojom dokazuje osnovanost zahtjeva.
- (3) Agencija, u roku od tri mjeseca od dana zaprimanja zahtjeva iz stava (2) ovog člana, odlučuje predstavljaju li troškovi za pružanje usluge univerzalnog servisa u skladu sa čl. 137., 138. i 140. ovog Zakona nepravedno finansijsko opterećenje za pružaoca usluge univerzalnog servisa, pri čemu provodi jedan od slijedećih postupaka:
  - a) izračunava neto troškove obaveze pružanja usluge univerzalnog servisa u skladu s članom 142. ovog Zakona, vodeći računa o svim pogodnostima koje pružalac usluge univerzalnog servisa ostvaruje na tržištu;
  - b) uračunava neto troškove pružanja usluge univerzalnog servisa koje je pružalac te usluge naveo u ponudi na javni konkurs iz člana 140. stav (3) ovog Zakona.

- (4) Agencija ili ovlašteni nezavisni revizor, kojeg angažuje Agencija o svom trošku, ima pravo pregledati računovodstvenu i drugu dokumentaciju podnositelja zahtjeva iz stava (2) ovog člana, na osnovu koje se mogu izračunati neto troškovi pružanja usluge univerzalnog servisa.
- (5) Ako utvrdi osnovanost zahtjeva za nadoknadu neto troškova iz stava (2) ovog člana, Agencija donosi odluku kojom utvrđuje iznos i rok nadoknade neto troškova pružaocu usluge univerzalnog servisa.
- (6) Finansijska sredstva za nadoknadu neto troškova za pružanje usluga univerzalnog servisa osiguravaju se iz sredstava koje privredni subjekti plaćaju na ime finansiranja usluga univerzalnog servisa na poseban račun koji se otvara pri Agenciji.
- (7) Agencija donosi odluku kojom utvrđuje iznose i rok uplate finansijskih sredstava koje privredni subjekti plaćaju na ime finansiranja usluga univerzalnog servisa u prethodnom obračunskom periodu, na način kojim se najmanje narušavaju odnosi na tržištu i proporcionalno udjelu privrednih subjekata na njemu, pri čemu ukupan iznos uplata svih privrednih subjekata mora da odgovara ukupnom iznosu neto troškova utvrđenih odlukom iz stava (5) ovog člana.
- (8) Agencija odluke iz st. (5) i (7) ovog člana objavljuje na internet stranici.

Član 144. **(Transparentnost)**

- (1) Agencija na internet stranici objavljuje principe i metodologiju obračuna neto troškova nastalih po osnovu obaveze pružanja usluge univerzalnog servisa u skladu sa članom 142. ovog Zakona, kao i principe podjele troškova i nadoknade neto troškova u skladu sa članom 143. ovog Zakona
- (2) Agencija, vodeći računa o relevantnim propisima o komercijalnoj povjerljivosti, objavljuje godišnji izvještaj koji sadrži pojedinosti o obračunatim troškovima nastalim po osnovu obaveze pružanja usluga univerzalnog servisa, te u kojem se navode doprinosi svih uključenih privrednih subjekata, uključujući sve tržišne pogodnosti koje su mogli ostvariti privredni subjekti na osnovu utvrđenih obaveza pružanja usluga univerzalnog servisa.
- (3) U slučaju da je pružalac usluge univerzalnog servisa, zbog više sile, primoran privremeno ukinuti ili ograničiti neku ili sve usluge univerzalnog servisa, o tome bez odgađanja, a prema mogućnosti i unaprijed, pisanim putem obavještava Agenciju i korisnike usluge univerzalnog servisa putem medija ili na drugi prikladan način.
- (4) Agencija je dužna, bez odgađanja, pisanim putem obavijestiti Ministarstvo i nadležna entitetska ministarstva o detaljima zaprimljenog obavještenja iz stava (3) ovog člana.

POGLAVLJE XIV - PRAVA KRAJNJIH KORISNIKA

Član 145. **(Princip jednakosti)**

- (1) Pružalac elektronskih komunikacionih mreža ili usluga ne smije da primjenjuje različite zahtjeve ili uslove na pristup tim mrežama ili uslugama, odnosno na korišćenje tim mrežama ili uslugama, iz razloga povezanih s nacionalnošću, državljanstvom, prebivalištem ili poslovnim sjedištem krajnjeg korisnika, osim u slučaju postojanja objektivnih razloga.
- (2) Potrošači su ravnopravni u ostvarivanju prava i obaveza, bez obzira na rasu, boju kože, spol, jezik, vjeroispovjest, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost s nacionalnom manjinom, imovinski status, rođenje, članstvo u sindikatu, obrazovanje, socijalni status, bračni ili porodični status, dob, zdravstveno stanje, invaliditet, genetsko nasljeđe, rodni identitet, izražavanje ili spolnu orijentaciju. Svaka diskriminacija potrošača na osnovu ovih kategorija je zabranjena.
- (3) Ne smatraju se diskriminacijom potrošača odredbe ovog Zakona ili podzakonskih akata koji se odnose na posebnu zaštitu određenih kategorija potrošača propisanih ovim zakonom, koje su zasnovane na objektivnom i razumnom opravdanju.
- (4) U slučajevima diskriminacije potrošača u smislu ovog zakona, potrošač koji smatra da je bio izložen diskriminaciji ima pravo podnijeti zahtjev za zaštitu od pružaoca usluge, kao i pokrenuti postupak pred nadležnim sudom.
- (5) Podnošenje zahtjeva iz stava (4) ovog člana pružaocu usluge nije uslov za ostvarivanje sudske zaštite. Ako potrošač prethodno podnese zahtjev za zaštitu, pružalac usluge je dužan da se o tom zahtjevu izjasni u roku od 30 dana od dana zaprimanja istog.
- (6) Ako potrošač u postupku učini vjerovatnim da je došlo do diskriminacije u smislu stava (2) ovog člana, teret dokazivanja da nije došlo do diskriminacije, odnosno da različito postupanje ima legitiman cilj i da su sredstva za njegovo ostvarivanje primjerena i nužna, pada na pružaoca usluge.
- (7) Ako se u sudskom postupku iz stava (4) ovog člana utvrdi osnovanost tužbe, sud može naložiti pružaocu usluge da:
  - a) otkloni posljedice diskriminacije i omogući ostvarivanje uskraćenih prava;
  - b) uzdrži se od daljnjeg diskriminatornog postupanja;
  - c) nadoknadi materijalnu i nematerijalnu štetu nastalu diskriminacijom.
- (8) Pružalac usluge je obavezan osigurati edukaciju i obuku o diskriminaciji potrošača svih zaposlenih koji su direktno ili indirektno uključeni u implementaciju odredbi o diskriminaciji potrošača propisanih ovim Zakonom.

Član 146.
(Informacije o uslovima ugovora)

- (1) Pružalac javnih elektronskih komunikacionih usluga, koje nisu usluge prenosa koje se upotrebljavaju za pružanje usluga komunikacije između mašina, dužan je prije zaključivanja ugovora sa potrošačima, odnosno krajnjim korisnicima, gde je posebno naznačeno, pružiti informacije koje naročito uključuju:
  - a) minimalni kvalitet pružanja usluga, u mjeri u kojoj je ponuđen, a za usluge koje nisu usluge pristupa internetu posebne garantovane parametre kvaliteta, ukoliko nije ponuđen minimalni kvalitet usluga pružalac usluge daje izjavu o tome;

- b) cijene aktiviranja elektronske komunikacione usluge i iznos svih ponavljajućih naknada ili naknada povezanih sa potrošnjom, ukoliko je primjenljivo i u mjeri u kojoj je primjenljivo;
  - c) rok važenja ugovora i uslove pod kojima se ugovor obnavlja i raskida, uključujući i troškove raskida;
  - d) minimalno korišćenje usluge ili trajanje ugovora potrebno za ostvarivanja prava na promotivne pogodnosti;
  - e) postupak u vezi sa promjenom pružaoca usluga pristupa internetu i naknadama u slučaju kašnjenja ili zloupotrebe prilikom promjene pružaoca usluga pristupa internetu;
  - f) prava potrošača koji koristi uslugu sa plaćanjem unaprijed da na zahtjev ostvari povraćaj preostalog iznosa unaprijed plaćene usluge, u slučaju promjene pružaoca usluge pristupa internetu;
  - g) sve naknade koje se plaćaju u slučaju raskida ugovora prije isteka perioda na koji je zaključen, uključujući informacije o otključavanju terminalne opreme i sve povraćaje troškova povezanih sa terminalnom opremom;
  - h) naknade i uslove vraćanja sredstava za slučaj nepridržavanja ugovorenog nivoa kvaliteta usluga i naknade u slučaju neadekvatne primjene bezbednosnih mera;
  - i) mjere koje privredni subjekt može primjeniti radi održavanja bezbjednosti i integriteta svojih mreža i usluga, sprečavanja zloupotreba kao i kontrole nedozvoljenog sadržaja.
- (2) Pružaoci usluga pristupa internetu i javnih interpersonalnih komunikacionih usluga, osim podataka iz stava (1) ovog člana, dužni su da obezbijede i sljedeće informacije:
- a) minimalni kvalitet pružanja usluge u mjeri u kojoj se nudi uzimajući u obzir smjernice tjela evropskih regulatora i to za usluge pristupa internetu naročito kašnjenje, varijacije kašnjenja i gubitak paketa i za javne interpersonalne komunikacione usluge, pri čemu pružaoci tih usluga kontrolišu najmanje neke djelove mreže ili su u tu svrhu sklopili sporazum o nivou usluge (SLA) sa privrednim subjektom koji pruža pristup mreži, naročito vrijeme potrebno za priključak, vjerovatnoću kvarova i kašnjenje signalizacijskih poruka u skladu sa članom 157. ovog Zakona;
  - b) uslove, uključujući i naknade koje pružalac usluge propisuje za korišćenje isporučene terminalne opreme, pri čemu se ne dovodi u pitanje pravo krajnjih korisnika da koriste terminalnu opremu prema vlastitom izboru u skladu sa članom 154. ovog Zakona;
  - c) visinu jednokratne naknade za priključenje elektronske komunikacione usluge i iznos svih ponavljajućih naknada i naknada povezanih sa potrošnjom;
  - d) detalje određenog tarifnog paketa na osnovu ugovora, i za svaki tarifni plan vrstu ponuđenih usluga, i ukoliko je primjenljivo, količinu saobraćaja (kao što je broj megabajta, minuta, poruka) koji je uključen u obračunski interval i cijenu dodatnog saobraćaja;
  - e) mogućnosti za potrošače da prenesu neiskorišćenu količinu iz prethodnog obračunskog perioda u naredni obračunski period, u slučaju tarifnog paketa sa unaprijed utvrđenom količinom saobraćaja, ukoliko je ta mogućnost predviđena ugovorom;
  - f) omogućavanje transparentnosti računa i praćenje potrošnje;

- g) informacije o tarifama vezanim za brojeve ili usluge na koje se primjenjuju posebni uslovi određivanja cijene, i ukoliko je primjenljivo, za pojedinačne kategorije usluga ove informacije se pružaju neposredno prije uspostavljanja poziva ili povezivanja sa pružaocem usluge;
  - h) za pakete usluga i pakete koji uključuju usluge i terminalnu opremu, cijenu pojedinačnih elemenata paketa u mjeri u kojoj se samostalno pružaju na tržištu;
  - i) detalje i uslove, uključujući i naknade, vezane za postprodajne usluge održavanja i podrške kupcima;
  - j) način na koji se mogu dobiti ažurirane informacije o svim primjenljivim tarifama i naknadama za održavanje;
  - k) informacije o trajanju ugovora za pakete usluga i uslove za obnavljanje i raskid ugovora, i ukoliko je primjenljivo, uslove za raskid paketa usluga ili njegovih elemenata;
  - l) postupanje sa ličnim podacima koje treba staviti na raspolaganje prije početka pružanja usluge ili prikupiti u kontekstu pružanja usluge, podacima o saobraćaju i podacima o lokaciji tokom trajanja i nakon prestanka ugovornog odnosa;
  - m) redovno obavještanje krajnjih korisnika sa invaliditetom o proizvodima i uslugama koji su posebno prilagođeni za njihovu upotrebu, kao i načinu dobijanja ažuriranih informacija u pogledu pojedinosti o proizvodima i uslugama;
  - n) način za pokretanje postupka i rješavanje prigovora, kao i o mogućnosti vansudskog rješavanja sporova iz čl. 161. i 40. ovog Zakona.
- (3) Pružaoci javnih brojevno utemeljenih interpersonalna komunikaciona usluga, osim podataka iz st. (1) i (2) ovog člana, dužni su da obezbijede i informacije o:
- a) svim ograničenjima pristupa hitnim službama ili podacima o lokaciji lica koje poziva hitnu službu zbog tehničke nemogućnosti u mjeri u kojoj se uslugom omogućava krajnjem korisniku da uspostavi poziv prema broju iz plana numeracije;
  - b) pravu krajnjeg korisnika da odabere da li se njegovi lični podaci unose u javni imenik, sa preciziranom vrstom podataka koji se unose.
- (4) Pružaoci usluga pristupa internetu osim podataka iz st. (1) i (2) ovog člana dužni su da krajnjim korisnicima obezbijede i informacije o:
- a) mjerama upravljanja saobraćajem i njihovom uticaju na kvalitet usluge pristupa internetu, privatnosti krajnjih korisnika, zaštiti ličnih podataka i informacije o ličnim podacima koje treba staviti na raspolaganje prije početka pružanja usluge ili prikupiti u kontekstu pružanja usluge;
  - b) načinu na koji svako ograničenje količine podataka, protoka i ostalih parametara kvaliteta usluge može uticati na kvalitet usluge pristupa internetu, a naročito na korišćenje sadržaja, aplikacija i usluga;
  - c) tome kako usluge elektronskih komunikacija koje se pružaju u zatvorenim elektronskim komunikacionim mrežama koristeći internet protokol (IPTV, VoLTE i drugo) mogu uticati na uslugu pristupa internetu koja se pruža krajnjem korisniku;
  - d) minimalnom, uobičajeno dostupnom, maksimalnom i oglašenom protoku za preuzimanje i slanje podataka u slučaju fiksnih mreža, kao i procenjenom maksimalnom i oglašenom

protoku za preuzimanje i slanje u slučaju mobilnih mreža i o tome koliko odstupanje od oglašenog protoka utiče na prava krajnjih korisnika iz člana 154. stav (1) ovog Zakona;

- e) pravnim sredstvima dostupnim krajnjem korisniku u slučaju svake razlike do koje dolazi stalno ili redovno, između stvarnog kvaliteta usluge pristupa internetu u pogledu protoka ili drugih parametara kvaliteta i ugovorenog kvaliteta.
- (5) Informacije iz st. (1), (2), (3) i (4) ovog člana pružaju se na jasan i nedvosmislen način na trajnom nosaču informacija ili u dokumentu kojeg privredni subjekt postavlja na svojoj internet stranici u formatu jednostavnom za pregled i preuzimanje. Pružalac usluge dužan je da potrošaču ukaže na postojanje tog dokumenta i o važnosti njegovog preuzimanja za potrebe čuvanja, budućeg pretraživanja i nepromijenjenog umnožavanja.
- (6) Informacije iz st. (1), (2), (3) i (4) ovog člana pružaju se, na zahtjev, na način i u obliku koji je dostupan krajnjim korisnicima sa invaliditetom.
- (7) Informacije iz ovog člana i člana 147. ovog Zakona pružaju se i krajnjim korisnicima koji su mikro preduzeća ili mala preduzeća ili neprofitne organizacije., osim ako su izričito pristali da se odreknu tih informacija u cjelini ili djelimično.
- (8) Pružalac komunikacione usluge između lica koja je zasnovana na korišćenju numeracije ili usluge pristupa internetu je dužan da, u skladu sa svojim tehničkim mogućnostima, dostavi besplatno obavještenje o cijenama odlaznih i dolaznih poziva, slanja tekstualnih poruka i prenosa podataka u romingu prilikom svakog pojedinačnog ulaska krajnjeg korisnika u novu roming zonu.
- (9) Bliže odredbe o informacijama koje je pružalac usluge dužan da objavi u skladu sa st. (1), (2), (3) i (4) ovog člana i članom 147. ovog Zakona, način njihove objave i rokove, propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 147.

(Transparentnost uslova ugovora)

- (1) Pružaoci usluga pristupa internetu ili pružaoci javnih interpersonalnih komunikacionih usluga dužni su da u uslovima ugovora, na jasan, nedvosmislen, mašinski čitljiv način i na način koji je pristupačan krajnjim korisnicima sa invaliditetom, navedu informacije koje se odnose na:
  - a) kontakt podatke pružaoca usluge;
  - b) opis ponuđenih usluga uključujući:
    - 1) specifikaciju ponuđenih usluga i glavne karakteristike svake ponuđene usluge, uključujući minimalni kvalitet pružanja usluge, ukoliko je ponuđen, i sva ograničenja u vezi sa upotrebom terminalne opreme,
    - 2) cijene ponuđenih usluga, uključujući podatke o saobraćaju (kao što su ograničenja u količini prenosa podataka, broju minuta govornog saobraćaja ili broju poruka) u posebnim tarifnim paketima i cijene koje se primjenjuju na dodatne jedinice potrošnje, brojeve ili usluge za koje važe posebni uslovi određivanja cijena, o naknadama za pristup i održavanje, o svim vrstama naknada koje zavise od potrošnje, specijalnim tarifnim šemama, kao i svim dodatnim naknadama, kao i troškovima koji se odnose na terminalnu opremu,

- 3) ponuđene postprodajne usluge, usluge održavanja i korisničke podrške, kao i njihove kontakt podatke,
  - 4) standardne uslove ugovora, uključujući rok važenja ugovora, naknade usljed privremenog raskida ugovora, prava u vezi sa raskidom ugovora za pakete usluga ili njihove elemente, postupke i naknade u vezi sa prenosom broja i druge pokazatelje, ukoliko je primjenljivo,
  - 5) za pružaoca brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacionih usluga podatke o pristupu hitnim službama i podatke o lokaciji pozivaoca, kao i o svim ograničenjima u vezi sa lokacijom pozivaoca, kao i podatke o stepenu u kome se može omogućiti pristup hitnim službama za pružaoca brojevno nezavisnim interpersonalnim komunikacionim uslugama,
  - 6) detalje o proizvodima i uslugama, uključujući sve mogućnosti, prakse, politike, procedure i izmjene u načinu pružanja usluga koje su posebno dizajnirane za krajnje korisnike sa invaliditetom.
  - 7) način rješavanja prigovora, uključujući i postupke koje je uspostavio pružalac usluge.
- (2) Agencija je nadležna da omogući objavljivanje podataka iz stava (1) ovog člana, u skladu sa članom 146. ovog Zakona i bliže uređuje relevantne podatke koje sama objavljuje i podatke koje objavljuju pružaoci usluga pristupa internetu i pružaoci javnih interpersonalnih komunikacionih usluga, način i rokove za objavu tih podataka, a sve u cilju omogućavanja krajnjim korisnicima da donesu odluku. Prije određivanja bilo koje obaveze i ukoliko smatra primjerenim, Agencija može promovisati mjere samoregulacije i koregulacije.

Član 148. **(Zaključenje ugovora)**

- (1) Međusobna prava i obaveze pružaoca javnih elektronskih komunikacionih usluga i krajnjih korisnika uređuju se ugovorom koji zaključuju u pisanoj formi.
- (2) Prilikom zaključenja ili izmjene ugovora za korišćenje elektronskih komunikacionih usluga pružalac elektronske komunikacione usluge može da izvrši procjenu solventnosti potrošača povlačenjem izveštaja iz baze podataka o zaduženosti potrošača, na način propisan pravilima rukovaoca baze, u svrhu donošenja odluke o pružanju elektronske komunikacione usluge, uz prethodnu saglasnost potrošača. Privredni subjekt može, da podatke o izmirivanju obaveza potrošača od značaja za procjenu solventnosti, dostavlja putem informacionog sistema bazi podataka o zaduženosti potrošača propisanu zakonom kojim se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga u svrhu provjere solventnosti i kreditne sposobnosti potrošača od strane banaka i pružaoca elektronske komunikacione usluge.
- (3) Pružalac javne elektronske komunikacione usluge, osim pružaoca usluga komunikacije između mašina dužan je da potrošačima prije zaključenja ugovora bez naknade obezbijedi kratak i čitljiv sažetak ugovora na propisanom obrascu.
- (4) Sažetak ugovora iz stava (3) ovog člana obuhvata sledeće:
  - a) poslovno ime, adresu sjedišta pružaoca usluge, adresu za prijem prigovora ukoliko se ona razlikuje od adrese sjedišta, adresu elektronske pošte i matični broj;

- b) osnovne karakteristike usluge koja se pruža samostalno ili u paketu i terminalne opreme (vrsta terminalne opreme, količina prenosa podataka poziva, poruka, vrsta televizijskog paketa sa spiskom TV kanala i sl);
  - c) podatke o cijenama, visini jednokratne naknade za priključenje elektronske komunikacione usluge i svim ponavljajućim naknadama i naknadama koje su povezane sa potrošnjom, maloprodajne cijene terminalne opreme uključujući i povlaštene maloprodajne cijene, kao i informacije o cijenama dodatnih usluga ako su dostupne;
  - d) rok važenja ugovora, kao i uslove pod kojima se ugovor produžava i raskida, uključujući naknade za prijevremeni raskid i način korišćenja terminalne opreme;
  - e) informacije o dostupnosti usluga za krajnje korisnike sa invaliditetom i informacije o najvažnijim proizvodima i uslugama (specijalizovanoj opremi, posebnim tarifama, komunikaciji prema hitnim službama i dr);
  - f) vezano za usluge pristupa internetu, jasno i razumljivo objašnjenje vezano za minimalan, uobičajeno dostupan, maksimalan i oglašen protok za preuzimanje i slanje podataka u slučaju fiksnih mreža, kao i procjenjen maksimalan i oglašen protok za preuzimanje i slanje podataka u slučaju mobilnih mreža;
  - g) vezano za usluge pristupa internetu, jasno i razumljivo objašnjenje o pravnim sredstvima dostupnim potrošaču u slučaju svake razlike do koje dolazi stalno ili koja se često ponavlja, između stvarnog kvaliteta usluge pristupa internetu u pogledu protoka ili drugih parametara kvaliteta i ugovorenog kvaliteta.
- (5) Sastavni dio ugovora iz stava (1) ovog člana čine opšti uslovi poslovanja, posebni uslovi pružanja usluga, cjenovnik usluga i sažetak ugovora iz stava (4) ovog člana, koji su važeći u trenutku zaključenja ugovora.
- (6) Odredbe st. (3), (4) i (6) ovog člana odnose se i na krajnje korisnike koji su mikro preduzeća ili mala preduzeća ili neprofitne organizacije, osim ako su izričito pristali da se odreknu ovih odredbi u cjelini ili delimično.
- (7) Potrošački ugovori koji se zaključuju u postupku javne nabavke mogu da odstupaju od uslova i cjenovnika koje je pružalac usluge učinio javno dostupnim u skladu sa odredbama ovog člana i člana 147. ovog Zakona.
- (8) Bliže odredbe o sažetku ugovora i ugovoru propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 149. **(Važenje i raskid ugovora)**

- (1) Period važenja ugovorne obaveze koji pružalac javne elektronske komunikacione usluge, osim pružaoca brojevno nezavisnih interpersonalnih komunikacionih usluga i pružaoca usluga komunikacije između mašina zaključuje sa potrošačem na određeno vrijeme, ne može biti duži od 24 mjeseca.
- (2) Posebno zaključeni ugovori za priključak na mrežu, naročito na mrežu vrlo visokog kapaciteta, koji uključuju plaćanje na rate i ne uključuju terminalnu opremu mogu trajati duže od 24 meseca i ne dovode u pitanje ostvarivanje prava potrošača na osnovu ovog člana.

- (3) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana najkasnije 30 dana, prije isteka perioda na koji je ugovor na određeno vrijeme zaključen, na trajnom nosaču podataka ili na drugi odgovarajući način koji omogućava krajnjem korisniku da sačuva obavještenje na trajnom nosaču, obavještava krajnjeg korisnika o periodu važenja ugovora i o njegovim pravima i obavezama s tim u vezi i istovremeno ga savjetuje o najboljim tarifama u vezi sa svojim uslugama.
- (4) Nakon isteka perioda na koji je ugovor na određeno vrijeme zaključen, ugovor se automatski produžava na neodređeno vrijeme i krajnji korisnik ima pravo na raskid ugovora u bilo kom momentu uz maksimalni otkazni rok od mjesec dana bez plaćanja troškova vezanih za raskid ugovora, uz izuzetak naknade za korišćenje usluge tokom otkaznog roka.
- (5) Svako značajno odstupanje, koje je trajno ili se često ponavlja, između stvarnih parametara kvaliteta elektronske komunikacione usluge, koja nije usluga pristupa usluga internetu ili brojevno nezavisna interpersonalna komunikaciona usluga, i parametara kvaliteta navedenih u ugovoru smatra se osnovom za aktiviranje pravnih sredstava koja su potrošaču dostupna u skladu sa čl. 40. i 161. ovog Zakona, uključujući i pravo na raskid ugovora bez obaveze plaćanja troškova u vezi sa raskidom.
- (6) Pravo na raskid iz stava (5) ovog člana se utvrđuje u skladu sa članom 40. ovog Zakona.
- (7) Potrošač koji podnese zahtjev za jednostrani raskid ugovora iz stava (1) ovog člana zaključenog na određeno vrijeme, dužan je da plati troškove u vezi sa raskidom koji uključuju:
  - a) mjesečnu naknadu za preostali period važenja ugovora zaključenog na određeno vrijeme, kao i preostale mjesečne rate za terminalnu opremu kupljenu uz uslugu ili
  - b) naknadu u visini razlike između pune cijene i popusta ostvarenog na usluge i terminalnu opremu, ako je plaćanje ovog iznosa povoljnije za potrošača.
- (8) Krajnji korisnik koji je izvršio jednostrani raskid ugovora zaključenog na određeno vrijeme ima pravo da prenese broj u mrežu drugog operatora, u skladu sa odredbama ovog Zakona.
- (9) Odredbe st. (1), (2), (3), (6), (7) i (8) ovog člana se odnose i na krajnje korisnike koji su mikro preduzeća i mala preduzeća ili neprofitne organizacije, osim ako su izričito pristali da se odreknu ovih odredbi.

Član 150.

(Izmjena uslova ugovora)

- (1) Pružalac javne elektronske komunikacione usluge, osim pružaoca brojevno nezavisne interpersonalne komunikacione usluge i pružaoca usluga komunikacije između mašina, dužan je da krajnjeg korisnika, najmanje 30 dana unaprijed, na jasan i razumljiv način, na trajnom nosaču podataka ili na drugi odgovarajući način koji omogućava krajnjem korisniku da sačuva obavještenje na trajnom nosaču podataka, obavijesti o namjeri jednostrane izmjene uslova ugovora, kao i pravu krajnjeg korisnika na raskid ugovora prije isteka perioda na koji je zaključen, bez obaveze plaćanja troškova u vezi sa raskidom.
- (2) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana je dužan da vodi evidenciju o dostavljenim obavještenjima iz ovog člana, koja obuhvata ime i prezime potrošača, korisnički broj, kao i vrijeme dostavljanja obavještenja.
- (3) Krajnji korisnik ima pravo na raskid ugovora, bez obaveze plaćanja troškova u vezi sa raskidom, u roku od 30 dana od dana zaprimanja obavještenja o namjeri jednostrane izmjene uslova

ugovora od strane pružaoca javne elektronske komunikacione usluge, osim pružaoca brojevno nezavisne interpersonalne komunikacione usluge, ako se najavljenim jednostranim izmjenama bitno mjenjaju uslovi pod kojima je ugovor zaključen, na način koji nije u korist krajnjeg korisnika, a naročito u pogledu specifikacije usluga i uslova za korišćenje usluga u vezi sa ponuđenim promotivnim pogodnostima.

- (4) Krajnji korisnik nema pravo da raskine ugovor, bez obaveze plaćanja troškova u vezi sa raskidom, kada je jednostrana izmjena uslova ugovora od strane pružaoca usluge iz stava (2) ovog člana administrativne prirode i nema negativnih posljedica na krajnjeg korisnika ili je posljedica zakonskih i regulatornih promjena.
- (5) Shodno članu 149. st. (2) i (6) ovog Zakona pravo na raskid ugovora bez obaveze plaćanja troškova u vezi sa raskidom podrazumjeva i pravo krajnjeg korisnika da zadrži terminalnu opremu uz plaćanje preostalog iznosa do povlaštene cijene terminalne opreme utvrđene u momentu sklapanja ugovora ili plaćanje mjesečnog iznosa naknade za preostali period važenja ugovora, ako je to povoljnije za krajnjeg korisnika.
- (6) Pružalac usluga iz stava (3) ovog člana dužan je da bez naknade ukloni sva ograničenja u korišćenju terminalne opreme, a najkasnije prilikom isplate iznosa iz stava (5) ovog člana.
- (7) Za usluge prenosa signala koje se koriste za usluge komunikacije između mašina, prava krajnjih korisnika iz st. (3), (4), (5) i (6) ovog člana se odnose samo na potrošače, mikro i mala preduzeća i neprofitne organizacije
- (8) Agencija bliže propisuje sadržaj obavještenja iz stava (1) ovog člana.

Član 151. (Opšti uslovi poslovanja)

- (1) Pružalac usluga dužan je sačiniti jasne i sveobuhvatne opšte uslove poslovanja.
- (2) Pružalac usluga je dužan opšte uslove poslovanja iz stava (1) ovog člana, kao i sve njihove izmjene, dostaviti Agenciji najmanje 30 dana prije njihove objave u skladu sa stavom (4) ovog člana.
- (3) Agencija može posebnim rješenjem izmijeniti, dopuniti ili ukinuti pojedine odredbe opštih uslova poslovanja iz stava (1) ovog člana i posebnih uslova pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, ako utvrdi da su u suprotnosti s odredbama ovog Zakona i podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog Zakona.
- (4) Opšte uslove poslovanja iz stava (1) ovog člana, kao i sve njihove izmjene, Pružalac usluga mora objaviti na svojoj internet stranici te ih učiniti dostupnim krajnjim korisnicima na svojim prodajnim mjestima u štampanom obliku.
- (5) Pružalac usluga primjenjuje izmjene opštih uslova poslovanja iz stava (1) ovog člana na postojeće krajnje korisnike:
  - a) po isteku roka od 30 dana od dana njihove objave u skladu sa stavom (4) ovog člana ili
  - b) danom objave tih izmjena u skladu sa stavom (4) ovog člana, ako su izmjene opštih uslova poslovanja isključivo u korist krajnjih korisnika.
- (6) U slučaju iz stava (5) tačka a) ovog člana pružalac usluga mora obavijestiti krajnje korisnike, dopisom ili elektronskim putem, o izmjenama i pravu krajnjih korisnika na raskid ugovora, u

skladu s opštim uslovima poslovanja iz stava (1) ovog člana, i to najkasnije istovremeno s objavom tih izmjena u skladu sa stavom (4) ovog člana.

- (7) Ako su izmjene opštih uslova poslovanja iz stava (1) ovog člana za krajnjeg korisnika nepovoljnije u odnosu na ugovorene opšte uslove poslovanja, krajnji korisnik ima pravo raskinuti ugovor bez naknade, odnosno ima pravo na povrat neiskorišćenog novčanog iznosa u roku od 30 dana od dana objave tih izmjena u skladu sa stavom (4) ovog člana, osim u slučaju ako su te izmjene opštih uslova poslovanja:
- a) posljedica regulatornih obaveza koje proizlaze iz ovog Zakona;
  - b) posljedica izmjene veleprodajnih uslova na koje pružalac javnih elektronskih komunikacionih usluga nema uticaja.
- (8) Ponuda, kojom pružalac usluga nudi svoje usluge krajnjim korisnicima na osnovu opštih uslova poslovanja iz stava (1) ovog člana, mora sadržavati detaljan i jasan opis usluga koje se nude i sve bitne uslove korišćenja tih usluga, kao i uslove za prestanak korišćenja tih usluga.
- (9) Bliže odredbe o obaveznom sadržaju i formi opštih uslova poslovanja pružaoca usluga kao i oblik i sadržaj obavijesti koja se daje u skladu sa stavom (6) ovog člana propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 152. **(Cjenovnik usluga)**

- (1) Pružalac usluga je dužan sačiniti cjenovnik usluga koji sadrži principe obračunskog sistema te cijene pojedinih usluga, paketa usluga i drugih dodatnih usluga koje pruža krajnjim korisnicima, uključujući i naknade za pristup, ako postoje, kao i korišćenje svih usluga koje su automatski omogućene u njegovoj mreži, a za čije uključenje ili korišćenje krajnji korisnik mora dati izričitu prethodnu saglasnost.
- (2) Principi obračunskog sistema iz stava (1) ovog člana sadrže detaljan opis vrste, vremena i trajanja poziva, odnosno količine prenesenih podataka za pojedinu uslugu, paket usluga ili drugu dodatnu uslugu.
- (3) Pružalac usluga je dužan dostaviti Agenciji cjenovnik usluga iz stava (1) ovog člana, kao i sve njegove izmjene, najmanje 30 dana prije njegove objave u skladu sa stavom (5) ovog člana.
- (4) Ukoliko je za primjenu cijena propisana obaveza pribavljanja saglasnosti Agencije, cijene i svaka njihova izmjena se ne primjenjuju dok se ne pribavi takva saglasnost.
- (5) Pružalac usluga mora objaviti cjenovnik usluga iz stava (1) ovog člana, kao i sve njegove izmjene, na svojoj internet stranici, te ga učiniti dostupnim krajnjim korisnicima na svojim prodajnim mjestima u štampanom obliku.
- (6) Pružalac usluga primjenjuje izmjene cjenovnika usluga iz stava (1) ovog člana na postojeće krajnje korisnike:
- a) po isteku roka od 30 dana od dana njihove objave u skladu sa stavom (5) ovog člana ili
  - b) danom objave tih izmjena u skladu sa stavom (5) ovog člana, ako su izmjene cjenovnika usluga isključivo u korist krajnjih korisnika.
- (7) U slučaju iz stava (6) tačka a) ovog člana pružalac usluga mora obavijestiti krajnje korisnike dopisom ili elektronskim putem o namjeranim izmjenama i pravu krajnjih korisnika na raskid

ugovora, u skladu s opštim uslovima poslovanja iz člana 151. ovog Zakona, i to najkasnije istovremeno s objavom tih izmjena u skladu sa stavom (5) ovog člana.

- (8) Ako su izmjene cjenovnika usluga iz stava (1) ovog člana za krajnjeg korisnika nepovoljnije u odnosu na ugovorene cijene usluga, krajnji korisnik ima pravo raskinuti ugovor bez naknade, odnosno ima pravo na povrat neiskorišćenog novčanog iznosa u roku od 30 dana od dana objave tih izmjena u skladu sa stavom (5) ovog člana, osim u slučaju ako su te izmjene cjenovnika usluga posljedica:
- a) regulatornih obaveza koje proizlaze iz ovog Zakona;
  - b) izmjene poreza na dodatnu vrijednost; ili
  - c) izmjene veleprodajnih cijena na koje pružalac usluga nema uticaja.
- (9) U slučaju izmjene ili ukidanja paketa usluga ili drugih dodatnih usluga, pružalac usluga mora obavijestiti svoje krajnje korisnike dopisom ili elektronskim putem najmanje 30 dana prije takve namjeravane izmjene ili ukidanja, te im istovremeno ponuditi drugi paket usluga ili drugu dodatnu uslugu. U tom slučaju na odgovarajući se način primjenjuju odredbe st. (7) i (8) ovog člana.
- (10) Agencija propisuje obavezan sadržaj i formu cjenovnika usluga iz stava (1) ovog člana.

Član 153.

(Transparentnost, upoređivanje ponuda i objava informacija)

- (1) Agencija vodi ažurnu bazu podataka na svojoj internet stranici, sa mogućnošću sveobuhvatnog pretraživanja, upoređivanja i evaluacije različitih usluga, u pogledu:
- a) cijena i tarifa usluga koje se pružaju;
  - b) kvaliteta izvođenja usluge.
- (2) Baza podataka iz stava (1) ovog člana mora:
- a) osiguravati da se prema svim pružiocima usluga jednako postupa u rezultatima pretraživanja;
  - b) jasno otkrivati vlasnike i pružaoce usluga baze podataka;
  - c) sadržavati jasne i objektivne kriterijume na kojima se treba temeljiti upoređivanje;
  - d) se služiti jednostavnim i nedvosmislenim jezikom;
  - e) pružati tačne i ažurirane informacije te navoditi vrijeme posljednjeg ažuriranja;
  - f) biti otvorena svakom pružaoцу usluga koji je stavio na raspolaganje relevantne informacije, obuhvatati širok raspon ponuda kojima je pokriven znatan dio tržišta te, u slučaju da predstavljene informacije ne pružaju potpun pregled tržišta, o tome navesti jasnu izjavu prije nego što prikaže rezultate;
  - g) osiguravati djelotvoran postupak za prijavljivanje netačnih informacija;
  - h) omogućavati upoređivanje cijena, tarifa i kvaliteta izvođenja usluge među ponudama koje su dostupne potrošačima.
- (3) Treća lica imaju pravo da besplatno koriste informacije u otvorenim formatima podataka, koje objavljuju pružaoци usluga, u cilju izrade nezavisnih alata za uporedbu.

- (4) Agencija propisuje obaveze pružaocima usluga da besplatno objavljuju informacije od javnog interesa postojećim i novim korisnicima u kom slučaju informacije od javnog interesa obuhvataju sledeće teme:
- a) uobičajene načine korišćenja uslugama pristupa internetu i javnim brojevno utemeljenim interpersonalnim komunikacionim uslugama za počinjenje nezakonitih radnji ili širenje štetnog sadržaja, osobito kada time dovodi u pitanje poštovanje prava i sloboda drugih, uključujući kršenja prava na zaštitu podataka, autorskog i srodnih prava te njihove pravne posledice;
  - b) načine zaštite od rizika za ličnu bezbjednost, privatnost i lične podatke kod korišćenja uslugama pristupa internetu i javnim brojevno utemeljenim interpersonalnim komunikacionim uslugama.

Član 154.
(Otvoreni pristup internetu)

- (1) Pružalac usluge pristupa internetu u obavezi je da svojim krajnjim korisnicima omogući pristup informacijama i sadržaju i njihovu distribuciju, kao i upotrebu aplikacija, usluga i terminalne opreme po svom izboru, nezavisno od lokacije krajnjeg korisnika ili pružaoca usluge pristupa internetu, porjeklu ili odredištu informacije, sadržaja, aplikacije ili usluge.
- (2) Prilikom pružanja usluge pristupa internetu pružalac usluge je dužan da sa cjelokupnim saobraćajem postupa bez diskriminacije, na transparentan način i bez ograničavanja ili ometanja nezavisno od pošiljaoca i primaoca, sadržaja kojem se pristupa ili koji se distribuira, aplikacijama ili uslugama koje se upotrebljavaju ili pružaju, ili terminalnoj opremi koja se upotrebljava.
- (3) Obaveze iz st. (1) i (2) ovog člana ne sprečavaju pružaoca usluga pristupa internetu da sprovodi redovne mjere za upravljanje saobraćajem koje moraju biti transparentne, nediskriminirajuće, proporcionalne, ograničenog trajanja i ne smiju biti zasnovane na poslovnim interesima već na objektivnim zahtjevima u vezi sa tehničkim kvalitetom usluga.
- (4) Pružaoci usluga pristupa internetu ne smiju sprovoditi dodatne mjere upravljanja saobraćajem, osim mjera iz stava (3) ovog člana, a naročito ne smiju blokirati, usporavati, mjenjati, ograničavati, ometati, degradirati ili diskriminisati određene sadržaje, aplikacije ili usluge, ili određene njihove kategorije, osim ukoliko je potrebno i samo onoliko dugo koliko je neophodno, radi:
- a) poštovanja zakonodavstva, uključujući sudske odluke ili odluke organa javne vlasti kojima su dodjeljena odgovarajuća ovlaštenja;
  - b) očuvanja integriteta i bezbjednosti mreže, usluga koje se pružaju putem te mreže i terminalne opreme krajnjih korisnika;
  - c) ublažavanja učinaka privremenog zagušenja mreže, pod uslovom da se sa istovjetnim kategorijama saobraćaja jednako postupa.
- (5) Bliže odredbe o obavezama pružaoca usluga pristupa internetu vezane za otvoreni pristup internetu propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 155.
(Dostupnost usluga)

- (1) Pružalac govorne komunikacione usluge i usluge pristupa internetu putem javne komunikacione mreže dužan je da, u slučaju izuzetno teškog kvara mreže ili u slučajevima više sile, preduzme sve potrebne mjere kako bi osigurao najveću moguću dostupnost navedenih usluga.
- (2) Pružalac govorne komunikacione usluge dužan je da preduzme sve potrebne mjere kako bi osigurao neprekidan pristup hitnim službama i neprekidan prenos javnih upozorenja.

Član 156.

(Jednak pristup i izbor za krajnje korisnike s invaliditetom)

- (1) Krajnjem korisniku s invaliditetom mora biti osigurana:
  - a) jednaka dostupnost elektronskih komunikacionih usluga kao i relevantne informacije o uslovima ugovora u skladu s članom 126. ovog Zakona koje su dostupne većini krajnjih korisnika, te dostupnost odgovarajuće terminalne opreme;
  - b) mogućnost izbora pružaoca usluga i usluga dostupnih većini krajnjih korisnika.
- (2) Bliže odredbe o posebnim obavezama pružaoca usluga u vezi dostupnosti elektronskih komunikacionih usluga i odgovarajuće terminalne opreme krajnjim korisnicima s invaliditetom propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 157.

(Kvalitet usluge povezane s pristupom internetu i javnim interpersonalnim komunikacionim uslugama)

- (1) Pružaoци usluge pristupa internetu i javno dostupnih komunikacionih usluga dužni su da za potrebe krajnjih korisnika objave sveobuhvatne i ažurirane informacije o kvalitetu njihovih usluga, te o mjerama koje su preduzete kako bi se osigurala jednakost u pristupu za krajnje korisnike s invaliditetom.
- (2) Pružaloci usluge pristupa internetu i javno dostupnih komunikacionih usluga dužni su da obavijeste krajnje korisnike ako kvalitet usluga koje pružaju zavisi o bilo kakvim vanjskim uzrocima, kao što su kontrola prenosa signala ili mrežna povezanost.
- (3) Bliže odredbe o obavezama pružaoca usluga u pogledu obezbjeđenja odgovarajućeg kvaliteta usluga, pristupa internetu i javnih interpersonalnih komunikacionih usluga, kao i obaveze u pogledu mjerenja kvaliteta usluga, objave informacija za korisnike i rokova za njihovo dostavljanje propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 158.

(Ponude u paketu)

- (1) Odredbe definisane članom 148. stav (4) i čl. 149, 150. i 166. ovog Zakona važe i u slučaju pojedinačnih usluga vezanih u paket ili paket usluga i terminalne opreme koji se nude potrošaču i koji obuhvataju najmanje uslugu pristupa internetu ili javnu brojevno utemeljenu interpersonalnu komunikacionu uslugu.
- (2) Svako značajno odstupanje, koje je trajno ili se često ponavlja, između stvarnih parametara kvaliteta svake pojedinačne usluge vezane u paket smatra se osnovom za aktiviranje pravnih sredstava koja su potrošaču dostupna u skladu sa čl. 161. i 40. ovog Zakona, uključujući i pravo na raskid ugovora u pogledu svih pojedinačnih usluga vezanih u pakete bez obaveze plaćanja troškova u vezi sa raskidom.

- (3) Pravo na raskid iz stava (2) ovog člana se utvrđuje u skladu sa članom 40. ovog Zakona.
- (4) Pretplatom na dodatne usluge ili kupovinom terminalne opreme, koje pruža ili distribuira isti pružalac usluge pristupa internetu ili javnih brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacionih usluga, ne produžava se početno trajanje ugovora kojem se takve usluge ili terminalna oprema dodaju, osim ako potrošač izričito pristane na to pri ugovaranju pretplate na dodatne usluge ili terminalnu opremu.
- (5) Odredbe st. (1) i (4) ovog člana primjenjuje se i na krajnjeg korisnika koji je mikro preduzeće, malo preduzeće i neprofitna organizacija, osim ako je izričito pristao odreći se primjene tih odredbi u cijelosti ili jednim dijelom.

Član 159.
(Praćenje i kontrola upotrebe usluga)

- (1) Pružalac usluge pristupa internetu ili javne interpersonalne komunikacione usluge, koja se obračunava na osnovu obračunskog perioda ili količine potrošnje, je dužan potrošaču omogućiti praćenje i kontrolu upotrebe svake od ugovorenih usluga, što uključuje i pristup pravovremenim podacima o nivou potrošnje ugovorenih usluga.
- (2) Bliže odredbe o obavezama pružaoca usluga u pogledu praćenja i kontrole upotrebe usluga i mjere za zaštitu od prekomjerne potrošnje propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 160.
(Dodatne mogućnosti za krajnje korisnike)

- (1) Pružalac usluge pristupa internetu ili javnih brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacionih usluga je dužan, u zavisnosti od tehničke izvodljivosti, krajnjim korisnicima besplatno staviti na raspolaganje dodatne mogućnosti koje se odnose na:
- a) raščlanjenje računa po stavkama;
  - b) besplatno selektivno sprečavanje odlaznih poziva ili SMS i MMS poruka s posebnim tarifama ili, ako je to tehnički izvodivo, drugih vrsta sličnih aplikacija;
  - c) sisteme plaćanja unaprijed;
  - d) plaćanje naknada za priključak u ratama;
  - e) postupanje pružaoca usluge u slučaju neplaćanja računa;
  - f) savjetovanje u vezi sa odabirom tarifa;
  - g) kontrolu troškova;
  - h) mogućnost deaktivacije izdavanja računa od strane trećih strana.
- (2) Bliže odredbe o obavezama pružaoca usluga u vezi dodatnih mogućnosti za krajnje korisnike iz stava (1) ovog člana propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 161.
(Prigovor krajnjeg korisnika)

- (1) Krajnji korisnik ima pravo da pružaocu usluge podnese prigovor na iznos kojim je zadužen za pruženu uslugu, kao i prigovor zbog povrede prava i obaveza koje proističu iz ugovora i opštih uslova poslovanja pružaoca usluge.

- (2) Prigovor iz stava (1) ovog člana podnosi se u pisanom ili elektronskom obliku, najkasnije u roku od 30 dana od dana:
  - a) pružene usluge ili od dana nemogućnosti korišćenja usluge, u slučaju kada se prigovor izjavljuje na kvalitet usluge;
  - b) usluge koja nije pružena u skladu sa ugovorom;
  - c) dospjeća računa za pružene usluge, u slučaju kada se prigovor izjavljuje na iznos računa.
- (3) Pružalac usluge je dužan donijeti odluku po prigovoru najkasnije u roku od 30 dana od dana zaprimanja prigovora.
- (4) Protiv odluke iz stava (3) ovog člana krajnji korisnik može izjaviti žalbu pružaocu usluge u roku od 15 dana od dana zaprimanja odluke po prigovoru, koju je pružalac usluge u drugostepenom postupku dužan riješiti u roku od 30 dana od dana zaprimanja iste.
- (5) Krajnji korisnik, čiji prigovor nije riješen u rokovima iz st. (3) i (4) ovog člana ili čiji je prigovor odbijen, može se obratiti Agenciji radi posredovanja u rješavanju spora sa pružaocem usluga u roku od 60 dana od dana proteka roka za odlučivanje po prigovoru, odnosno od dana zaprimanja odluke kojom se prigovor odbija. U slučaju pokretanja sudskog postupka, postupak pred Agencijom se obustavlja.
- (6) Do konačnog rješavanja spora iz stava (5) ovog člana, krajnji korisnik dužan je platiti nesporan dio iznosa računa, a ako osporava čitav račun, dužan je platiti prosječno mjesečno zaduženje za posljednja tri mjeseca koji su prethodili periodu na koji se prigovor odnosi.
- (7) Do okončanja spora iz stava (5) ovog člana, pružalac usluge ne smije podnosiocu prigovora obustaviti pružanje usluge, niti isključiti terminalnu opremu iz elektronske komunikacione mreže.
- (8) Pružalac usluga dužan je voditi evidenciju podnesenih prigovora i odluka donesenih po prigovoru i na zahtjev Agencije iste dostaviti, uz cjelokupnu dokumentaciju uzetu u obzir prilikom donošenja odluke.

Član 162.

(Javni telefonski imenik i usluga davanja obavještenja o brojevima krajnjih korisnika)

- (1) Pružalac javne brojevno utemeljene interperonalne komunikacione usluge je dužan da sačini, objavi i ažurira javni telefonski imenik sa podacima svojih krajnjih korisnika, te obezbijedi korisnicima svojih usluga pružanje informacija o brojevima i javnim telefonskim imenicima.
- (2) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana je dužan krajnjim korisnicima, bez naknade, obezbijediti informacije o:
  - a) obimu i svrsi podataka koji se unose u javni telefonski imenik prije njegovog objavljivanja;
  - b) mogućnostima korišćenja njihovih ličnih podataka;
  - c) minimalnom i maksimalnom broju podataka koji se mogu unijeti u imenik;
  - d) pravu da izvrši provjeru podataka;
  - e) pravu na ispravku ili brisanje njihovih ličnih podataka iz imenika.
- (3) Objavljivanje ličnih podataka u javnom telefonskom imeniku iz stava (1) ovog člana moguće je samo uz izričitu saglasnost krajnjeg korisnika.

- (4) Pravno lice ne može zabraniti unošenje podataka koji služe za njihovu identifikaciju i komunikaciju u javni telefonskom imeniku iz stava (1) ovog člana.
- (5) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana je dužan podatke iz imenika učiniti lako dostupnim svim krajnjim korisnicima, preko javno dostupne službe informacija, putem telefonskog poziva ili SMS-a.
- (6) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana je dužan, u svrhu ostvarivanja dostupnosti podataka iz imenika, udovoljiti svim razumnim zahtjevima za pristup podacima iz stava (1) ovog člana krajnjih korisnika, lica koja obavljaju djelatnost davanja informacija o brojevima krajnjih korisnika i lica koja obavljaju djelatnost izdavanja javnih imenika, za dostavu podataka o krajnjim korisnicima u prikladnom obliku, u skladu s načelima objektivnosti, transparentnosti, nepristranosti, nediskriminacije i troškovne orijentisanosti.
- (7) Bliže odredbe o javnom telefonskom imeniku i službi davanja informacija o brojevima krajnjih korisnika, te uslove u pogledu pristupa i korišćenja podataka iz telefonskih imenika propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 163.
(Usluge sa dodatom vrijednošću)

- (1) Pružalac usluga sa dodatom vrijednošću dužan je da unaprijed objavi detaljan opis i cijenu ukupne usluge, odnosno svih njenih sastavnih djelova, uslove pružanja usluge i adresu za dostavu prigovora.
- (2) Obaveze operatora koji prenosi usluge sa dodatom vrijednošću i pružaoca usluga iz stava (1) ovog člana, naročito u pogledu oglašavanja usluga, uslova početka i prestanka pružanja usluge sa dodatom vrijednošću krajnjem korisniku, načina obračuna i naplate usluga, načina obrade ličnih podataka, podataka o saobraćaju i podataka o lokaciji, kontrole nedozvoljenog sadržaja i rješavanja prigovora, vodeći naročito računa o zaštiti interesa krajnjih korisnika propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 164.
(Identifikacija poziva)

- (1) Pružalac javne brojevno utemeljene interpersonalne komunikacione usluge koji nudi uslugu identifikacije poziva dužan je da omogući sprječavanje prikazivanja identifikacije za pojedinačni odlazni poziv ili za sve odlazne pozive, na jednostavan način i bez naknade.
- (2) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana koji nudi uslugu identifikacije poziva dužan je da krajnjem korisniku omogući isključivanje identifikacije dolaznih poziva, na jednostavan način i bez naknade za razumno korišćenje ove mogućnosti.
- (3) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana koji nudi uslugu identifikacije poziva dužan je da omogući jednostavan način za odbijanje dolaznih poziva sa skrivenom identifikacijom.
- (4) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana koji pruža uslugu identifikacije uspostavljene linije dužan je da krajnjem korisniku omogući isključivanje prikazivanja identifikacije uspostavljene linije pozivaocu, na jednostavan način i bez naknade.
- (5) Odredba stava (1) ovog člana odnosi se i na međunarodne odlazne pozive, a odredbe st. (2), (3) i (4) ovog člana i na međunarodne dolazne pozive.

- (6) Odredba stava (1) ovog člana ne primjenjuju se na pozive koji se upućuju službama za hitne intervencije.
- (7) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana ima pravo da privremeno ne primjenjuje mogućnost iz stava (1) ovog člana radi otkrivanja i sprečavanja zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva.
- (8) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana koji pruža uslugu identifikacije poziva ili uspostavljene linije dužan je da objavi informacije o mogućnostima i ograničenjima iz ovog člana.

Član 165.

(Zaustavljanje automatskog preusmeravanja poziva)

Pružalac javne interpersonalne komunikacione usluge je dužan da krajnjem korisniku omogućí, na jednostavan način i bez naknade, zaustavljanje automatskog preusmjeravanja poziva, koju je izvršila treća strana, na terminalnu opremu krajnjeg korisnika.

Član 166.

(Usluga roditeljske kontrole)

- (1) Pružalac javno dostupne elektronske komunikacione usluge je dužan da, na zahtev krajnjeg korisnika, pruži uslugu roditeljske kontrole, kojom se omogućava:
  - a) ograničavanje pristupa određenim sadržajima;
  - b) zabrana upućivanja poziva i slanja elektronskih poruka na određene brojeve;
  - c) upućivanje poziva i slanje elektronskih poruka samo na određene brojeve;
  - d) kontrola troškova iz člana 160. stav (1) tačka g) ovog Zakona.
- (2) Usluga roditeljske kontrole iz stava (1) ovog člana mora biti omogućena na većini tarifnih paketa koji su u ponudi, u skladu sa tehničkim mogućnostima.

Član 167.

(Nezatražene poruke i pozivi)

- (1) Upućivanje poziva, uključujući i korišćenje sistema za automatsko pozivanje i komunikaciju bez ljudske intervencije, faks uređaja, elektronske pošte ili drugih vrsta elektronskih poruka, radi neposrednog oglašavanja, krajnjem korisniku dopušteno je samo uz predhodno datu njegovu saglasnost.
- (2) Zabranjeno je neposredno oglašavanje kojim se netačno prikazuje ili prikriva identitet pošiljaoca elektronske pošte ili drugih vrsta elektronskih poruka, neposredno oglašavanje koje ne sadrži naznačenu elektronsku adresu, odnosno broj telefona, putem koga primalac može bez naknade da zahteva sprečavanje daljeg slanja oglasnih poruka, kao i slanje elektronske poruke kojom se primalac podstiče da posjećuje web prezentaciju čija je sadržina u suprotnosti sa zakonom koji uređuje elektronsku trgovinu.

Član 168.

(Obaveze u vezi sa nezatraženim porukama)

- (1) Pružalac javne brojevno utemeljene interpersonalne komunikacione usluge je dužan da krajnjem korisniku omogućí filtriranje nezatraženih i škodljivih elektronskih poruka, kao i jednostavan način za podešavanje ili isključivanje filtera.

- (2) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana je dužan da javno objavi elektronsku adresu za prijavljivanje nezatraženih i škodljivih elektronskih poruka.
- (3) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana je dužan da, po zaprimanju dokaza o nezatraženim i škodljivim porukama koje su poslate od strane njegovih krajnjih korisnika, utvrdi činjenično stanje i, u zavisnosti od stepena zloupotrebe, opomene krajnjeg korisnika ili mu privremeno onemogućiti korišćenje usluge i o tome ga bez odlaganja obavijesti.
- (4) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana ima pravo da, u slučaju ponovljene zloupotrebe krajnjem korisniku trajno onemogućiti korišćenje usluga, odnosno raskine ugovor o korišćenju usluga.

Član 169.

(Zlonamjerni ili uznemiravajući pozivi)

- (1) Pružalac javne interpersonalne komunikacione usluge kome krajnji korisnik u pisanom ili elektronskom obliku prijavi i opiše način, odnosno sadržinu, okvirni datum i vrijeme zlonamjernog ili uznemiravajućeg poziva, dužan je da zabilježi i sačuva podatke o identifikaciji tog dolaznog poziva ili kratke poruke, datumu i vremenu poziva ili kratke poruke ili pokušaju pozivanja.
- (2) Pružalac javne interpersonalne komunikacione usluge je dužan da krajnjem korisniku iz stava (1) ovog člana izda odgovarajuću potvrdu u pisanom ili elektronskom obliku o prijavi zlonamjernog ili uznemiravajućeg poziva ili kratkih poruka.
- (3) Ako pružalac javne interpersonalne komunikacione usluge utvrdi da je, na osnovu prijave iz stava (1) ovog člana, zlonamjerni ili uznemiravajući poziv ili kratka poruka upućen sa broja njegovog krajnjeg korisnika, dužan je da tom krajnjem korisniku uputi upozorenje, odnosno, u slučaju ponovnog uznemiravanja, preduzme druge odgovarajuće mjere radi sprečavanja daljeg uznemiravanja.
- (4) Ako pružalac javne interpersonalne komunikacione usluge utvrdi da je, na osnovu prijave iz stava (1) ovog člana, zlonamjerni ili uznemiravajući poziv ili kratka poruka upućen sa korisničkog broja u mreži drugog pružaoca javne interpersonalne komunikacione usluge, prosleđuje tom pružaocu usluge prijavu o uznemiravanju iz stava (1) ovog člana, kako bi taj pružalac usluge svom krajnjem korisniku uputio upozorenje, odnosno, u slučaju ponovnog uznemiravanja, preduzeo druge odgovarajuće mjere radi sprečavanja daljeg uznemiravanja, uključujući mjeru privremenog ili trajnog isključenja krajnjeg korisnika.
- (5) Pružaoci javne interpersonalne komunikacione usluge dužni su da sarađuju radi praćenja i otkrivanja zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva ili kratkih poruka, a naročito radi razmene podataka o broju sa kojeg je i na koji je upućen zlonamjerni ili uznemiravajući poziv ili kratka poruka i postupanja po prosleđenim prijavama iz stava (4) ovog člana.

Član 170.

(Jedinstveni evropski broj za hitne službe – 112 i drugi pozivni brojevi za pristup hitnim službama)

- (1) Pružalac javnih brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacionih usluga dužan je omogućiti svim krajnjim korisnicima, besplatan pristup hitnim službama putem komunikacije prema hitnim službama, korišćenjem jedinstvenog evropskog broja za hitne službe 112 kao i

neposredno korišćenjem drugih pozivnih brojeva za pristup hitnim službama u Bosni i Hercegovini, u skladu s Planom numeracije iz člana 87. ovog Zakona, sa bilo kog telefoinskog uređaja, uključujući i javne telefonske govornice.

- (2) Pružalac komunikacionih usluga iz stava (1) ovog člana koje se pružaju putem mobilnih mreža u Bosni i Hercegovini dužan je omogućiti besplatan e-poziv.
- (3) Pružalac komunikacionih usluga iz stava (1) ovog člana dužan je da osobama sa invaliditetom omogući pristup jedinstvenom evropskom broju za hitne službe 112, kao i drugim brojevima za pristup hitnim službama u Bosni i Hercegovini, u skladu sa Planom numeracije, jednak pristupu drugih krajnjih korisnika.
- (4) Pružalac komunikacionih usluga iz stava (1) ovog člana dužan je podatke o lokaciji, uključujući podatke iz mrežne infrastrukture i ako je moguće iz mobilnih uređaja kao i druge raspoložive podatke pozivaoca, bez naknade staviti na raspolaganje najprimjerenijem PSAP-u odmah nakon uspostavljanja komunikacije prema hitnim službama. Agencija utvrđuje kriterije za preciznost i pouzdanost podataka o lokaciji pozivatelja.
- (5) Pružalac usluge iz stava (1) ovog člana dužan je omogućiti prijavu smetnje ili kvara na pristupnim vodovima do svih PSAP-ova i hitnih službi tokom 24 sata, svih sedam dana u sedmici, te omogućiti poziv na broj 112 i brojeve hitnih službi putem odgovarajućih zamjenskih elektronskih komunikacionih vodova dok se smetnja ili kvar ne otkloni.
- (6) Zabranjena je svaka zloupotreba poziva na broj 112 i druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama.
- (7) Stavljanje na raspolaganje podataka iz stava (4) ovog člana kao i snimanje svih komunikacija prema hitnim službama u PSAP-u može se vršiti bez prethodne saglasnosti pozivaoca.
- (8) Tehničke i druge zahtjeve za elektronske komunikacione mreže i usluge u ispunjavanju obaveza prema PSAP-ovima, uključujući mogućnost osobama sa invaliditetom da pristupaju na jednak način kao drugi korisnici, formu i rokove dostavljanja podataka o ostvarenim pozivima na broj 112, druge raspoložive podatke iz stava (4) ovog člana, minimalan skup podataka koji se prenosi pri uspostavljanju e-poziva, kriterije kvaliteta usluge poziva na broj 112 i poziva na sve druge brojeve hitnih službi, način postupanja u slučaju zloupotrebe poziva na broj 112, kao i tehničke upute pružaocima komunikacionih usluga iz stava (1) ovog člana za usmjeravanje poziva prema PSAP-u u odnosu na geografsku lokaciju sa koje se poziv upućuje se propisuju podzakonskim aktom koji donosi Agencija u saradnji s institucijama i tijelima nadležnim za implementaciju i rad sistema 112.
- (9) Agencija i institucije i tijela nadležna za implementaciju i rad sistema 112, u skladu sa svojim nadležnostima, na prikladan i javno dostupan način, obavještavaju krajnje korisnike o postojanju i upotrebi jedinstvenog evropskog broja za hitne službe 112, kao i o njegovim karakteristikama pristupačnosti, između ostalog i putem inicijativa koje su posebno namijenjene osobama koje putuju u države članice Evropske unije i krajnjim korisnicima sa invaliditetom. Ova obavještenja pružaju se u formatima koji su lako dostupni, a koji su posebno prilagođeni osobama sa različitim vrstama invaliditeta.

Član 171.

(Promjena pružaoca usluge i prenosivost broja)

- (1) Krajnji korisnik javnih brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacionih usluga ima pravo na zahtjev da prilikom promjene pružaoca te usluge, zadrži dodjeljeni broj iz Plana numeracije na određenoj lokaciji na koju se odnosi geografski pristupni broj, odnosno na bilo kojoj lokaciji, ako pristupni broj nije geografski.
- (2) Prenos broja iz stava (1) ovog člana ne odnosi se na prenos brojeva između javnih komunikacionih mreža koje omogućavaju usluge na fiksnoj lokaciji i mobilnih elektronskih komunikacionih mreža, te na zadržavanje broja u slučaju promjene geografske lokacije krajnjeg korisnika.
- (3) Zahtjev za prenos broja krajnji korisnik podnosi primaocu broja.
- (4) Zahtjev iz stava (3) ovog člana ujedno se smatra zahtjevom za raskid ugovora između krajnjeg korisnika i davaoca broja, a ugovor se smatra raskinutim danom uspješnog završetka postupka prenosa broja.
- (5) Ako krajnji korisnik raskine ugovor sa pružaocem brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacionih usluga, ima pravo da prenese broj kod drugog pružaoca brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacionih usluga u roku od 30 dana od datuma raskida ugovora, osim ako se krajnji korisnik odrekne tog prava.
- (6) Krajnji korisnik je dužan da, prilikom podnošenja zahtjeva iz stava (3) ovog člana, primaocu broja dostavi podatke o svom identitetu, broju koji se prenosi i izjavu kojom se obavezuje da davaocu broja izmiri sve obaveze po osnovu ugovora nastale do trenutka isključenja broja iz mreže davaoca broja, pod prijetnjom djelimičnog ili potpunog obustavljanja pružanja usluga od strane primaoca broja.
- (7) Podaci o identitetu krajnjeg korisnika iz stava (6) ovog člana obuhvataju za fizička lica: ime i prezime, jedinstveni matični broj građanina za državljane Bosne i Hercegovine, broj putne isprave definisane Zakonom o strancima („Službeni glasnik BiH“, br. 88/15, 34/21 i 63/23) i državu izdavanja za strane državljane i adresu prebivališta, odnosno boravišta, te podatke od značaja za identifikaciju pravnog lica kao podnosioca zahtjeva.
- (8) Davalac broja dužan je, i nakona podnošenja zahtjeva iz stava (3) ovog člana, da krajnjem korisniku pruža uslugu pod istim uslovima do aktivacije usluge od strane primaoca broja.
- (9) Prenos broja provodi se u što je moguće kraćem roku od zaprimanja zahtjeva krajnjeg korisnika, a po potpunom ispunjenju svih administrativnih i tehničkih preduslova za prenos broja od strane krajnjeg korisnika, davaoca broja i primaoca broja na datum koji je izričito dogovoren sa krajnjim korisnikom. Trajanje postupka isključenja i uključenja broja ne može biti duže od jednog radnog dana, a u slučaju da postupak prenosa broja nije uspješan, davalac broja ponovo aktivira broj i povezane usluge krajnjeg korisnika i pruža ih uz iste uslove do uspješnog završetka postupka prenosa broja.
- (10) Primalac broja plaća davaocu broja naknadu za broj koji mu je prenesen, proporcionalno iznosu naknade koju davalac broja plaća u polaznoj raspodjeli numeracije. Krajnji korisnik ne snosi bilo kakve troškove za prenos broja.
- (11) Davalac broja na zahtjev krajnjeg korisnika vrši povraćaj cjelokupnog preostalog iznosa unaprijed plaćenih usluga na koji se može obračunati naknada koja obuhvata stvarne troškove koji nastaju za davaoca broja samo ukoliko je to predviđeno zaključenim ugovorom.

- (12) Krajnji korisnik ima pravo na naknadu u slučaju prekoračenja trajanja postupka isključenja i uključenja broja iz stava (9) ovog člana.
- (13) Bliže odredbe o uslovima, načinu i rokovima prenosa broja, kao i iznose naknada iz st. (10) i (12) ovog člana se propisuju pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 172.

(Baza podataka prenesenih brojeva)

- (1) Agencija upravlja informacionim sistemom za prenos broja i održava bazu podataka prenesenih brojeva, vodeći računa o zaštiti ličnih podataka i može za obavljanje navedenih poslova angažovati drugo pravno lice.
- (2) Baza podataka prenesenih brojeva sadrži identifikacione podatke i to: za fizička lica, ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, odnosno broj putne isprave definisane Zakonom o strancima i državu izdavanja za strane državljane i korisnički broj, te za pravna lica podatke od značaja za identifikaciju pravnog lica i korisnički broj.
- (3) Pružalac javnih brojevno utemeljenih interpersonalnih komunikacionih usluga, plaća naknadu za upravljanje informacionim sistemom za prenos broja i održavanje baze podataka prenesenih brojeva.
- (4) Upravitelj baze podataka iz stava (1) ovog člana je dužan osigurati, o vlastitom trošku, odgovarajuću opremu za zaštićen pristup bazi podataka prenesenih brojeva, tako da je, na osnovu akta koji predstavlja pravni osnov za pristup, bez odlaganja omogućen pristup ovlaštenih organa.
- (5) Bliže odredbe o upravljanju informacionim sistemom za prenos broja i održavanju baze podataka prenesenih brojeva kao i naknadi iz stava (3) ovog člana propisuje se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije.

Član 173.

Promjena pružaoca usluga pristupa internetu

- (1) Pružaoci usluga pristupa internetu dužni su da krajnjem korisniku pruže informacije u vezi sa postupkom promjene pružaoca usluga pristupa internetu, prije otpočinjanja i tokom trajanja postupka, kao i da obezbijede neprekidno trajanje usluge pristupa internetu, ukoliko je tehnički izvodljivo.
- (2) Novi pružalac usluga pristupa internetu je dužan da obezbijedi da se aktivacija usluge pristupa internetu odvije u najkraćem mogućem roku na datum i u roku koji su izričito dogovoreni sa krajnjim korisnikom. Zamijenjeni pružalac usluga pristupa internetu nastavlja da pruža svoje usluge pristupa internetu pod istim uslovima sve dok novi pružalac usluga pristupa internetu ne aktivira svoje usluge pristupa internetu. Prekid pružanja usluge tokom postupka promjene pružaoca usluga pristupa internetu ne smije da traje duže od jednog radnog dana.
- (3) Zamijenjeni i novi pružalac usluga pristupa internetu dužni su da ostvare međusobnu saradnju u postupku promjene pružaoca usluga pristupa internetu i ne smiju da otežavaju ili spreče proces promjene pružaoca usluga, niti da izvrše promjenu pružaoca usluga bez izričitog pristanka krajnjeg korisnika
- (4) Ugovor zamijenjenog pružaoca usluga pristupa internetu sa krajnjim korisnikom se smatra automatski raskinutim danom uspješnog završetka promjene pružaoca usluga pristupa internetu.

- (5) Zamijenjeni pružalac pristupa internetu na zahtjev krajnjeg korisnika vrši povraćaj cjelokupnog preostalog iznosa unaprijed plaćenih usluga na koji se može obračunati naknada koja obuhvata stvarne troškove koji nastaju za zamijenjenog pružaoca samo ukoliko je to predviđeno zaključenim ugovorom.
- (6) Krajnji korisnik ima pravo na naknadu u slučaju kada novi pružalac i/ili zamijenjeni pružalac usluga pristupa internetu ne ispuní rok iz stava (2) ovog člana.
- (7) Bliže odredbe o uslovima i načinu promjene pružaoca usluga pristupa internetu, kao i visini naknade u slučaju prekoračenja rokova za promjenu pružaoca usluga pristupa internetu propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 174.

(Interoperabilnost automobilskih radio-prijemnika, potrošačkih radio-prijemnika i potrošačke digitalne televizijske opreme)

- (1) Usluge distribucije medijskog sadržaja u vidu televizijskog emitovanja pružaju se na način da se osigurava interoperabilnost digitalne televizijske opreme koju pružaoci tih usluga stavljaju na raspolaganje krajnjim korisnicima kako bi se, ako je to tehnički izvodljivo, digitalna televizijska oprema ponovno mogla upotrijebiti za pružanje digitalnih televizijskih usluga od strane drugih pružaoca tih usluga.
- (2) Pružalac usluga distribucije medijskog sadržaja u vidu televizijskog emitovanja mora krajnjem korisniku, nakon raskida ugovora, bez naknade, da omogući jednostavan postupak za vraćanje digitalne televizijske opreme, osim ako pružalac dokaže da je ta oprema u potpunosti interoperabilna sa uslugama drugih pružaoca koji pružaju uslugu distribucije medijskog sadržaja u vidu televizijskog emitovanja, uključujući i novog pružaoca koji pruža uslugu distribucije medijskog sadržaja u vidu televizijskog emitovanja krajnjem korisniku.
- (3) Bliže odredbe o interoperabilnosti automobilskih radio-prijemnika, potrošačkih radio-prijemnika i potrošačke digitalne televizijske opreme propisuju se pravilnikom, koji donosi Savjet Agencije.

Član 175.

(Obaveza prenosa)

- (1) Agencija određuje operatora elektronske komunikacione mreže za distribuciju medijskih sadržaja, koji je dužan da prenosi određeni medijski sadržaj, u skladu sa zakonom koji uređuje oblast elektronskih medija, i pod uslovima koji su u skladu sa načelima srazmjernosti, javnosti i nediskriminacije.
- (2) Obaveza prenosa medijskih sadržaja iz stava (1) ovog člana određuje se za odgovarajuće geografsko područje:
  - a) kada značajan broj krajnjih korisnika koristi elektronsku komunikacionu mrežu tog operatora kao jedini ili prvenstveni način za prijem medijskih sadržaja;
  - b) ako je to neophodno radi ostvarivanja jasno određenih ciljeva od javnog interesa u oblasti javnog informisanja, u skladu sa zakonom koji uređuje oblast elektronskih medija, poštujući načela srazmjernosti i javnosti.
- (3) Obaveza prenosa medijskih sadržaja naročito se odnosi na usluge koje omogućavaju odgovarajući pristup krajnjim korisnicima sa invaliditetom.

- (4) Agencija preispituje obaveze iz stava (1) ovog člana svakih pet godina ili na zahtjev operatora sa utvrđenom obavezom prenosa.

POGLAVLJE XV - ZADRŽAVANJE PODATAKA I ZAKONITO PRESRETANJE KOMUNIKACIJA

Član 176.

(Obaveza zadržavanja podataka)

- (1) Privredni subjekti su dužni zadržati podatke iz člana 177. stav (1) tačka a) ovog Zakona, te omogućiti ovlaštenim organima pristup istima u skladu sa Zakonom o Obavještajno-bezbjednosnoj agenciji Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 12/04, 20/04, 56/06 i 12/09) i zakonima kojim se uređuje krivični postupak u Bosni i Hercegovini te rad i nadležnosti policijskih organa u Bosni i Hercegovini.
- (2) Privredni subjekti su dužni, o vlastitom trošku obezbijediti odgovarajuću tehničku opremu, aplikativna rješenja i organizacijske uslove za čuvanje, zaštitu i zaštićen pristup elektronskoj formi podataka iz člana 177. stav (1) tačka a) ovog Zakona, tako da je, na osnovu akta koji predstavlja pravni osnov za pristup, bez odlaganja omogućen ovlaštenim licima ovlaštenih organa direktni pristup zadržanim podacima u skladu sa zakonima iz stava (1) ovog člana.
- (3) Tehnička oprema i aplikativno rješenje iz stava (2) ovog člana moraju omogućiti postojanje neizbrisivog traga o svakom pristupu zadržanim podacima.
- (4) Privredni subjekti i ovlašteni organi vode i čuvaju evidenciju o pristupu iz stava (2) ovog člana koja sadrži: podatke o aktu koji predstavlja pravni osnov za pristup, podatke o ovlaštenom organu i njegovom ovlaštenom licu koje je pristupilo, datum i vrijeme pristupa zadržanim podacima.
- (5) Privredni subjekti su dužni, dostaviti Obavještajno-bezbjednosnoj agenciji Bosne i Hercegovine i Upravljačkom odboru odvojene godišnje statističke podatke o njihovim ostvarenim pristupima zadržanim podacima iz člana 177. stav (1) tačka a) ovog Zakona za proteklu godinu.
- (6) Privredni subjekti su dužni zadržati podatke iz člana 177. stav (1) tačka b) ovog Zakona, te na osnovu zaprimljenog upita ovlaštenog organa odmah, bez odlaganja, omogućiti eksport i dostavu istih.
- (7) Privredni subjekti su dužni da, putem odgovarajućeg tehničkog interfejsa, omogućе ovlaštenim organima direktan pristup podacima o svim mobilnim sredstvima za komunikaciju iz člana 177. stav (5) ovog Zakona.
- (8) Privredni subjekti su dužni redovno ažurirati detaljnu elektronsku evidenciju baznih stanica/čelija, te omogućiti interfejs centrima i ovlaštenim organima pristup elektronskoj evidenciji aktivnosti baznih stanica/čelija putem odgovarajućeg tehničkog interfejsa. Izmjene parametara (lokacija, smjer zračenja, radijus i ostali podaci) baznih stanica se moraju redovno ažurirati, ne kasnije od 48 sati od nastale promjene.
- (9) Privredni subjekti su dužni imenovati lice/a odgovorno za provođenje mjere iz stava (1) ovog člana i standarda informacione bezbjednosti koje/a će biti predmet bezbjednosne provjere i posjedovati važeću dozvolu za pristup tajnim podacima odgovarajućeg stepena u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka („Službeni glasnik BiH“, br. 54/05 i 12/09).

(10) Bliže odredbe o obavezama privrednih subjekata u pogledu osiguranja i održavanja kapaciteta za zadržavanje podataka, vrstama zadržanih podataka, njihovoj zaštiti te pristup istima od ovlaštenih organa kao i evidenciji o pristupu propisuju se odlukom koju donosi Savjet ministara na prijedlog Ministarstva bezbjednosti Bosne i Hercegovine koji priprema u saradnji s Obavještajno-bezbjednosnom agencijom Bosne i Hercegovine, Državnom agencijom za istrage i zaštitu, Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srpske, Federalnom upravom policije i Policijom Brčko Distrikta.

Član 177. **(Vrste zadržanih podataka)**

(1) Podaci koji se zadržavaju su:

- a) Podaci o saobraćaju tj. obračunski podaci koji se koriste u svrhu obračuna i naplate pružene usluge krajnjem korisniku a kojim se utvrđuju:
  - 1) izvor komunikacije,
  - 2) odredište komunikacije,
  - 3) datum, vrijeme početka i kraja komunikacije,
  - 4) tip komunikacije,
  - 5) lokacija,
  - 6) sve druge podatke koje pružalac usluge koristi u svrhu obračuna i naplate usluge koju pruža krajnjem korisniku;
- b) signalizacijski podaci.

(2) Zadržani podaci iz stava (1) tačka a) ovog člana obuhvataju i podatke koji se odnose na neuspješne pozive, ako su podaci generirani ili obrađeni i pohranjeni kod telefonskih usluga ili logovani kod internet usluga od strane privrednog subjekta.

(3) Privredni subjekti zadržavaju podatke iz stav (1) tačka a) ovog člana u periodu od 24 mjeseca od dana obavljene komunikacije.

(4) Privredni subjekti zadržavaju, na svojoj strani, podatke iz stav (1) tačka b) ovog Zakona u periodu od 96 sati od momenta nastanka događaja.

(5) Privredni subjekti su dužni, u skladu s tehničkim standardima ili mogućnostima pojedine mobilne tehnologije, obezbijediti kapacitete za čuvanje podataka o svim mobilnim sredstvima za komunikaciju koja su se pojavila na određenoj geografskoj, fizičkoj ili logičkoj lokaciji u posljednjih 96 sati.

Član 178. **(Zakonito presretanje komunikacija)**

(1) Izvršenje mjere zakonitog presretanja komunikacija vrše ovlaštene organi i to:

- a) Obavještajno-bezbjednosna agencija Bosne i Hercegovine putem interfejs centra koji je smješten u prostorijama Obavještajno-bezbjednosne agencije Bosne i Hercegovine;
- b) policijski organi u Bosni i Hercegovini putem interfejs centra koji je smješten u prostorijama Državne agencije za istrage i zaštitu.

- (2) Interfejs centri iz stava (1) ovog člana imaju direktan elektronski pristup sistemu za zakonito presretanje komunikacija kod privrednih subjekata.
- (3) Privredni subjekti su dužni o vlastitom trošku, obezbijediti i održavati sve neophodne tehničke i organizacijske uslove za održavanje funkcije zakonitog presretanja komunikacija kao i dostavljanje informacija o presretanju i sadržaj zakonitog presretanja u interfejs centre.
- (4) Nadzora nad primjenom funkcije zakonitog presretanja komunikacija, u okviru svojih nadležnosti vrše:
  - a) Obavještajno-bezbjednosna agencija Bosne i Hercegovine;
  - b) Upravljački odbor.
- (5) Privredni subjekti su dužni voditi evidenciju o primjeni mjere zakonitog presretanja komunikacija, koja sadrži:
  - a) naziv suda koji je izdao naredbu/nalog koja predstavlja pravni osnov za primjenu mjere zakonitog presretanja komunikacija;
  - b) broj i datum naredbe suda koja predstavlja pravni osnov za primjenu mjere zakonitog presretanja komunikacija;
  - c) naziv ovlaštenog organa koji primjenjuje mjeru zakonitog presretanja komunikacija;
  - d) tačan početak i kraj primjene mjere zakonitog presretanja komunikacija.
- (6) Podaci iz evidencije iz stava (5) ovog člana čuvaju se 12 mjeseci od dana unosa i smatraju se tajnim podacima u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka.
- (7) Privredni subjekti su dužni na zahtjev ovlaštenog organa za dostavu podataka iz evidencije iz stava (5) ovog člana, dostaviti samo podatke vezane za primjenu mjere zakonitog presretanja komunikacija koje je primijenio ovlašteni organ podnosilac tog zahtjeva.
- (8) Bliže odredbe o zakonitom presretanju komunikacija, informacijama o presretanju, sadržaju zakonitog presretanja i obavezama nadzora nad primjenom funkcije zakonitog presretanja komunikacija kao i sastavu, mandatu, načinu rada i zadacima članova Upravljačkog odbora iz stava (4) tačka b) ovog člana propisuju se odlukom koju donosi Savjet ministara na prijedlog Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine koji priprema u saradnji s Obavještajno-bezbjednosnom agencijom Bosne i Hercegovine, Državnom agencijom za istrage i zaštitu, Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srpske, Federalnom upravom policije i Policijom Brčko Distrikta

Član 179.
(Evidencija krajnjih korisnika)

- (1) Pružalac usluga je dužan da vodi i čuva evidenciju krajnjih korisnika svih svojih elektronskih komunikacionih usluga sa plaćanjem unaprijed (*engl. prepaid service*), i po ispostavljenom računu (*engl. postpaid service*), koje pruža putem fiksne ili mobilne javne elektronske komunikacione mreže kao i usluge pristupa internetu.
- (2) Podatke koje mora da sadrži evidencija iz stava (1) ovog člana definišu se pravilnikom iz stava (11) ovog člana.

- (3) Pružalac usluga je dužan podatke iz evidencije iz stava (1) ovog člana čuvati u toku pružanja usluge i 24 mjeseca nakon prestanka pružanja usluge.
- (4) Podaci o ličnosti iz evidencije iz stava (1) ovog člana koriste se u svrhu identifikacije i registracije krajnjeg korisnika, pripreme, zaključivanja, izvršavanja, izmjene ili raskida ugovora, obračunavanja usluga, ispunjavanju obaveze njihovom pristupu od strane ovlaštenih organa u vezi sa obavezom zadržavanja podataka i zakonitim presretanjem komunikacija.
- (5) Pružalac usluga može koristiti podatke o ličnosti iz stava (4) ovog člana i u druge svrhe isključivo uz izričitu saglasnost krajnjeg korisnika, pri čemu krajnji korisnik ima pravo da opozove datu saglasnost u svakom trenutku.
- (6) Pružalac usluga je dužan obezbijediti da se prilikom korišćenja njegovih usluga, uključujući i usluge koje se pružaju putem mobilne mreže, prikupe i pohrane podaci o korisničkom uređaju i/ili nalogu putem kojih se pristupa uslugama koje pruža, uključujući i IMEI (*eng. International Mobile Equipment Identity*) u evidenciju iz stava (1) ovog člana, i da svako ko omogući otvoren pristup WiFi uslugama na javnom mjestu i prostoru dužan je da obezbijedi čuvanje MAC (*eng. Media Access Control*) adrese koja je pristupila toj mreži.
- (7) Pružalac usluge je dužan da, o svom trošku, obezbijedi ovlaštenim organima odgovarajući direktni i zaštićen elektronski pristup evidenciji iz stava (1) ovog člana.
- (8) Pružalac usluga je dužan voditi i čuvati evidenciju o pristupu iz stava (7) ovog člana, na osnovu koje se nedvosmisleno može utvrditi ko je, kad i za koju svrhu pristupao i koristio podatke o krajnjem korisniku.
- (9) Podaci evidencije iz stava (8) ovog člana smatraju se tajnim podacima i pružalac usluga dužan ih je čuvati, 12 mjeseci od njihovog unosa, u skladu sa Zakonom o zaštiti tajnih podataka.
- (10) Pružalac usluga je dužan, na zahtjev ovlaštenog organa za uvid u podatke iz evidencije iz stava (8) ovog člana, omogućiti uvid samo u podatke o pristupanju podacima o krajnjem korisniku od strane ovlaštenog organa koji je podnio taj zahtjev.
- (11) Bliže odredbe o evidenciji krajnjih korisnika iz stava (1) ovog člana propisuju se pravilnikom koji donosi Savjet Agencije, a koji je pripremljen u saradnji sa Ministarstvom sigurnosti Bosne i Hercegovine, Obavještajno-bezbjednosnom agencijom Bosne i Hercegovine, Državnom agencijom za istrage i zaštitu, Ministarstvom unutrašnjih poslova Republike Srpske, Federalnom upravom policije i Policijom Brčko Distrikta.

POGLAVLJE XVI - STRUČNI NADZOR

Član 180.

(Ovlaštenje za obavljanje stručnog nadzora)

- (1) Poslove stručnog nadzora nad primjenom ovog Zakona i njegovih podzakonskih akata vrši Agencija, putem ovlaštenog službenog lica.
- (2) Ovlašteno službeno lice dužno je prilikom obavljanja stručnog nadzora pokazati službenu iskaznicu, čiju formu i sadržaj propisuje Agencija.

Član 181.

(Nadležnosti vršenja stručnog nadzora)

- (1) Nadležnosti ovlaštenog službenog lica iz člana 180. stav (1) ovog Zakona postoje kada je potrebno ostvariti neposredan uvid u aktivnosti na terenu, i iste se odnose ali ne ograničavaju na sljedeće:
- a) obavljanje djelatnosti elektronskih komunikacija u skladu sa ovim Zakonom, podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega;
  - b) izvršavanje obaveza privrednih subjekata;
  - c) ispunjavanje uslova za prava korišćenja radiofrekvencijskog spektra i numeracije;
  - d) primjenu mjera zaštite elektronskih komunikacionih mreža i pripadajućih sredstava;
  - e) usklađenost radnih parametara elemenata elektronske komunikacione mreže sa propisanim standardima i/ili tehničkim specifikacijama;
  - f) tehničku i drugu dokumentaciju (evidencije o stanju sistema, dozvole, odobrenja, ateste ugovore, sporazume i sl.);
  - g) utvrđivanje porijekla, lokaciju i identifikaciju nelegalnih radio-difuzija i izvora zračenja;
  - h) utvrđivanje ispunjenosti propisanog kvaliteta usluga univerzalnog servisa, kao i deklariranih parametara kvaliteta kod drugih vrsta usluga;
  - i) utvrđivanje bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga, kao i poštivanja zakonskih odredbi koje se tiču povjerljivosti komunikacija;
  - j) kontrolu korišćenja radiofrekvencijskog spektra;
  - k) druge aktivnosti u vezi ispunjavanja obaveza propisanih ovim Zakonom i podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega.
- (2) Ovlašteno službeno lice svoje nadležnosti vrši i na osnovu podataka prikupljenih u postupku kontrole i monitoringa radiofrekvencijskog spektra ili podataka prikupljenih na drugi propisani način, pri čemu se prikupljanje podataka može obavljati i putem posebnih uređaja.
- (3) Agencija, na osnovu podataka koje prikupi ovlašteno službeno lice, preduzima odgovarajuće mjere i nalaže privrednom subjektu da u razumnom roku otkloni utvrđene nedostatke i nepravilnosti, da zabrani rad i aktivnosti koje nisu u skladu sa ovim Zakonom, podzakonskim aktima donesenim na osnovu njega i uslovima izdate dozvole.
- (4) Ovlašteno službeno lice može odgovarajuće mjere, propisane ovim članom, izreći i usmeno uz izdavanje pisanog saopštenja o njihovom usmenom izricanju, kada zbog određenih aktivnosti može nastupiti veća šteta, opasnost po život i zdravlje ljudi, javnu bezbjednost, javni red i mir, javni moral, odnosno poremećaj u privredi.
- (5) Mjere iz stava (4) ovog člana pored prestanka određenih aktivnosti mogu uključiti i privremeno oduzimanje opreme i pečačenje prostorija i objekata.
- (6) Nadzirana lica dužna su omogućiti ovlaštenom službenom licu da izvrši nadzor, osiguraju dostupnost svih potrebnih podataka, dokumentacije, pripadajuće infrastrukture, opreme i drugih tehničkih sredstava, te osiguraju uslove za nesmetano obavljanje nadzora.
- (7) Nadzirana lica obavezna su, na zahtjev ovlaštenog službenog lica, privremeno prekinuti rad i poslovanje u nadziranim poslovnim prostorijama, zgradi ili građevini tokom stručnog nadzora,

ako ovlašteno službeno lice ne bi mogla na drugi način obaviti nadzor ili utvrditi činjenično stanje.

POGLAVLJE XVII – IZVRŠNE MJERE

Član 182. (Izvršne mjere)

- (1) Agencija, za povrede odredbi ovog Zakona, podzakonskih akata donesenih na osnovu njega i uslova izdatih dozvola izriče sljedeće izvršne mjere:
  - a) upozorenje;
  - b) novčana kazna;
  - c) suspenzija dozvole ili određenih prava iz dozvole;
  - d) oduzimanje dozvole.
- (2) Agencija izriče mjeru iz stava (1) tačka c) ovog člana kao samostalnu mjeru, u trajanju do tri mjeseca, za teže povrede ovog Zakona ili pozakonskih akata donesenih na osnovu njega, ili kao dodatnu mjeru, ako je za izvršenu povredu ili neku povredu u sticaju propisana novčana kazna u iznosu od 10.000,00 KM i više.
- (3) Agencija izriče mjeru iz stava (1) tačka d) ovog člana kao samostalnu mjeru za najteže povrede ovog Zakona ili pozakonskih akata donesenih na osnovu njega, kao i zbog aktivnosti, kojim bi se mogla prouzrokovati veća materijalna šteta, izazvati opasnost po život i zdravlje ljudi, javnu bezbjednost i poremećaje u privredi ili kao dodatnu mjeru ako je za izvršenu povredu ili neku povredu u sticaju propisana novčana kazna u iznosu od 20.000,00 KM i više.
- (4) Mjere iz stava (1) ovog člana moraju biti primjerene, djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće.
- (5) Bliže odredbe o mjerama iz ovog člana i detaljan pregled novčanih kazni za povrede ovog Zakona, podzakonskih akata donesenih na osnovu njega i uslova izdatih dozvola iz člana 183. ovog Zakona donosi Savjet ministara, na prijedlog Agencije.

Član 183. (Novčane kazne)

- (1) Novčane kazne se izriču u zavisnosti od težine prekršaja, stepena ugrožavanja tržišta ili korisnika, te od toga da li je riječ o ponovljenoj povredi.
- (2) Pod ponovljenom povredom iz stave (1) ovog člana, podrazumjeva se povreda iste odredbe istog propisa (ovog Zakona ili podzakonskog akta donesenog na osnovu njega) ili istog uslova izdate dozvole ponovljena u periodu do dvije godine.
- (3) Novčanom kaznom do 150.000,00 KM kaznit će se pravno lice u slučaju namjerne povrede ili povrede iz nehata pojedinih odredbi ovog Zakona, podzakonskih akata donesenih na osnovu njega ili uslova pod kojima je izdata dozvola. U slučaju ponovljene povrede, u smislu stava (2) ovog člana, izrečena novčana kazna ne smije biti veća od 300.000,00 KM.
- (4) Iznos izrečene novčane kazne iz stave (3) ovog člana srazmjeran je težini prekršaja i ukoliko je primjenjivo, bruto finansijskom prihodu ostvarenom na osnovu učinjenog prekršaja.

(5) Novčane kazne iz stave (3) ovog člana, koje naplati Agencija, prihod su Budžeta Bosne i Hercegovine.

DIO TREĆI

POGLAVLJE I - PRELAZNE ODREDBE

Član 184. (Rokovi za provođenje zakona)

- (1) Svi podzakonski akti propisani ovim Zakonom donese se u roku od 15 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.
- (2) Agencija uspostavlja geografski pregled iz člana 47. ovog Zakona u roku od 18 mjeseci od dana primjene ovog Zakona.
- (3) Pružalac usluga je dužan, za potrebe vođenja Evidencije krajnjih korisnika u skladu s članom 179. ovog Zakona, da izvrši registraciju krajnjih korisnika svih svojih elektronskih komunikacionih usluga sa plaćanjem unaprijed u roku od 12 mjeseci od dana primjene ovog Zakona.

Član 185. (Započeti postupci)

Postupci u oblasti elektronskih komunikacija započeti prema odredbama Zakona o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“, br. 31/03, 75/06, 32/10 i 98/12) do dana primjene ovog Zakona dovršit će se prema odredbama Zakona o komunikacijama i podzakonskih akata donesenih na osnovu Zakona o komunikacijama.

Član 186. (Važenje licenci i dozvola)

- (1) Licence i dozvole izdate pravnim i fizičkim licima u skladu sa Zakonom o komunikacijama važe do isteka vremena na koje su izdate.
- (2) Lica iz stava (1) ovog člana dužna su da svoje poslovanje usklade s odredbama ovog Zakona u roku od 12 mjeseci od dana primjene ovog Zakona.

Član 187. (Prelazne odredbe o Agenciji)

- (1) Agencija osnovana Zakonom o komunikacijama nastavlja svoj pravni kontinuitet kao regulator elektronskih komunikacija i elektronskih medija.
- (2) Članovi Vijeća Agencije i direktor Agencije nastavljaju s radom do isteka perioda na koji su imenovani u skladu sa Zakonom o komunikacijama.

POGLAVLJE II - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 188.
(Prestanak važenja propisa)

- (1) Početkom primjene ovog Zakona prestaje važiti Zakon o komunikacijama, osim odredbe član 4. stav 1., te odredbi člana 37. stav 1. tač. a), b), d), f) i g) i člana 46. u dijelu koji se odnosi na elektronske medije, kao i podzakonski akti doneseni na osnovu tih odredbi, koji ostaju na snazi do stupanja na snagu zakona kojim se uređuje područje elektronskih medija.
- (2) Početkom primjene ovog Zakona, u skladu sa stavom (1) ovog člana, ostaju na snazi slijedeći podzakonski akti:
  - a) Pravilnik o postupku rješavanja kršenja uvjeta dozvola i propisa Regulatorne agencije za komunikacije („Službeni glasnik BiH”, broj 77/21), u dijelu koji se odnosi na elektronske medije;
  - b) Odluka o određivanju tijela nadležnog za saradnju sa regulatornim tijelima iz oblasti audiovizuelnih medijskih usluga i određivanju nadležnog tijela za utvrđivanje liste važnih događaja za emitiranje u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 22/13);
  - c) Pravilo 99/2026 o distribuciji medijskih usluga („Službeni glasnik BiH“, 22/26);
  - d) Pravilo 100/2026 o pružanju audiovizuelnih medijskih usluga („Službeni glasnik BiH“, broj 22/06);
  - e) Pravilo 101/2026 o pružanju medijskih usluga radija („Službeni glasnik BiH“, broj 22/06);
  - f) Pravilo 96/2023 o uslugama platformi za razmjenu videozapisa („Službeni glasnik BiH“, 41/23);
  - g) Kodeks o programskim sadržajima („Službeni glasnik BiH“, 41/23);
  - h) Kodeks o komercijalnim komunikacijama („Službeni glasnik BiH“, 41/23);
  - i) Pravilo 89/2018 o naknadama za dozvole Regulatorne agencije za komunikacije („Službeni glasnik BiH“, br. 92/18 i 50/19) u dijelu koji se odnosi na audiovizuelne medijske usluge i medijske usluge radija;
  - j) Pregled povreda i odgovarajućih kazni koje izriče Regulatorna agencija za komunikacije BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 8/17), u dijelu koji se odnosi na emitovanje.
- (3) Početkom primjene ovog Zakona prestaju važiti podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o komunikacijama:
  - a) Pravilo 97/2024 o uslovima pružanja javnih elektronskih komunikacijskih usluga i odnosima s krajnjim korisnicima („Službeni glasnik BiH“, broj 3/25);
  - b) Pravilo 93/21 o primjeni politike primjerenog korištenja i procjeni održivosti ukidanja dodatnih naknada za regulisanje maloprodajne usluge roaminga („Službeni glasnik BiH“, broj 34/21);
  - c) Pravilo 90/2018 o pružanju usluga upravljanja elektronskim komunikacijskim mrežama u digitalnoj zemaljskoj radiodifuziji („Službeni glasnik BiH“, broj 92/18);
  - d) Pravilo 89/2018 o naknadama za dozvole Regulatorne agencije za komunikacije („Službeni glasnik BiH“, br. 92/18, 50/19 i 47/22);
  - e) Pravilo 73/2014 o obavljanju djelatnosti pružaoca javnih mobilnih telefonskih usluga („Službeni glasnik BiH“, broj 68/14);

- f) Pravilo 68/2013 o obavljanju djelatnosti davaoca fiksnih javnih telefonskih usluga („Službeni glasnik BiH“, br. 17/13 i 52/17);
- g) Pravilo 67/2012 o modelu rebalansa cijena govornih telefonskih usluga u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 94/12 i 55/16);
- h) Pravilo 66/2012 o obavljanju djelatnosti operatora javnih elektronskih komunikacijskih mreža („Službeni glasnik BiH“, broj 85/12);
- i) Pravilo 62/2012 o prenosivosti telefonskih brojeva („Službeni glasnik BiH“, br. 47/12, 39/13 i 94/15);
- j) Pravilo 61/2012 o vrstama i načinu rješavanja pritužbi na javne telekomunikacione usluge koje rješava Regulatorna agencija za komunikacije („Službeni glasnik BiH“, broj 61/12);
- k) Pravilo 60/2012 o obavljanju djelatnosti davaoca pristupa Internetu („Službeni glasnik BiH“, broj 36/12);
- l) Pravilo 54/2011 o analizi tržišta elektronskih komunikacija („Službeni glasnik BiH“, broj 85/11);
- m) Pravilo 51/2010 o interkonekciji („Službeni glasnik BiH“, broj 109/10);
- n) Pravilo 39/2008 o upravljanju planom brojeva za telefonske usluge u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 105/08, 95/11, 47/12 i 76/16);
- o) Pravilo 38/2008 Plan brojeva za telefonske usluge u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 105/08, 95/11, 76/16 i 81/19);
- p) Pravilo o pristupu izdvojenoj lokalnoj petlji (kasnije preimenovano/usklađeno sa pratećim odlukama Vijeća RAK-a) („Službeni glasnik BiH“, broj 54/08);
- r) Pravilo 35/2008 o interkonekciji i pristupu ("Službeni glasnik BiH", broj 105/08 ;
- s) Pravilo 20/2003 o utvrđivanju graničnih cijena iznajmljenih linija u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 41/03 i 14/15);
- t) Pravilo 12/2001 o tehničkim zahtjevima za radio i telekomunikacijsku opremu u javnim telekomunikacijskim mrežama;
- u) Pravilo 07/2001 o principima pristupa i korištenja iznajmljenih linija;
- v) Pravilnik o načinu prikupljanja i objavljivanja podataka o tržištu elektronskih komunikacija;
- z) Pravilnik o dodjeli telefonske numeracije i načinu tarifiranja usluge "Telefonska kartica";
- aa) Pravilnik o korištenju brojeva za slanje kratkih poruka dodatne vrijednosti;
- bb) Instrukcija o postupanju kod produženja važenja dozvola za korištenje blokova telefonskih brojeva pojedinačnih negeografskih brojeva kratkih brojeva i kodova za potrebe mreže i signalizaciju;
- cc) Instrukcija o načinu podnošenja zahtjeva i obrascima dozvola za korištenje pojedinačnih negeografskih/kratkih brojeva, blokova brojeva i kodova za potrebe mreže i signalizaciju;
- dd) Instrukcija o metodologiji ispitivanja kvaliteta javnih telekomunikacijskih usluga u fiksnim telekomunikacijskim mrežama;
- ee) Instrukcija o formatu, strukturi i načinu dodjele predbrojeva za usmjeravanje poziva koji se koriste za uslugu prenosivosti telefonskih brojeva;
- ff) Instrukcija o dodjeli telefonske numeracije i načinu naknade za usluge "telefonska kartica";
- gg) Instrukcija o primjeni člana 24. Pravila - Upravljanje planom brojeva za telefonske usluge u Bosni i Hercegovini;

- hh) Instrukcija o statusu kratkih brojeva sa pristupnim kodom 116 za potrebe servisa od posebnog društvenog značaja;
- ii) Instrukcija o obaveznoj primjeni povoljnijih cijena za pristup Internetu;
- jj) Instrukcija o uslugama i aktivnostima za koje je potrebna dozvola Regulatorne agencije za komunikacije;
- kk) Odluka o cijenama usluga rominga u javnim mobilnim komunikacijskim mrežama važi od 1.7.;
- ll) Odluka o cijenama usluga rominga u javnim mobilnim komunikacijskim mrežama;
- mm) Odluka o usklađivanju cijena usluga mobilne telefonije i uslova za pružanje telekomunikacijskih usluga;
- nn) Odluka o utvrđivanju maksimalnih cijena za usluge rominga u javnim mobilnim komunikacijskim mrežama;
- oo) Odluka o mjerenju kvaliteta GSM usluga u vezi sa članom 8. Dozvole za pružanje GSM usluga;
- pp) Odluka Vijeća ministara BiH o posebnim obavezama pravnih i fizičkih lica koja pružaju telekomunikacijske usluge;
- rr) Odluka o izmjenama i dopunama Pravila 20/2003 o utvrđivanju graničnih cijena iznajmljenih linija u BiH;
- ss) Pravilo 98/2025 Plan namjene i korištenja radiofrekvencijskog spektra u Bosni i Hercegovini;
- tt) Pravilo 94/2021 o zaštiti od djelovanja elektromagnetnih polja u frekvencijskom opsegu od 9 kHz do 300 GHz;
- uu) Pravilo 92/2020 o radioamaterskoj službi;
- vv) Pravilo 91/2019 o korištenju radiofrekvencijskih opsega za linkove tačka-tačka u fiksnom servisu u Bosni i Hercegovini;
- zz) Pravilo 90/2018 o pružanju usluga upravljanja elektronskim komunikacijskim mrežama u digitalnoj zemaljskoj radiodifuziji;
- aaa) Pravilo 89/2018 o naknadama za dozvole Regulatorne agencije za komunikacije;
- bbb) Pravilo 87/2018 o korištenju radiofrekvencijskog opsega 1452-1492 MHz za MFCN SDL;
- ccc) Pravilo 86/2018 – Plan namjene i korištenja radiofrekvencijskog spektra u Bosni i Hercegovini;
- ddd) Pravilo 85/2018 o korištenju radiofrekvencijskih opsega 3400-3600 MHz i 3600-3800 MHz za MFCN;
- eee) Pravilo 84/2018 o korištenju radiofrekvencijskog opsega 2600 MHz za MFCN;
- fff) Pravilo 83/2018 o korištenju radiofrekvencijskog opsega 800 MHz za MFCN;
- ggg) Pravilo 82/2017 o korištenju radiofrekvencijskih opsega 900/1800/2100 MHz za LTE;
- hhh) Pravilo 81/2017 o radioopremi koja se može koristiti bez izdavanja pojedinačnih dozvola u radiokomunikacijama;
- iii) Pravilo 78/2016 o korištenju radiofrekvencijskog opsega 10.0-10.68 GHz za fiksne sisteme;
- jjj) Pravilo 75/2015 o korištenju radiofrekvencijskog opsega 11,7-12,5 GHz za MVDS/MMDS;
- kkk) Pravilo 65/2012 o dozvolama u radiokomunikacijama;
- lll) Pravilo 64/2012 o podnošenju zahtjeva za dozvole u radiokomunikacijama;

- mmm) Pravilo 52/2011 o planu korištenja radiofrekvencijskog opsega 410,00-415,85 / 420,00-425,85 MHz;
- nnn) Pravilo 50/2010 o planu korištenja radiofrekvencijskih opsega 29.7 - 68 MHz | 68 - 87.5 MHz | 146 - 174 MHz | 380 - 399.9 MHz | 406.1 - 430 MHz | 440 - 470 MHz | 862 - 876 MHz | 915 - 921 MHz za PMR/P;
- ooo) Pravilo 45/2009 o planu korištenja radio frekvencijskog opsega 27,5 - 29,5 GHz za fiksne bežične pristupne sisteme;
- ppp) Pravilo 44/2009 o planu korištenja radio frekvencijskog opsega 24,5 – 26,5 GHz za fiksne bežične pristupne sisteme;
- rrr) Pravilo o planu korištenja radio frekvencijskih opsega 1900-1980 mhz, 2010 - 2025 MHz i 2110 - 2170 MHz;
- sss) Pravilo 29/07 o znakovima identifikacije rada radio stanica;
- ttt) Odluka o izgledu i vrsti obrazaca u radioamaterskoj službi;
- uuu) Odluka o naknadi za korištenje radiofrekvencijskog spektra.

Član 189.
(Stupanje na snagu)

- (1) Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjuje se nakon isteka 15 mjeseci od dana stupanja na snagu.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana, član 61. st. (1) i (2) ovog Zakona se primjenjuju na podnesene zahtjeve za izdavanje građevinske dozvole nakon isteka 36 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

PSBiH broj ____/26

_____2026. godine

Sarajevo

Predsjedavajući

Predstavničkog doma

Parlamentarne skupštine BiH

Predsjedavajući

Doma naroda

Parlamentarne skupštine BiH

O B R A Z L O Ž E N J E

Prednacrtu zakona o elektronskim komunikacijama

A - USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu IV 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, prema kojem je Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine nadležna za donošenje zakona.

B - RAZLOZI ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

I - Trenutno stanje

Područje elektronskih komunikacija u Bosni i Hercegovini trenutno je uređeno Zakonom o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“, br. 31/03, 75/06, 32/10 i 98/12), odlukama Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće ministara) i podzakonskim aktima (pravilima i dr. aktima) koje je donijela Regulatorna Agencija za komunikacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Agencija).

Zakon o komunikacijama je tri puta mijenjan i to:

Zakonom o dopunama Zakona o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“, broj 75/06) uvedena je obaveza pravnim i fizičkim licima koji pružaju telekomunikacione usluge da osiguraju kapacitete za održavanje zakonitog presretanja telekomunikacionih usluga kao i čuvanje i osiguravanje telekomunikacionih podataka.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“, broj 32/10) izvršeno je usklađivanje istog sa Zakonom o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 102/09).

Zakonom o izmjeni i dopunama Zakona o komunikacijama („Službeni glasnik BiH“, broj 98/12) izmjenjena je odredba člana 39. u cilju otklanjanja nedorečenosti odredbi Zakona o komunikacijama, vezanih za način imenovanja članova Vijeća Agencije.

Ministarstvo komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo) je izvršilo analizu usklađenosti Zakona o komunikacijama s Regulatornim okvirom za elektronske komunikacije Evropske unije iz 2002. godine koji je izmjenjen i dopunjen 2009. godine, koja je pokazala da je isti većinom zasnovan na Regulatornom okviru Evropske unije iz 1998. godine, te da je djelimično usklađen (u maloj mjeri) s Regulatornim okvirom za elektronske komunikacije Evropske unije iz 2002. godine i njegovim izmjenama i dopunama iz 2009. godine. Evropski parlament i Vijeće su 2018. godine donijeli propise koji sačinjavaju najnoviji Regulatorni okvir za elektronske komunikacije Evropske unije s kojim su države članice Evropske unije a i države iz okruženja uskladile svoje zakonodavstvo.

Zakonom o komunikacijama nije na adekvatan način uređeno emitovanje, odredbe koje se odnose na emitovanje su:

- član 4. stav 1. Regulatorni principi emitovanja, u kojem je navedeno šta regulatorni principi emitovanja obuhvataju,

- član 37. stav 1. tč. a), b), d), f) i g) u kojim je navedeno da su dužnosti Agencije proglašavanje pravila u oblasti emitovanja i osiguravanje njihovog poštivanja, izdavanje dozvola emiterima i praćenje poštivanja uslova izdatih dozvola, postavljanje zahtjeva za objavljivanjem i dostavljanjem informacija, koje su potrebne za propisno vršenje regulatornih obaveza, utvrđivanje i održavanje sistema tehničkih naknada za izdavanje dozvola u oblasti emitovanja i ostale dužnosti koje joj se dodijele u skladu s ovim zakonom ili od strane Vijeća ministara i
- član 46. Izvršne mjere,

iz kojih se vidi da se kompletno emitovanje uređuje podzakonskim aktima.

Analizom podzakonskih akata, koji su doneseni na osnovu Zakona o komunikacijama, utvrđeno je da su isti usklađivani sa Regulatornim okvirom za elektronske komunikacije Evropske unije, međutim dio materije kojim se propisuju prava i obaveze pravnim i fizičkim licima iz navedenih akata, po svojoj sadržini je potrebno regulisati zakonom, a provedbu zakonske norme kroz podzakonske akte.

Također, nakon revizije u skladu sa članom 67. stavak (1) Jedinostvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine, Ministarstvo je utvrdilo da postoji niz manjkavosti i nedorečenosti u Zakonu o komunikacijama, što je prouzrokovalo poteškoće u primjeni.

Obim predloženih izmjena iznosi više od 50% odredbi Zakona o komunikacijama, a imajući u vidu da je u skladu s Regulatornim okvirom za elektronske komunikacije Evropske unije potrebno odvojiti regulativu o prenosu od regulative o sadržaju, Ministarstvo, kao nadležni obrađivač, odlučilo se za izradu Prednacrt zakona o elektronskim komunikacijama (u daljnjem tekstu: Prednacrt zakona) kojim se na sveobuhvatan način uređuje predmetna oblast.

Slijedom navedenog predmetnim Prednacrtom zakona uređuje se područje elektronskih komunikacija kao i djelokrug rada i nadležnosti Regulatorne agencije za komunikacije Bosne i Hercegovine i drugih nadležnih tijela u oblasti elektronskih komunikacija a koji je u najvećoj mogućoj mjeri suklađivan sa propisima Evropske unije i to.

- Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. decembra 2018. o Evropskom zakoniku elektronskih komunikacija (izmjena) (SL L 321, 17. 12. 2018.)
- Direktiva 2002/58/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 12. jula 2002. o obradi ličnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektronskih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektronskim komunikacijama) (SL L 201, 31. 7. 2002.)
- Direktiva (EU) 2019/882 Evropskog parlamenta i Vijeća od 17. aprila 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (SL L 151, 7. 6. 2019.)
- Direktiva Komisije 2002/77/EZ od 16. septembra 2002. o tržišnom natjecanju na tržištima elektronskih komunikacijskih mreža i usluga (SL L 249, 17. 9. 2002.)
- Uredba (EU) 2024/1309 Evropskog parlamenta i Vijeća od 29. aprila 2024. o mjerama za smanjenje troškova postavljanja gigabitnih elektronskih komunikacijskih mreža, izmjeni Uredbe (EU) 2015/2120 i stavljanju van snage Direktive 2014/61/EU (SL L 2024/1309, 8. 5. 2024.)
- Odluka br. 676/2002/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 7. april 2002. o regulatornom okviru za politiku radiofrekvencijskog spektra u Evropskoj zajednici (Odluka o radiofrekvencijskom spektru) (SL L 108, 24. 4. 2002.)

II - Objašnjenje odabrane politike

Prednacrtom zakona uređuje se predmetna oblast u skladu s važećim Regulatornim okvirom za elektronske komunikacije Evropske unije, i to: djelokrug rada i nadležnosti Regulatorne agencije za komunikacije Bosne i Hercegovine i nadležnosti drugih tijela u području elektronskih komunikacija, elektronske komunikacione mreže i pripadajuća sredstva, mjere za smanjenje troškova postavljanja elektronskih komunikacionih mreža vrlo velikog kapaciteta, međupovezivanje i pristup, opšte ovlašćenje za pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga, bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža i usluga, zaštitu privatnosti u elektronskim komunikacijama, tajnost komunikacija, numeracija, radiofrekvencijski spektar, analiza tržišta, značajna tržišna snaga i regulatorne obaveze, univerzalni servis, prava krajnjih korisnika, zadržavanje podataka, zakonito presretanje komunikacija, stručni nadzor i izvršne mjere.

U skladu s Regulatornim okvirom za elektronske komunikacije Evropske unije, koji je nastao konvergencijom sektora telekomunikacija, medija i informacionih tehnologija razdvaja se regulativa o prenosu od regulative o sadržaju. Stoga, regulatorni okvir za elektronske komunikacije Evropske unije uređuje transmisijske mreže i usluge, a ne reguliše sadržaj usluga koje se isporučuju preko elektronskih komunikacionih mreža korištenjem elektronskih komunikacionih usluga, kao što je medijski sadržaj, finansijske i neke usluge informacionog društva.

Imajući u vidu prethodno navedeno Prednacrtom zakona ne uređuje se sadržaj koji se isporučuju preko elektronskih komunikacionih mreža korištenjem elektronskih komunikacionih usluga. Medijski sadržaji koji se isporučuje preko elektronskih komunikacionih mreža korištenjem elektronskih komunikacionih usluga urediće se posebnim zakonom, u skladu sa propisima Evropske unije iz ove oblasti, dok u prelaznom periodu do stupanja na snagu istog ostaju na snazi odredbe Zakona o komunikacijama koje se odnose na elektronske medije, kao i podzakonski akti iz ove oblasti.

Ovakvim pravnim rješenjem ne ukida se konvergentnost Agencije, ona i dalje ostaje konvergentni regulator nadležan za regulaciju sektora telekomunikacija (elektronskih komunikacija) i emitovanja (elektronskih medija), samo se ove dvije nadležnosti uređuju sa dva odvojena propisa kao što je uređeno i u susjednim državama i većini država članica Evropske unije.

C - PRINCIPI NA KOJIMA JE ZASNOVAN ZAKON

Principi na kojima je zasnovan Zakon o elektronskim komunikacijama:

- Princip uspostave savremenog, kvalitetnog i djelotvornog regulatornog okvira, usklađenog u što je moguće većoj mjeri sa Regulatornim okvirom za elektronske komunikacije Evropske unije, koji je od ključne važnosti za dalji razvoj djelatnosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga koje predstavljaju osnov konkurentnosti svake države i privrede i osnov kvalitetnog života građana,
- Princip dodatnog jačanja nezavisnosti, samostalnosti i djelotvornijeg ostvarivanja regulatornih zadaća Agencije u obavljanju regulatornih zadaća te unapređenja javnosti njenog rada,
- Princip obezbjeđivanja dosljedne primjene načela tehnološke neutralnosti u regulaciji tržišta elektronskih komunikacionih mreža i usluga te provedbi regulatornih zadaća,

- Princip obezbjeđivanja kvalitetnog, transparentnog i nediskriminirajućeg mehanizma upravljanja elektronskom komunikacionom infrastrukturom i drugim pripadajućim sredstvima, u cilju podsticanja daljnjih ulaganja u njezinu izgradnju i razvoj,
- Princip obezbjeđivanja slobodnog razvoja i korištenja elektronskih komunikacionih mreža i usluga kao i razvoja tržišta uvođenjem opšteg ovlašćenja,
- Princip obezbjeđivanja pružanja univerzalnih usluga krajnjim korisnicima usluga, tako da je obim univerzalnih usluga fleksibilan po pitanju razvoja tržišta, zahtjeva krajnjih korisnika, tehnološkog napretka i socijalnih i ekonomskih prilika u Bosni i Hercegovini,
- Princip jačanja mehanizma kojima se osigurava zaštita prava krajnjih korisnika, uključujući i osobe s invaliditetom,
- Princip unaprjeđenja postupka analize tržišta, kao temelja za regulaciju relevantnih tržišta podložnih prethodnoj regulaciji,
- Princip jačanja tržišta elektronskih komunikacija kroz podsticanje djelotvornog i održivog tržišnog natjecanja, što otvara nove mogućnosti operatorima i pružaocima usluga u korištenju svih prednosti savremenih i inovativnih informacijskih i komunikacionih tehnologija koje će ponuditi građanima i privredi, i time pospješiti cjelokupan privredni i društveni razvoj,
- Princip poboljšanja djelotvornosti i transparentnosti postupaka planiranja i upravljanja numeracijom te radiofrekvencijskim spektrom, koji su prirodno ograničeno opšte dobro od posebnog interesa,
- Princip jačanja mehanizma za zaštitu bezbjednosti i integriteta elektronskih komunikacionih mreža i usluga, naročito u slučaju povrede ličnih podataka u elektronskim komunikacijama,
- Princip obezbjeđivanja zadržavanja podataka kojim se pristupa isključivo za potrebe otkrivanja krivičnih djela i vođenje krivičnog postupka u skladu sa zakonima kojim se uređuje krivični postupak u Bosni i Hercegovini, te u svrhu prikupljanja informacija tokom sprovođenja istraga, u skladu sa Zakonom o obavještajno-bezbjednosnoj agenciji Bosne i Hercegovine,
- Princip obezbjeđivanja zakonitog presretanja komunikacija kao posebne istražne radnje u skladu s zakonima koji uređuju krivični postupak u Bosni i Hercegovini te Zakonom o obavještajno-bezbjednosnoj agenciji Bosne i Hercegovine,
- Princip obezbjeđenja stručnog nadzora u oblasti elektronskih komunikacija,
- Princip učinkovitog, srazmjernog, odvratajućeg i nediskriminirajućeg sankcionisanja povreda Zakona o elektronskim komunikacijama, podzakonskih akata donesenih na osnovu njega i uslova izdatih dozvola.

D – USKLAĐENOST PROPISA SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

U skladu sa odredbom člana 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Bosne i Hercegovine i Evropske unije (u daljem tekstu: Sporazum), Bosna i Hercegovina je dužna vršiti usklađivanje svojih propisa s propisima Evropske unije od dana potpisivanja, što će se postepeno proširiti na sve elemente pravne tečevine Evropske unije do kraja prelaznog perioda, odnosno šest godina od stupanja na snagu Sporazuma.

Odredbom člana 104. Sporazuma, propisano je da će saradnja između potpisnica biti prvenstveno usmjerena na prioritete u oblasti mreža i usluga elektronskih komunikacija s krajnjim ciljem da Bosna i Hercegovina usvoji navedene propise u tom sektoru u roku od godinu dana nakon stupanja na snagu sporazuma.

Sporazum je stupio na snagu 1. juna 2015. godine tako da je rok za usklađivanje ove oblasti - elektronskih komunikacionih mreža i elektronskih komunikacionih usluga, sa propisima Evropske unije u skladu s članom 104. Sporazuma 1. jun 2016. godine.

Bosna i Hercegovina je 12. oktobra 2022. godine dobila kandidatski status, a 21. marta 2024. godine, Evropsko vijeće je odlučilo da otvori pristupne pregovore sa Bosnom i Hercegovinom.

Zakon o elektronskim komunikacijama usklađen je, u najvećoj mogućoj mjeri, sa sljedećim propisima Evropske unije (Regulatorni okvir za elektronske komunikacije Evropske unije):

- a) Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. decembra 2018. o Evropskom zakoniku elektronskih komunikacija (izmjena) (SL L 321, 17. 12. 2018.)
- b) Direktiva 2002/58/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 12. jula 2002. o obradi ličnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektronskih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektronskim komunikacijama) (SL L 201, 31. 7. 2002.)
- c) Direktiva (EU) 2019/882 Evropskog parlamenta i Vijeća od 17. aprila 2019. o zahtjevima za pristupačnost proizvoda i usluga (SL L 151, 7. 6. 2019.)
- d) Direktiva Komisije 2002/77/EZ od 16. septembra 2002. o tržišnom natjecanju na tržištima elektronskih komunikacijskih mreža i usluga (SL L 249, 17. 9. 2002.)
- e) Uredba (EU) 2024/1309 Evropskog parlamenta i Vijeća od 29. aprila 2024. o mjerama za smanjenje troškova postavljanja gigabitnih elektronskih komunikacijskih mreža, izmjeni Uredbe (EU) 2015/2120 i stavljanju van snage Direktive 2014/61/EU (SL L 2024/1309, 8. 5. 2024.)
- f) Odluka br. 676/2002/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 7. april 2002. o regulatornom okviru za politiku radiofrekvencijskog spektra u Evropskoj zajednici (Odluka o radiofrekvencijskom spektru) (SL L 108, 24. 4. 2002.)

Ministarstvo, kao nadležni obrađivač je pripremilo instrumente za usklađivanje: izjavu o usklađenosti i tabelarni prikaz usklađenosti i to pojedinačno za svaki sekundarni izvor prava Evropske unije, i isti će biti dostavljeni Direkciji za evropske integracije Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Shodno navedenom, Prednacrt zakona nosi oznaku „EI“.

E - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

Naziv i sadržaj Prednacrt zakona je usklađen s terminologijom Regulatornog okvira za elektronske komunikacije Evropske unije.

Unutrašnja podjela Prednacrt zakona izvršena je u skladu sa članom 3. Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine.

Prvi dio Zakona o elektronskim komunikacijama uređuje uvodne i opšte odredbe, predmet zakona, upotrebu izraza u muškom i ženskom rodu, odnos prema drugim zakonima u Bosni i Hercegovini, definicije i ciljeve regulacije.

Drugi dio Zakona o elektronskim komunikacijama uređuje ovlaštenja nadležnih tijela u području elektronskih komunikacija, djelokrug rada i nadležnosti Agencije, rješavanje sporova u oblasti elektronskih komunikacija, oblast elektronske komunikacione mreže i pripadajuća sredstva, mjere za smanjenje troškova postavljanja elektronskih komunikacionih mreža vrlo velikog kapaciteta, međupovezivanje i pristup, opšte ovlaštenje za pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga, bezbjednost javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga, zaštita privatnosti u elektronskim komunikacijama, tajnost komunikacija, numeracija, radiofrekvencijski spektar, analiza tržišta, značajna tržišna snaga i regulatorne obaveze, univerzalni servis, prava krajnjih korisnika, zadržavanje podataka, zakonito presretanje komunikacija, stručni nadzor i izvršne mjere.

Treći dio Zakona o elektronskim komunikacijama uređuje prelazne i završne odredbe Zakona.

F - FINANCIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA PROVEDBU OVOG ZAKONA

O predmetnom Nacrtu zakona biće popunjen i dostavljen na mišljenje Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine Obrazac o procjeni fiskalnog utjecaja na Budžet institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine propisan članom 12. Aneksa I Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine.

G – OPIS KONSULTACIJA VOĐENIH U PROCESU IZRADE ZAKONA

O Prednacrtu zakona provode se javne konsultacije propisane Pravilima za konsultacije u izradi pravnih propisa („Službeni glasnik BiH“, br. 5/17 i 87/23), a prije dostavljanja Nacrta zakona Vijeću ministara na utvrđivanje prijedloga biće pribavljena mišljenja nadležnih institucija u skladu Poslovníkom o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03).